

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ
ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΜΟΝΑΔΩΝ ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΝΟΙΑΣ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΘΕΜΑ: «Δυνατότητες ανάπτυξης της
επιχειρηματικότητας των μεταναστών στο Νομό
Μεσσηνίας»

ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ: Κ^α ΜΠΙΤΣΑΝΗ ΕΥΓΕΝΙΑ

ΣΠΟΥΔΑΣΤΡΙΑ: ΠΟΥΛΟΠΟΥΛΟΥ ΝΙΚΟΛΕΤΑ

ΜΑΙΟΣ 2006

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Εισαγωγήσελ 5

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: Η ΕΝΝΟΙΑ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ

1.1: Η έννοια της κοινωνικής οικονομίας.....σελ 9

1.2: Οι έννοια των Κοινωνικών επιχειρήσεων.....σελ 19

1.2.1: Χαρακτηριστικά κοινωνικών επιχειρήσεων.....σελ 23

**1.2.2: Οι τομείς δραστηριοποίησης των φορέων των
κοινωνικών επιχειρήσεων.....σελ 26**

**1.2.3: Προβλήματα που αντιμετωπίζει ο τρίτος τομέας στην
Ελλάδα.....σελ 30**

1.3: Η επιχειρηματικότητα στην Ελλάδα.....σελ 32

**1.3.1: Επιχειρησιακά προγράμματα (EQUAL) για την
καταπολέμηση των διακρίσεων και ανισοτήτων σε σχέση με την
αγορά εργασίας στην Ελλάδα.....σελ 33**

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗ & ΤΟ ΝΟΜΙΚΟ ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΤΗΣ

2.1: Το φαινόμενο της μετανάστευσης στην Ελλάδα.....σελ 47

**2.2: Μετανάστευση και πληθυσμός ξένης υπηκοότητας στην
Ελλάδα.....σελ 52**

2.3: Μετανάστευση και αγορά εργασίας στην Ελλάδα.....σελ 56

**2.3.1: Οι οικονομικές συνέπειες για την Ελληνική
κοινωνία.....σελ 60**

2.4: Το νομικό καθεστώς των μεταναστών εργατών στην Ελλάδα.....σελ **62**

2.4.1: Η αξιολόγηση της λειτουργικότητας του θεσμικού πλαισίου.....σελ **82**

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: ΓΕΝΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ ΜΕΣΣΗΝΙΑΣσελ 88

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4: ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΤΩΝ ΜΕΤΑΝΑΣΤΩΝ ΣΤΟ ΝΟΜΟ ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ

4.1: Ο Νομός Μεσσηνίας ως χώρος υποδοχής μεταναστών και η θέση τους στους οικονομικούς κλάδους δραστηριότητας στο Ν. Μεσσηνίαςσελ **100**

4.2: Εισαγωγή έρευνας.....σελ **113**

4.2.1: Μεθοδολογία έρευνας.....σελ **114**

4.3: Αποτελέσματα έρευνας.....σελ **116**

4.4: Συμπεράσματα έρευνας.....σελ **133**

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ - ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ

Ε.Ε: Ευρωπαϊκή Ένωση

Ε.Ε.Σ: Ελληνικός Ερυθρός Σταυρός

Ε.Ο.Τ: Εθνικός Οργανισμός Τουρισμού

Ε.Σ.Υ.Ε: Εθνική Στατιστική Υπηρεσία Ελλάδος

ΚΕ.Μ.ΜΕ.ΠΑ.Π.: Κέντρο Μεταπληροφόρησης Μεταναστών Παλιννιστούντων και Προσφύγων

Ν.: Νομός

Ο.Α.Ε.Δ: Οργανισμός Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού

Π.Δ: Προεδρικό Διάταγμα

Π.Ο.Υ: Παγκόσμια Οργάνωση Υγείας

Π.Ο.Τ.Α: Περιοχή Ολοκληρωμένης Τουριστικής Ανάπτυξης

Τ.Ε.Ι: Τεχνολογικό Εκπαιδευτικό Ίδρυμα

Φ.Ε.Κ: Φύλλο Εφημερίδας της Κυβερνήσεως

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Κατά την πρόσφατη περίοδο έχει διεθνώς παρατηρηθεί σημαντική αύξηση των πληθυσμιακών μετακινήσεων. Στην συντριπτική τους πλειοψηφικά οι μετανάστες εγκαταλείπουν τις πατρίδες τους με αποκλειστικό σκοπό την εργασία, ελκυσόμενοι από τις νέες ευκαιρίες και τις υλικές αποδοχές.

Τις τελευταίες δεκαετίες, ο συνεχώς αυξανόμενος αριθμός νόμιμων και παράνομων μεταναστών στις διάφορες χώρες υποδοχής έχει δημιουργήσει μια νέα κατάσταση πραγμάτων που συντελεί στη διαμόρφωση νέων δομών στους μηχανισμούς και στη διαδικασία της μετανάστευσης.

Στο πλαίσιο αυτής της εργασίας εξετάζεται, η ένταξη των μεταναστών ως ιδιαίτερη ευπαθή κοινωνική ομάδα στον χώρο της εργασίας στο Νομό Μεσσηνίας και κατά πόσο το νομικό πλαίσιο βοηθάει σε αυτό, και τι δυνατότητες προσφέρονται σε αυτή την ειδική κατηγορία πληθυσμού στον ορίζοντα του τομέα της κοινωνικής οικονομίας. Αυτά θα προσπαθήσουμε να αποδειχθούν στα τέσσερα κεφάλαια που θα ακολουθήσουν.

Το πρώτο κεφάλαιο αναφέρεται γενικά στην έννοια της κοινωνικής οικονομίας και της κοινωνικής επιχειρηματικότητας όπως και στα προβλήματα που αντιμετωπίζει ο τρίτος τομέας στην Ελλάδα. Γίνεται επίσης αναφορά στα επιχειρησιακά προγράμματα (EQUAL) για την καταπολέμηση των διακρίσεων στην αγορά εργασίας στην Ελλάδα .

Το δεύτερο κεφάλαιο αναφέρεται στο φαινόμενο της μετανάστευσης και συγκεκριμένα στην αγορά εργασίας των μεταναστών. Επιπλέον παρουσιάζεται το νομικό πλαίσιο της μετανάστευσης στην Ελλάδα. Αυτό θα επιτευχθεί μέσα από την παρουσίαση των τελευταίων νομοθετικών ρυθμίσεων (Ν.2910/2001) και την αξιολόγηση τους ως προς το πόσο βοηθούν τους οικονομικούς μετανάστες στην ομαλή είσοδο και ένταξη τους στην Ελλάδα.

Το τρίτο κεφάλαιο αναφέρεται στα γενικά χαρακτηριστικά του Ν.Μεσσηνίας και γίνεται μια διάκριση στους τομείς ανάπτυξης της οικονομίας του Νομού με βάση την απασχόληση.

Στο τέταρτο κεφάλαιο αναφέρονται τα αίτια που οδήγησαν τους μετανάστες στην εγκατάστασή τους στο Ν.Μεσσηνίας . Γίνεται κατανοητό ποια είναι η θέση του μετανάστη στα διάφορα επαγγέλματα και σε ποιους κλάδους οικονομικής δραστηριότητας απασχολείται. Επιπλέον γίνεται μια αξιολόγηση για τη σχέση που έχει με την περιοχή και την τοπική κοινωνία.

Οι πηγές που με βοήθησαν για την συγγραφή είναι πρωτογενείς και δευτερογενείς. Ιδιαίτερο πρόβλημα ως προς την συλλογή των στοιχείων δεν αντιμετωπίστηκε εκτός από την καταγραφή του αριθμού των μεταναστών. Διότι δεν υπάρχει μια ξεκάθαρη εικόνα εκτός από την απογραφή του 2001. Και επίσης μια μικρή δυσκολία παρουσιάστηκε στο να απαντηθούν τα ερωτηματολόγια διότι οι περισσότεροι μετανάστες δεν γνώριζαν πάρα πολύ καλά την ελληνική γλώσσα.

Όσον αφορά την παρούσα βιβλιογραφία, πιστεύω ότι δεν είναι σωστό να εκφράσω κάποια κριτική. Το μόνο που μπορώ να πω είναι ότι λόγω έλλειψης στοιχείων από κάποιες αρμόδιες υπηρεσίες όπως π.χ η υπηρεσία της Περιφέρειας Πελοποννήσου που εκδίδει τις άδειες παραμονής και το γραφείο που εκδίδει τις

άδειες εργασίας, αναγκάστηκα να χρησιμοποιήσω κάποιους πίνακες από την εφημερίδα «Ελευθεροτυπία» γνωρίζοντας ότι δεν είναι και τόσο επιστημονικά αποδεκτή πηγή.

Τέλος , πρέπει να αναφέρουμε ότι θα μπορούσε να γίνει αντικείμενο εργασίας το θέμα γύρω από την εργασία ανήλικων μεταναστών και η εκμετάλλευσή τους .

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

Η έννοια της Κοινωνικής Οικονομίας και της Κοινωνικής Επιχειρηματικότητας

1.1 Η έννοια της Κοινωνικής Οικονομίας

Η επέκταση της διαδικασίας παγκοσμιοποίησης της οικονομίας κατά τη δεκαετία του 1990 και η επικράτηση της οικονομίας της αγοράς οδήγησαν αφ' ενός στην όξυνση των κοινωνικών ανισοτήτων και αφ' ετέρου στη συρρίκνωση του κράτους πρόνοιας και στην απομάκρυνση του κράτους από τη παροχή σημαντικών κοινωνικών υπηρεσιών προς τους πολίτες με αποτέλεσμα να αναθερμάνουν τη συζήτηση σχετικά με την αναγκαιότητα ύπαρξης του Τρίτου Τομέα της Οικονομίας ή Τρίτου Συστήματος ή Τομέα της Κοινωνικής Οικονομίας και συνολικά των κοινωνικο-οικονομικών δραστηριοτήτων που δεν εντάσσονται στη σφαίρα του δημόσιου τομέα ή του παραδοσιακού ιδιωτικού-κερδοσκοπικού τομέα.

Πρωτοβουλίες και δραστηριότητες που εντάσσονται στον τομέα της κοινωνικής οικονομίας εντοπίζονται διεθνώς στα μέσα περίπου του 19^{ου} αιώνα με τη μορφή εθελοντικών και φιλανθρωπικών οργανώσεων. Η ανάδειξή τους σε «τρίτο» διακριτό τομέα σε αντιδιαστολή προς τον δημόσιο και τον κερδοσκοπικό τομέα, ανέκυψαν από τα μέσα της δεκαετίας του '70.

Σ' αυτό συνέβαλε η παγκόσμια οικονομική κρίση, που εμφανίστηκε την περίοδο αυτή, η αδυναμία των παραδοσιακών τομέων (δημόσιου και ιδιωτικού) να την αντιμετωπίσουν αποτελεσματικά και, από τις αρχές της επόμενης δεκαετίας, οι «νέες» κοινωνικές συνθήκες και η κρίση του ευρωπαϊκού κράτους πρόνοιας. Οι παραπάνω λόγοι συνέτειναν στην αναβάθμιση του ενδιαφέροντος για τους οργανισμούς της Κοινωνικής Οικονομίας, οι οποίοι δραστηριοποιούνται δυναμικά έκτοτε και σε τομείς «παραδοσιακής κυριαρχίας» του κράτους, όπως η παραγωγή κοινωνικών αγαθών και υπηρεσιών.

Ακόμη και σήμερα δεν υφίσταται ένας καθολικά αποδεκτός ορισμός του τομέα της Κοινωνικής Οικονομίας. Φαίνεται όμως, ότι σημαντικότερες είναι η γαλλική και η αγγλοσαξωνική προσέγγιση.

Η πρώτη στηρίζεται στην έννοια της «Κοινωνικής Οικονομίας»¹ και επικεντρώνεται στις κοινές αρχές που υποστηρίζει ότι πρέπει να διέπουν τους οργανισμούς αυτούς: την εκούσια συμμετοχή, την αλληλεγγύη, την ανεξαρτησία από την κυβέρνηση, τη δημοκρατική διαχείριση, τον μη κερδοσκοπικό χαρακτήρα αλλά και την παραδοχή ότι οι κοινωνικές προτεραιότητες πρέπει να εξισορροποούνται από τις οικονομικές, τόσο στον εμπορικό όσο και στο μη εμπορικό τομέα.

Από την άλλη πλευρά, η αγγλοσαξωνική προσέγγιση στηρίζεται στην έννοια του «μη κερδοσκοπικού τομέα» και

¹ Defourny, J., «Introduction: from third sector to social enterprise» στο Borzaga, C. and Defourny, J., *The Emergence of Social Enterprise*, Routledge, London 2001, σ. 1-28.

επικεντρώνεται στα χαρακτηριστικά γνωρίσματα των οργανισμών που απαρτίζουν τον τομέα αυτό.²

Για τους αγγλοσάξονες θεωρητικούς ο τομέας της κοινωνικής οικονομίας θεωρείται νέος τομέας και η ανάπτυξή του συνδέεται με ηθικές και κοινωνικές προτεραιότητες αλλά και νέες προκλήσεις, όπως οι αλλαγές του ρόλου του κράτους.

Σύμφωνα με την αγγλοσαξωνική προσέγγιση, η κοινωνική οικονομία παρουσιάζει σημαντικά πλεονεκτήματα. Η δραστηριότητά της είναι διακριτή από την ευρύτερη ιδιωτική οικονομία με διάφορους τρόπους: α) πολλά από τα οφέλη της στρέφονται στις μειονεκτούσες περιοχές ή τις μειονεκτούσες ομάδες, β) όπου είναι δυνατό, η δραστηριότητά της οδηγεί στην ανάπτυξη χρηματοοικονομικών και ανθρώπινων πόρων στην κοινότητα και σε συνεχή βελτίωση της δυνατότητας της κοινότητας να συμβάλει και να (αυτο)καθορίσει το μέλλον της, γ) απευθυνόμενη σε ανθρώπους που δεν θα μπορούσαν να εργαστούν στην ιδιωτική οικονομία, η κοινωνική οικονομία είναι

² Ζιώμας, Δ., «Ο τομέας της Κοινωνικής Οικονομίας στην Ελλάδα υπό το πρίσμα των σύγχρονων διεθνών εξελίξεων» στο ΕΚΚΕ, *Το Κοινωνικό Πορτραίτο της Ελλάδας 2001*, Αθήνα 2002, σ. 155-157.

σε θέση να διευρύνει την αγορά εργασίας και να τους προετοιμάσει για εργασίες, που δεν θα ήταν σε θέση να αναλάβουν χωρίς άλλη υποστήριξη, δ) είναι ικανή να βασιστεί στην εθελοντική υποστήριξη, αντίθετα με τον ιδιωτικό τομέα, ε) μπορεί να βοηθήσει σημαντικά τις μειονεκτούσες περιοχές και κοινότητες και να αποτελέσει το κανάλι μέσω του οποίου τα κεφάλαια δημόσιου τομέα θα φθάσουν σε εκείνες τις περιοχές και κοινότητες.

Η ίδρυση και λειτουργία των επιχειρήσεων κοινωνικής οικονομίας στηρίζεται α) στην αυτονομία και ανεξαρτησία έναντι των κερδοσκοπικών επιχειρήσεων και του κράτους, β) στη δημοκρατική διοίκηση, γ) στο συλλογικό χαρακτήρα του κεφαλαίου, δ) στην περιορισμένη αμοιβή του κεφαλαίου και ε) στην εθελοντική και ελεύθερη συμμετοχή των μελών. Η κοινωνική οικονομία συμπεριλαμβάνει δραστηριότητες που έχουν οικονομικούς στόχους, όπως η παραγωγή, η μεταποίηση, η διάθεση και η κατανάλωση υλικών αγαθών και υπηρεσιών.

Σε γενικές γραμμές οι φορείς της κοινωνικής οικονομίας κατανέμονται σε τρεις μεγάλες κατηγορίες: α) τους **συνεταιρισμούς** (Cooperatives), οι οποίοι στηρίζονται στην αυτοβοήθεια των μελών τους και, παρ' ότι δεν αποκλείουν το κέρδος, έχουν κατά βάση κοινωνικές επιδιώξεις (π.χ. εργατικοί, αγροτικοί, καταναλωτικοί, ασφαλιστικοί συνεταιρισμοί κ.λπ.), β) τις **αδελφότητες** (Mutuals), οι οποίες στηρίζονται στην αυτοβοήθεια των μελών τους και αποκλείουν την επιδίωξη κέρδους (π.χ. στεγαστικοί, πιστωτικοί, εμπορικοί/επαγγελματικοί συνεταιρισμοί κ.λπ.) και γ) τις **ενώσεις** διαφόρων τύπων (Associations), οι οποίες διακατέχονται από ανθρωπιστικές αξίες (προτεραιότητα του ανθρώπου έναντι του κεφαλαίου) και αρχές κοινωνικής δικαιοσύνης (ισότητα και αλληλεγγύη) ταυτιζόμενες κατά βάση με τον εθελοντικό τομέα (π.χ. φιλανθρωπικά ιδρύματα, κοινοτικές επιχειρήσεις, ομάδες αυτοβοήθειας, Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις, Σωματεία, εθελοντικές οργανώσεις, ομάδες πίεσης υπέρ των κοινωνικά αποκλεισμένων κ.λπ.).³

³ Industrial Common Ownership Movement (ICOM), *Guide to Co-operative and Community Business Legal Structures*, Λονδίνο 1994. Βλ. επίσης, Demoustier, D., *L'économie sociale et solidaire*, Syros, Παρίσι 2001, σ. 66-68.

Εν ολίγης, η κοινωνική οικονομία μπορεί να λειτουργήσει εκεί όπου η ιδιωτική οικονομία δεν λειτουργεί πλήρως και να παρέχει μια σειρά από οικονομικά οφέλη στις μειονεκτούσες περιοχές και τις κοινότητες. Τα πλεονεκτήματα αυτά συμβαδίζουν με σημαντικά οφέλη: α) οικονομικά (αύξηση εταιριών, παραγωγικότητας και απασχόλησης, τροφοδοσία της αγοράς με προσωπικό που διαθέτει την κατάλληλη εμπειρία), β) κοινωνικά (προώθηση της απασχόλησης και βελτίωση των εισοδημάτων και του πλούτου σε μειονεκτούσες περιοχές) και γ) πολιτικά (προώθηση μιας δικαιότερης και σταθερότερης κοινωνίας).⁴

Αρκετά πιο γενική είναι η προσέγγιση που γίνεται από την πλευρά της Ευρωπαϊκής Ένωσης, σύμφωνα με την οποία, οι οργανώσεις του τρίτου συστήματος : α) επιδιώκουν την υλοποίηση οικονομικών, κοινωνικών και κοινωφελών στόχων, β) καθορίζουν όρια όσον αφορά την ιδιοποίηση των κερδών από τον ιδιωτικό τομέα και τους ιδιώτες, γ) εργάζονται για και με τον

⁴ Colin Stutt Consulting, *Social Economy Review – Defining the Sector (Resource Paper 1)*, 2001, pp. 12-13.

τοπικό πληθυσμό ή με ομάδες ατόμων με κοινά συμφέροντα και δ) έχουν διαχειριστική αυτονομία και τείνουν να προωθούν τη συμμετοχή των μισθωτών τους, των εθελοντών συνεργατών τους και των χρηστών στη διαχείρισή τους.⁵

Οι συνεταιριστικές επιχειρήσεις αποτελούν μορφή «άτυπης συνεργασίας» που αναλαμβάνεται από ομάδες (και όχι άτομα) με στόχο την απόδοση συγκεκριμένων οφελών στα μέλη τους. Υπάρχουν σε όλες σχεδόν τις χώρες του κόσμου και είναι μικρές επιχειρήσεις ή και τεράστιες με τζίρο πολλών εκατομμυρίων. Είναι προϊόν της οικονομίας της αγοράς και συνήθως απορρέουν από την προσπάθεια διόρθωσης των στρεβλώσεων της (π.χ. οι αγρότες μπορούν έτσι να διαπραγματευθούν συλλογικά προκειμένου να επιτύχουν καλύτερες τιμές). Δεν αποτελούν εναλλακτική λύση στην οικονομία της αγοράς, αλλά μέρος της. Οι συνεταιρισμοί αποτελούν «ενώσεις ανθρώπων», ενώ οι κεφαλαιουχικές εταιρείες αποτελούν «ενώσεις κεφαλαίου». Οι συνεταιρισμοί είναι επιχειρήσεις που ιδρύονται οικιοθελώς, ανήκουν σε ομάδα προσώπων και ελέγχονται απ' αυτά με

⁵ Ευρωπαϊκή Επιτροπή – Γενική Διεύθυνση Απασχόλησης και Κοινωνικών Υποθέσεων, *Οι νέοι πρωταγωνιστές της απασχόλησης*, Βρυξέλλες 2002, σ. 8.

σκοπό να τους παρέχουν αμοιβαία οφέλη σε ισότιμη βάση. Τα οφέλη αυτά αποκτώνται από τις δραστηριότητες της επιχείρησης και (κατά κύριο λόγο) όχι από επενδύσεις της επιχείρησης.⁶

Συνήθως οι συνεταιρισμοί στοχεύουν:

- Στην προστασία των μελών τους από την εκμετάλλευση.
- Στο να αποτελέσουν το αντίπαλο δέος σε μονοπωλιακές ή ημιμονοπωλιακές καταστάσεις της αγοράς.
- Στην πρόσβαση σε αγορές που οι υπάρχουσες μονάδες αποτυγχάνουν.
- Στην παροχή υπηρεσιών που διαφορετικά δεν θα ήταν διαθέσιμες (π.χ., απόμακρες ή υποβαθμισμένες περιοχές).
- Στην πρόσθεση κέρδους (στα μέλη τους).
- Στην εξασφάλιση (στα μέλη τους) καλύτερων συμφωνιών στην αγορά (για την προώθηση των προϊόντων τους).⁷

Τα δημόσια οφέλη από τη λειτουργία των συνεταιρισμών είναι πολλά: α) διορθώνοντας τις ανισορροπίες της αγοράς,

⁶ Parnell, E., *Επανεφεύρεση των Συνεταιρισμών: επιχειρήσεις για τον 21^ο αιώνα*, Στοχαστής – Γεωπονικό Πανεπιστήμιο Αθηνών, Αθήνα 2000, σ. 23-24.

⁷ Parnell, E., *Επανεφεύρεση...*, ό.π., σ 52-53.

καταπολεμούν τις διαφοροποιήσεις που προκύπτουν από τα εισοδήματα και τον πλούτο, β) ενισχύουν την αυτοβοήθεια, γ) καθώς ομαδοποιούν πρωτογενείς παραγωγούς, ιδιαίτερα στο γεωργικό τομέα, συμβάλουν στη βελτίωση της κατάστασης της εθνικής οικονομίας επιτρέποντας την ανάπτυξη του εξαγωγικού εμπορίου, δ) δημιουργώντας θέσεις εργασίας σε τοπικό επίπεδο, συμβάλουν στη μείωση της ανεργίας, ε) συχνά ενθαρρύνονται να παρέχουν αγαθά ή υπηρεσίες σε αγροτικές ή δυσπρόσιτες περιοχές, όπου οι κεφαλαιουχικές εταιρείες δεν δέχονται να επενδύσουν προωθώντας έτσι το δημόσιο συμφέρον.⁸ Κυρίως όμως, στ) ενισχύουν την κοινωνική αλληλεγγύη και τους κοινωνικούς δεσμούς και συνεισφέρουν στην κοινωνική πρόοδο και στην ενίσχυση της δημοκρατίας.

⁸ Στο ίδιο, σ. 202-203.

ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ

1.2 Οι έννοιες των κοινωνικών επιχειρήσεων

Τα τελευταία χρόνια έχει προστεθεί στη διεθνή βιβλιογραφία το μοντέλο της «κοινωνικής επιχείρησης».⁹ Το μοντέλο αυτό στηρίζεται στην πρωτοβουλία μίας ομάδας πολιτών και υιοθετεί μία διάσταση διευρυμένων υπηρεσιών και ανοίγματος στην τοπική κοινωνία δίνοντας το προβάδισμα σε ένα υψηλό επίπεδο αυτονομίας και επιχειρηματικού κινδύνου συνδέοντας και τα δύο με μία διαρκή παραγωγική δραστηριότητα. Οι κοινωνικές επιχειρήσεις στοχεύουν στην κοινωνική και επαγγελματική ενσωμάτωση των μειονεκτούντων ατόμων μέσω της παραγωγικής τους δραστηριότητας. Από αυτή την άποψη, η κατάρτιση και η απασχόληση αποκτούν κεφαλαιώδη σημασία

Με τον όρο «κοινωνική επιχείρηση» υπογραμμίζεται ο νέος παραγωγικός τους ρόλος, η μεγαλύτερη αυτονομία τους, η

⁹ Βλ. σχετικά Borzaga, C. and Defourny, J., *The Emergence of Social Enterprise*, Routledge, London, 2001.

δυνατότητά τους να δημιουργούν νέες θέσεις απασχόλησης και η συμβολή τους στην ανάπτυξη των τοπικών κοινωνιών. Τα στοιχεία αυτά τους διαχωρίζουν από τους παραδοσιακούς μη κερδοσκοπικούς οργανισμούς

Η κοινωνική οικονομία ή τρίτος τομέας αποτελεί το χώρο της οικονομίας που βρίσκεται ανάμεσα στον ιδιωτικό και στο δημόσιο τομέα και στον οποίο διεξάγονται οικονομικές δραστηριότητες με οικονομικούς και κοινωνικούς σκοπούς και στόχους.

Κοινωνικές επιχειρήσεις είναι οι επιχειρήσεις ή οι οργανισμοί με οικονομικό και κοινωνικό παράλληλα σκοπό, που καλύπτουν ανάγκες τις οποίες ο παραδοσιακός ιδιωτικός τομέας ή το κράτος αδυνατούν να καλύψουν και δραστηριοποιούνται κυρίως στους τομείς της πρόνοιας (παροχή προσωπικών υπηρεσιών προσαρμοσμένων στις ανάγκες της κοινωνίας ηλικιωμένων, προσφύγων, μεταναστών, φυλακισμένων, κακοποιημένων γυναικών κ.τ.λ), του περιβάλλοντος, του τουρισμού, του πολιτισμού. Οι επιχειρήσεις τρίτου τομέα της οικονομίας μπορεί να είναι κερδοσκοπικού ή μη κερδοσκοπικού

χαρακτήρα, αρκεί βέβαια να πληρούν τα χαρακτηριστικά που διέπουν τις κοινωνικές επιχειρήσεις.

Η ανυπαρξία νομοθετικού και θεσμικού πλαισίου και η ισχνή οικονομική ενίσχυση είναι τα βασικότερα προβλήματα που αντιμετωπίζει ο τρίτος αυτός τομέας στη χώρα μας.

Και ενώ σε αρκετές χώρες της Ε.Ε. έχουν γίνει σημαντικά βήματα προόδου και ενίσχυσης της κοινωνικής οικονομίας, στην Ελλάδα, παρά το γεγονός ότι έχουν σχεδιαστεί ανάλογες δράσεις που στηρίζονται από το Γ' ΚΠΣ, το «πλέγμα» των πρωτοβουλιών και των αποφάσεων που απαιτούνται για την ανάδειξη του τρίτου τομέα σε βασικό παράγοντα της οικονομίας και της κοινωνίας αλλά και της επιχειρηματικότητας βρίσκεται ακόμη σε «εμβρυακό» στάδιο.

Οι κοινωνικές επιχειρήσεις είναι συλλογικές επιχειρήσεις, οι οποίες συνήθως λειτουργούν με νομική μορφή του συνεταιρισμού, της αστικής μη κερδοσκοπικής εταιρείας (ΑΜΚΕ), της Ο.Ε., της Ε.Ε., της ΕΠΕ ή της Α.Ε. Η

επικρατέστερη μορφή στην Ελλάδα είναι αυτή των συνεταιρισμών και των ΑΜΚΕ.¹⁰

Σύμφωνα με το δίκτυο E.M.E.S., που ειδικεύεται στις κοινωνικές επιχειρήσεις, το ενδιαφέρον των πολιτικών απασχόλησης στον τρίτο τομέα πρέπει να στραφεί στην ανάδειξη της δυναμικής μιας νέας μορφής επιχειρηματικότητας, η οποία θα είναι προσανατολισμένη στις δραστηριότητες της κοινωνικής οικονομίας στις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η προσέγγιση αυτή επικεντρώνεται στην αναγκαιότητα ανάπτυξης ενός νέου επιχειρηματικού πνεύματος, το οποίο πρέπει να διαπερνά όλες τις διεργασίες που λαμβάνουν χώρα στο πλαίσιο της κοινωνικής οικονομίας. Σύμφωνα με την τυπολογία που προκύπτει με βάση την προσέγγιση του δικτύου E.M.E.S., το νέο αυτό επιχειρηματικό πνεύμα ή η νέα επιχειρηματικότητα στον τρίτο τομέα, πρέπει να συνδυάζει

- α) νέα προϊόντα, νέες υπηρεσίες και ποιοτικές προδιαγραφές,
- β) νέες μεθόδους οργάνωσης ή/και

¹⁰ <http://www.disabled.gr,27/12/2005>

παραγωγής, γ) νέους συντελεστές παραγωγής και δ) νέες μορφές επιχειρηματικότητας.¹¹

1.2.1 Χαρακτηριστικά κοινωνικών επιχειρήσεων

Τα κύρια χαρακτηριστικά των σημερινών κοινωνικών επιχειρήσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης είναι τα εξής:

- 1) Αντιμετώπιση του αποκλεισμού για ομάδες με ανισότητες στην αγορά εργασίας.
- 2) Δημιουργία δυνατοτήτων απασχόλησης (employment potential).
- 3) Κινητοποίηση του τοπικού κοινωνικού κεφαλαίου σε παραγωγικές πρωτοβουλίες (human capital mobilization).

¹¹ Badelt, Ch., «Entrepreneurship Theories of the Non-Profit Sector», π. *Voluntas*, vol. 8, no. 2, σ. 168-178.

4) Κάλυψη αναγκών του κοινωνικού συνόλου που δεν καλύπτονται ούτε από το κράτος ούτε από την αγορά στους τομείς κυρίως της πρόνοιας, του περιβάλλοντος, των υπηρεσιών (unmet needs).

Οι κοινωνικές επιχειρήσεις ή και οι οργανισμοί του 3ου τομέα είναι συλλογικές, διοικούνται από δημοκρατικά εκλεγμένη διοίκηση και πρέπει να είναι βιώσιμες επιχειρήσεις.

Αυτό που τις διαφοροποιεί από τις συμβατικές επιχειρήσεις είναι οι κοινωνικοί σκοποί που επιτυγχάνουν, η απασχόληση που εξασφαλίζουν σε άτομα που αντιμετωπίζουν ανεργία και αποκλεισμό, καθώς και η ανάπτυξη πολύ συχνά εθελοντικών δραστηριοτήτων υπέρ του κοινωνικού συνόλου.

Άλλα, ιδιαίτερα χαρακτηριστικά, των κοινωνικών επιχειρήσεων

είναι:

α) Η ποικιλομορφία της εταιρικής σύνθεσης (μισθωτοί, εθελοντές, τοπικοί παράγοντες, μη κερδοσκοπικοί οργανισμοί, συνεταιρισμοί κ.τ.λ).

β) Η συνεχής δράση παραγωγής αγαθών και υπηρεσιών (η παροχή υπηρεσιών σε συνεχή βάση αποτελεί το λόγω ύπαρξης των κοινωνικών επιχειρήσεων).

γ) Ο υψηλός βαθμός αυτονομίας (οι κοινωνικές επιχειρήσεις, παρόλο που μπορεί να χρηματοδοτούνται από διάφορες πηγές, δημόσιες ή ιδιωτικές έχουν την αυτονομία και το δικαίωμα της αυτό-διεύθυνσης).

δ) Το οικονομικό ρίσκο. Η βιωσιμότητά τους εξαρτάται από τις προσπάθειες των μελών και των εργαζομένων να διασφαλίσουν επαρκείς πόρους και κέρδη και, φυσικά, από τη στρατηγική των επιχειρήσεων.¹²

ε) Η συλλογικότητα στη λήψη αποφάσεων. Το δικαίωμα λήψης αποφάσεων αφορά όλους τους μετόχους/εταίρους.

στ) Η περιορισμένη κατανομή κερδών. Τα κέρδη των κοινωνικών επιχειρήσεων συνήθως επανεπενδύονται στην επιχείρηση.

η) Ο σκοπός τους είναι οικονομικός και κοινωνικός.

¹² <http://www.disabled.gr> 27/12/2005

1.2.2 Οι τομείς δραστηριοποίησης των φορέων των κοινωνικών επιχειρήσεων

- Της βελτίωσης της ποιότητας ζωής.
- Της περιβαλλοντικής ανάπτυξης.
- Της πολιτιστικής ανάπτυξης.
- Της ανάπτυξης των νέων τεχνολογιών.

Στην Ευρώπη

Η κοινωνική οικονομία (τρίτος τομέας) έχει σημειώσει σημαντική άνοδο σε πολλές χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Γαλλία, Ιταλία, Αγγλία, Πορτογαλία κ.ά.). Στους οργανισμούς του 3ου τομέα στην Ευρώπη εντάσσονται κοινωνικές επιχειρήσεις, κοινωνικοί συνεταιρισμοί (social cooperatives), μη κερδοσκοπικοί οργανισμοί (non profit making organizations), σύνδεσμοι (associations). Η συνεισφορά του 3ου τομέα στην απασχόληση στον τομέα των κοινωνικών υπηρεσιών είναι σημαντικά υψηλή και εκτιμάται ότι ανέρχεται στα παρακάτω ποσοστά:

Γαλλία 29%

Γερμανία 23%

Ιταλία 25%

Το ποσοστό απασχόλησης που καλύπτει ο τρίτος τομέας στην Ευρώπη (συνεταιρισμοί, μη κερδοσκοπικοί οργανισμοί κ.τ.λ) εκτιμάται στο 4,5% - 5,3% και το ποσοστό των επιχειρήσεων του 3ου τομέα ανέρχεται στο 6%-6,5% του συνόλου των επιχειρήσεων.

Ο τομέας αυτός στις περισσότερες χώρες της Ευρώπης διέπεται από ειδικό νομοθετικό πλαίσιο και υποστηρίζεται από ειδικά χρηματοδοτικά εργαλεία, τα οποία προωθούν είτε κρατικοί φορείς είτε τράπεζες εναλλακτικής πίστης είτε ειδικά εξειδικευμένες δομές με εξειδικευμένο προσωπικό.

Ο τρίτος τομέας στην Ευρωπαϊκή Ένωση καλύπτει ανάγκες όπου ο παραδοσιακός ιδιωτικός τομέας ή το κράτος αδυνατούν να καλύψουν, στους τομείς της πρόνοιας (για ηλικιωμένους, πρόσφυγες, μετανάστες κ.τ.λ), του περιβάλλοντος, της κοινότητας (proximity services), της εργασιακής ενσωμάτωσης.

Στην Ελλάδα ο τομέας της κοινωνικής οικονομίας παρουσιάζει ιδιαίτερη ανάπτυξη τα τελευταία 20 χρόνια.¹³

Οι τύποι των κοινωνικών επιχειρήσεων που υπάρχουν στη χώρα μας είναι:

- 1) Οι συνεταιρισμοί γυναικών (αγροτουριστικοί ή αστικοί) (υπάρχουν περίπου 110 γυναικείοι συνεταιρισμοί).
- 2) Οι αστικοί και αγροτικοί συνεταιρισμοί, στους οποίους συμμετέχουν ειδικές κοινωνικές ομάδες πληθυσμού που αντιμετωπίζουν ανεργία και αποκλεισμό (στις περισσότερες περιπτώσεις άτομα με ειδικές ανάγκες).
- 3) Οι κοινωνικοί συνεταιρισμοί περιορισμένης ευθύνης για άτομα με ψυχοκοινωνικές ιδιαιτερότητες και δυσκολίες, οι οποίοι διέπονται από το νόμο 2716/1999.
- 4) Οι επιχειρήσεις που συγκροτούνται από άτομα με ειδικές ανάγκες και ιδιαιτερότητες (π.χ. κινητικά προβλήματα), οι οποίες αναπτύσσονται με τη μορφή είτε των αστικών μη κερδοσκοπικών εταιρειών είτε άλλων νομικών μορφών και στις οποίες πολλές

¹³ <http://www.disabled.gr> ,σελ 1-3, 20/11/2005

φορές, εκτός των φυσικών προσώπων, συμμετέχουν και δημοτικές αναπτυξιακές εταιρείες.

5) Κοινωνικές επιχειρήσεις που δημιουργήθηκαν από αναπτυξιακές συμπράξεις στο πλαίσιο του Α' κύκλου της EQUAL (2001-2005), επιχειρήσεις Α.Σ. DIONI II (trade houses), επιχειρήσεις Α.Σ. «ΑΙΤΩΛΙΚΗ».Στις επιχειρηματικές αυτές πρωτοβουλίες παρατηρούνται προβλήματα, τα οποία έχουν σχέση με την υποστήριξή τους, την προβολή των προϊόντων τους, τη χρηματοδότησή τους, την πιστοποίησή τους ως κοινωνικές και την αναγνώριση των κοινωνικών και εθελοντικών τους πρωτοβουλιών. Το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ), που προωθεί την επανένταξη των αδύναμων ομάδων στο εργατικό δυναμικό με χρηματοδότηση σε μέτρα κατάρτισης και συστημάτων που ενισχύουν τις προσλήψεις.

Το ΕΚΤ χρηματοδοτεί την EQUAL, που έχει στόχο να εξαλείψει τους παράγοντες της ανισότητας και των διακρίσεων στην αγορά εργασίας και το LEADER+ που έχει στόχο να προωθήσει τις επαφές μεταξύ όσων δραστηριοποιούνται σε

αγροτικές κοινωνίες και οικονομίες, προκειμένου να εξετάσουν καινούργιες στρατηγικές βιώσιμης τοπικής ανάπτυξης.

1.2.3 προβλήματα που αντιμετωπίζει ο τρίτος τομέας στην

Ελλάδα

Τα κύρια προβλήματα που αντιμετωπίζει ο τρίτος τομέας στην Ελλάδα είναι τα εξής:

- Ανυπαρξία νομοθετικού και θεσμικού πλαισίου τόσο για τον ίδιο τον τομέα όσο και για τις κοινωνικές επιχειρήσεις.
- Ανυπαρξία χρηματοδοτικού πλαισίου για τις κοινωνικές επιχειρήσεις.
- Ανυπαρξία ειδικής αρχής υποστήριξης και πιστοποίησης κοινωνικών επιχειρήσεων και των γενικότερων πρωτοβουλιών κοινωνικής οικονομίας (π.χ. εθελοντικών δραστηριοτήτων, δραστηριοτήτων των ΜΚΟ).
- Ανυπαρξία νομοθετικού πλαισίου για εναλλακτικές πιστώσεις και μικροπίστωση γυναικών.

- Έλλειψη ενημέρωσης, ευαισθητοποίησης και βούλησης από τα περισσότερα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα (συνεταιριστικές και μη τράπεζες) για την υιοθέτηση εναλλακτικών πιστώσεων, με αποτέλεσμα τη μη εφαρμογή τους στην Ελλάδα (εκτός εξαιρέσεων, στο πλαίσιο της Equal).

- Ανυπαρξία εξειδικευμένων δομών και ειδικά καταρτισμένων στελεχών για υποστήριξη των κοινωνικών επιχειρήσεων.

- Ανυπαρξία εξειδικευμένων και ειδικά καταρτισμένων κοινωνικών επιχειρηματιών (αγρότισσες γυναίκες, ΑΜΕΑ, άτομα σε απεξάρτηση).

- Ανυπαρξία πολιτικών και χρηματοδοτικών μέσων για την ανάπτυξη δικτύων για τις κοινωνικές επιχειρήσεις.

Αποτέλεσμα των ανωτέρω προβλημάτων είναι η δυσκολία στην εξασφάλιση της βιωσιμότητας των κοινωνικών επιχειρήσεων, η επιβράδυνση της απασχόλησης ατόμων που αντιμετωπίζουν αποκλεισμό, η απογοήτευση των δρώντων στον τομέα (επιχειρηματιών, απασχολούμενων, εθελοντών) και η μείωση της κοινωνικά προστιθέμενης αξίας που οι επιχειρήσεις, οι

οργανισμοί και οι εθελοντικές δραστηριότητες του 3ου τομέα μπορούν να παράγουν.

ΟΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΚΑΙ ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

1.3 Η επιχειρηματικότητα στην Ελλάδα

Στην Ελλάδα η επιχειρηματικότητα βρίσκεται στο επίκεντρο της οικονομικής πολιτικής και θεωρείται απαραίτητη η ανάπτυξη της. Η καθαρή αύξηση του αριθμού των επιχειρήσεων είναι θετική, αυτό φαίνεται μέσα από την αύξηση της τάξεως του 3,2% που παρουσιάστηκε μέχρι και το 2002, σε αντίθεση με την Αμερική όπου την ίδια περίοδο η επιχειρηματικότητα αυξήθηκε μόνο κατά 0,6%.¹⁴

¹⁴ Γιαλούρη, Τ., και Κωστοπούλου, Ι., Η επιχειρηματικότητα ,η ρύθμιση της ιδιωτικής πρωτοβουλίας και οι προτεινόμενες αλλαγές στον ιδιωτικό τομέα υγείας στην Ελλάδα υπό το πρίσμα της διεθνούς εμπειρίας ,Πτυχιακή εργασία, Καλαμάτα 2005,σελ22

1.3.1 Επιχειρησιακά προγράμματα (EQUAL) για την καταπολέμηση των διακρίσεων και ανισοτήτων σε σχέση με την αγορά εργασίας στην Ελλάδα.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, ξεκινώντας από το Συμβούλιο για την απασχόληση στο Λουξεμβούργο, προωθεί ένα σύνολο προτεραιοτήτων για την πολιτική απασχόλησης των κρατών-μελών. Η Νέα, συντονισμένη στρατηγική για την απασχόληση υιοθετεί κατευθυντήριες γραμμές οι οποίες λαμβάνονται υπόψη στις Εθνικές πολιτικές για την απασχόληση. Η Στρατηγική αυτή αποσκοπεί στην ανάπτυξη του επιχειρηματικού πνεύματος και προώθηση της επιχειρηματικότητας, τη δημιουργία περιβάλλοντος απασχολησιμότητας, την ενθάρρυνση και προώθηση της προσαρμοστικότητας των εργαζομένων και των επιχειρήσεων και την εξασφάλιση ίσων ευκαιριών στην αγορά εργασίας. Ένας από τους βασικούς σκοπούς της ευρωπαϊκής στρατηγικής, είναι η επίτευξη υψηλού επιπέδου απασχόλησης για όλες τις κοινωνικές ομάδες. Από την άλλη πλευρά, σε κοινοτικό επίπεδο υπάρχει ολοκληρωμένη στρατηγική που

υπερβαίνει το στενά οριζόμενο πεδίο της αγοράς εργασίας, για την καταπολέμηση των διακρίσεων και του κοινωνικού αποκλεισμού. Η Κοινοτική Πρωτοβουλία EQUAL προβλέπεται να λειτουργήσει συμπληρωματικά ως προς την ευρωπαϊκή στρατηγική για την απασχόληση αφενός και αφετέρου, ως προς τις άλλες πολιτικές καταπολέμησης των κοινωνικών διακρίσεων, εστιάζοντας στην αγορά εργασίας.

Οι ανταγωνιστικές συνθήκες που επικρατούν στις οικονομίες και στις αγορές εργασίας στη σημερινή εποχή περιορίζουν σημαντικά τις ευκαιρίες απασχόλησης για άτομα που εμφανίζουν κάποια σωματική, ψυχική ή και «κοινωνική» μειονεκτικότητα. Η κατάσταση στην ελληνική αγορά εργασίας που χαρακτηρίζεται από υψηλή ανεργία και αυξανόμενο μακροχρόνιο αποκλεισμό από την αγορά εργασίας, δημιουργεί πρόσθετες δυσκολίες ένταξης στην απασχόληση των ευπαθών κοινωνικών ομάδων.

Επιπλέον, κατά την τελευταία δεκαετία ο ελληνικός χώρος αντιμετωπίζει μια νέα τάξη πραγμάτων που διαμορφώνεται ως αποτέλεσμα του μεταναστευτικού ρεύματος προς την Ελλάδα.

Έτσι, αυξάνονται ολοένα και περισσότερο τα προβλήματα κοινωνικο-οικονομικής ενσωμάτωσης και επαγγελματικής ένταξης που αντιμετωπίζουν οι **μετανάστες, παλιννοστούντες, πρόσφυγες**. Αναμφίβολα, τα τελευταία χρόνια εφαρμόζεται μια σειρά μέτρων/ πολιτικών για την άμβλυση των προβλημάτων των διαφόρων μειονεκτουσών πληθυσμιακών ομάδων που όμως δεν επαρκεί για την κάλυψη των σύνθετων αναγκών των επιμέρους ομάδων. Από την άλλη πλευρά, οι ανάγκες της αγοράς εργασίας μεταβάλλονται με γρήγορους ρυθμούς, καθώς η εισαγωγή νέων τεχνολογιών δημιουργεί νέες προκλήσεις και ίσως νέες διακρίσεις και ανισότητες. Η αποσπασματικότητα, ο κατακερματισμός και η έλλειψη συντονισμού των εφαρμοζόμενων πολιτικών πρέπει να δώσουν θέση σε μια ολοκληρωμένη, συντονισμένη προσέγγιση με σαφή καθορισμό στρατηγικής και συγκεκριμένων προτεραιοτήτων, η οποία να αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της συνολικής πολιτικής απασχόλησης της χώρας, λαμβάνοντας υπόψη τις ανάγκες της αγοράς εργασίας και της οικονομίας(και ειδικότερα της τοπικής οικονομικής ανάπτυξης).

Η EQUAL αποτελεί εργαλείο της Ευρωπαϊκής Στρατηγικής για την Απασχόληση, χρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο και στοχεύει στην πειραματική εφαρμογή και διάδοση νέων τρόπων καταπολέμησης των διακρίσεων και της ανισότητας στον τομέα της απασχόλησης . Το πρόγραμμα έχει σχεδιαστεί για να στηρίζει μια οριζόντια προσέγγιση στις πολιτικές και τις υπηρεσίες προς τις οποίες θα έχουν πρόσβαση πολλαπλές κατηγορίες αποκλεισμένων ή απειλούμενων από αποκλεισμό από την αγορά εργασίας ομάδων και να αντιμετωπίσει την αποσπασματικότητα και την έλλειψη συντονισμού των εφαρμοζόμενων πολιτικών.

Η EQUAL χρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο με 2.847εκ. ΕΥΡΩ για την περίοδο 2000-2006. Το ποσό που αντιστοιχεί στην Ελλάδα είναι 104,1εκ. ΕΥΡΩ.

Οι γενικοί στόχοι του προγράμματος είναι:

1) Η βελτίωση της απασχολησιμότητας μέσα από:

α) την διευκόλυνση της πρόσβασης και επιστροφής στην αγορά εργασίας των ομάδων που υφίστανται διακρίσεις.

β) την καταπολέμηση του ρατσισμού και της ξενοφοβίας

2) Η ανάπτυξη του επιχειρηματικού πνεύματος μέσα από:

α) την βελτίωση της πρόσβασης στη διαδικασία δημιουργίας μιας επιχείρησης

β) την ενίσχυση της κοινωνικής οικονομίας

3) Η ενθάρρυνση της προσαρμοστικότητας των επιχειρήσεων και των απασχολουμένων μέσα από :

α) την προώθηση της δια βίου μάθησης και των εργασιακών πρακτικών ενσωμάτωσης

β) την υποστήριξη της προσαρμοστικότητας των εταιριών και των εργαζομένων

4) Η ενίσχυση των πολιτικών ίσων ευκαιριών για άνδρες και γυναίκες μέσα από :

α) τον συνδυασμό οικογενειακής και επαγγελματικής ζωής

β)την ενθάρρυνση της κατάργησης του επαγγελματικού διαχωρισμού

5) Η υποστήριξη της κοινωνικής και επαγγελματικής ένταξης των αιτούντων άσυλο

Οι άμεσα επωφελούμενοι από το πρόγραμμα είναι οι ομάδες που βιώνουν τη διάκριση, την ανισότητα ή και τον αποκλεισμό από την αγορά εργασίας.

Ενδεικτικά αναφέρεται ότι άμεσα επωφελούμενες ομάδες μπορούν να αποτελούν οι νέοι, οι γυναίκες , τα άτομα με ειδικές ανάγκες, οι απασχολούμενοι με ελλιπή εκπαίδευση, οι **παλιννοστούντες, οι μετανάστες, οι πρόσφυγες**, οι φυλακισμένοι, οι αποφυλακισμένοι, οι ανήλικοι παραβάτες, οι τσιγγάνοι, οι Πομάκοι, τα απεξαρτημένα άτομα.

Μια νέα ομάδα – στόχος είναι οι υπήκοοι τρίτης χώρας ή **απάρτιδες** που έχουν υποβάλει αίτηση χορήγησης ασύλου και οι οποίοι θα επωφεληθούν της Πρωτοβουλίας για όσο διάστημα εκκρεμεί η εξέταση των αιτήσεων τους και έως την ολοκλήρωση του προγράμματος κατάρτισης στο οποίο έχουν ενταχθεί.

Βασικές αρχές υλοποίησης του Προγράμματος αποτελούν:

- Οι **Αναπτυξιακές Συμπράξεις**, ως ισχυρές και δεσμευτικές συμφωνίες φορέων και όχι ατόμων.
- Η **διακρατικότητα** μέσω της ανταλλαγής εμπειριών και τεχνογνωσίας και της ανάπτυξης κοινών δράσεων στα θεματικά της EQUAL.
- Η **καινοτομία** ως προς τις διαδικασίες και τις μεθόδους, τους στόχους και το περιεχόμενο των ενεργειών.
- Η **ενδυνάμωση** ως ενεργός συμμετοχή των ομάδων στόχου στην επιλογή και υλοποίηση των προτεινόμενων παρεμβάσεων.
- Η **οριζόντια προσέγγιση** στην προώθηση της ισότητας ανδρών και γυναικών.
- Η **ενσωμάτωση των καινοτόμων προσεγγίσεων** στον κεντρικό κορμό των εθνικών πολιτικών για την απασχόληση.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΜΕΤΑΝΑΣΤΩΝ ΣΕ ΕΘΝΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ

Η Ελλάδα σε συνεργασία με την Ε.Ε (Ευρωπαϊκή Ένωση) δραστηριοποιείται στον τομέα της μετανάστευσης για την καλύτερη κοινωνική ενσωμάτωση και εργασιακή ένταξη με προγράμματα. Παρακάτω θα σας παρουσιάσω ενδεικτικά τέσσερα από αυτά.

1.Κέντρο μεταπληροφόρησης και ανάδειξης τεχνικών δεξιοτήτων για μετανάστες, παλιννοστούντες πρόσφυγες (ΚΕ.Μ.ΜΕ.ΠΑ.Π)

Το ΚΕ.Μ.ΜΕ.ΠΑ.Π είναι ένα πρόγραμμα στο πλαίσιο των εθνικών αναπτυξιακών συμπράξεων EQUAL που έχει ως μέτρο την καταπολέμηση του ρατσισμού και της ξενοφοβίας σε σχέση με την αγορά εργασίας. Το πρόγραμμα αυτό χρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό ταμείο και το υπουργείο εργασίας και κοινωνικών ασφαλίσεων.¹⁵

¹⁵ www.kemmepap-ifestos.gr/public/diacratikothta.html, 26/12/2005

2. Καταπολέμηση του αποκλεισμού από την αγορά εργασίας

Οι επωφελοούμενοι του προγράμματος όπως προανέφερα και παραπάνω είναι άνεργοι ή εργαζόμενοι με επισφαλή απασχόληση των κάτωθι κατηγοριών: Άτομα με ειδικές ανάγκες, Παλινοστούντες, Μετανάστες, Πρόσφυγες, φυλακισμένοι, αποφυλακισμένοι, ανήλικοι παραβάτες, χρήστες ναρκωτικών ουσιών, Άτομα ορεινών και απομακρυσμένων περιοχών, καθώς και άτομα με ψυχικές ασθένειες.

Οι συνολικοί πόροι του προγράμματος είναι 240000000€. Κατα την περίοδο 1994- 1999 ωφελήθηκαν 31.000 άτομα όλων των ομάδων στόχου, και μέχρι το τέλος του 2001 που έληξε η επιλεξιμότητα των δαπανών του προγράμματος θα ωφελήθηκαν ακόμη 7.000 άτομα.¹⁶

¹⁶ Παππά, Γ., Οι μορφές Κοινωνικής Πρόνοιας για τους Μετανάστες. Μελέτη περίπτωσης Ν. Μεσσηνίας, σελ 57-58

3. Πολυδύναμο Κέντρο Κοινωνικής Ενσωμάτωσης Μεταναστών και Προσφύγων

Το πρόγραμμα αυτό λειτουργεί στην περιοχή της Ακαδημίας Πλάτωνος και επιχορηγείται από την Ε.Ε. Κάποιες από τις δράσεις του είναι:

- 1) Η πληροφόρηση των προσφύγων σχετικά με πηγές της κοινότητας όπου μπορούν να απευθυνθούν για την κάλυψη ειδικών αναγκών, όπως νοσηλεία, περίθαλψη, εργατικά δικαιώματα, κοινωνικές παροχές κ.α
- 2) Μαθήματα ελληνικής γλώσσας για ενήλικες σε συνεργασία με τον Διεθνή Οργανισμό Μεταναστεύσεως, ώστε να διευκολύνεται η ικανότητα επικοινωνίας των μεταναστών με την κοινότητα, και κατά συνέπεια η κοινωνική τους ενσωμάτωση.
- 3) Επαγγελματική κατάρτιση ανηλίκων στη χρήση Η/Υ, σε συνεργασία με τον Ο.Α.Ε.Δ με σκοπό την ενίσχυση της δυνατότητας για απορρόφηση τους στην

αγορά εργασίας, σύμφωνα με τις απαιτήσεις των σύγχρονων αναγκών.

- 4) Κοινωνική στήριξη ατόμων, ομάδων από κοινωνικούς λειτουργούς, για την αντιμετώπιση δυσκολιών ενσωμάτωσης τους στην ελληνική κοινωνία.
- 5) Λειτουργία Κέντρου Ημέρας για την δημιουργική απασχόληση παιδιών μεταναστών με ψυχαγωγικές και εκπαιδευτικές δραστηριότητες και παροχή δυνατότητας για καλύτερη κοινωνικοποίηση των παιδιών. Επιπλέον μαθήματα ενισχυτικής διδασκαλίας για τα παιδιά προσφύγων και μεταναστών που φοιτούν σε ελληνικά σχολεία, ώστε να μπορούν να ανταποκριθούν καλύτερα στις απαιτήσεις του σχολικού προγράμματος.
- 6) Διαπολιτισμικές δραστηριότητες με οργάνωση εκθέσεων, μουσικών εκδηλώσεων κ.α με σκοπό την επαφή των προσφύγων με την κοινότητα και την ανταλλαγή πολιτισμικών και κοινωνικών στοιχείων με αυτή.

7) Και τέλος διοργανώνει ψυχαγωγικές δραστηριότητες όπως εκδρομές ,γιορτές κ.α που έχουν διαπολιτισμικό χαρακτήρα αλλά και θα ευνοούν την ανάπτυξη φιλίας και κοινωνικής επαφής μεταξύ των αλλοδαπών.¹⁷

4.Πιλοτικό σχέδιο για την επαγγελματική κατάρτιση των Αλβανών

Αυτό το σχέδιο σκοπεύει να καταρτίσει επαγγελματικά τους Αλβανούς που ζουν προσωρινά στην Ελλάδα και να διευκολύνει τον επαναπατρισμό τους. Έχει καταρτιστεί από τον Ελληνικό Ερυθρό Σταυρό και χρηματοδοτείτε από την Ευρωπαϊκή Πολιτική. Το σχέδιο αυτό ήταν αρχικά για ένα χρόνο 1997-1998 και ένα δεύτερο από 1/11/1998 έως 31/10/1999.

Το σχέδιο είχε τις εξής δράσεις: Την αξιολόγηση των αναγκών που υπάρχουν στην Αλβανία και την δημιουργία ενός δικτύου συνεργασίας μεταξύ Ελληνικού Ερυθρού Σταυρού και τοπικά ενεργών γραφείων- οργανώσεως στην Αλβανία στον

¹⁷ Στο ίδιο ,σελ 58- 59

κοινωνικό τομέα. Επίσης μια αντιπροσωπεία του Ελληνικού Ερυθρού Σταυρού μετέβη στην Αλβανία για να εξετάσει τις διαδικασίες επαναπατρισμού σε συνεργασία με τους αντιπροσώπους των γραφείων.

Υποστήριξε δυο ιδρύματα στην Αλβανία για να επιτραπεί η δημιουργία μιας ζωτικής υποδομής με την μορφή παροχής διοικητικού και τεχνικού υλικού. Όπως επίσης μετέφερε τεχνογνωσία σε ότι αφορά τις κοινωνικές υπηρεσίες . Επιπροσθέτως, επέλεξαν 25 επωφελούμενους για συμμετοχή στο πρόγραμμα επαγγελματικής κατάρτισης και στη φάση επαναπατρισμού. Εφάρμοσαν λοιπόν την κατάρτιση στις κοινωνικές υπηρεσίες ,στη διαχείριση της ανθρωπιστικής βοήθειας και στη χρήση νέων τεχνολογιών. Η επαγγελματική αυτή κατάρτιση διήρκεσε τρεις μήνες και ήταν αμειβόμενη.

Παρόλα τα θετικά αποτελέσματα στα προγράμματα κατάρτισης , υπάρχουν ακόμα τομείς όπου εμφανίστηκαν κάποιες δυσκολίες π.χ οι κοινωνικο- οικονομικές συνθήκες που επικρατούν στην Αλβανία.

Όσον αφορά το πρόγραμμα της 2^{ης} περιόδου έχει να κάνει με κατάρτιση σε θέματα φροντίδας ηλικιωμένων και αναπήρων. Καθώς και με πρόσθετες δράσεις όπως η υλοποίηση κοινών ενεργειών με τοπικούς φορείς στην Αλβανία με την συμμετοχή των επαναπατρισθέντων και εκπροσώπων φορέων της Αλβανίας .¹⁸

¹⁸ Αποστολοπούλου,Σ.,Και Τσολάκη,Θ., Η πρόνοια για τους οικονομικούς πρόσφυγες στην Ελλάδα.Το παράδειγμα του Ν.Μεσσηνίας ,σελ 26-29

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗ & ΤΟΝΟΜΙΚΟ ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΤΗΣ

2.1. ΤΟ ΦΑΙΝΟΜΕΝΟ ΤΗΣ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Η μετανάστευση αποτελεί το κατεξοχήν δημογραφικό φαινόμενο για το οποίο η ποσοτική του προσέγγιση είναι αρκετά επισφαλής. Γενικά, το φαινόμενο της μετανάστευσης δεν αντικατοπτρίζεται πλήρως στις στατιστικές που αφορούν τη γεωγραφική κινητικότητα αφού σε σημαντικό βαθμό, η εμπειρία μιας χώρας ως χώρα αποστολής ή χώρα υποδοχής καθόριζε μέχρι πρόσφατα το είδος της κινητικότητας, η οποία υπόκειται σε στατιστική παρατήρηση. Επιπλέον το γεγονός ότι με την πάροδο του χρόνου όλες οι χώρες της Ε.Ε. έγιναν χώρες καθαρής εισροής μεταναστών, εξέλιξη η οποία διευκόλυνε την προσπάθεια για μια ενιαία καταγραφή της γεωγραφικής κινητικότητας, η απουσία αξιόπιστων στατιστικών δεδομένων ακόμη και για το πρόσφατο παρελθόν

δυσχεραίνει σημαντικά τη διαχρονική προσέγγιση του φαινομένου καθώς και τις συγκρίσεις μεταξύ των χωρών.

Η αναφορά στην ποσοτική διάσταση του φαινομένου της μετανάστευσης στην Ελλάδα και την Ε.Ε. απαιτεί έναν βασικό διαχωρισμό μεταξύ των ατόμων που εισέρχονται ή διαμένουν σε μια χώρα της Ε.Ε. και είναι υπήκοοι ενός άλλου κράτους μέλους, των ξένων υπηκόων που προέρχονται από τρίτες χώρες, των ατόμων που έχουν ξένη υπηκοότητα προέρχονται από τρίτες χώρες αλλά ταυτόχρονα έχουν την εθνικότητα του κράτους στο οποίο εισέρχονται ή διαμένουν (ομογενείς – επαναπατριζόμενοι) και τέλος αυτών που επιστρέφουν στη χώρα της οποίας είναι υπήκοοι έχοντας βιώσει τη διαδικασία της μετανάστευσης κατά το παρελθόν (παλιννοστούντες). Η σημασία και το εύρος της γεωγραφικής κινητικότητας, η οποία συνδέεται με κάθε μια από τις παραπάνω κατηγορίες μεταναστών, ποικίλουν για τα κράτη μέλη της Ε.Ε. ανάλογα με τη γεωγραφική τους θέση και την εμπειρία τους ως χώρες αποστολής ή αποδοχής μεταναστών.

Οι πολιτικές αλλαγές που συντελέστηκαν στην Ανατολική Ευρώπη στο τέλος της δεκαετίας του 1980 και στις αρχές της δεκαετίας του 1990 ευνόησαν τα μεταναστευτικά ρεύματα των επαναπατριζόμενων σε χώρες της Ένωσης (π.χ. Γερμανία, Ελλάδα). Η εξέλιξη αυτή συνδυάστηκε με μια ανάκαμψη του αριθμού των παλιννοστούντων (κυρίως για τις χώρες του Νότου της Ε.Ε.) αλλά και με την αύξηση, αν και με κάποιες διακυμάνσεις, της μεταναστευτικής εισροής αλλοδαπών μεταναστών. Αντίθετα, παρά την ύπαρξη της ενιαίας αγοράς και της δυνατότητας ελεύθερης διακίνησης των πολιτών της Ε.Ε., η γεωγραφική κινητικότητα των πολιτών στο εσωτερικό της Ένωσης παραμένει χαμηλή σε σχέση με αυτή των δεκαετιών του 50 και του 60.

Αν και το φαινόμενο της μετανάστευσης πάντοτε αποτελούσε μια πολύ σημαντική παράμετρος στην ιστορία του πληθυσμού της Ελλάδας, οι εξελίξεις των τελευταίων ετών οδήγησαν στη μετατροπή της από χώρα εκροής σε χώρα εισροής μεταναστών.

Πίνακας 1: Οι συνιστώσες της μεταβολής του πληθυσμού της Ελλάδας στις χρονικές περιόδους μεταξύ των απογραφών.

Χρονική περίοδος	Γεννήσεις	Θάνατοι	Φυσική αύξηση	Καθαρή μετανάστευση			Συνολική αύξηση
				Ελλήνων υπηκόων	Ξένων υπηκόων	Συνολική	
1951-1960	1.533.249	577.212	956.037	-224.450	24.165	-200.285	755.752
1961-1970	1.532.475	693.050	839.425	-406.169	37.832	-368.337	471.088
1971-1980	1.438.877	801.509	637.368	164.552	78.856	243.408	880.776
1981-1990	1.183.634	911.193	272.441	251.190	-4.148	247.042	519.483
1991-2000	1.021.381	999.764	21.617	52.746	629.817	682.563	704.180

Πηγή: Ε.Σ.Υ.Ε, 2002, Αποτελέσματα Απογραφών και Στοιχεία της Φυσικής Κίνησης του Πληθυσμού.

Όπως φαίνεται από τον παραπάνω πίνακα η μεταβολή αυτή εμφανίζεται δειλά στο δεύτερο μισό της δεκαετίας του 1970, συνεχίζεται στη δεκαετία του 1980 και εντείνεται στη

διάρκεια της τελευταίας δεκαετίας του 20^{ου} αιώνα. Ιδιαίτερο ενδιαφέρον δίνεται στις μεταναστευτικές ροές της δεκαετίας του 1990 λόγω του μεγέθους των ροών, των μεταβολών που παρατηρούνται στα χαρακτηριστικά των μεταναστών αλλά του γεγονότος ότι η εξέλιξη της μετανάστευσης συνδέθηκε για πρώτη φορά με την προσπάθεια χάραξης μιας μεταναστευτικής πολιτικής με γνώμονα το γεγονός ότι πλέον η Ελλάδα αποτελεί μια χώρα υποδοχής μεταναστών. Αν και στην Ελλάδα ήδη από το 1975 παρατηρείται καθαρή μεταναστευτική εισροή παρόλα αυτά οι διαφορές μεταξύ της περιόδου 1975-1990 και 1990 έως και σήμερα είναι ιδιαίτερα σημαντικές. Βασικά, η καθαρή μεταναστευτική εισροή της περιόδου 1975-1990 συνδέεται με τη σταδιακή συρρίκνωση έως και παύση των μεταναστευτικών εκροών, την επιστροφή Ελλήνων υπηκόων που είχαν μεταναστεύσει στο εξωτερικό κατά την πρώτη μεταπολεμική περίοδο (παλιννοστούντες) καθώς και την απαρχή της εισροής ξένων υπηκόων τρίτων χωρών στην Ελλάδα. Στη δεκαετία του 1990 η ένταση των μεταναστευτικών ροών συνδέεται αποκλειστικά με δύο

“μορφές” μετανάστευσης, την εισροή αλλοδαπών οι οποίοι δεν είναι υπήκοοι των χωρών της Ε.Ε. και οι οποίοι στη συντριπτική τους πλειοψηφία εισέρχονται παράνομα στη χώρα καθώς και την εισροή των ομογενών-επαναπατριζόμενων οι οποίοι προέρχονται κυρίως από τις χώρες της πρώην Σοβιετικής Ένωσης.

2.2. ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗ ΚΑΙ ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ ΞΕΝΗΣ

ΥΠΗΚΟΟΤΗΤΑΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Όπως προκύπτει από τα οριστικά αποτελέσματα της απογραφής του 2001, ο αριθμός των ατόμων ξένης υπηκοότητας σημείωσε ραγδαία αύξηση την περίοδο 1991-2001.

Πίνακας 2: Πληθυσμός της Ελλάδας κατά υπηκοότητα στα έτη των απογραφών.

Έτος	Έλληνες υπήκοοι		Ξένοι υπήκοοι Στην Ελλάδα	Πραγματικός Πληθυσμός
	Στην Ελλάδα	Στο εξωτερικό		
1951	7.602.230	37.413	30.571	7.632.801
1961	8.333.817	71.925	54.736	8.388.553
1971	8.767.073	218.908	92.568	8.859.641
1981	9.568.993	98.343	171.424	9.740.417
1991	10.092.624	41.910	167.276	10.259.900
2001	10.166.987	39.608	797.093	10.964.080

Πηγή: Ε.Σ.Υ.Ε, 2002, Αποτελέσματα Απογραφών

Πιο συγκεκριμένα όπως φαίνεται από τον πίνακα 2, ενώ το 1991 ο αριθμός των αλλοδαπών που διέμεναν στην Ελλάδα ήταν γύρω στις 167.000 δέκα χρόνια αργότερα ο αριθμός αυτός είχε σχεδόν πενταπλασιαστεί αγγίζοντας τις 800.000. Η ιδιαιτερότητα αυτής της περιόδου καθίσταται ακόμη πιο εμφανής εάν, μέσω των αποτελεσμάτων των διαδοχικών απογραφών, εξετάσουμε τις διαχρονικές

μεταβολές του αριθμού των αλλοδαπών στη μεταπολεμική περίοδο. Παρατηρούμε αρχικά ότι ο αριθμός των αλλοδαπών αυξήθηκε μεταπολεμικά έως το 1981 ενώ τη δεκαετία 1981-1991 σημείωσε ελαφρά κάμψη. Παρόλα αυτά η αύξηση που παρατηρήθηκε πριν το 1981 είναι πολύ ασθενής σε σχέση με την αντίστοιχη της δεκαετίας 1991-2001, δεκαετία κατά την οποία η σχετική μεταβολή του αριθμού των αλλοδαπών ήταν μεταξύ 4,5-5,5 φορές υψηλότερη από αυτή των τριών πρώτων μεταπολεμικών δεκαετιών. Αναπόφευκτα, οι παραπάνω εξελίξεις και κυρίως αυτές της τελευταίας δεκαετίας, οδήγησαν στη διεύρυνση του ποσοστού του πληθυσμού ξένης υπηκοότητας στο συνολικό πληθυσμό. Ουσιαστικά, μετά την πάροδο των πρώτων 40 ετών και παρά τη διαχρονική αύξηση του ποσοστού αυτού, ο αριθμός των αλλοδαπών αποτελούσε λιγότερο από το 2% του συνολικού πληθυσμού. Αντίθετα την τελευταία δεκαετία το ποσοστό αυτό σχεδόν πενταπλασιάστηκε με αποτέλεσμα το 2001 περίπου 7 στα 100 άτομα του συνολικού πληθυσμού να είναι άτομα ξένης υπηκοότητας.

Τέλος, με δεδομένο ότι ο αριθμός των αλλοδαπών που διέμεναν στην Ελλάδα στο τέλος της δεκαετίας του 1990 και ήταν πολίτες χωρών της Ε.Ε. εκτιμάται από την Eurostat ότι δεν ξεπερνούσε τις 50000, η συντριπτική πλειοψηφία (94-95%) των αλλοδαπών που απογράφηκαν στην Ελλάδα το 2001 ήταν πολίτες τρίτων χωρών.

2.3 ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗ ΚΑΙ ΑΓΟΡΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Η μετανάστευση αλλοδαπών εργαζομένων προς την Ελλάδα είναι ένα νέο φαινόμενο που δεν θα επηρεάσει μόνο την αγορά εργασίας ,αλλά και την κοινωνία σε όλες σχεδόν τις πλευρές τις .Είναι εύκολο να διαπιστωθεί ότι η μετανάστευση των αλλοδαπών, αλλά και των ομογενών, προς την ελληνική αγορά εργασία κινείται προς δύο κατευθύνσεις την κάλυψη υπαρκτών αναγκών στην αγοράς εργασίας και την επέκταση της παραοικονομίας.

Είναι χρήσιμος να γίνει ένας διαχωρισμός ανάμεσα στις εξής κατηγορίες τους νόμιμους μετανάστες ,μόνιμους ή εποχιακούς, τους εποχιακούς μετανάστες που εργάζονται παράνομα, τους μόνιμους παράνομους μετανάστες που έρχονται με νόμιμα ή παράνομα μέσα και τέλος τους πολιτικούς προσφυγές.

Η νόμιμη απασχόληση αλλοδαπών σε καλά αμειβόμενες θέσεις εργασίας έχει περάσει πλέον απαρατήρητη, και δεν έχει προκαλέσει αντιδράσεις, καθώς φαίνεται να αφορά θέσεις σε

ιδιωτικές επιχειρήσεις, πολλές φορές πολυεθνικές. Αυτή είναι η προνομιούχος οδός της μετακίνησης εργαζομένων από άλλες χώρες προς την Ελλάδα .Αξίζει να σημειωθεί ότι αυτή η μετανάστευση είναι εξαιρετικά ανταγωνιστική σε σχέση με την προσφορά εγχώριου αντίστοιχου δυναμικού.

«Καθαρές περιπτώσεις κάλυψης υπαρκτών αναγκών με νόμιμους μετανάστες χαμηλών ειδিকেύσεων είναι οι Αιγύπτιοι αλιεργάτες, που απασχολούνται κατά τη χειμερινή περίοδο, και οι Πακιστανοί ή Ινδοί εργαζόμενοι στη κτηνοτροφία. Η εποχιακή ή μόνιμη απασχόληση παράνομων μεταναστών σε αγροτικές εργασίες έρχεται επίσης να ανταποκριθεί σε μια υπαρκτή ζήτηση, αλλά σε ορισμένες περιπτώσεις δημιουργεί μια νέα προσφορά φθηνής εργασίας στον αγροτικό τομέα που ενσωματώνεται ως νέο δεδομένο της αγροτικής παραγωγής .

Αντίστοιχη εξέλιξη παρατηρείται και στον κλάδο των υπηρεσιών, ειδικότερα σε τουριστικές περιοχές, όπου η προσφορά εργατικών χεριών από μόνιμους ή εποχιακούς μετανάστες έρχεται να δώσει μια διέξοδο στην «στενότητα» της

αγοράς εργασίας, ή να δημιουργήσει μια αγορά φτηνής εργασίας εκεί που δεν υπήρχε.

Η απασχόληση παράνομων αλλοδαπών στην οικοδομή έρχεται να επεκτείνει το ήδη υπαρκτό φαινόμενο της παραοικονομίας σ' αυτόν τον τομέα. Προσφέρεται μια φτηνή, αλλά ειδικευμένη, εργατική δύναμη σε δραστηριότητες εντάσεως εργασίας, όπου η μείωση του κόστους εργασίας με την εισφοροδιαφυγή έχει πάρει αξιόλογες διαστάσεις. Στην μεταποίηση, παράνομων αλλοδαπών φαίνεται να είναι ακόμα περιορισμένη και αφορά κυρίως ανειδίκευτους εργάτες.

Η πίεση που ασκεί η οικονομία για την επέκταση της παραοικονομίας είναι ορατή και στην περίπτωση των νόμιμων μεταναστών, όπως οι Πόντιοι, ή οι Έλληνες από την Αλβανία που, παρά τα δικαιώματά τους, αναγκάζονται να ενταχθούν σε μεγάλο βαθμό στις δραστηριότητες της παραοικονομίας.»

Η ύπαρξη μιας άφθονης προσφοράς φτηνής εργασίας στην Ευρώπη, σε συνδυασμό με μεταβολές που πραγματοποιούνται στην Ευρωπαϊκή αγορά εργασίας, οδηγούν ανάλογα με τη χώρα στην «αξιοποίηση» της παράνομης μετανάστευσης. Η

ενσωμάτωση παράνομων μεταναστών στην παραοικονομία έχει άμεση σχέση με την κρίση των περισσοτέρων τομέων της οικονομίας, για τους οποίους η απασχόληση φτηνής εργατικής δύναμης προσφέρει μια προσωρινή διέξοδο.

Αυτή, λοιπόν η τάση ενσωμάτωσης των παράνομων μεταναστών στην παραοικονομία γίνεται ιδιαίτερα ισχυρή καθώς επιδεινώνεται η οικονομική και κοινωνική κρίση και ότι συγχρόνως, εντάσσεται σε μια επιδείνωση των συνθηκών που επικρατούν στην αγορά εργασίας, για την οποία δεν ευθύνονται φυσικά οι αλλοδαποί εργαζόμενοι.

Δεν είναι δυνατόν να αντιμετωπιστούν οι εξελίξεις που συνδέονται με την παράνομη μετανάστευση χωρίς τη διεκδίκηση του σεβασμού των δικαιωμάτων των αλλοδαπών εργαζομένων. Σ' ότι αφορά τον αγώνα για τον σεβασμό της νομιμότητας των συνθηκών εργασίας και των εργασιακών σχέσεων.

2.3.1 Οι οικονομικές συνέπειες για την Ελληνική κοινωνία

Οι οικονομικές συνέπειες της μετανάστευσης όπως θα δούμε παρακάτω παίζουν θετικό και αρνητικό ρόλο στην ανάπτυξη της οικονομίας στην Ελλάδα.

Όσον αφορά τις θετικές επιπτώσεις σε οικονομικό επίπεδο, η εργασία των μεταναστών με χαμηλότερη αμοιβή από εκείνη των Ελλήνων δημιουργεί ένα είδος οικονομικής προσόδου που επωφελούνται οι παραγωγοί και οι καταναλωτές. Εξάλλου όπως έχει υποστηριχθεί δίχως την εργασία χαμηλής αμοιβής που προσφέρουν οι αλλοδαποί πολλές επιχειρήσεις δε θα μπορούσαν να λειτουργήσουν και να επιβιώσουν στις ανταγωνιστικές συνθήκες .

Κάποια άλλα οφέλη είναι: α) Η ικανοποιητική αντιμετώπιση της έλλειψης εργατικού δυναμικού με την εισαγωγή ξένων εργατών για την επαγγελματική εκπαίδευση των οποίων δεν δαπάνησε τίποτα η χώρα υποδοχής. β) Η αύξηση της παραγωγής γ) Η αύξηση των έργων υποδομής

δ) Η ελαστικότητα συναλλάγματος προς τις χώρες προέλευσης λόγω των χαμηλών μισθών των αλλοδαπών εργατών.(Το κόστος της παράνομης μετανάστευσης αποτελεί το ύψος σε συνάλλαγμα που εμβάζουν οι αλλοδαποί στο εξωτερικό. Μην ξεχνάμε άλλωστε, ότι το συνάλλαγμα είναι εξαιρετικά σημαντικό στην Ελλάδα που οι εξαγωγές της καλύπτουν μόνο το 40% των εισαγωγών).

Από την άλλη οι μετανάστες παρά τις θετικές επιπτώσεις έχουν και αρνητικές .Η εμφάνιση λοιπόν της παραοικονομίας παίζει αρνητικό ρόλο. Αυτό είναι απόρροια της σταθεροποίησης αυτού του εργατικού δυναμικού με την αγορά εργασίας. Αυτή η στασιμότητα λοιπόν σε πολλούς τομείς , αυξάνει την ζήτηση για φθηνή εργασία. Με αποτέλεσμα το μεταναστευτικό εργατικό δυναμικό να οδηγείται στην παραοικονομία μη έχοντας άλλη λύση.

Και τέλος μια άλλη αρνητική επίπτωση των μεταναστών είναι ότι οι περισσότεροι δεν έχουν άδεια παραμονής με αποτέλεσμα να είναι ανασφάλιστοι. Το παραπάνω φαινόμενο έχει ως αποτέλεσμα να περιορίζουν τα έσοδα των οργανισμών κοινωνικής ασφάλισης και να επιδεινώνουν ακόμα περισσότερο την κρίση της κοινωνικής ασφάλισης .

2.4 ΤΟ ΝΟΜΙΚΟ ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΣ

Ο πρώτος σχετικός νόμος, ήταν ο ν. 3275/1925 "περί εγκαταστάσεως και κινήσεως αλλοδαπών εν Ελλάδι" και ίσχυσε μέχρι την αντικατάστασή του από τον νόμο 4310/1929 με τίτλο "Περί εγκαταστάσεως και κινήσεως αλλοδαπών εν Ελλάδι, αστυνομικού ελέγχου, διαβατηρίων, απελάσεων και εκτοπίσεων" ο οποίος ίσχυσε μέχρι το 1991 με κάποιες προφανώς τροποποιήσεις.

Οι διατάξεις του απαγόρευαν την είσοδο στην Ελλάδα με σκοπό την εργασία για όσους δεν είχαν εκ των προτέρων εφοδιαστεί με την άδεια εργασίας την οποία εξέδιδε ο Υπουργός Εσωτερικών και μετά το 1936 ο Υπουργός Εργασίας. Μετά από 62 χρόνια ο νόμος αυτός αντικαθίσταται από τον ν.1975/1991¹⁹, ο οποίος συμπίπτει χρονικά με την εμφάνιση των πρώτων μαζικών ρευμάτων μεταναστών που ακολούθησαν τις κοσμογονικές αλλαγές που πραγματοποιήθηκαν στις χώρες του ανατολικού μπλοκ.

Με το πρόχειρο αυτό νομοθέτημα πραγματοποιήθηκε μια πρώτη βεβιασμένη αντίδραση σε ένα νέο φαινόμενο, δείγμα τόσο της πλήρους άγνοιας των αρμοδίων αρχών γύρω από τη μετανάστευση, όσο και της διάθεσης να αντιμετωπιστούν οι μετανάστες εργάτες ως κίνδυνος και όχι ως νέα πραγματικότητα για την χώρα μας. Συγκεκριμένα διατηρείται η απαγόρευση εισόδου χωρίς την προαπαιτούμενη άδεια εργασίας ετήσιας αρχικά διάρκειας, επί τη βάση της οποίας εκδιδόταν και η άδεια παραμονής, το μαγικό χαρτάκι που προστάτευε τους

¹⁹ ΦΕΚ Α 184, 21/11/1999.

εργαζόμενους και τους εργοδότες τους από τις πολύ αυστηρές κυρώσεις με τις οποίες τιμωρούταν η ανεπίσημη εργασία.

Στόχος του νόμου 1975/1991 ήταν να αποφευχθεί η δημιουργία της εντύπωσης ότι η Ελλάδα είναι μια χώρα στην οποία θα μπορούσε κανείς σχετικά εύκολα να αναζητήσει εργασία δια της νομίμου οδού. Για την επίτευξή του μάλιστα, οι αρμόδιοι για την χάραξη της ελληνικής μεταναστευτικής πολιτικής φρόντισαν να πλαισιώσουν τις προϋποθέσεις απόκτησης των δύο αδειών (εργασίας και παραμονής) με τη συγκέντρωση όσο το δυνατόν περισσότερων δικαιολογητικών εγγράφων.

Η ελπίδα ότι, με ένα κατεξοχήν γραφειοκρατικό κρατικό μηχανισμό, θα ήταν τελικά εφικτό να αποτραπεί το "κακό", κατέρρευσε σαν χάρτινος πύργος. Η είσοδος χιλιάδων απεγνωσμένων μεταναστών δεν ήταν δυνατόν να αναχαιτιστεί με την ψήφιση νόμων, ή με την ενίσχυση των περιπολιών στα χερσαία και θαλάσσια σύνορα της χώρας. Το 1997 εκδίδονται δύο προεδρικά διατάγματα μέσω των οποίων, χωρίς να καταργείται ο προηγούμενος νόμος, δίνεται μία δεύτερη ευκαιρία στους μη καταγεγραμμένους μετανάστες να "νομιμοποιηθούν".

Η υλοποίηση της ευκαιρίας αυτής περιελάμβανε δύο φάσεις : κατά την πρώτη φάση (Π.Δ. 358/1997²⁰) έγινε η "καταγραφή των αλλοδαπών που διαμένουν παράνομα στην Ελλάδα και είτε απασχολούνται είτε αναζητούν απασχόληση". Όσοι ανταποκρίθηκαν σε αυτό το κάλεσμα απέκτησαν την λευκή κάρτα, την κάρτα προσωρινής άδειας παραμονής που απείχε και θέση προσωρινής άδειας εργασίας.

Με την κάρτα αυτή και ύστερα από μία πολύπλοκη διαδικασία (Π.Δ. 359/1997²¹) ήταν δυνατή η απόκτηση της κάρτας παραμονής περιορισμένης χρονικής διάρκειας, δηλαδή της πράσινης κάρτας, η οποία ίσχυε και ως κάρτα εργασίας και εκδιδόταν για ένα έως τρία χρόνια. Όσοι δεν κατάφεραν να την αποκτήσουν έπρεπε να εγκαταλείψουν την χώρα, ενώ για τους μελλοντικούς μετανάστες εξακολουθούσαν να ισχύουν όσα όριζε ο νόμος 1975/1991.

²⁰ ΦΕΚ Α 240, της 28^{ης} Νοεμβρίου 1997.

²¹ Το ίδιο.

Συνολικά στη πρώτη φάση ανταποκρίθηκαν 369.629 αλλοδαποί και στη δεύτερη μόλις 212.860²². Είναι εξαιρετικά εύκολο να καταλάβει κάποιος ότι ένας πολύ μεγάλος αριθμός μεταναστών συνέχισε να διαμένει και να εργάζεται ανεπίσημα ενώ ταυτόχρονα δεκάδες χιλιάδες άλλοι συνέχισαν να εισέρχονται στην επικράτεια με όποιο τρόπο θεωρούσαν πρόσφορο.

Το 2001 είναι η χρονιά-σταθμός για τη μετανάστευση στην Ελλάδα, αφού αποφασίζονται δραστικά μέτρα για την καταπολέμηση της παράνομης μετανάστευσης και για την χάραξη νέας μεταναστευτικής πολιτικής. Ο νόμος 2910/2001²³ αποτελεί ένα συνδυασμό της φιλοσοφίας που διέπει τις νομικές διατάξεις του νόμου του 1991 και των προεδρικών διαταγμάτων του 1997.

Στα άρθρα 19-24 ορίζονται οι όροι για την απόκτηση της άδειας εργασίας και παραμονής για τους μελλοντικούς μετανάστες και στα άρθρα 65-66 προτείνεται μια τρίτη ευκαιρία

²² Πηγή Καβουνίδη Τζένη & Χατζάκη Λουκία, "Αλλοδαποί που υπέβαλλαν αίτηση για κάρτα προσωρινής παραμονής: υπηκοότητα, φύλο και χωροθέτηση, Εθνικό Ινστιτούτο Εργασίας, Αθήνα, 1999.

²³ Ο οποίος ισχύει μέχρι σήμερα, ΦΕΚ Α 91, 27.4/2.5.2001.

καταγραφής για τους ανεπίσημους αλλοδαπούς. Βασική επιδίωξη παραμένει η αποθάρρυνση των μεταναστών όσον αφορά στην εκκίνηση της επίπονης και πολυδάπανης διαδικασίας για την απόκτηση της ετήσιας άδειας εργασίας και στην συνέχεια της επίσης ετήσιας άδειας παραμονής.

Λίγους μήνες μετά από την έναρξη ισχύος του νόμου αποδείχθηκε το αδιέξοδο των προβλεπόμενων διαδικασιών, τη στιγμή μάλιστα που στην πράξη αποκλειόταν ένας μεγάλος αριθμός από αυτούς τους οποίους η Πολιτεία υποτίθεται προσπαθούσε να καταγράψει και να νομιμοποιήσει. Παρόλο που η Ευρωπαϊκή Επιτροπή υπολογίζει σε 585.000 τους επίσημους μετανάστες για το έτος 2002, για χιλιάδες μετανάστες και τις οικογένειές τους η διατήρηση της μαύρης εργασίας και η επισήμοποίηση του καθεστώτος ομηρίας, αποτελούν αναμφίβολα μια πραγματικότητα και παράλληλα παράγοντες που μπορούν να οδηγήσουν σε κοινωνικό αποκλεισμό.

Με τον νέο νόμο Ν2910/2001 πέραν των θεμάτων εισόδου και παραμονής αλλοδαπών στη Χώρα, αλλάζει ριζικά και ο τρόπος κτήσης της Ελληνικής ιθαγένειας με πολιτογράφηση. Με

νέες διατάξεις επιδιώκεται η αποκέντρωση σημαντικού τμήματος της διαδικασίας της πολιτογράφησης και επιπλέον η διαμόρφωση άποψης με άμεσο τρόπο ,για την προσωπικότητα του αλλοδαπού, ο οποίος επιθυμεί να αποκτήσει την Ελληνική ιθαγένεια.

Όπως αναφέρθηκε παραπάνω ποιο μεγάλη βοήθεια και οργάνωση για τα προβλήματα των μεταναστών σε κοινωνικοπρονοιακό και υγειονομικό επίπεδο έρχεται να δώσει το νέο νομοσχέδιο που ψηφίστηκε από την Ελληνική Κυβέρνηση, **N2910/2001**

Σύμφωνα λοιπόν με το Νόμο υπ' αριθ. 2910:

Ο αλλοδαπός που εισέρχεται στο ελληνικό έδαφος απαιτείται να έχει διαβατήριο ή άλλο ταξιδιωτικό έγγραφο που αναγνωρίζεται από διεθνείς συμβάσεις. Τα έγγραφα αυτά πρέπει να φέρουν, εφόσον αυτό απαιτείται, και θεώρηση εισόδου (VISA). Η θεώρηση εισόδου χορηγείται από την ελληνική προξενική αρχή του τόπου κατοικίας του αλλοδαπού, αφού ληφθούν υπόψη λόγοι που αφορούν στη δημόσια τάξη και ασφάλεια της χώρας και στη δημόσια υγεία και έχει διάρκεια

τριών μηνών, αν δεν ορίζεται διαφορετικά από τις διατάξεις του παρόντος .

Αλλοδαποί που έχουν υποχρέωση θεώρησης εισόδου επιτρέπεται να εισέρχονται ελεύθερα στο ελληνικό έδαφος και να παραμένουν μέχρι 3 μήνες συνολικά μέσα σε διάστημα 6 μηνών από την ημερομηνία της πρώτης εισόδου.

Ο πρόξενος μπορεί να αρνηθεί, χωρίς αιτιολογία , τη χορήγηση θεώρησης εισόδου. Αιτιολογία απαιτείται αν ο αλλοδαπός είναι σύζυγος, ανήλικο τέκνο ή γονέας πολίτη κράτους –μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι ελληνικές αρχές ελέγχου μπορούν να απαγορεύσουν την είσοδο στην Ελλάδα αλλοδαπού που έχει θεώρηση εισόδου, εφόσον διαπιστώσουν ότι στο πρόσωπο αυτού συντρέχει μια τουλάχιστον από τις παρακάτω περιπτώσεις : α) Η είσοδος του μπορεί να αποτελέσει κίνδυνο για τη δημόσια ασφάλεια ή τη δημόσια υγεία, σύμφωνα με τα διεθνή δεδομένα και τον Π.Ο.Υ , β) Το διαβατήριο ή άλλο ταξιδιωτικό έγγραφο που κατέχει δεν εξασφαλίζει την επάνοδο του στη χώρα προέλευσης ή καταγωγής του ή σε Τρίτη χώρα, γ) Έρχεται με σκοπό να παραμείνει στην Ελλάδα για λόγω για

τον οποίο απαιτείται η έκδοση άδειας παραμονής και δεν έχει ακολουθήσει τη νόμιμη διαδικασία, δ) Δεν κατέχει τα απαραίτητα έγγραφα για να δικαιολογήσει το σκοπό του ταξιδιού του και τα αναγκαία για τη συντήρηση του οικονομικά μέσα.

Απ' την άλλη πλευρά όμως ο αλλοδαπός που έχει λάβει θεώρηση εισόδου στην Ελλάδα, μπορεί να ζητήσει άδεια παραμονής εφόσον βέβαια πλήρη τις προβλεπόμενες από το νόμο προϋποθέσεις. Η άδεια παραμονής αλλοδαπού χορηγείται για συγκεκριμένο σκοπό, ο οποίος και αναγράφεται στην αίτηση. Ο αλλοδαπός οφείλει δυο τουλάχιστον μήνες πριν τη λήξη της θεώρησης εισόδου, να υποβάλει στο δήμο ή την κοινότητα του τόπου κατοικίας ή διαμονής του αίτηση για τη χορήγηση της άδειας παραμονής . Επιπλέον μαζί με την αίτηση πρέπει να καταθέτει αντίγραφο διαβατηρίου ή άλλου ταξιδιωτικού εγγράφου με τη θεώρηση εισόδου.

Ο δήμος ή η κοινότητα εξετάζει την πληρότητα των δικαιολογητικών και τα διαβιβάζει μαζί με την αίτηση του αλλοδαπού στην αρμόδια κατά περίπτωση υπηρεσία αλλοδαπών και μετανάστευσης. Η υπηρεσία αυτή εξετάζει την αίτηση μέσα

σε ένα μήνα από την περιέλευση της σε αυτήν και αφού λάβει υπόψη τους λόγους που αφορούν στη δημόσια τάξη και ασφάλεια της χώρας, καλεί τον αλλοδαπό σε συνέντευξη σε συγκεκριμένο τόπο και χρόνο, ενώπιον της Επιτροπής Μετανάστευσης.

Η κλήση του αλλοδαπού σε συνέντευξη γίνεται με απόδειξη. Μη εμφάνιση του αλλοδαπού δικαιολογείται μόνο για λόγους ανωτέρας βίας. Στην περίπτωση αυτή ο αλλοδαπός καλείται εκ νέου σε συνέντευξη κατά την ίδια πιο πάνω διαδικασία. Σε περίπτωση αδικαιολόγητης μη εμφάνισης, η αίτηση απορρίπτεται. Η άδεια παραμονής χορηγείται με απόφαση του Γενικού Γραμματέα της Περιφέρειας, ύστερα από γνώμη της Επιτροπής Μετανάστευσης.

Όσον αφορά τη χορήγηση άδειας εργασίας σε αλλοδαπό, επιτρέπεται η είσοδος του στην Ελλάδα για απασχόληση με **σχέση εξαρτημένης εργασίας** σε συγκεκριμένο είδος απασχόλησης, αν του χορηγηθεί άδεια εργασίας από το νομάρχη.

Ο Ο.Α.Ε.Δ καταρτίζει στο τελευταίο τρίμηνο κάθε έτους έκθεση, στην οποία καταχωρούνται οι υπάρχουσες ανάγκες σε εργατικό δυναμικό στην επικράτεια και οι κενές θέσεις εργασίας κατά ειδικότητα και περιφέρεια που μπορεί να καλυφθούν από αλλοδαπούς. Κατά την κατάρτιση της έκθεσης λαμβάνονται υπόψη το συμφέρον της εθνικής οικονομίας, η προσφορά εργασίας από ημεδαπούς, αλλοδαπούς και η ζήτηση. Με βάση αυτή την έκθεση καθορίζονται, με απόφαση των Υπουργών Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, Εσωτερικών Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και Εξωτερικών, ο ανώτατος αριθμός αδειών εργασίας που χορηγούνται κάθε έτος σε αλλοδαπούς κατά ιθαγένεια, νομό, είδος και διάρκεια απασχόλησης καθώς και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια.

Τα γραφεία Ευρέσεως Εργασίας εξωτερικού καλούν με ανακοινώσεις τους, τους ενδιαφερόμενους αλλοδαπούς να υποβάλλουν αιτήσεις για εργασία στην Ελλάδα. Με βάση τις αιτήσεις αυτές καταρτίζουν ονομαστικές καταστάσεις αλλοδαπών που επιθυμούν να εργαστούν ως μισθωτοί στην

Ελλάδα και τις αποστέλλουν στον Ο.Α.Ε.Δ και στις υπηρεσίες εργασίας των Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων.

Ο εργοδότης για να προσλάβει προσωπικό με σύμβαση εξαρτημένης εργασίας υποβάλλει αίτηση στην αρμόδια υπηρεσία εργασίας της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης. Αν οι θέσεις που ζητούνται δεν καλύπτονται από ημεδαπούς ή αλλοδαπούς που διαμένουν μόνιμα στην Ελλάδα, ο Ο.Α.Ε.Δ μπορεί να εγκρίνει την κάλυψη των θέσεων αυτών από αλλοδαπούς που δεν διαμένουν στην Ελλάδα.

Η άδεια εργασίας χορηγείται για περίοδο μέχρι ενός έτους και μπορεί να ανανεώνεται κάθε φορά για χρονικό διάστημα μέχρι ενός έτους. Απαραίτητη προϋπόθεση για την ανανέωση είναι η ύπαρξη σύμβασης εργασίας και η εκπλήρωση των φορολογικών και ασφαλιστικών υποχρεώσεων εκ μέρους του αλλοδαπού. Και αν επιθυμεί την ανανέωση οφείλει, πριν από τη λήξη της άδειας εργασίας να υποβάλλει αίτηση στο νομάρχη. Ο οποίος διαβιβάζει την άδεια εργασίας στο ελληνικό προξενείο για να δοθεί θεώρηση εισόδου και την κοινοποιεί στην υπηρεσία αλλοδαπών και μετανάστευσης.

Όσον αφορά την είσοδο και άσκηση **ανεξάρτητης οικονομικής δραστηριότητας** αλλοδαπού ισχύουν τα εξής. Κατ' αρχάς είσοδος για την άσκηση ανεξάρτητης οικονομικής δραστηριότητας είναι η είσοδος στη χώρα αλλοδαπού φυσικού προσώπου με σκοπό την άσκηση οικονομικής δραστηριότητας χωρίς εξάρτηση από κάποιον εργοδότη.

Η είσοδος αλλοδαπού στη χώρα, προκειμένου να ασκήσει ανεξάρτητη οικονομική δραστηριότητα επιτρέπεται εφόσον διαθέτει επαρκείς πόρους για την άσκηση της δραστηριότητας και η δραστηριότητα συμβάλλει στην ανάπτυξη της εθνικής οικονομίας.

Η αίτηση για τη χορήγηση άδειας άσκησης ανεξάρτητης οικονομικής δραστηριότητας υποβάλλεται στην ελληνική προξενική αρχή του τρόπου κατοικίας του αλλοδαπού. Η αίτηση με τα δικαιολογητικά (οικονομική μελέτη, στην οποία περιλαμβάνονται τουλάχιστον το είδος και το ύψος της επένδυσης , καθώς και οι πηγές χρηματοδότησης , β) πιστοποιητικό φορολογικής ενημερότητας της χώρας προέλευσης γ) στοιχεία που αποδεικνύουν την επιστημονική ή

τεχνική ή επαγγελματική του κατάρτιση, ως προς τη δραστηριότητα που επιθυμεί να ασκήσει δ) πιστοποιητικό ποινικού μητρώου των αλλοδαπών αρχών) διαβιβάζεται στην υπηρεσία αλλοδαπών και μετανάστευσης στην περιφέρεια της οποίας βρίσκεται ο δήμος ή η κοινότητα . όπου προτίθεται να εγκατασταθεί και να ασκήσει τη δραστηριότητα που επιθυμεί. Έπειτα η άδεια άσκησης ανεξάρτητης οικονομικής δραστηριότητας αποστέλλεται στην ελληνική προξενική, η οποία τη γνωστοποιεί στον ενδιαφερόμενο.

Ο αλλοδαπός που έχει λάβει θεώρηση εισόδου στην χώρα για άσκηση ανεξάρτητης οικονομικής δραστηριότητας, του χορηγείται άδεια παραμονής εφόσον είναι υγιής και ασφαλισμένος για την κάλυψη των εξόδων νοσηλείας ιατρικής και φαρμακευτικής περίθαλψης όπως και έχει εξασφαλίσει κατάλυμα.

Η άδεια παραμονής για την άσκηση ανεξάρτητης οικονομικής δραστηριότητας χορηγείται για δυο έτη και μπορεί να ανανεώνεται για ισόχρονο διάστημα. Η ανανέωση χορηγείται εφόσον: α) Η συγκεκριμένη δραστηριότητα πράγματι

εξακολουθεί να ασκείται β) πρόκειται για την ίδια δραστηριότητα ή συνεχεία ή εξέλιξη της αρχικής δραστηριότητας γ) Έχει εκπληρώσει τις φορολογικές και ασφαλιστικές του υποχρεώσεις .

Μετά την πάροδο έξι ετών, η ανανέωση της άδειας παραμονής γίνεται με απόφαση του υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και έχει διετή διάρκεια. Υστερα από δεκαετή συνολική παραμονή στην Ελλάδα μπορεί να του χορηγηθεί και άδεια παραμονής αόριστης διάρκειας . Αν όμως η άδεια παραμονής ανακληθεί ή δεν ανανεωθεί, επιτρέπεται να χορηγηθεί στον αλλοδαπό προθεσμία μέχρι έξι μηνών για την αναχώρηση του από την Ελλάδα, εφόσον αυτό κρίνεται αναγκαίο για την εκκαθάριση της επιχείρησής του.

Κλείνοντας λοιπόν , πρέπει να αναφέρουμε ότι κάθε αλλοδαπός που παραμένει στη χώρα για χρονικό διάστημα μέχρι 30 ημερών από τη λήξη της άδειας παραμονής του ή παραβιάζει, για το ίδιο χρονικό διάστημα, τη διάρκεια του αναγραφόμενου στην κατεχόμενη θεώρηση εισόδου ή του δικαιούμενου ελεύθερου χρόνου παραμονής του. Επιπλέον την προβλεπόμενη στην ομοίμορφη θεώρηση SCHEHGEN διάρκεια παραμονής ή

το δικαιούμενο ελεύθερο χρόνο παραμονής του στον ενιαίο χώρο, υποχρεούται κατά την αναχώρηση να καταβάλει το τετραπλάσιο του προβλεπόμενου παράβολου για άδεια παραμονής ετήσιας βάσης .

Κάποιες από τις ρυθμίσεις του **N2910/2001** είναι οι εξής²⁴ :

1. Κατοχυρώνονται τα θεμελιώδη δικαιώματα των αλλοδαπών και λαμβάνεται μέριμνα για την ένταξη τους στην ελληνική κοινωνία. Υποχρεωτικά τα παιδιά των αλλοδαπών που βρίσκονται στην κατάλληλη ηλικία παρακολουθούν την εννιάχρονη εκπαίδευση που προβλέπει το Σύνταγμα για τα Ελληνόπουλα. Μετά την επιτυχή περάτωση της φοίτησης τους στην δευτεροβάθμια εκπαίδευση έχουν με βάση ο νόμο το δικαίωμα να σπουδάσουν στα Α.Ε.Ι(Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα) και Τ.Ε.Ι (Τεχνολογικά Εκπαιδευτικά Ιδρύματα).

²⁴ Αντίστοιχο νομοσχέδιο Ν2910/2001, που ψηφίστηκε στην Αθήνα και εκδόθηκε στις 2 Μαΐου 2001

2. Αυτεπάγγελα διώκονται στο εξής οι πράξεις **ρατσισμού** και **ξενοφοβίας** που προβλέπονται και τιμωρούνται από τα άρθρα 1,2 και 3 του Ν927/1979

3. Υποχρεούνται να παράσχουν τις υπηρεσίες τους όσοι εργάζονται σε νοσοκομεία και κλινικές σε: α)Αλλοδαπούς που διακομίζονται σ' αυτά εκτάκτως για νοσηλεία, ανεξάρτητα από τη νομιμότητα της παραμονής τους . Και β) στα ανήλικα τέκνα αλλοδαπών ανεξάρτητα από την νομιμότητα της παραμονής τους ή των γονέων τους .

4. **Απαγορεύεται απόλυτα η απασχόληση αλλοδαπών χωρίς άδεια παραμονής.** Οι εργοδότες που απασχολούν αλλοδαπούς εργαζομένους οφείλουν να ενημερώνουν αμέσως για την πρόσληψη, απόλυση ή αποχώρηση τους.

5. Βαρύτατες ποινές και διοικητικές κυρώσεις απειλούνται για όσους μεταφέρουν παράνομα αλλοδαπούς, ιδίως κατ' επάγγελμα, για όσους διευκολύνουν την διέλευση αλλοδαπών για αποφυγή του ελέγχου και γενικά για όσους δυσκολεύουν την εφαρμογή του εισαγόμενου θεσμικού πλαισίου.
6. Στην περίπτωση που ο νόμος παραβιάζεται με σκοπό την προαγωγή των αλλοδαπών στην πορνεία, η επιβαλλόμενη φυλάκιση είναι τουλάχιστον 2 χρόνια και η χρηματική ποινή τουλάχιστον 2.000.000 δραχμές. Εάν η παραβίαση αφορά ανήλικο η φυλάκιση είναι το λιγότερο 3 χρόνια και χρηματική ποινή τουλάχιστον 5.000.000 δραχμές .Τα παραπάνω αδικήματα δικάζονται πάντα με τη διαδικασία του αυτοφώρου.

7. Όλοι δικαιούνται προστασία από τα δικαστήρια. Ο Ν2910/2001 επισημαίνει ότι οι αλλοδαποί πρέπει να διευκολύνονται στην άσκηση αυτού του δικαιώματος τους , πράγμα που σημαίνει διευκολύνσεις σε σχέση κυρίως με την γλώσσα και την εξοικείωση τους .Ιδιαίτερη σημασία έχει η φροντίδα των υπηρεσιών για την εφαρμογή της αρχής της προηγούμενης ακρόασης, ιδιαίτερα στις περιπτώσεις δυσμενών διοικητικών πράξεων, όπως η ανάκληση της Άδεια Παραμονής κ.τ.λ.

Η ελληνική κυβέρνηση θέσπισε και κάποιες κατηγορίες αδειών παραμονής για τους μετανάστες, ώστε να γίνουν ξεκάθαρες οι διαδικασίες χορήγησης και ελέγχου. Είναι οι εξής:

- Άδεια παραμονής για σπουδές
- Άδεια παραμονής για παροχή εξαρτημένης εργασίας
- Άδεια παραμονής για παροχή ανεξάρτητων υπηρεσιών ή έργου.
- Άδεια παραμονής για παροχή εποχιακής εργασίας

- Άδεια παραμονής για άσκηση ανεξάρτητης επιχειρηματικής δραστηριότητας
- Άδεια παραμονής για οικογενειακή συνένωση
- Άδεια παραμονής για συζυγούς Ελλήνων πολιτών και για πολίτες χωρών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
- Άδεια παραμονής για αθλητές και προπονητές.
- Άδεια παραμονής για πνευματικούς δημιουργούς.
- Άδεια παραμονής για στελέχη εταιριών.
- Άδεια παραμονής ολιγοήμερης διάρκειας.
- Άλλες μορφές αδειών παραμονής π.χ για πρόσωπα οικονομικώς ανεξάρτητα, για μη δικαιούμενα άδεια παραμονής, άλλα παραμένοντα στη χώρα για ανθρωπιστικούς λόγους , για άτομα που αναγκάζονται λόγω βίας να εγκαταλείψουν την χώρα ιθαγένειάς τους , για πρόσωπα διακεκριμένα σε επιστημονική προσφορά κ.τ.λ

2.4.1 Αξιολόγηση της λειτουργικότητας του θεσμικού πλαισίου

Το φαινόμενο της μαζικής εισόδου μεταναστών στην χώρα μας με σκοπό την εργασία, έχει ως αποτέλεσμα την νομοθετική παρέμβαση της πολιτείας. Η παρέμβαση αυτή δεν είναι πάντα επιτυχής. Στην εφαρμογή ενός νόμου υπάρχουν πολλά εμπόδια: Απ' τη μία είναι οι πρακτικές δυσκολίες που εμφανίζονται, όπως οι λειτουργίες των αρμόδιων υπηρεσιών, η ελλιπής οργάνωση και ο βαθμός ετοιμότητας των υπαλλήλων στα καινούρια καθήκοντα τους. Και απ' την άλλη είναι τα προβλήματα αμιγώς νομικής Φύσης από τις ίδιες τις διατάξεις του νόμου.²⁵ Όσο και αν μας φαίνεται παράξενο αυτό είναι απόρροια είτε της ακαταλληλότητας μιας συγκεκριμένης ρύθμισης, είτε οφείλεται σε κάποια κενά της νομοθεσίας γύρω από κάποια σημαντικά ζητήματα.

Ο όρος με τον οποίο θα μπορούσαμε να χαρακτηρίσουμε την ελληνική μεταναστευτική πολιτική είναι η «γραφειοκρατία». Η

²⁵ Κατσορίδα, Δ., και Κάψαλη., «Η σύγχρονη ελληνική μεταναστευτική πολιτική: περιεχόμενο και αποτέλεσμα», σελ 21

οποία γραφειοκρατία ταλαιπωρεί μια από τις πιο ασθενέστερες ομάδες του πληθυσμού. Τα έγγραφα που απαιτούνται για την έκδοση άδειας παραμονής και εργασίας είναι πάρα πολλά, με αποτέλεσμα οι μετανάστες μη ξέροντας πολύ καλά την γλώσσα η διαδικασία για να τα συλλέξουν να είναι χρονοβόρα.

Η δημόσια διοίκηση εμφανίζεται ανέτοιμη για την εξυπηρέτηση ενός τόσο μεγάλου αριθμού μεταναστών. Το πρόβλημα αυτό συμβαίνει, διότι ο νομοθέτης αποφάσισε να αναθέσει στους δήμους την ανανέωση των «πράσινων»καρτών του προηγούμενου καθεστώτος και την έκδοση νέων αδειών παραμονής. Γι' αυτά πριν τους δήμους ήταν υπεύθυνος ο Ο.Α.Ε.Δ και το τμήμα αλλοδαπών.

Ένας ανασταλτικός παράγοντας, είναι και το ύψος του παράβολου για την ετήσια άδεια παραμονής (από 150€) με δεδομένο το χαμηλό κατά τεκμήριο εισόδημα των μεταναστών. Πόσο μάλιστα στην περίπτωση που είναι οικογένεια και πρέπει να πληρώνουν συνολικά περισσότεροι από ένας.

Επιπλέον η μεγάλη καθυστέρηση που παρατηρείτε κατά την έκδοση και κυρίως κατά την ανανέωση της άδειας παραμονής έχει ανυπολόγιστες συνέπειες για τους μετανάστες και τις οικογένειές τους . Αυτό συμβαίνει γιατί στο διάστημα που μεσολαβεί από τη λήξη ισχύος της άδειας παραμονής μέχρι την ανανέωση της αναστέλλονται βασικά δικαιώματά τους.

Ενώ στην αρχή πολλοί μετανάστες με το Ν.2910/2001 υπέβαλλαν την αίτηση για χορήγηση της αρχικής εξαμηνιαίας άδειας παραμονής, έπειτα λίγοι ήταν αυτοί που ήταν διατεθειμένοι να επαναλάβουν τα ίδια βήματα και ανανεώσουν.

Αυτό ωφειλόταν όπως ανέφερα και παραπάνω στο ότι η διοίκηση ήταν απροετοίμαστη να εξυπηρετήσει τους ενδιαφερόμενους. Επιπλέον η ταλαιπωρία των μεταναστών και τα χαμένα μεροκάματα συντέλεσαν και αυτά στο να σταματήσουν οι μετανάστες τη διαδικασία ανανέωσης. Μην ξεχνάμε και τις συχνές αρνήσεις των εργοδοτών να επιτρέψουν την παρατεταμένη απουσία για την υποβολή δικαιολογητικών.

Οι ασθενέστεροι οικονομικά μετανάστες εγκατέλειψαν τελικά την προσπάθεια και πέρασαν σε καθεστώς παρανομίας.

Το πλέγμα της γραφειοκρατίας επιδρά ανασταλτικά στην προσπάθεια των μεταναστών να απαιτήσουν νόμιμους τίτλους.

Επίσης ως προς τα ένσημα επικρατεί μια σύγχυση σχετικά με το αν ή πόσα ένσημα χρειάζονται για να ανανεωθεί η άδεια εργασίας με το καθεστώς. Επιπλέον, προβλήματα παρουσιάζονται και για όσους είναι εγγεγραμμένοι στο ταμείο ανεργίας και σύμφωνα με το ισχύον δίκαιο δεν μπορούν να ανανεώσουν την άδεια εργασίας.

Θα πρέπει να επισημάνουμε ότι το 92% των αδειών έχει διάρκεια ισχύος ενός έτους με δυο χρόνια, το 5,4% για λιγότερο από ένα χρόνο(εποχιακοί εργάτες), το 3% έχουν άδειες διάρκειας πέντε ετών ,και μόνο το 0,1% έχει άδεια αορίστου χρόνου.²⁶ Και η αιτιολογία για τη χορήγηση άδεια παραμονής όπως φαίνεται και από τον παρακάτω πίνακα ποικίλει με μεγαλύτερο ποσοστό την αιτιολογία της εξαρτημένης εργασίας.

²⁶ Εφημερίδα *ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ* , 14 Νοεμβρίου 2005

Πίνακας 3 : Αιτιολογία για την χορήγηση αδειών παραμονής

Αιτιολογία	Ποσοστά
Εξαρτημένη εργασία	68%
Οικογενειακή συνένωση	12%
Ανεξάρτητη οικονομική δραστηριότητα	12%

Πηγή: Πουλοπούλου Ν., Προσωπική συνέντευξη με την υπηρεσία της περιφέρειας Πελ/σου που εκδίδει τις άδειες παραμονής (Νομαρχία), 12 Φέβ 2006

Τέλος αξίζει να σημειωθεί η «δεύτερη ευκαιρία» που εισήγαγε ο Ν.2910/2001 για τους ανεπίσημους μετανάστες δεν απευθύνετε σε όλους. Επειδή για να μονιμοποιηθεί κάποιος, θα πρέπει να αποδείξει ότι διέμενε στη χώρα για ένα τουλάχιστον έτος πριν την έναρξη ισχύος του νόμου. Όσοι λοιπόν εισήλθαν στην Ελλάδα μετά την 2/6/2000 δεν μπορούν να παραμείνουν και να εργαστούν μόνιμα εδώ. Εδώ ο νομοθέτης στέρησε τη δυνατότητα σε μια πολυάριθμη ομάδα μεταναστών, οι οποίοι επιθυμούσαν να νομιμοποιηθούν.

Περισσότερο από οποιονδήποτε, οι μετανάστες βλέπουν τα πιο σημαντικά ζητήματα της ζωής τους να εξαρτώνται από ένα νομικό κείμενο. Ένα κείμενο, το οποίο φιλοδοξεί να ρυθμίσει όχι μόνο πολλές πτυχές της καθημερινής τους πραγματικότητας, αλλά την ίδια τους την επιβίωση.

Είναι αντιληπτό ότι ένας νόμος τόσο γραφειοκρατικός δεν είναι ένας λειτουργικός νόμος. Όσο για τις μελλοντικές προοπτικές του νέου θεσμικού πλαισίου δεν μπορεί κανείς να αισιοδοξεί.²⁷ Πολλοί θα είναι αυτοί που από' δω και πέρα θα συνεχίσουν να είναι επισήμως «αόρατοι» για την πολιτεία ή τις διοικητικές αρχές και ταυτόχρονα εγκλωβισμένοι στα πεδία της μαύρης εργασίας .

²⁷ Στο ίδιο,σελ 30

ΚΕΦΑΛΑΙΟ3

ΓΕΝΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ

Ο Νομός Μεσσηνίας είναι ένας από τους 7 Νομούς της Πελοποννήσου και υπάγεται διοικητικά στην Περιφέρεια Πελοποννήσου. Βρίσκεται Ν.Δ. της Αθήνας και έχει έκταση 2.991 τ.χμ. εκ των οποίων, 1.014 τ.χμ. είναι Πεδινές Κοινότητες, 776 τ.χμ. είναι Ημιορεινές Κοινότητες και 1.201 τ.χμ. είναι Ορεινές Κοινότητες.

Αποτελεί τον μεγαλύτερο από πληθυσμιακή άποψη νομό της Περιφέρειας Πελοποννήσου. Ο πληθυσμός του Ν. Μεσσηνίας μετά την τελευταία απογραφή του 2001 ανέρχεται σε 176.876 κατοίκους, σε σύνολο 29 Δήμων και 2 Κοινοτήτων, οι οποίοι κατανέμονται ως εξής:

ΠΙΝΑΚΑΣ 1: Πληθυσμός του Νομού Μεσσηνίας

Α/Α	ΔΗΜΟΙ ΚΑΙ ΚΟΙΝΟΤΗΤΕΣ	ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑΤΑ		ΟΙΚΙΣΜΟΙ	ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ
		ΔΗΜΟΤΙΚΑ	ΚΟΙΝΟΤΙΚΑ		
1	Δ. ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ	14	-	39	57.620
2	Δ. ΑΒΙΑΣ	8	-	26	3.089
3	Δ. ΑΕΤΟΥ	11	-	14	3.264
4	Δ. ΑΙΠΕΙΑΣ	5	-	12	2.574
5	Δ. ΑΝΔΑΝΙΑΣ	14	-	21	3.084
6	Δ. ΑΝΔΡΟΥΣΑΣ	9	-	10	2.820
7	Δ. ΑΡΙΟΣ	6	-	6	2.189
8	Δ. ΑΡΙΣΤΟΜΕΝΟΥΣ	11	-	18	3.413
9	Δ. ΑΡΦΑΡΩΝ	8	-	15	3.212
10	Δ. ΑΥΛΩΝΟΣ	10	-	22	2.626
11	Δ. ΒΟΥΦΡΑΔΩΝ	6	-	7	1.802
12	Α. ΓΑΡΓΑΛΙΑΝΩΝ	7	-	15	9.083
13	Δ. ΔΩΡΙΟΥ	9	-	17	4.069

Α/Α	ΔΗΜΟΙ ΚΑΙ ΚΟΙΝΟΤΗΤΕΣ	ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑΤΑ		ΟΙΚΙΣΜΟΙ	ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ
		ΔΗΜΟΤΙΚΑ	ΚΟΙΝΟΤΙΚΑ		
14	Δ. ΕΙΡΑΣ	8	-	10	997
15	Δ. ΘΟΥΡΙΑΣ	6	-	9	4.106
16	Δ. ΙΘΩΜΗΣ	8	-	12	2.466
17	Δ. ΚΟΡΩΝΗΣ	10	-	24	5.067
18	Δ. ΚΥΠΑΡΙΣΣΙΑΣ	11	-	18	8.648
19	Δ. ΛΕΥΚΤΡΟΥ	19	-	43	5.558
20	Δ. ΜΕΘΩΝΗΣ	6	-	19	2.638
21	Δ. ΜΕΛΙΓΑΛΑ	11	-	14	4.040
22	Δ. ΜΕΣΣΗΝΗΣ	14	-	22	11.041
23	Δ. ΝΕΣΤΟΡΟΣ	8	-	13	5.552
24	Δ. ΟΙΧΑΛΙΑΣ	10	-	13	2.797
25	Δ. ΠΑΠΑΦΛΕΣΣΑ	5	-	9	2.205
26	Λ. ΠΕΤΑΛΙΔΙΟΥ	12	-	24	3601
27	Δ. ΠΥΛΟΥ	11	-	21	5.402
28	Δ. ΦΙΛΙΑΤΡΩΝ	6	-	15	9.334

Α/Α	ΔΗΜΟΙ ΚΑΙ ΚΟΙΝΟΤΗΤΕΣ	ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑΤΑ		ΟΙΚΙΣΜΟΙ	ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ
		ΔΗΜΟΤΙΚΑ	ΚΟΙΝΟΤΙΚΑ		
29	Δ. ΧΙΛΙΟΧΩΡΙΩΝ	5	-	7	2.916
30	ΚΟΙΝ. ΤΡΙΚΟΡΦΟΥ	-	5	8	1.037
31	ΚΟΙΝ. ΤΡΙΠΥΛΑΣ	-	7	11	626

Πηγή: Εθνική Στατιστική Υπηρεσία (2001).

Σύμφωνα με τα στοιχεία της Εθνικής Στατιστικής Υπηρεσίας, το επίπεδο εκπαίδευσης του Νομού κυμαίνεται σε αρκετά ικανοποιητικά για την εποχή επίπεδα. Οι περισσότεροι κάτοικοι του νομού είναι απόφοιτοι Δημοτικού σε ποσοστό 33,63%, ποσοστό 20,96% είναι απόφοιτοι Μέσης Εκπαίδευσης, 13,47% είναι απόφοιτοι 3τάξιου Γυμνασίου και ένα ποσοστό 6,19% με ηλικίες από 6-14 ετών φοιτούν στο Δημοτικό.

Οι Πτυχιούχοι Τ.Ε.Λ. και Τ.Ε.Σ. αποτελούν το 2,38% και οι Πτυχιούχοι Μεταδευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης το 1,98%. Σε

ποσοστό 5,54% ανέρχονται οι πτυχιούχοι Ανώτατων Σχολών ενώ ακολουθούν με ποσοστό 2,05% οι πτυχιούχοι Τ.Ε.Ι, και οι κάτοχοι Μάστερ και Διδακτορικού Τίτλου, με ποσοστό 0,26%.

Το ποσοστό των αγράμματων είναι 5,71%, όπου οι περισσότεροι αγράμματοι είναι από 65 ετών και άνω, ενώ αυτοί που εγκατέλειψαν το Δημοτικό αλλά γνωρίζουν γραφή και ανάγνωση αποτελούν το 7,81% και οι περισσότεροι έχουν ηλικία από 60 ετών και άνω. Ιδιαίτερα αυξημένο είναι το ποσοστό των αγράμματων γυναικών όπου σε σύνολο 9.001 αγράμματων ατόμων, οι 7.131 είναι γυναίκες με ηλικία, 60 ετών και άνω.

Ο οικονομικά ενεργός πληθυσμός του νομού είναι 59.663, εκ των οποίων 20.853 απασχολούνται στον Πρωτογενή Τομέα, 9.438 απασχολούνται στον Δευτερογενή Τομέα, 27.260 απασχολούνται στον Τριτογενή Τομέα, 2.112 δεν έχουν δηλώσει κλάδο οικονομικής δραστηριότητας και 7.080 είναι άνεργοι ενώ 99.823 είναι οικονομικώς μη ενεργοί πολίτες.²⁸

Όπως βλέπουμε από τα παραπάνω ο Τριτογενής Τομέας (Υπηρεσίες) είναι ο πλέον αναπτυγμένος Τομέας της οικονομίας

²⁸ Σύμφωνα με τα στοιχεία της Εθνικής Στατιστικής Υπηρεσίας.

του Νομού με βάση την απασχόληση. Ο κλάδος με τη μεγαλύτερη συμμετοχή στο προϊόν του Τριτογενή είναι το εμπόριο ενώ ακολουθούν η Δημόσια Διοίκηση - Άμυνα και οι Υπηρεσίες.

Δεύτερος, ακολουθεί ο Πρωτογενής Τομέας (Γεωργία - Κτηνοτροφία), όπου ο Νομός Μεσσηνίας κατέχει την πρώτη θέση στην περιφέρεια ως προς την αξία τόσο της φυτικής όσο και της κτηνοτροφικής παραγωγής (περίπου 25% της Περιφέρειας) και τη 2η θέση στην αξία της δασικής παραγωγής.

Η Γεωργία παράγει το 20% του προϊόντος του Τομέα και ο Νομός κατατάσσεται 1ος στην παραγωγή ελαιόλαδου και 6ος στην παραγωγή πατάτας στη χώρα. Επίσης στο Νομό Μεσσηνίας παράγονται ελιές, εσπεριδοειδή, σιτάρι, ρύζι, μήλα, ροδάκινα και κηπευτικά όπως καρπούζια, ντομάτες κ.τ.λ.

Τρίτος έρχεται ο Δευτερογενής Τομέας, όπου φθίνει σε ρυθμούς μεγαλύτερους από εκείνους της χώρας. Ενδεικτική της φθίνουσας πορείας του Τομέα, είναι η συμμετοχή της μεταποίησης στο προϊόν με 56% το 1985, έναντι 43% το 1994. Ο Νομός είχε ενταχθεί στη Ζώνη Κινήτρων Δ' και με την Υπουργική

Απόφαση 23076/1995 στις Φθίνουσες Βιομηχανικές Περιοχές. Σήμερα υπάγεται στη Β' περιοχή του συστήματος Ενισχύσεων της Βιομηχανίας, όπως και το σύνολο της Περιφέρειας Πελοποννήσου.

Σύμφωνα με στοιχεία του Εθνικού Οργανισμού Τουρισμού (ΕΟΤ), ο Νομός Μεσσηνίας διαθέτει άφθονους φυσικούς και ανθρωπογενείς τουριστικούς πόρους, ικανούς να προσελκύσουν υψηλής ποιότητας τουρισμό. Ωστόσο, η ανάπτυξη του τουρισμού είναι ακόμα περιορισμένη αριθμητικά και χωρικά.

Το έτος 2003 λειτούργησαν στη Μεσσηνία 109 μονάδες με 6.539 κλίνες, σύμφωνα με τα διαθέσιμα στοιχεία του Ε.Ο.Τ., με αποτέλεσμα ο Νομός να συγκεντρώνει 21% των μονάδων και 19% των κλινών της Περιφέρειας, έχοντας σημειώσει δυναμική εξέλιξη σε σχέση με την προηγούμενη δεκαετία, όταν κατέγραψε αντίστοιχα 18% των μονάδων και 13,5% των κλινών.²⁹

Η Μεσσηνία είναι ο 2ος νομός σε αύξηση καταλυμάτων μεταξύ 1985 - 2000 στην Περιφέρεια με 47,3% και με 104% σε κλίνες. Οι μεγαλύτερες αυξήσεις εμφανίζονται στην Γ' τάξη, αλλά

²⁹ Σύμφωνα με τις παρατηρήσεις του Επιμελητηρίου Μεσσηνίας

αυτή η εικόνα αναμένεται να αλλάξει μετά την ολοκλήρωση της Π.Ο.Τ.Α. (Περιοχή Ολοκληρωμένης Τουριστικής Ανάπτυξης Μεσσηνίας: όπου είναι ένα επενδυτικό σχέδιο που προβλέπει ένα σύμπλεγμα υποδομών με ξενοδοχειακά συγκροτήματα 4 και 5 αστέρων, υποδομές εστίασης -διασκέδασης, αθλοπαιδιών, γήπεδα Γκολφ, συνεδριακό κέντρο, κέντρο θαλασσοθεραπείας, υδροθεραπευτήριο, εμπορικά κέντρα, λουτρικές εγκαταστάσεις κ.α. Σύμφωνα με το σχεδιασμό του έργου προβλέπεται σε πρώτο στάδιο να δημιουργηθούν 4.500 κλίνες και σε δεύτερο στάδιο 3.000 κλίνες ενώ η συνολική απασχόληση εκτιμάται σε 2.000 άτομα περίπου. Η αγορά στην οποία απευθύνεται το έργο είναι η διεθνής τουριστική αγορά ανώτερου επιπέδου, παίκτες γκολφ και γενικότερα αθλητές αλλά και επιχειρηματίες, Ευρωπαίοι αγοραστές παραθεριστικής κατοικίας, Έλληνες του εξωτερικού, κάτοικοι και παραθεριστές γειτονικών περιοχών). Η μέση δυναμικότητα ανέρχεται σε 60 κλίνες ανά μονάδα παρουσιάζοντας συνεχή βελτίωση από το 1990, όταν ήταν μόλις 47 κλίνες ανά μονάδα. Από την άποψη της χωρικής κατανομής, η μεγαλύτερη συγκέντρωση της υποδομής υποδοχής

παρατηρείται στις ακτές του Μεσσηνιακού Κόλπου και κυρίως στην περιοχή της Καλαμάτας.

Όσον αφορά την τουριστική κίνηση, ο Νόμος Μεσσηνίας κατατάσσεται τρίτος στην Περιφέρεια, μετά την Αργολίδα και την Κορίνθια. Το 1999 συγκέντρωνε 22% των αφίξεων και διανυκτερεύσεων της Περιφέρειας, βελτιώνοντας τη θέση του σε σχέση με της δεκαετίας του 1990, όταν η συμμετοχή του διαμορφωνόταν στο 14% και το 13% αντίστοιχα. Το μεγαλύτερο μέρος των επισκεπτών είναι Έλληνες, ενώ ένας αξιόλογος αριθμός τουριστών, επισκέπτεται κατά του καλοκαιρινούς μήνες το Νομό.

Οι Κοινωνικές Υποδομές που υπάρχουν στο Νομό Μεσσηνίας για την εξυπηρέτηση, την μόρφωση και την φροντίδα των πολιτών του Νομού είναι οι εξής:

- α) Υπάρχουν 88 Δημόσια και 2 Ιδιωτικά Νηπιαγωγεία, που έχουν 2.044 μαθητές.
- β) 112 Δημόσια και 2 Ιδιωτικά Δημοτικά Σχολεία, στα οποία φοιτούν 8.074 μαθητές.
- γ) 33 Γυμνάσια, στα οποία φοιτούν 5.254 μαθητές.

- δ) 29 Ενιαία Λύκεια, στα οποία φοιτούν 3.737 μαθητές.
- ε) 25 Τ.Ε.Ε., στα οποία φοιτούν 4.850 μαθητές.
- στ) 1 Παράρτημα του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου με 1 τμήμα, που βρίσκεται στην Καλαμάτα.
- ζ) 1 Τ.Ε.Ι, με 2 σχολές και 6 Τμήματα, που βρίσκεται στην Καλαμάτα.
- η) 9 Νοσοκομεία με 515 Κλίνες.
- θ) 117 Φαρμακεία.

Επίσης υπάρχουν οι Υπηρεσίες της Αστυνομίας και της Πυροσβεστικής, Δικαστήρια, Λιμενικοί Σταθμοί, Δασαρχεία, Πολεοδομικά Γραφεία και Υπηρεσίες Περιφέρειας όπως και Δημοτικές, Κοινοτικές και Νομαρχιακές Υπηρεσίες.

Παρά τα οποιαδήποτε αναπτυξιακά μέτρα που κατά καιρούς εφαρμόστηκαν, ο νομός εξακολουθεί να παρουσιάζει προβληματικό χαρακτήρα, γεγονός που αποδίδεται στην έλλειψη ολοκληρωμένου σχεδιασμού και στρατηγικών παρεμβάσεων στην τοπική αναπτυξιακή διαδικασία.

Η ανάπτυξη του νομού Μεσσηνίας βασίστηκε στην εκμετάλλευση των φυσικών πόρων, ιδίως του εύφορου εδάφους,

του ήπιου κλίματος και της σχετικά καλής υδροφορίας. Ακόμη και σήμερα, ο νομός παρουσιάζει σαφή αγροτικό προσανατολισμό, οι γεωργικές δραστηριότητες συνέβαλαν αποφασιστικά και για πολλά χρόνια στη δημιουργία θέσεων εργασίας και εισοδήματος.

Θα μπορούσαμε να πούμε ότι σήμερα στο νομό Μεσσηνίας εμφανίζονται όλα τα μειονεκτήματα που χαρακτηρίζουν τις παραδοσιακές αγροτικές περιφέρειες. Τα μειονεκτήματα αυτά σχετίζονται με:

- Τη χαμηλή πληθυσμιακή πυκνότητα
- Το γηρασμένο πληθυσμό
- Το χαμηλό επίπεδο δεξιοτήτων του ενεργού πληθυσμού
- Παραγωγικό σύστημα με μειωμένα επίπεδα παραγωγικότητας και περιορισμένες αγορές
- Ελλειψη επιχειρηματικής δυναμικότητας

- Χαμηλό επίπεδο στην παροχή βασικών υπηρεσιών
- Απομόνωση και δυσκολία πρόσβασης από και προς μεγάλα αστικά κέντρα

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΤΩΝ ΜΕΤΑΝΑΣΤΩΝ ΣΤΟ ΝΟΜΟ ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ

4.1 Ο ΝΟΜΟΣ ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ ΩΣ ΧΩΡΟΣ ΥΠΟΔΟΧΗΣ ΜΕΤΑΝΑΣΤΩΝ ΚΑΙ Η ΘΕΣΗ ΤΟΥΣ ΣΤΟΥΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥΣ ΚΛΑΔΟΥΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ ΣΤΟ Ν. ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ

Σήμερα στο Νομό Μεσσηνίας με βάση την απογραφή του 2001 υπάρχουν 14.048 αλλοδαποί, ενώ το 1991 ήταν μόνο 1.847. Καταλαβαίνουμε λοιπόν τη ραγδαία αύξηση των αλλοδαπών στο Νομό μας. Σε αντίθεση οι ομοδημότες και ετεροδημότες δεν αυξήθηκαν καθόλου αντιθέτως μειώθηκαν κατά 2.289 κατοίκους.

ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΗ ΠΕΡΙΟΧΗ: Νομός Μεσσηνίας

Πραγματικός πληθυσμός κατανεμόμενος σε ομοδημότες , ετεροδημότες και αλλοδαπούς

1991 Πραγματικός πληθυσμός (Απογραφέντες στο δήμο ή την κοινότητα)

Ομοδημότες	142.593
Ετεροδημότες	22.524
Αλλοδαποί	1.847
Σύνολο	166.964

2001 Πραγματικός πληθυσμός (Απογραφέντες στο δήμο ή την κοινότητα)

Ομοδημότες	141.472
Ετεροδημότες	21.356
Αλλοδαποί	14.048
Σύνολο	176.876

Πηγή: Εθνική Στατιστική Υπηρεσία (2001).

Τα αίτια που οδήγησαν τους μετανάστες στην εγκατάσταση τους στο Ν.Μεσσηνίας δεν διαφέρουν από εκείνα που ώθησαν τους αλλοδαπούς σε οποιοδήποτε άλλο σημείο της χώρας. Συχνά συνδέεται με εξωτερικούς παράγοντες που έχουν σχέση με την ευημερία του υποψήφιου μετανάστη ή μετανάστριας. Υπάρχουν όμως και άλλοι παράγοντες όχι βέβαια τόσο συχνοί όπως ψυχολογικοί, η επιθυμία φυγής από μια κοινωνία που δεν αισθάνονται καλά ενσωματωμένοι. Είτε προσωπικοί λόγοι όπως ο γάμος με Ελληνίδα ή Έλληνα, ένα εξώγαμο παιδί ή αδυναμία ενός διαζυγίου.

Πιο συγκεκριμένα, όσον αφορά τα αίτια ένταξης των αλλοδαπών στο Ν.Μεσσηνίας μπορούμε να τα κατατάξουμε σε τέσσερις κατηγορίες:

κοινωνικά και πολιτισμικά αίτια: Στις λιγότερο αναπτυγμένες χώρες κάποιες δυσμενείς συνθήκες όπως τα χαμηλά ημερομίσθια, η προσδοκία για κοινωνική άνοδο των οικογενειών και των ίδιων των ατόμων, συντελούν στη μετανάστευση προς της περισσότερο αναπτυγμένες χώρες.

Οικονομικά αίτια: Η ανεργία, το χαμηλό εισόδημα, οι κακουχίες κ.α είναι βασικές αιτίες μετανάστευσης στις υποανάπτυκτες χώρες .

Προτερήματα του τόπου προορισμού: Τα προτερήματα που προσφέρει ο τόπος προορισμού του μετανάστη παίζει σημαντικό ρόλο στην επιλογή για εγκατάσταση του .Συγκεκριμένα ο Ν.Μεσσηνίας προσφέρει τα εξής στον αλλοδαπό, τον μετανάστη.

A)Η μορφολογία του να συνδυάζει βουνό και θάλασσα, αποτελούμενο από αγροτικές περιοχές που προσφέρουν εργασία στο μετανάστη καθώς και προσφορά εργασίας στον τουριστικό τομέα π.χ στην αλιεία

B)Ο Ν.Μεσσηνίας αποτελείται από 270 αγροτικές περιοχές στις οποίες καλλιεργούνται επί το πλείστον ελιές, αμπέλια καθώς και διάφορα κηπευτικά προϊόντα στα οποία μεγάλος αριθμός εργατών αλλοδαπών απασχολούνται.

Πολιτικά αίτια: Οι πολιτικές καταστάσεις, οι εσωτερικές συγκρούσεις, οι πολεμικές συρράξεις οδήγησαν ένα μέρος του πληθυσμού αυτού σε μετανάστευση.³⁰

Οι μετανάστες δέχονται στις χώρες υποδοχής δουλειές που θεωρούν υποβαθμισμένες και πολλές φορές και ταπεινωτικές, πιστεύοντας πως θα συντελέσουν στην κοινωνική άνοδο των ίδιων όσο και των οικογενειών τους όταν επιστρέψουν στη χώρα τους. Έτσι λοιπόν και στο Ν.Μεσσηνίας οι μετανάστες εργάζονται κυρίως σε χειρονακτικές δουλειές, σε οικοδομές, ως εργάτες σε αγροτικές δουλειές και γενικά σε κουραστικές εργασίες όπου οι συνθήκες τις περισσότερες φορές είναι δύσκολες.

Στο Ν.Μεσσηνίας υπάρχουν και δυνατότητες εποχιακής απασχόλησης όπως στη γεωργία, στην αλιεία και στον τουρισμό, σε συνδυασμό όμως με μεγάλες περιόδους υποαπασχόλησης και ανεργίας. Στον τουρισμό, ο ρυθμός απασχόλησης είναι εντονότερος τους 4-5 μήνες της τουριστικής περιόδου. Το εργατικό δυναμικό της περιοχής δεν αρκεί για να καλύψει τις

³⁰ Πουλοπούλου Ν., Προσωπική συνέντευξη που διεξήχθη ύστερα από επαφή με αλλοδαπούς διαφόρων εθνικοτήτων, 15 Μαρ 2006

ανάγκες της περιόδου αιχμής με αποτέλεσμα τη χρησιμοποίηση ατόμων από άλλες περιοχές της Ελλάδας που καταφθάνουν για ανεύρεση εργασίας.

Η θέση των μεταναστών στους οικονομικούς κλάδους δραστηριότητας στο Ν. Μεσσηνίας.

ΠΙΝΑΚΑΣ 1: Απασχολούμενοι αλλοδαποί κατά Φύλο, ομάδες ατομικών επαγγελματιών και θέση στο επάγγελμα στο Ν.Μεσσηνίας

<i>ΘΕΣΗ ΣΤΟ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ</i>					
ΟΜΑΔΕΣ ΑΤΟΜΙΚΩΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΩΝ -ΦΥΛΟ	ΣΥΝΟΛΟ	ΕΡΓΟΔΟΤΕΣ	ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟΙ ΓΙΑ ΔΙΚΟ ΤΟΥΣ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟ	ΜΙΣΘΩΤΟΙ	ΣΥΜΒΟΗΘΟΥΝΤΑ & ΜΗ ΑΜΕΙΒΟΜΕΝΑ ΜΕΛΗ ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΟΥ
Ν.ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	7.512	166	605	6.464	277
Ανώτερα διοικητικά στελέχη	62	45	2	15	0

Επιστημονικά, καλλιτεχνικά επαγγέλματα	120	12	33	75	0
Τεχνολόγοι και τεχνικοί βοηθοί	81	14	8	57	2
Υπάλληλοι γραφείου	54	4	3	43	4
Πωλητές σε καταστήματα & υπαίθριες αγορές	423	9	11	391	12
Ειδικευμένοι γεωργοί, κτηνοτρόφοι, δασοκόμοι & αλιείς	1.526	17	281	984	244
Τεχνίτες, ανειδίκευτοι εργάτες & μικροεπαγγελματί ες	5.005	52	248	4.69 2	13
Δήλωσαν ανεπαρκώς ή ασαφώς το επάγγελμα τους	27	1	4	21	1
Δε δήλωσαν επάγγελμα	214	12	15	186	1

Αρρενες	5.103	92	441	4.557	13
Θήλεις	2.409	74	164	1.907	264

ΠΗΓΗ: ΕΘΝΙΚΗ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ (Ε.Σ.Υ.Ε), 18^η Μαρτίου 2001, Απογραφή πληθυσμού

Με βάση τα στοιχεία του παραπάνω πίνακα βλέπουμε ότι η πλειοψηφία των απασχολούμενων αλλοδαπών είναι μισθωτοί. Για την ακρίβεια οι 6.464 αλλοδαποί από το σύνολο των 7.512 αλλοδαπών κατέχουν τη θέση του μισθωτού στο επάγγελμα. Ακολουθούν οι εργαζόμενοι για δικό τους λογαριασμό με 605 αλλοδαπούς, στη συνέχεια τα συμβοηθούμενα και μη αμειβόμενα μέλη νοικοκυριού με 277 αλλοδαπούς και τέλος ως εργοδότες οι 166 αλλοδαποί από το σύνολο των 7.512.

Όσον αφορά τις ομάδες ατομικών επαγγελματιών, οι περισσότεροι αλλοδαποί είναι ανειδίκευτοι εργάτες και μικροεπαγγελματίες (οι 5.005 από το σύνολο των 7.512 αλλοδαπών), ακολουθούν 1.526 άτομα που εργάζονται ως ειδικευμένοι γεωργοί, κτηνοτρόφοι, δασοκόμοι και αλιείς, στη συνέχεια τα 423 άτομα από τα 7.512 είναι απασχολούμενοι

στην παροχή υπηρεσιών και πωλητές σε καταστήματα και υπαίθριες αγορές. Και τέλος τον μικρότερο αριθμό των 54 ατόμων επαγγέλματα γραφείου.

Τελειώνοντας την ανάλυση του πίνακα 1 αν και το σύνολο των ανδρών είναι διπλάσιο από αυτό των γυναικών (5.103 άνδρες και 2.409 γυναίκες) βλέπουμε ότι όσον αφορά τη θέση στο επάγγελμα οι άνδρες είναι περισσότεροι απ' ότι οι γυναίκες στη θέση του εργοδότη, εργαζόμενοι για δικό τους λογαριασμό και ως μισθωτοί ενώ στη θέση των συμβοηθούντων και μη αμειβόμενων μελών ενός νοικοκυριού είναι οι γυναίκες με συντριπτική διαφορά.

Στα παραπάνω αποτελέσματα παίζει σημαντικό ρόλο το επίπεδο εκπαίδευσης των αλλοδαπών και η έλλειψη εξειδικευμένης γνώσης για την συγκεκριμένη δραστηριότητα , και κάποια σημαντικά εμπόδια στην ανάληψη επιχειρηματικής δραστηριότητας όπως το απαιτούμενο κεφάλαιο κ.α. Σε αυτά τα συμπεράσματα με οδήγησαν τα αποτελέσματα που έβγαλα από το ερωτηματολόγιο, τα οποία θα αναλύσω παρακάτω.

ΠΙΝΑΚΑΣ 2: Απασχολούμενοι αλλοδαποί κατά υπηκοότητα και ομάδες κλάδων οικονομικής δραστηριότητας στο Ν. Μεσσηνίας .

«ΥΠΗΚΟΟΤΗΤΕΣ»

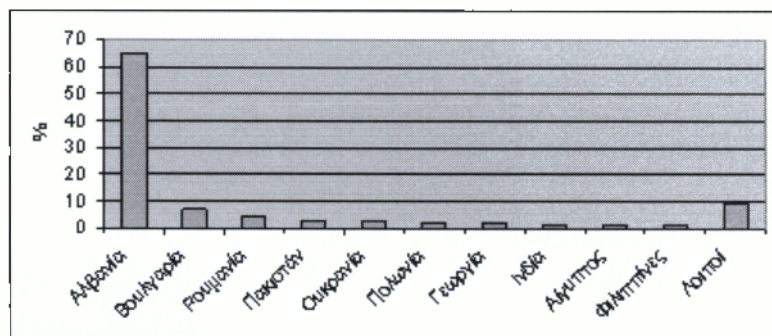
ΟΜΑΔΕΣ ΚΛΑΔΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ	ΑΙΓΥΠΤΟΣ	ΑΛΒΑΝΙΑ	ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ	ΓΕΩΡΓΙΑ	ΙΝΔΙΑ	ΟΥΚΡΑΝΙΑ	ΠΟΛΩΝΙΑ	ΡΟΥΜΑΝΙΑ	ΡΩΣΙΑ	ΦΙΛΙΠΠΙΝΕΣ
ΓΕΩΡΓΙΑ, ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΙΑ ΔΑΣΟΚΟΜΙΑ ,ΑΛΙΕΙΑ	3	2.152	972	17	3	14	20	558	17	1
ΟΡΥΧΕΙΑ, ΛΑΤΟΜΕΙΑ	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0
ΜΕΤΑΠΟΙΗΤΙΚΕ Σ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΕΣ	0	97	19	4	0	7	7	53	1	0
ΠΑΡΟΧΗ ΗΛΕΚΤΡΙΚΟΥ ΡΕΥΜΑΤΟΣ, ΦΥΣΙΚΟΥ ΑΕΡΙΟΥ	0	5	0	0	0	0	0	1	0	0
ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ	15	1.017	138	1	0	4	44	201	4	0

ΕΜΠΟΡΙΟ, ΕΠΙΣΚΕΥΕΣ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑ, ΕΣΤΙΑΤΟΡΙΑ			1			185					83					2				0			15			21			70			8			2
ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ, ΑΠΟΘΗΚΕΥΣΗ, ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΕΣ			0		17		7				0		4		1													6			0			11	
ΕΝΔΙΑΜΕΣΟΙ ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤ ΙΚΟΙ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ			0		2		0				0		0		0													0			0			0	
ΛΟΙΠΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ		2		283		217		16		0		50		25		76											22			2					
ΔΕ ΔΗΛΩΣΑΝ ΚΛΑΔΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤ ΑΣ		2		133		45		4		8		5		7		30											1			8					
ΣΥΝΟΛΟ	23	3.893	1.481	44	15	96	126	995	53	24																									

ΠΗΓΗ: ΕΘΝΙΚΗ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ (Ε.Σ.Υ.Ε), 18^η Μαρτίου 2001, Απογραφή πληθυσμού

Με βάση τα στοιχεία του πρώτου προγράμματος νομιμοποίησης, -λευκή κάρτα- προκύπτει ότι οι αλλοδαποί που βρίσκονται στην Ελλάδα προέρχονται από 120 χώρες. Η πλειονότητα όμως, το 91% προέρχεται από 10 χώρες (Γράφημα 1). Οι μετανάστες από τις υπόλοιπες χώρες δεν ξεπερνούν το 1% κατά εθνικότητα.

Γράφημα 1: Εθνικότητες μεταναστών

Πολυπληθέστερη εθνικότητα στους μετανάστες είναι η Αλβανική σε ποσοστό 65%. Δεύτερη έρχεται η Βουλγαρική σε ποσοστό 6,8% και τρίτη η Ρουμανική με 4,6%. Τα Βαλκάνια αποτελούν τη περιοχή που τροφοδοτεί την μετανάστευση στην Ελλάδα κατά το μέγιστο. Ακολουθούν οι χώρες της πρώην Σοβιετικής Ένωσης που φτάνουν συνολικά το 7%. Από αυτές τις χώρες ξεχωρίζουν η Ουκρανία (5^η στη σειρά) με 2,6% και η Γεωργία (7^η) με 2%.

Επίσης πέρα από τις χώρες της πρώην Σοβιετικής Ένωσης μετανάστες έχουν εισέλθει και από χώρες της Κεντρικής Ευρώπης. Από τις χώρες αυτές, η μόνη που εμφανίζει αξιόλογο μεταναστευτικό πληθυσμό είναι η Πολωνία (2,3%) και η οποία αποτελεί πλέον χώρα της Ε.Ε..

Οι χώρες της Ινδοπακιστανικής Χερσονήσου (Ινδία, Πακιστάν, Μπαγκλαντές) φτάνουν στο 5,4%, με σημαντικότερο το Πακιστάν 2,9% των μεταναστών.

Τέλος η ομάδα των Αραβικών χωρών στην οποία συμπεριλαμβάνονται η Αίγυπτος η Συρία και το Ιράκ, εμφανίζει μία σχετικά αξιόλογη συμμετοχή, που όμως δεν ξεπερνά το 3,4% και για τις τρεις χώρες.

Από τον πίνακα 2, βλέπουμε τι κλάδο οικονομικής δραστηριότητας ασκεί η κάθε μία από τις δέκα διαφορετικές εθνικότητες στο Ν.Μεσσηνίας . Όσον αφορά την γεωργία, την κτηνοτροφία ,την δασοκομία και την αλιεία ο μεγαλύτερος αριθμός ατόμων που ασκούν αυτά τα επαγγέλματα είναι αλβανικής προέλευσης με 2.152 άτομα και ακολουθεί η Βουλγαρία και η Ρουμανία με 972 και 558 άτομα αντίστοιχα.

Στα ορυχεία και τα λατομεία ο αριθμός των μεταναστών που δουλεύουν εκεί είναι μηδενικός. Αυτό συμβαίνει όχι γιατί οι μετανάστες δεν θέλουν να δουλέψουν εκεί αλλά επειδή ο Ν.Μεσσηνίας δεν έχει ορυχεία. Σε αντίθεση με τη γεωργία και την κτηνοτροφία που ανέφερα παραπάνω που ο Μεσσηνιακός χώρος ενδείκνυται.

Στον οικονομικό κλάδο των κατασκευών υπερτερούν πάλι τα 1.017 άτομα αλβανικής προέλευσης ,ακολουθούν τα 201 άτομα ρουμάνικης προέλευσης και τα 138 άτομα βουλγαρικής προέλευσης.

Γενικά καταλαβαίνουμε ότι σε όλους τους παραπάνω κλάδους οικονομικής δραστηριότητας υπερτερούν πρώτα απ' όλα τα άτομα αλβανικής προέλευσης, στη συνέχεια τα άτομα Ρουμάνικης και Βουλγαρικής προέλευσης και ακολουθούν μετανάστες που προέρχονται από την Πολωνία, Ουκρανία, Ρωσία, Γεωργία, Φιλιππίνες, Ινδία και Αίγυπτο.

4.2 ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΕΡΕΥΝΑΣ

Το ενδιαφέρον στην παρούσα έρευνα για αυτή την ιδιαίτερα ευπαθή κοινωνική ομάδα των μεταναστών εστιάζεται στο θέμα της εργασίας και επιπλέον στη σχέση τους με την τοπική κοινωνία.

Για την επίτευξη λοιπόν αυτού του σκοπού, τέθηκαν ορισμένοι στόχοι. Οι στόχοι είναι οι εξής:

- α) Προσδιορισμός των χαρακτηριστικών (μορφωτικό επίπεδο, εθνικότητα, επαγγέλματα κ.τ.λ)
- β) Προσδιορισμός της σχέσης των μεταναστών με την περιοχή και την τοπική κοινωνία)

Οι στόχοι αυτοί κρίθηκαν ικανοί να επιτευχθούν ,σε κάποιο βαθμό μέσα από τη συμπλήρωση ερωτηματολογίων.

4.2.1 ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΕΡΕΥΝΑΣ

Στο «υλικό» της έρευνας εντάσσεται και ο πληθυσμός που αποτελεί αντικείμενο της συγκεκριμένης εργασίας .Ωστόσο, το κύριο εργαλείο για την πραγματοποίηση της έρευνας αυτής ήταν το ερωτηματολόγιο που χρησιμοποιήθηκε.

Για την επίτευξη του σκοπού της έρευνας ,απαραίτητη ήταν η σύνταξη – ανώνυμου- ερωτηματολογίου, το οποίο να επιχειρεί την άντληση πληροφοριών σχετικά με: α)δημογραφικά- γενικά χαρακτηριστικά των μεταναστών(φύλο, ηλικία, οικογενειακή κατάσταση, εργασία κ.τ.λ) και β) Την σχέση τους με τον ντόπιο πληθυσμό.

Επί το πλείστον η έρευνα πραγματοποιήθηκε στο Νοσοκομείο της Καλαμάτας. Επειδή ο αριθμός του δείγματος(500 άτομα) ήταν αρκετά μεγάλος, υπήρχε δυσκολία στο να βρω 500 μετανάστες που να ήταν πρόθυμοι να συνεργαστούν μαζί μου.

Οι μετανάστες όπως ξέρουμε είναι υποχρεωμένοι να παίρνουν κάποια ιατρική βεβαίωση κάθε έτος από ο νοσοκομείο την οποία την έκδιδε το τμήμα της μηχανογράφησης στο οποίο έκανα την πρακτική μου άσκηση. Με αποτέλεσμα να έχω την δυνατότητα να έρχομαι σε επαφή καθημερινά μαζί τους και να μου απαντούν τα ερωτηματολόγια.

4.3 ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΡΕΥΝΑΣ

Στο κεφάλαιο αυτό θα γίνει η παράθεση των αποτελεσμάτων που συγκεντρώθηκαν από την παραπάνω έρευνα

Τα δημογραφικά χαρακτηριστικά των ερωτηθέντων για την ανάλυση του ερωτηματολογίου έχουν ως εξής:

ΠΙΝΑΚΑΣ 4.3: Αριθμός ερωτηθέντων ανά εθνικότητα

<i>ΕΘΝΙΚΟΤΗΤΕΣ ΑΛΛΟΔΑΠΩΝ</i>	<i>ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΡΩΤΗΘΕΝΤΩΝ</i>
Αιγυπτιακή	10
Αλβανική	240
Βουλγαρική	90
Γεωργιανή	10
Ινδική	10
Ουκρανική	20
Πολωνέζικη	40
Ρουμανική	60

Ρωσική	10
Φιλιππινέζικη	10
ΣΥΝΟΛΟ	500

Πηγή: Ίδια έρευνα

Μεταξύ των φύλλων των μεταναστών δεν υπάρχει σταθερή αναλογία. Σημαντική είναι η υπεροχή στο σύνολο των ανδρών έναντι των γυναικών, οι οποίες φτάνουν μόλις στο 26%. Μεταξύ των εθνοτήτων παρουσιάζεται αξιοσημείωτη ασυμμετρία. Υπάρχουν εθνότητες που οι γυναίκες μετανάστες υπερισχύουν των ανδρών.

Ενώ στο παρελθόν οι γυναίκες ακολουθούσαν τους άνδρες μεταγενέστερα στην μετανάστευση, σήμερα εμφανίζεται ότι γυναίκες δεν μεταναστεύουν πλέον μόνο ως προστατευόμενα μέλη, άλλα είναι και οι ίδιες συχνά αυτόνομες οικονομικοί μετανάστες. Το φαινόμενο της θηλυκοποίησης της μετανάστευσης σχετίζεται κυρίως με την ελαστική εργασία που προσφέρουν στον τριτογενή τομέα της οικονομίας, στα νοικοκυριά και τις εταιρείες προσωπικών και άλλων υπηρεσιών. Μια νέα βιομηχανία έχει δημιουργηθεί που στηρίζεται συχνά στη μεταφορά και στην

απομόνωση του γυναικείου εργατικού δυναμικού, το οποίο αποκόβει τόσο από τα οικογενειακά και κοινωνικά δίκτυα.

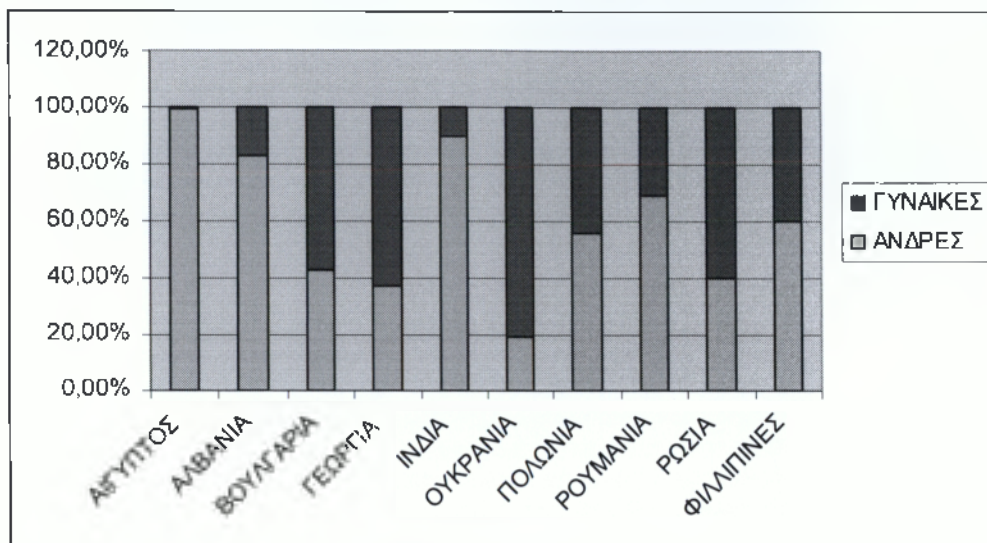
Ενδεικτικό στοιχείο πάντως για την αυτόνομη γυναικεία μετανάστευση στην Ελλάδα είναι η αριθμητική υπεροχή των γυναικών σε ορισμένες υπηκοότητες.

ΠΙΝΑΚΑΣ 4.3.1: Ανδρες- Γυναίκες κατά υπηκοότητα

ΥΠΗΚΟΟΤΗΤΑ	ΑΙΓΥΠΤΟΣ	ΑΛΒΑΝΙΑ	ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ	ΓΕΩΡΓΙΑ	ΙΝΔΙΑ	ΟΥΚΡΑΝΙΑ	ΠΟΛΩΝΙΑ	ΡΟΥΜΑΝΙΑ	ΡΩΣΙΑ	ΦΙΛΙΠΠΙΝΕΣ
ΑΝΔΡΕΣ	99,50%	82,60%	42,70%	37,10%	90%	19,60%	56,20%	69%	40%	60%
ΓΥΝΑΙΚΕΣ	0,50%	17,40%	57,30%	62,90%	10%	80,40%	43,80%	31%	60%	40%

Πηγή: Ίδια έρευνα

ΓΡΑΦΗΜΑ 1: Άνδρες- Γυναίκες κατά υπηκοότητα

Πηγή: Ίδια έρευνα

Η πλειοψηφία των αλλοδαπών (84%) βρίσκεται στις πιο παραγωγικές ηλικίες, δηλαδή μεταξύ 20 και 44 ετών. Οι γυναίκες αλλοδαπές είναι κατά μέσο όρο μεγαλύτερης ηλικίας από τους άνδρες. Οι μεταναστευτικές εισροές συντέλεσαν στην αύξηση του πληθυσμού της χώρας, παρά τους χαμηλούς δείκτες φυσικής αύξησης την τελευταία δεκαετία.

Πίνακας 4.3.2: Ηλικιακή κατανομή εργατικού δυναμικού

ΟΜΑΔΕΣ ΗΛΙΚΙΩΝ	ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΤΟΥ ΣΥΝΟΛΟΥ	
	ΕΡΓΑΤΙΚΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ	ΑΛΛΟΔΑΠΟΙ
<14+	0%	0%
15-19	2,5%	6,5%
20-24	9,2%	21,9%
25-29	12,6%	23,3%
30-44	39%	39,1%
45-64	33,7%	9%
65+	3%	0,2%
ΣΥΝΟΛΟ	100%	100%

Πηγή: Ίδια έρευνα

Από το επίπεδο εκπαίδευσης των μεταναστών φαίνεται ότι το μεγαλύτερο μέρος τους έχει δευτεροβάθμια και τριτοβάθμια εκπαίδευση. Μόλις το 1,64% του συνόλου των αλλοδαπών είναι αναλφάβητοι. Οι γυναίκες εμφανίζονται περισσότερο μορφωμένες από τους άνδρες (73% έναντι 57% των ανδρών).

Πίνακας 4.3.3: Επίπεδο εκπαίδευσης μεταναστών

ΕΠΙΠΕΔΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ	% ΑΛΛΟΔΑΠΩΝ ΑΝΑ ΕΠΙΠΕΔΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ
ΑΝΑΛΦΑΒΗΤΟΙ	1,7%
ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑ	33,8%
ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑ	50,6%
ΤΡΙΤΟΒΑΘΜΙΑ	9,3%
ΔΕΝ ΔΗΛΩΣΑΝ	4,7%
ΣΥΝΟΛΟ	100%

Πηγή: Ίδια έρευνα

Μια αναλυτικότερη εικόνα του επιπέδου εκπαίδευσης και της οικονομικής δραστηριότητας που ασκούν οι μετανάστες στην Ελλάδα, δείχνει ότι είναι πολύ περισσότερο υπερεκπαιδευμένοι από τους Έλληνες στους αντίστοιχους τομείς. Οι υπερεκπαιδευμένοι άνδρες αλλοδαποί φτάνουν το 63% και οι γυναίκες το 68%. Το αντίστοιχο ποσοστό για τους Έλληνες κυμαίνεται στο 42% για τους άνδρες και 32% για τις γυναίκες.³¹

³¹ www.statistics.gr ,12/12/2005

Η οικογενειακή κατάσταση των αλλοδαπών φαίνεται στον παρακάτω πίνακα:

Πίνακας 4.3.4: *Οικογενειακή κατάσταση μεταναστών*

ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ	% ΑΛΛΟΔΑΠΩΝ ΣΤΟ ΣΥΝΟΛΟ
ΕΓΓΑΜΟΙ	51,4%
ΑΓΑΜΟΙ	41,8%
ΔΙΑΖΕΥΓΜΕΝΟΙ	3,2%
ΧΗΡΟΙ	1%

Πηγή: Ίδια έρευνα

Όπως βλέπουμε στον παραπάνω πίνακα οι έγγαμοι μετανάστες με ποσοστό 51,4% είναι περισσότεροι από τους άγαμους(41,8%). Βέβαια η διαφορά μεταξύ τους είναι πάρα πολύ μικρή, οπότε δεν μπορούμε να βγάλουμε κάποιο ορθό συμπέρασμα. Το σίγουρο όμως είναι ότι δεν έχουν πάρα πολλά διαζύγια αφού οι διαζευγμένοι έχουν ποσοστό μόνο 3,2 %.

Στην ερώτηση για ποιο λόγο έχασαν τη δουλειά τους όπως φαίνεται και στον παρακάτω πίνακα οι περισσότεροι απάντησαν ότι έληξε η σύμβασή τους και ακολουθεί με ένα μικρότερο ποσοστό 20% ότι τους απέλυσαν. Μόνο το 8% των ερωτηθέντων έφυγε μόνο του ή παραιτήθηκε και μόλις το 2% έχασε τη δουλειά του γιατί έκλεισε η επιχείρηση.

Πίνακας 4.3.5: Απία που έχασαν την τελευταία τους δουλειά

Με απέλυσαν	20%
Έληξε η σύμβαση μου	70%
Έκλεισε η επιχείρηση	2%
Έφυγα μόνος μου-παραιτήθηκα	8%

Πηγή: Ίδια έρευνα

Στην ερώτηση πόσους μήνες είστε άνεργος /άνεργη δόθηκαν οι εξής απαντήσεις :

ΠΙΝΑΚΑΣ 4.3.6: Χρόνος ανεργίας

ΧΡΟΝΟΣ ΑΝΕΡΓΙΑΣ	ΠΟΣΟΣΤΑ ΑΝΕΡΓΩΝ
Έως 6 μήνες	60%
12- 24 μήνες	30%
Πάνω από 24 μήνες	10%

ΠΗΓΗ: ίδια έρευνα

Σύμφωνα λοιπόν με τις απαντήσεις που δόθηκαν το 60% των ερωτηθέντων απάντησε ότι υπήρξε άνεργο έως 6 μήνες , το 30% ότι υπήρξε άνεργο 1 με 2 χρόνια και το 10% ότι παρέμεινε άνεργο για πάνω από 2 χρόνια. Βλέπουμε λοιπόν ότι η πλειοψηφία των μεταναστών παραμένει άνεργη για πολύ μικρό χρονικό διάστημα.

Στην ερώτηση αν έχουν συμμετάσχει σε σεμινάρια επαγγελματικής κατάρτισης, κανένας δεν απάντησε ναι. Οι περισσότεροι μάλιστα με ρωτούσαν τι είναι αυτά. Κανένας λοιπόν δεν τους είχε ενημερώσει για κάτι τέτοιο.

Στην ερώτηση: «Σε ποιες εργασίες είχατε απασχοληθεί στο παρελθόν;»)Το 35% απάντησε σε οικοδομικές κατασκευές, το 25% ως οικιακή βοηθός και το 40% σε γεωργικές εργασίες.

ΠΙΝΑΚΑΣ 4.3.7: Ποσοστιαία κατανομή επαγγελματιών των μεταναστών

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΕΣ ΑΣΧΟΛΙΕΣ ΜΕΤΑΝΑΣΤΩΝ	ΠΟΣΟΣΤΑ
Οικοδομικές κατασκευές	35%
Οικιακή βοηθός	25%
Γεωργικές εργασίες	40%

ΠΗΓΗ: Ίδια έρευνα

ΣΧΕΣΗ ΜΕ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΧΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΤΟΠΙΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΑ

Στην ερώτηση σχετικά με το πώς θα χαρακτήρισαν τις σχέσεις τους με τους υπόλοιπους κατοίκους δόθηκαν οι εξής απαντήσεις:

ΠΙΝΑΚΑΣ 4.3.8: Χαρακτηρισμός σχέσεων αλλοδαπών με το ντόπιο πληθυσμό

ΣΥΝΑΨΗ ΣΧΕΣΕΩΝ ΜΕ ΝΤΟΠΙΟΥΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΡΩΤΗΘΕΝΤΩΝ	ΠΟΣΟΣΤΟ
Αρκετά καλές	60	12%
Καλές	250	50%
Όχι ιδιαίτερα καλές	150	30%
Κακές	40	8%

Πηγή: Ίδια έρευνα

Από τον πίνακα 4.3.6 προκύπτει ότι το 50% των αλλοδαπών χαρακτηρίζει τις σχέσεις του με τον ντόπιο πληθυσμό καλές, το 30% ως όχι ιδιαίτερα καλές, το 12% ως αρκετά καλές και το 8% ως κακές .

Στην ερώτηση σχετικά για το εάν ενδιαφέρονται με το τι συμβαίνει στην περιοχή(σε πολιτικό ,κοινωνικό ,πολιτιστικό, περιβαλλοντικό επίπεδο κ.λ.π), δόθηκαν οι εξής απαντήσεις:

ΠΙΝΑΚΑΣ 4.3.9: *Ενδιαφέρον για το τι συμβαίνει στην περιοχή*

Ενδιαφέρον για το τι συμβαίνει στην περιοχή	Ποσοστό
ΝΑΙ	35%
ΟΧΙ	65%

Πηγή: Ίδια έρευνα

Από τον πίνακα 4.3.6 προκύπτει ότι μόνο το 35% των αλλοδαπών ενδιαφέρονται για το τι συμβαίνει στην περιοχή είτε είναι σε τοπικό, κοινωνικό, περιβαλλοντικό κλπ επίπεδο. Ενώ το 65% των αλλοδαπών όπως φαίνεται και απ' τον πίνακα δεν ενδιαφέρονται για το τι συμβαίνει στην περιοχή.

Στην ερώτηση σχετικά με το εάν η τοπική κοινωνία θα μπορούσε να ωφεληθεί από την ένταξη τους στην παραγωγική δραστηριότητα, δόθηκαν οι εξής απαντήσεις :

ΠΙΝΑΚΑΣ 4.3.10: *Όφελος της τοπικής κοινωνίας από την ένταξη τους στην παραγωγική δραστηριότητα*

Όφελος της τοπικής κοινωνίας	ΠΟΣΟΣΤΟ
ΝΑΙ	95%
ΌΧΙ	5%
ΔΕΝ ΞΕΡΩ	0%

Πηγή: Ίδια έρευνα

Από τον πίνακα 4.3.8 βλέπουμε ότι το 95% των αλλοδαπών πιστεύει ότι με την ένταξη τους στην παραγωγική δραστηριότητα η τοπική κοινωνία ωφελείται. Και αυτό γιατί δεν πληρώνονται αρκετά όπως υποστηρίζουν οι ίδιοι. Μόνο το 5% πιστεύει ότι δεν ωφελείται η τοπική κοινωνία με την ένταξη τους στην παραγωγική δραστηριότητα.

Στην ερώτηση σχετικά με το ποια θεωρούν ως πιο σημαντικά εμπόδια για την ανάληψη επιχειρηματικής δραστηριότητας από μέρους τους, δόθηκαν οι παρακάτω απαντήσεις :

ΠΙΝΑΚΑΣ 4.3.11: Σημαντικά εμπόδια ανάληψης επιχειρηματικής δραστηριότητας

Απαιτούμενο κεφάλαιο	11%
Έλλειψη εξειδικευμένης γνώσης	5%
Μικρή ζήτηση από την τοπική κοινωνία	25%
Θεσμικό πλαίσιο ενίσχυσης της επιχειρηματικότητας	8%
Ο τρόπος που η κοινωνία τους αντιμετωπίζει	50%
Έλλειψη συνεργατών	1%

Πηγή: Ίδια έρευνα

Από τον πίνακα 4.3.8 προκύπτει ότι το σημαντικότερο εμπόδιο ανάληψης επιχειρηματικής δραστηριότητας (50%) από μέρους των μεταναστών είναι ο τρόπος που η κοινωνία τους

αντιμετωπίζει. Αυτό βέβαια έρχεται σε αντιπαράθεση με τον πίνακα 4.3.6 όπου ισχυρίστηκε το 50% των μεταναστών ότι οι σχέσεις τους με τον ντόπιο πληθυσμό είναι καλές. Απλά αυτό συμβαίνει γιατί ο ντόπιος πληθυσμός απ' τη μια είναι καλός μαζί τους και απ' την άλλη κοιτάει και το προσωπικό του συμφέρον όσον αφορά τις δουλειές τους. Με αποτέλεσμα να υποστηρίζει τους ντόπιους κατοίκους και όχι κάποιον «ξένο». Μην ξεχνάμε άλλωστε ότι πολλές φορές λόγω χαμηλού μεροκάματου που δουλεύουν οι μετανάστες κάποιοι ντόπιοι δεν έχουν δουλειά και παραμένουν άνεργοι.³²

Στη συνέχεια σημαντικό εμπόδιο ανάληψης επιχειρηματικής δραστηριότητας με ποσοστό 25% ακολουθεί η μικρή ζήτηση από την τοπική κοινωνία, με 11% το απαιτούμενο κεφάλαιο που πολλές φορές δεν διαθέτουν οι ίδιοι, με 8% το θεσμικό πλαίσιο ενίσχυσης της επιχειρηματικότητας, με 5% η έλλειψη εξειδικευμένης γνώσης για την συγκεκριμένη δουλειά και τέλος με ποσοστό 1% η έλλειψη συνεργατών.

³² Πουλοπούλου Ν., Προσωπική συνέντευξη σε μετανάστες, 24 Ιαν 2006

Στην ερώτηση «Σε ποιες από τις παρακάτω δραστηριότητες θα σας ενδιέφερε να απασχοληθείτε;)δόθηκαν οι εξής απαντήσεις:

ΠΙΝΑΚΑΣ 4.3.12: Επαγγελματικές δραστηριότητες που θα ενδιέφεραν τους μετανάστες να απασχοληθούν.

ΕΡΓΑΣΙΕΣ	ΠΟΣΟΣΤΑ
Φύλαξη παιδιών	10%
Φροντίδα ηλικιωμένων	10%
Ανακύκλωση στερεών αποβλήτων	1%
Πρόληψη & προστασία από φυσικές καταστροφές	4%
Συντήρηση και φύλαξη τοπίων ιδιαίτερου κάλλους	1%
Αναμόρφωση & αποκατάσταση αστικού περιβάλλοντος	2%
Διοργάνωση πολιτιστικών και αθλητικών εκδηλώσεων	3%
Παραγωγή παραδοσιακών καλλιτεχνημάτων	1%
Προώθηση τοπικής ιστορίας και πολιτιστικής παράδοσης	1%

Υποστήριξη αγρο-τουριστικών εκμεταλλεύσεων&δραστηριοτήτων	47%
Παροχή οικιακών υπηρεσιών	20%

ΠΗΓΗ: Ίδια έρευνα

Με βάση τις απαντήσεις του παραπάνω πίνακα βλέπουμε ότι το 47% θα ενδιαφερόταν για την υποστήριξη αγρο-τουριστικών δραστηριοτήτων, το 20% για παροχή οικιακών υπηρεσιών(κηπουρική,σιδέρωμα,ψώνια),το 10% για φύλαξη παιδιών ή ηλικιωμένων. Όλες οι υπόλοιπες επαγγελματικές δραστηριότητες που αφορούν την τοπική ιστορία,την παράδοση και το περιβάλλον βλέπουμε ότι δε θα ενδιέφερε καθόλου σχεδόν τους μετανάστες να εργαστούν σ' αυτές .

4.4 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΕΡΕΥΝΑΣ

- Πολυπληθέστερη εθνικότητα μεταναστών είναι η αλβανική, και ακολουθεί η Βουλγαρική και η Ρουμανική. Όσον αφορά το φύλλο (άνδρες/ γυναίκες) δεν υπάρχει σταθερή αναλογία, παρουσιάζεται μεταξύ των εθνοτήτων αξιοσημείωτη ασυμμετρία.
- Η πλειοψηφία των αλλοδαπών (84%) βρίσκεται στις πιο παραγωγικές ηλικίες, δηλαδή μεταξύ 20 και 44 ετών.
- Το μεγαλύτερο ποσοστό των μεταναστών στο επίπεδο της εκπαίδευσης έχει δευτεροβάθμια και τριτοβάθμια εκπαίδευση. Μόλις το 1,64% του συνόλου των αλλοδαπών είναι αναλφάβητη.
- Όσον αφορά την οικογενειακή τους κατάσταση το 51,4% είναι έγγαμοι και ακολουθούν με 41,8% οι άγαμοι. Η διαφορά είναι πολύ μικρή για να μπορούμε να βγάλουμε κάποιο ορθό αποτέλεσμα. Το σίγουρο είναι ότι δεν έχουν πολλά διαζύγια, αφού μόνο το 3,2% είναι διαζευγμένοι.

- Ο επικρατέστερος λόγος που έχασαν την τελευταία δουλειά τους ήταν γιατί έληξε η σύμβαση τους. Και ο χρόνος που παρέμειναν άνεργοι ήταν έως 6 μήνες το πολύ. Βλέπουμε λοιπόν ότι η πλειοψηφία των μεταναστών παραμένει άνεργη για πολύ μικρό χρονικό διάστημα.
- Οι εργασίες που συνήθως ασκούν είναι σε οικοδομικές κατασκευές, σε γεωργικές εργασίες και ως οικιακοί βοηθοί. Όσον αφορά τα σεμινάρια επαγγελματικής κατάρτισης όχι μόνο δεν συμμετέχουν σ' αυτά αλλά δεν έχουν ενημερωθεί καν ότι υπάρχουν.
- Οι προσωπικές σχέσεις των μεταναστών με τον ντόπιο πληθυσμό χαρακτηρίζονται ως «καλές». Παρόλα αυτά οι μετανάστες δεν ενδιαφέρονται για το τι συμβαίνει στην περιοχή που διαμένουν.

- Υπάρχει όφελος στην τοπική κοινωνία από την ένταξη των αλλοδαπών στην παραγωγική δραστηριότητα.(χαμηλός μισθός)
- Σημαντικά εμπόδια ανάληψης επιχειρηματικής δραστηριότητας των μεταναστών είναι ο τρόπος που τους αντιμετωπίζει η κοινωνία, ακολουθεί η μικρή ζήτηση και το απαιτούμενο κεφάλαιο που τους χρειάζεται.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ-ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Μπορούμε λοιπόν να συμπεράνουμε:

⇒ Απόρροια της συρρικνώσης του Κράτους Πρόνοιας και της απομάκρυνσης του Κράτους, ήταν η δημιουργία του Τρίτου Τομέα της οικονομίας(φιλανθρωπικός), στα μέσα της δεκαετίας του '70

⇒ Οι κοινωνικές επιχειρήσεις στοχεύουν στην κοινωνική και επαγγελματική ενσωμάτωση των μειονεκτούντων ατόμων μέσω της παραγωγικής τους δραστηριότητας. Κατ' επέκταση συμβάλουν και στην ανάπτυξη των τοπικών κοινωνιών.

⇒ Η EQUAL αποτελεί εργαλείο της Ευρωπαϊκής Στρατηγικής για την απασχόληση. Χρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο και στοχεύει στην πειραματική εφαρμογή και διάδοση νέων τρόπων καταπολέμησης των διακρίσεων και της ανισότητας στον τομέα της απασχόλησης. Από τα προγράμματα αυτά επωφελείται ένας μεγάλος αριθμός μεταναστών.

⇒ Ότι το υπάρχον θεσμικό πλαίσιο στη χώρα μας δεν επαρκεί για την ανάπτυξη των μη κυβερνητικών οργανισμών και ιδιαίτερα καινοτόμων παρεμβάσεων, όπως οι κοινωνικές επιχειρήσεις .

⇒ Οι νομοθεσίες πριν το 1997 ήταν σε αυστηρά πλαίσια ως προς την είσοδο. Γι' αυτό και η ανάγκη για αλλαγή πολιτικής ήταν διάχυτη. Ο Ν.2910/2001 αποτελεί μια προσπάθεια για την ρύθμιση εισόδου και παραμονής μεταναστών. Ασχολείται και με τους ήδη εγκατεστημένους αλλά και τους μελλοντικούς μετανάστες που δεν έχουν μονιμοποιηθεί.

⇒ Είναι αντιληπτό ότι ένας νόμος τόσο γραφειοκρατικός δεν είναι ένας λειτουργικός νόμος .

⇒ Η δημόσια διοίκηση εμφανίζεται ανέτοιμη για την εξυπηρέτηση ενός όσου μεγάλου αριθμού μεταναστών.

⇒ Η παράνομη μετανάστευση συνεχίζει να υφίσταται παρά τις προσπάθειες της μεταναστευτικής πολιτικής που αποδείχθηκαν με πολλά προβλήματα κατά την εφαρμογή τους .

⇒ Η ύπαρξη μιας άφθονης εργασίας στην Ευρώπη σε συνδυασμό με μεταβολές που πραγματοποιούνται στην Ευρωπαϊκή αγορά εργασίας ,οδηγούν ανάλογα με τη χώρα στην «αξιοποίηση» της παράνομης μετανάστευσης .

⇒ Οι οικονομικές συνέπειες των μεταναστών για την ελληνική κοινωνία ήταν και θετικές και αρνητικές .Οι θετικές ήταν η αύξηση της παραγωγής και η μείωση του κόστους. Ενώ η αρνητική συνέπεια ήταν η παραοικονομία που ανέπτυξαν.

⇒ Η ανεργία είναι ένα σοβαρό πρόβλημα που μαστίζει την Ελληνική κοινωνία. Πολλοί πιστεύουν ότι συμβαίνει λόγω της φθηνής εργασίας που προσφέρουν οι μετανάστες και αντικαθιστούν το γηγενή εργατικό και καλύπτουν θέσεις που δεν έχουν ζήτηση.

⇒ Οι περισσότεροι μετανάστες δουλεύουν ως μισθωτοί, ακολουθούν όσοι εργάζονται για δικό τους λογαριασμό και τέλος είναι τα συμβοηθούντα μη αμειβόμενα μέλη νοικοκυριού. Εργοδότες είναι πολλοί ελάχιστοι.

- ⇒ Πολυπληθέστερη εθνικότητα από τους μετανάστες είναι η Αλβανική με ποσοστό 65%, δεύτερη έρχεται η Βουλγαρική με ποσοστό 6,85, και 3^η η Ρουμανική με ποσοστό 4,6%. Οι κλάδοι οικονομικής δραστηριότητας που απασχολούνται περισσότερο είναι α) η γεωργία, κτηνοτροφία, δασοκομία, αλιεία και β) οι κατασκευές .
- ⇒ Όσον αφορά τις ομάδες ατομικών επαγγελματιών των μεταναστών, οι περισσότεροι είναι ανειδίκευτοι εργάτες και μικροεπαγγελματίες. Ελάχιστοι είναι οι ειδικευμένοι γεωργοί, κτηνοτρόφοι, οι απασχολούμενοι στην παροχή υπηρεσιών (πωλητές)

Οι προτεινόμενες λύσεις για την καλύτερη ένταξη των μεταναστών στην αγορά εργασίας είναι:

⇒ Οι Έλληνες να αποβάλλουν το αίσθημα ρατσισμού προς τους μετανάστες και να τους δεχτούν ως μέρος του πληθυσμού και όχι ως κακό κακέκτυπο.

⇒ Να περιοριστεί η γραφειοκρατία της μεταναστευτικής πολιτικής ώστε να βοηθήσουν τους μετανάστες στην νομιμοποίηση τους .

⇒ Να χρηματοδοτηθούν και άλλα προγράμματα για να στηρίξουν αυτή την ευπαθή ομάδα των μεταναστών όσον αφορά το θέμα της επαγγελματικής τους αποκατάστασης .

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Αποστολοπούλου,Σ.,Και Τσολάκη,Θ., Η πρόνοια για τους οικονομικούς πρόσφυγες στην Ελλάδα.Το παράδειγμα του Ν.Μεσσηνίας .

Γιαλούρη,Τ., και Κωστοπούλου, Ι., Η επιχειρηματικότητα .η ρύθμιση της ιδιωτικής πρωτοβουλίας και οι προτεινόμενες αλλαγές στον ιδιωτικό τομέα υγείας στην Ελλάδα υπό το πρίσμα της διεθνούς εμπειρίας ,Πτυχιακή εργασία, Καλαμάτα 2005

Εφημερίδα *ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ* , 12 Νοεμβρίου 2005

Καβουνίδη, Τ., & Χατζάκη, Λ., "Αλλοδαποί που υπέβαλλαν αίτηση για κάρτα προσωρινής παραμονής: υπηκοότητα, φύλο και χωροθέτηση, Εθνικό Ινστιτούτο Εργασίας, Αθήνα, 1999.

Κασσαβέτης, Δ., (2001), «Η συμβολή των επιχειρήσεων κοινωνικής οικονομίας στην ανάπτυξη των τοπικών κοινωνιών», στο Θ. Ανθοπούλου και Α. Μωυσιάδης (επιμ), *Από τον αγροτικό χώρο στην ύπαιθρο χώρα*, Αθήνα, Gutenberg.

Κατσορίδα, Δ., και Κάψαλη., «Η σύγχρονη ελληνική μεταναστευτική πολιτική: περιεχόμενο και αποτέλεσμα».

Παππά,Γ.,Οι μορφές Κοινωνικής Πρόνοιας για τους Μετανάστες. Μελέτη περίπτωσης Ν.Μεσσηνίας .

Φύλλο Εφημερίδας της Κυβερνήσεως Α 184, 21/11/1999

Φύλλο Εφημερίδας της Κυβερνήσεως Α 240, της 28^{ης} Νοεμβρίου 1

Badelt, Ch., «Entrepreneurship Theories of the Non-Profit Sector», π. *Voluntas*, vol. 8, no. 2

Borzaga, C. and Defourny, J., *The Emergence of Social Enterprise*, Routledge, London, 2001.

Colin Stutt Consulting, *Social Economy Review – Defining the Sector (Resource Paper 1)*, 2001.

Defourny, J., «Introduction: from third sector to social enterprise» στο Borzaga, C. and Defourny, J., *The Emergence of Social Enterprise*, Routledge, London 2001.

<http://www.kemmapap-ifestos.gr/public/diacratikothta.html>, 26/12/2005

<http://www.statistics.gr> ,12/12/2005

<http://www.disabled.gr>,27/12/2005

Industrial Common Ownership Movement (ICOM), *Guide to Co-operative and Community Business Legal Structures*, Λονδίνο 1994. Βλ. επίσης, Demoustier, D., *L'économie sociale et solidaire*, Syros, Παρίσι 2001.

Parnell, E., *Επανεφεύρεση των Συνεταιρισμών: επιχειρήσεις για τον 21^ο αιώνα*, Στοχαστής – Γεωπονικό Πανεπιστήμιο Αθηνών, Αθήνα 2000.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

**ΝΟΜΟΣ 1975 ΤΗΣ 22.11/4.12.91. ΕΙΣΟΔΟΣ - ΕΞΟΔΟΣ, ΠΑΡΑΜΟΝΗ,
ΕΡΓΑΣΙΑ, ΑΠΕΛΑΣΗ ΑΛΛΟΔΑΠΩΝ, ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗΣ
ΑΛΛΟΔΑΠΩΝ ΠΡΟΣΦΥΓΩΝ ΚΑΙ ΑΛΛΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ. - (ΦΕΚ Α' 184).**

**ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α
ΕΝΝΟΙΑ ΟΡΩΝ - ΕΚΤΑΣΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ**

**Άρθρο 1
Εννοια όρων**

1. Για την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος νόμου:

α. Αλλοδαπός είναι κάθε πρόσωπο που δεν έχει την ελληνική ιθαγένεια ή πρόσωπο που δεν έχει ιθαγένεια (ανιθαγενής).

β. Πρόσωπα, που διαμένουν στην Ελλάδα και έχουν περισσότερες από μία ιθαγένειες, από τις οποίες η μια είναι ελληνική, λογίζονται ως ημεδαποί και έχουν τις υποχρεώσεις και τα δικαιώματα του Έλληνα πολίτη.

2. Πρόσωπα, που επικαλούνται περισσότερες ιθαγένειες, υποχρεούνται να δηλώσουν στην αρμόδια αστυνομική αρχή την ιθαγένεια της προτίμησής τους και να επιδείξουν κανονικό ταξιδιωτικό έγγραφο της χώρας, της οποίας την ιθαγένεια επικαλούνται.

**Άρθρο 2
Εκταση εφαρμογής**

Οι διατάξεις του παρόντος νόμου δεν έχουν εφαρμογή επί προσώπων, των οποίων η είσοδος και έξοδος, καθώς και η εν γένει κίνηση, διαμονή, εγκατάσταση και απασχόληση επί του ελληνικού εδάφους ρυθμίζονται από κανόνες του κοινοτικού δικαίου.

**ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β
ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΟΣ ΕΛΕΓΧΟΣ
ΜΕΘΟΡΙΑΚΩΝ ΔΙΑΒΑΣΕΩΝ**

**Άρθρο 3
Σημεία εισόδου - εξόδου**

1. Η είσοδος στο ελληνικό έδαφος και η έξοδος από αυτό γίνεται μόνο από τις ελεγχόμενες μεθοριακές διαβάσεις.

2. Με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται με πρόταση των Υπουργών Εξωτερικών, Εθνικής Άμυνας, Οικονομικών και Δημοσίας Τάξης, καθορίζονται οι αερολιμένες, οι λιμένες και τα σημεία στα σύνορα της Χώρας, δια των οποίων επιτρέπεται η είσοδος και η έξοδος προσώπων.

3. Η είσοδος και η έξοδος εκτός των μεθοριακών διαβάσεων της προηγούμενης παραγράφου απαγορεύεται, εκτός αν τούτο επιτραπεί, κατά περίπτωση, για εξαιρετικούς λόγους, με απόφαση του Υπουργού Δημόσιας Τάξης, που καθορίζει και τον τρόπο διενέργειας του ελέγχου.

**Άρθρο 4
Αστυνομικός έλεγχος**

1. Κάθε άτομο, που με οποιονδήποτε τρόπο εισέρχεται στο ελληνικό έδαφος ή εξέρχεται από αυτό, υποβάλλεται σε αστυνομικό έλεγχο, κατά την άφιξη και την αναχώρησή του, με εξαίρεση τις περιπτώσεις που προβλέπονται από ειδικές διεθνείς συμβάσεις.

2. Ο έλεγχος των προσώπων, που με οποιονδήποτε τρόπο εισέρχονται στο ελληνικό έδαφος ή εξέρχονται από αυτό, ανήκει στην αποκλειστική αρμοδιότητα του Υπουργού Δημόσιας Τάξης και

ενεργείται από τις κατά τόπους αστυνομικές υπηρεσίες.

3. Γε την επιφύλαξη των διατάξεων της πολυμερούς συμφάσεως «Περί της νομικής καταστάσεως των «βρούκων» που κυρώθηκε με το ν.δ. 3989/1959 (ΦΕΚ 201 Α') και του πρωτοκόλλου του σχετικού προς το καθεστώς των προσφύγων, που κυρώθηκε με τον α.ν. 389/1968 (ΦΕΚ 125 Α'), τιμωρείται με ποινή φυλάκισης τουλάχιστον τριών μηνών όποιος επιχειρεί να εξέλθει από το ελληνικό έδαφος ή όποιος εισέρχεται σ' αυτό χωρίς τις νόμιμες διατυπώσεις.

4. Στην περίπτωση εισόδου αλλοδαπού στο ελληνικό έδαφος ή εξόδου του από αυτό χωρίς τις νόμιμες διατυπώσεις, ο εισαγγελέας πλημμελειοδικών, ύστερα από έγκριση του εισαγγελέα εφετών, στον οποία αναφέρει σχετικώς χωρίς χρονοτριβή, μπορεί να απέχει από την ποινική δίωξη για την πράξη αυτήν, οπότε γνωστοποιεί αμέσως την απόφαση του αυτή στο δικαστή της δημόσιας δύναμης που διαπίστωσε την παράνομη είσοδο ή έξοδο, προκειμένου αυτός με απόφασή του να επαναπροωθήσει τον αλλοδαπό αμέσως στη χώρα προέλευσής ή καταγωγής του. Η έγκριση του εισαγγελέα εφετών μπορεί να δοθεί και με τηλεφωνικό σήμα. Αν δεν καταστεί δυνατή η άμεση επαναπροώθηση του αλλοδαπού, ο δικαστής της δημόσιας δύναμης, αφού συντάξει σχετική έκθεση, παραπέμπει τον αλλοδαπό αυτόν στην αρμόδια δικαστική αρχή για απέλαση, σύμφωνα με το άρθρο 27 του παρόντος. Η αρχή αυτή, αν η απέλαση δεν πραγματοποιηθεί εντός τριών (3) μηνών, γνωστοποιεί τούτο στον αρμόδιο εισαγγελέα πλημμελειοδικών. Στην περίπτωση αυτήν ο εισαγγελέας πλημμελειοδικών μπορεί να ανακαλέσει την απόφασή του για αποχή από την ποινική δίωξη, ύστερα από έγκριση του εισαγγελέα εφετών, εφ' όσον δεν έχει παρέλθει ένα (1) έτος από την ημέρα της παράνομης εισόδου του αλλοδαπού στη Χώρα.

5. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εξωτερικών, Εθνικής Άμυνας, Οικονομικών, Δικαιοσύνης και Δημόσιας Τάξης καθορίζεται το αντικείμενο του αστυνομικού ελέγχου και η διαδικασία εκτέλεσης των δικαστικών και διοικητικών πράξεων, που έχουν σχέση με τη συνοριακή κυκλοφορία προσώπων.

6. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εθνικής Άμυνας, Οικονομικών, Δημόσιας Τάξης και Εμπορικής Ναυτιλίας μπορεί να καθορίζεται κατ' εξαίρεση άλλος κατάλληλος τρόπος και χρόνος διενέργειας ελέγχου, όταν παρατηρείται αυξημένη συνοριακή κίνηση.

7. Με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται με πρόταση των Υπουργών Εξωτερικών, Εσωτερικών και Δημόσιας Τάξης, καθορίζονται τα έγγραφα, με τα οποία πρέπει να εφοδιάζονται οι Έλληνες πολίτες για να εξέρχονται από τη Χώρα, καθώς και οι αλλοδαποί που στερούνται ταξιδιωτικών εγγράφων και δεν καθίσταται δυνατός ο έγκαιρος

εφοδιασμός τους από τις διπλωματικές αρχές της χώρας τους.

8. Όποιος παράνομα κατέχει ή χρησιμοποιεί γνήσιο ταξιδιωτικό έγγραφο άλλου προσώπου τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον τριών (3) μηνών και με χρηματική ποινή τουλάχιστον πενήντα χιλιάδων (50.000) δραχμών. Με την ίδια ποινή τιμωρείται και όποιος κατακρατεί ταξιδιωτικό έγγραφο άλλου προσώπου ή ορνείται να παραδώσει τούτο στην αρμόδια υπηρεσία. Επίσης με την ίδια ποινή τιμωρείται όποιος κατέχει ή χρησιμοποιεί πλαστά ταξιδιωτικά έγγραφα.

9. Ο υπεύθυνος γραφείου ταξιδίων ή μεταναστεύσεως ή οποιοσδήποτε άλλος υποβάλει για λογαριασμό τρίτου στην αρμόδια αρχή δικαιολογητικά έκδοσης ταξιδιωτικού εγγράφου, με στοιχεία που δεν ανταποκρίνονται στην ταυτότητα του προσώπου αυτού, τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον τριών (3) μηνών και με χρηματική ποινή τουλάχιστον εκατό χιλιάδων (100.000) δραχμών. Με την ίδια ποινή τιμωρείται και εκείνος, για λογαριασμό του οποίου υποβάλλονται τα ανωτέρω δικαιολογητικά. Εκτός από τις ανωτέρω ποινές, με απόφασή του νομάρχης επιβάλλεται η οριστική αφαίρεση της άδειας λειτουργίας του γραφείου.

Άρθρο 5

Ομάδες δίωξης λαθρομετανάστευσης

1. Με απόφαση του Υπουργού Δημόσιας Τάξης συγκροτούνται ειδικές αστυνομικές ομάδες με αποστολή την καταπολέμηση της λαθρομετανάστευσης κατά μήκος των χερσαίων συνόρων της Χώρας.

2. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών, Δημόσιας Τάξης και Εμπορικής Ναυτιλίας συγκροτούνται μικτές ομάδες επιτήρησης των παράκτιων περιοχών και θαλάσσιων συνόρων της Χώρας, για την καταπολέμηση της λαθρομετανάστευσης και άλλων παράνομων δραστηριοτήτων.

3. Με όμοιες αποφάσεις, οι οποίες προσυπογράφονται και από τον Υπουργό Εθνικής Άμυνας και δεν δημοσιεύονται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ρυθμίζονται, κατά περίπτωση, τα θέματα σύνθεσης, στελέχωσης, διοίκησης, έδρας, διοικητικής υπαγωγής και μέριμνας, τοπικής και επιχειρησιακής αρμοδιότητας και κάθε θέμα συναφές με την αποστολή και τη λειτουργία των ανωτέρω ομάδων.

4. Για τη στελέχωση, τον έλεγχο και τα συντονισμένα της δράσης των ανωτέρω ομάδων αυξάνεται η οργανική δύναμη της Ελληνικής Αστυνομίας κατά έναν (1) αστυνομικό διευθυντή, έναν (1) αστυνομικό υποδιευθυντή, δύο (2) αστυνόμους Α', τέσσερις (4) αστυνόμους Β', δέκα (10) υπαστυνόμους Α' και Β', είκοσι δύο (22) ανθυπαστυνόμους - αρχιφυλάκες και εκατόν δέκα (110) αστυφύλακες.

Για τον αυτόν ως άνω λόγο, αυξάνεται η οργανική δύναμη του λιμενικού σώματος κατά έναν (1)

πλοίαρχο, έναν (1) αντιπλοίαρχο, δύο (2) πλωτάρχες, τρεις (3) υποπλοίαρχους, τέσσερις (4) ανθυποπλοίαρχους - σημαιοφόρους, πέντε (5) ανθυπασπιστές, έξι (6) αρχικελευστές, οκτώ (8) επικελευστές, δέκα (10) κελευστές και εξήντα (60) λιμενοφύλακες.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ' ΕΙΣΟΔΟΣ ΑΛΛΟΔΑΠΩΝ

Άρθρο 6 Θεωρήσεις εισόδου

1 Κάθε αλλοδαπός δύναται να εισέλθει στο ελληνικό έδαφος όταν κατέχει κανονικό και ισχύον διαβατήριο ή άλλο ταξιδιωτικό έγγραφο, αναγνωριζόμενο από διεθνείς συμβάσεις και φέρει εφ' όσον απαιτείται, έγκυρη και ισχύουσα θεώρηση εισόδου (VISA).

2 Αρμόδιες υπηρεσίες για τη χορήγηση θεωρήσεων εισόδου (VISA) είναι οι καθοριζόμενες με απόφαση του Υπουργού Εξωτερικών.

3 Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εξωτερικών, Οικονομικών και Δημόσιας Τάξης καθορίζονται το είδος, οι προϋποθέσεις και η διαδικασία χορήγησης θεωρήσεων εισόδου, καθώς και το κατά περίπτωση επιβαλλόμενο τέλος χαρτοσήμου.

4 Σε ιδιαίτερα εξαιρετικές περιπτώσεις, θεώρηση εισόδου δύναται να χορηγηθεί από τις υπηρεσίες ελέγχου διαβατηρίων, κατά την άφιξη του αλλοδαπού στο σημείο εισόδου, σύμφωνα με τις οδηγίες του Υπουργού Δημόσιας Τάξης.

5 Απαγορεύεται η είσοδος αλλοδαπού στο ελληνικό έδαφος αν:

α. Πάσχει από ασθένεια, η οποία με απόφαση του αρμόδιου για θέματα υγείας υπουργού έχει κριθεί, σύμφωνα με τα διεθνή δεδομένα και την Παγκόσμια Οργάνωση Υγείας, ότι δύναται να αποτελέσει κίνδυνο για τη δημόσια υγεία.

β. Δεν διαθέτει εξ' ιδίων τα αναγκαία μέσα συντήρησης αυτού και των μελών της οικογένειάς του, σύμφωνα με όσα ορίζονται με κοινή απόφαση των Υπουργών Εξωτερικών και Δημόσιας Τάξης.

γ. Διερχόμενος (TRANSIT) δεν έχει θεώρηση εισόδου, εφ' όσον απαιτείται, και ειδική για τη συνέχιση του ταξιδιού του, τόσο για τη χώρα προορισμού, όσο και τις ενδιάμεσες χώρες, από το έδαφος των οποίων κατ' ανάγκη θα διέλθει.

δ. Περιλαμβάνεται στον κατάλογο των αλλοδαπών για τους οποίους υπάρχει απαγόρευση εισόδου, σύμφωνα με το άρθρο 11 παρ. 1 του παρόντος.

ε. Έρχεται με σκοπό να αναλάβει εργασία ή να ασκήσει επιχειρηματική δραστηριότητα ή αυτοτελές επάγγελμα και δεν κατέχει βεβαίωση του προξενείου που χορήγησε τη θεώρηση εισόδου, στην οποία να μνημονεύονται ειδικά τα στοιχεία της σχετικής προέγκρισης.

στ. Εκ των περιστάσεων συνάγεται βέβαια ότι αποσκοπεί να παραμείνει στη χώρα ως μετανά-

στης, χωρίς ειδική προς τούτο έγκριση ή ότι δύναται να αποτελέσει κίνδυνο για τη δημόσια τάξη ή ασφάλεια της χώρας.

ζ. Το χρησιμοποιούμενο ταξιδιωτικό έγγραφο δεν εξασφαλίζει την επανόδο του στη χώρα προέλευσης ή καταγωγής του.

6. Αλλοδαπός, ο οποίος έχει εισέλθει στην Ελλάδα διερχόμενος και δεν του επετράπη η είσοδος στη χώρα προορισμού, εφ' όσον μεσολάβησε είσοδος του σε τρίτη ενδιάμεση χώρα, δεν γίνεται δεκτός για επανείσοδο, αν δεν πληροί εκ νέου τις προϋποθέσεις εισόδου.

7. Η θεώρηση εισόδου δεν καθιστά υποχρεωτική την είσοδο του αλλοδαπού στο ελληνικό έδαφος, αν οι αρμόδιες ελληνικές αρχές ελέγχου βεβαιώνουν ότι στο πρόσωπο αυτό συντρέχει κάποια από τις περιπτώσεις που απαγορεύουν την είσοδό του στην Ελλάδα.

8. Δεν δύναται να απαγορευθεί η είσοδος στην Ελλάδα προσώπου, που αποδεικνύεται ότι έχει, βάσει επίσημων εγγράφων, την ελληνική υπηκοότητα, και αν ακόμη στερείται ταξιδιωτικού εγγράφου, από τα οριζόμενα στην παρ. 7 του άρθρου 4 του παρόντος.

Άρθρο 7 Προσωρινή διαμονή

1. Αλλοδαπός που εισέρχεται στη χώρα, σύμφωνα με τις διατάξεις του προηγούμενου άρθρου, δύναται να διαμείνει προσωρινά σ' αυτή, χωρίς πρόσθετη άδεια των αρμόδιων αρχών.

2. Η διάρκεια της κατά την προηγούμενη παράγραφο προσωρινής διαμονής καθορίζεται από τον πρόξενο κατά τη χορήγηση της θεώρησης, αναγράφεται σ' αυτήν και δεν υπερβαίνει τους τρεις (3) μήνες.

3. Σε αλλοδαπούς, στους οποίους επιτρέπεται η είσοδος χωρίς προξενική θεώρηση, παρέχεται η δυνατότητα προσωρινής διαμονής μέχρι τρεις (3) μήνες, με την επικύλαξη τυχόν περιορισμών, που επιβάλλονται για λόγους αμοιβαιότητας.

4. Παράταση του χρόνου της προσωρινής διαμονής, ακόμη μέχρι τρεις (3) μήνες, μπορεί να χορηγηθεί ύστερα από αίτηση του ενδιαφερομένου, η οποία υποβάλλεται τουλάχιστον δεκαπέντε (15) ημέρες πριν από τη λήξη της και σύμφωνα με τις οδηγίες του Υπουργού Δημόσιας Τάξης. Για την παράταση αυτή γίνεται σχετική πράξη επί του διαβατηρίου ή άλλου ταξιδιωτικού εγγράφου από την αρμόδια προς τούτο αρχή.

5. Σε περίπτωση καταχρηστικής εφαρμογής των διατάξεων του παρόντος άρθρου, ο Υπουργός Δημόσιας Τάξης δύναται να διατάξει τη μη χορήγηση ή την ανάκληση της τυχόν χορηγηθείσας παρατάσεως και την άμεση αναχώρηση του αλλοδαπού, καθώς επίσης και την απαγόρευση επανείσοδου του για χρονικό διάστημα δύο (2) έως πέντε (5) ετών, εφ' όσον συντρέχει κάποια από τους λόγους που αναφέρονται στην περι-

πτώση στ' της παραγράφου 5 του άρθρου 6 του παρόντος.

Άρθρο 8 Διέλευση αλλοδαπών (TRANSIT)

1. Δεν συνιστά, για την εφαρμογή του παρόντος νόμου, είσοδο στο ελληνικό έδαφος η παραμονή αλλοδαπού στη ζώνη διερχομένων (TRANSIT) αερολιμένος ή λιμένος της χώρας με σκοπό να συνεχίσει το ταξίδι του στην αλλοδαπή, με το ίδιο ή άλλο αεροσκάφος ή πλοίο.

2. Για την παραμονή στη ζώνη διερχομένων δεν απαιτείται θεώρηση, εκτός αν για λόγους ασφαλείας ή γενικότερου συμφέροντος οι Υπουργοί Εξωτερικών και Δημόσιας Τάξης αποφασίσουν την καθιέρωση αυτής για διερχομένους επιβάτες ορισμένων πτήσεων ή δρομολογίων πλοίων.

3. Ο αλλοδαπός που παραμένει στη ζώνη διερχομένων υποχρεούται να αναχωρήσει σε πρώτη ευκαιρία, διαφορετικά απομακρύνεται, επιβιβασόμενος αεροσκάφους ή πλοίου, με φροντίδα της οικείας αστυνομικής υπηρεσίας ελέγχου διαβατηρίων, η οποία δικαιούται να ζητήσει τη συνδρομή των αρμοδίων αερολιμενικών ή λιμενικών αρχών. Δύνανται επίσης να εφαρμοσθούν και οι διατάξεις του άρθρου 10 του παρόντος.

4. Κάθε πρόσωπο που παραμένει στη ζώνη διερχομένων δεν απαλλάσσεται από οποιονδήποτε άλλο έλεγχο, που κρίνεται αναγκαίος από τις αρμόδιες αστυνομικές, τελωνειακές ή λιμενικές αρχές και τυχόν διαπιστούμενες αξιωματικές πράξεις εκδικάζονται κατά τις κείμενες διατάξεις.

Άρθρο 9 Ειδικές περιπτώσεις εισόδου αλλοδαπών

1. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Δημόσιας Τάξης και Οικονομικών και του κατά περίπτωση συναρμόδιου Υπουργού Μεταφορών και Επικοινωνιών ή Εμπορικής Ναυτιλίας, δύναται, αφού ληφθούν υπόψη και οι ανάγκες ασφάλειας της Χώρας, να καθορίζονται:

α. Η απλούστερη διαδικασία του ελέγχου προσώπων, που μετέχουν περιηγητικού πλου (κρουαζιέρας) ή επιβαίνουν πλοίων αναψυχής ή αεροσκαφών, ειδικά ναυλωμένων.

β. Οι προϋποθέσεις και η διαδικασία εισόδου - εξόδου των υπο ναυτολόγηση ή απόλυση αλλοδαπών ναυτικών.

2. Ο Υπουργός Δημόσιας Τάξης δύναται να επιτρέψει την είσοδο αλλοδαπού, παρά την ύπαρξη απαγορευτικού λόγου, από τους αναφερόμενους στο άρθρο 6 του παρόντος, εφ' όσον τούτο επιβάλλεται για σπουδαίους λόγους δημοσίου συμφέροντος ή ανωτέρας βίας ή διευκόλυνσης της κίνησης ελληνικού πλοίου, η οποία δεν μπορεί να εξυμνηρηθεί με άλλο τρόπο

Άρθρο 10 Ανεπιθύμητοι αλλοδαποί - Ευθύνης μεταφορέων

Αλλοδαπός, στον οποίο δεν επιτρέπεται η είσοδος στη Χώρα, αφεύλει να αναχωρήσει αμελλητί, άλλως επαναπροωθείται αμέσως στη χώρα προέλευσης ή σε τρίτη χώρα, όπου μπορεί να επιτραπεί η είσοδος, με ευθύνη και δαπάνες του ίδιου ή του μεταφορέα, οι οποίοι υποχρεούνται και στην καταβολή κάθε άλλης αναγκαίας δαπάνης που απαιτείται μέχρι την αναχώρησή του. Στους ανωτέρω μεταφορείς, όταν αρνούνται την εκπλήρωση των υποχρεώσεων αυτών, επιβάλλεται, με απόφαση του οικείου νομάρχη, πρόστιμο εκατό χιλιάδων (100.000) έως ενός εκατομμυρίου (1.000.000) δραχμών, για κάθε μεταφερόμενο άτομο. Με την ίδια απόφαση τα χρησιμοποιηθέντα μεταφορικά μέσα κρατούνται και αποδίδονται σε αυτούς μετά την εκπλήρωση των ανωτέρω υποχρεώσεων και την καταβολή του επιβληθέντος προστίμου ή την προσκόμιση εγγυητικής επιστολής αναγνωρισμένης τράπεζας που καλύπτει το ποσό των ανωτέρω υποχρεώσεων τους και του επιβληθέντος προστίμου.

Άρθρο 11 Κατάλογος ανεπιθύμητων αλλοδαπών

1. Η αρμόδια υπηρεσία του Υπουργείου Δημόσιας Τάξης καταρτίζει και τηρεί κατάλογο ανεπιθύμητων αλλοδαπών. Τα κριτήρια και η διαδικασία εγγραφής και διαγραφής αλλοδαπών από τον κατάλογο αυτόν καθορίζονται με κοινή απόφαση των Υπουργών Εξωτερικών, Δικαιοσύνης και Δημόσιας Τάξης.

2. Αλλοδαπός ευρισκόμενος στο ελληνικό έδαφος, σφότου εγγραφεί στον κατάλογο ανεπιθύμητων, υποχρεούται να εγκαταλείψει τη Χώρα, μέσα σε προθεσμία που ορίζεται κάθε φορά από τον Υπουργό Δημόσιας Τάξης. Σε περίπτωση μη συμμόρφωσής του ο αλλοδαπός απελαύνεται.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ' ΠΑΡΑΜΟΝΗ ΑΛΛΟΔΑΠΩΝ

Άρθρο 12 Άδειες παραμονής βραχείας διάρκειας

1. Αλλοδαπός άνω των δεκαοκτώ (18) ετών, ο οποίος εισήλθε στην Ελλάδα για τουρισμό ή για λόγους διάφορους από εκείνους που αναφέρονται στα άρθρα 13 έως 16 του παρόντος και προτίθεται να παρατείνει τη διαμονή του για σύντομο χρόνο στο ελληνικό έδαφος, υποχρεούται να υποβάλει αυτοπροσώπως σχετική αίτηση στην αρμόδια αστυνομική υπηρεσία του τόπου διαμονής του, δεκαπέντε (15) τουλάχιστον ημέρες πριν από τη λήξη του χρόνου προσωρινής διαμονής του, που προβλέπεται από τις διατάξεις του άρθρου 7 του παρόντος.

2. Επί της ανωτέρω αίτησως αποφαίνεται ειδικά εξουσιοδοτημένη από τον Υπουργό Δημό-

σιας Τάξης αστυνομική υπηρεσία, η οποία δύναται να χορηγήσει άδεια παραμονής βραχείας διάρκειας μέχρι τρεις (3) μήνες. Για τη χορήγηση ή μη της άδειας αυτής λαμβάνονται υπόψη, ιδίως, ο σκοπός της παραμονής, η ύπαρξη ή μη επαρκών μέσων συντήρησης, η εγκυρότητα και η διάρκεια ισχύος του κατεχόμενου ταξιδιωτικού εγγράφου, η ύπαρξη ή μη εγγυησεως επανεισόδου στη χώρα προέλευσης ή θγαγενείας, η πρόθεση μακράς παραμονής και η συνδρομή άλλων λόγων, αφωρώντων στη δημόσια τάξη και ασφάλεια της χώρας, στη δημόσια υγεία και στο κοινωνικό ή δημόσιο συμφέρον γενικότερα.

3. Παράταση της άδειας αυτής μέχρι τριάντα (30) ημέρες δύναται, μόνο για εξαιρετικούς και απρόβλεπτους λόγους, να χορηγηθεί από τον Υπουργό Δημόσιας Τάξης.

Άρθρο 13

Άδεια παραμονής για εργασία

1. Στον αλλοδαπό, ο οποίος εισήλθε στην Ελλάδα κατόπιν προέγκρισης για εργασία ή άσκηση επαγγέλματος ή άλλης οικονομικής δραστηριότητας, χορηγείται άδεια παραμονής ετήσιας διάρκειας, που δύναται να ανανεώνεται κατ' έτος και μέχρι πέντε (5) έτη, εφ' όσον δεν υπήρξε με υπαιτιότητα του αλλοδαπού μεταβολή των λόγων της αρχικής έγκρισης εισόδου ή άλλη εύλογη αιτία.

2. Μετά τη συμπλήρωση του 5ου έτους παραμονής από την ημερομηνία της αρχικής εισόδου, εφ' όσον δεν συντρέχουν οι προϋποθέσεις των παρ. 3 και 4 του παρόντος, ο αλλοδαπός υποχρεούται να εγκαταλείψει εντός μηνός το ελληνικό έδαφος, διαφορετικά απελαύνεται.

3. Αλλοδαπός, που προτίθεται να συνεχίσει, υπό τις προϋποθέσεις της παρ. 1 του παρόντος, την παραμονή και εργασία στην Ελλάδα και πέραν της 5ετίας από την αρχική του είσοδο, υποχρεούται να υποβάλει σχετική αίτηση στην αρμόδια αστυνομική αρχή δύο (2) τουλάχιστον μήνες πριν από τη συμπλήρωση του 5ου έτους. Για την παραταση της παραμονής αποφασίζει ο Υπουργός Δημόσιας Τάξης, μετά από σύμφωνη γνώμη του Υπουργού Εργασίας, η οποία δίδεται εφ' όσον συντρέχουν οι προϋποθέσεις του άρθρου 21 του παρόντος.

4. Η τυχόν χορηγούμενη άδεια παραμονής πέραν της 5ετίας είναι 2ετούς διάρκειας και ανανεώνεται με τις προϋποθέσεις της παρ. 1 του παρόντος. Μετά 15ετή συνολική νόμιμη παραμονή και κοινωνική ασφάλιση σε φάρα κύριας ασφάλισης, επί εκατόν εικοσι (120) μήνες, δύναται να χορηγηθεί στον αλλοδαπό από τον Υπουργό Δημόσιας Τάξης άδεια παραμονής αορίστης διάρκειας. Για τη χορήγηση άδειας αορίστης διάρκειας, δεν υπολογίζεται ο διανυθείς χρόνος απουδών σε οποιαδήποτε σχολή της ημεδαπής και ο τυχόν χρόνος εκτίσεως ποινής στερητικής της ελευθερίας.

Άρθρο 14

Άδεια παραμονής μελών οικογένειας

1. Αλλοδαπός, του οποίου έχει εγκριθεί άδεια παραμονής σύμφωνα με την παρ. 4 του άρθρου 13 του παρόντος, δύναται να ζητήσει, στα πλαίσια της οικογενειακής συνένωσης, την έλευση και εγκατάσταση πλησίον του των μελών της οικογένειάς του, εφ' όσον συντρέχουν οι προϋποθέσεις που καθορίζονται με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται με πρόταση των Υπουργών Εξωτερικών, Εργασίας και Δημόσιας Τάξης.

2. Ως μέλη οικογένειας θεωρούνται ο σύζυγος και τα κάτω του 18ου έτους της ηλικίας άγαμα τέκνα του και οι γονείς του, εφ' όσον προ της άφιξης του αλλοδαπού συνοικούσαν και συντηρούνταν από τον ίδιο.

3. Στους ανωτέρω χορηγείται ειδική άδεια παραμονής, η οποία ακολουθεί, όσον αφορά την ισχύ και την ανανέωση ή ανάκληση, την τύχη της άδειας παραμονής του προσώπου, από το οποίο και προσκλήθηκαν.

4. Μέλος της οικογένειας αλλοδαπού δύναται να τύχει, από της ενηλικίωσής του, αυτοτελούς δικαιώματος παραμονής, κατόπιν απόφασης του Υπουργού Δημόσιας Τάξης, εφ' όσον διαθέτει επαρκείς πόρους, προς κάλυψη των αναγκών στέγασης και συντήρησης αυτού, με την επικυλοποίηση της διάταξης της προηγούμενης παραγράφου.

Άρθρο 15

Άδεια παραμονής για σπουδές

1. Σε αλλοδαπό, ο οποίος έχει σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις επιλεγεί για φοίτηση σε σχολή της ημεδαπής, παρέχεται ειδική θεώρηση εισόδου και άδεια παραμονής ετήσιας ισχύος, η οποία ανανεώνεται κατ' έτος και μέχρις αποφοίτησής του.

2. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εξωτερικών, Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων και Δημόσιας Τάξης, που θα εκδοθεί εντός έτους από της ισχύος του παρόντος νόμου, καθορίζονται οι προϋποθέσεις παραμονής αλλοδαπών που φοιτούν σε ελληνικά εκπαιδευτικά ιδρύματα, το ανώτατο χρονικό όριο φοίτησης αυτών σε κάθε έτος σπουδών, καθώς και ο συνολικός χρόνος παραμονής τους για σπουδές.

3. Άδεια παραμονής, σύμφωνα με τις προϋποθέσεις του παρόντος άρθρου, χορηγείται και προκειμένου περί αλλοδαπού, του οποίου έχει εγκριθεί η είσοδος για μεταπτυχιακές σπουδές σε ελληνικό ανώτατο εκπαιδευτικό ίδρυμα. Η διάρκεια παραμονής στην περίπτωση αυτή δεν μπορεί να υπερβεί τον προβλεπόμενο χρόνο απουδών, αυξανόμενο κατά το ήμισυ.

4. Για τη χορήγηση ή ανανέωση της άδειας παραμονής λόγω σπουδών, λαμβάνεται υπόψη ιδιαίτερα η επιμέλεια και πρόοδος, ο χρόνος φοίτησης σε κάθε έτος σπουδών, η εξ ιδίων επαρκής

κάλυψη των δαπανών διαβίωσης, φοίτησης και ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης και η μη ύπαρξη σοβαρών λόγων, αφορώντων τη δημόσια τάξη και ασφαλεία και τη δημόσια υγεία.

5. Αλλοδαπός, που παρακολουθεί μαθήματα σε σχολή της ημεδαπής, χωρίς να έχει τύχει της κατά την παρ. 1 του παρόντος άδειας παραμονής για σπουδές, υποχρεούται σε άμεση αναχώρηση, εκτός αν εντός μηνός από την ισχύ του παρόντος παρουσιασθεί στην αρμόδια αρχή καταγραφής αλλοδαπών και υποβάλει σχετική αίτηση σύμφωνα με τις προϋποθέσεις της προηγούμενης παραγράφου.

Άρθρο 16 Προσφυγές

1. Κατά της απόφασης, που αρνείται τη χορήγηση ή ανανέωση άδειας παραμονής ή ανακαλεί τυχόν χορηγηθείσα, ο ενδιαφερόμενος δικαιούται να προσφύγει, εντός πέντε (5) εργάσιμων ημερών από της κοινοποίησης, ενώπιον του Υπουργού Δημόσιας Τάξης, ο οποίος αποφασίζει σχετικά εντός τριάντα (30) ημερών.

2. Η προθεσμία προς άσκηση προσφυγής και η προσφυγή επιτρέπουν την παραμονή στη Χώρα, εκτός αν ο Υπουργός Δημόσιας Τάξης κρίνει αντιθέτως, για σοβαρούς λόγους δημόσιου ή κοινωνικού συμφέροντος.

3. Η διαμονή εν όψει άσκησης προσφυγής και εξέταση αυτής, καθώς και η διαμονή εν όψει εξέτασης αίτησης, για χορήγηση ή ανανέωση άδειας παραμονής, στις περιπτώσεις των άρθρων 12 και 15, θεωρείται προσωρινή και ο ενδιαφερόμενος δεν αποκτά κανένα επί πλέον δικαίωμα από αυτήν.

4. Σε περίπτωση αποδοχής του αιτήματος παραμονής, τα δικαιώματα και υποχρεώσεις που απορρέουν από αυτήν ανατρέχουν στο χρόνο υποβολής της αίτησης, εκτός αν ορίζεται διαφορετικά στην απόφαση. Σε περίπτωση απόρριψης της αίτησης τάσσεται στον αλλοδαπό προθεσμία προς αναχώρηση, η οποία δεν μπορεί να υπερβεί τις δεκαπέντε (15) ημέρες.

Άρθρο 17 Άδεια παραμονής ομογενών

1. Αλλοδαπός, που επικαλείται την ιδιότητα του ομογενούς, υποχρεούται να δηλώσει τούτο κατά την παρουσίασή του στην αρμόδια προς καταγραφή αστυνομική αρχή, προσκομίζοντας και τα επίσημα έγγραφα, που αποδεικνύουν τον ισχυρισμό του.

2. Σε οποιαδήποτε περίπτωση αμφισβήτησης ή αμφιβολίας ως προς την ιδιότητα του αλλοδαπού ως ομογενή, κατά περίπτωση, αποφασίζει ο Υπουργός Εσωτερικών μετά γνώμη του Υπουργού Δημόσιας Τάξης ουτεπάγγελα ή ύστερα από αίτηση του ενδιαφερομένου, αφού εξετάσει τα σχετικά στοιχεία.

3. Κατά τη διάρκεια της ανωτέρω εξέτασης ο Υπουργός Δημόσιας Τάξης δύναται, εφ' όσον κρίνει τούτο ως επιβλαβέμενο χάριν του δημόσιου συμφέροντος, να διατάξει την άμεση αναχώρηση του αλλοδαπού, ο οποίος δεν δικαιούται να επανέλθει μέχρι να εκδοθεί η οριστική απόφαση.

4. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εξωτερικών, Εθνικής Άμυνας, Εσωτερικών, Οικονομικών, Εργασίας και Δημόσιας Τάξης καθορίζονται οι προϋποθέσεις, η διάρκεια και η διαδικασία παροχής δικαιώματος εισόδου, διαμονής και εργασίας των ομογενών.

Άρθρο 18

Υποχρεώσεις κατόχου άδειας παραμονής

1. Αλλοδαπός, κάτοχος άδειας παραμονής από τις αναφερόμενες στα άρθρα 13-15, που εξέρχεται προσωρινά από το ελληνικό έδαφος, δικαιούται επανεισόδου, εφ' όσον από την έξοδό του δεν έχει παρέλθει διάστημα μεγαλύτερο των δύο (2) μηνών και η άδεια του εξακολουθεί να ισχύει. Μετά την πάροδο των δύο (2) μηνών η επανεισόδος του αλλοδαπού υπόκειται στη διαδικασία της αρχικής προέγκρισης.

2. Η κατά το άρθρο 12 άδεια παραμονής βραχείας διάρκειας παύει να ισχύει, αν ο κάτοχος εξέλθει από το ελληνικό έδαφος και παραδίδεται αυτή κατά την αναχώρησή του στην υπηρεσία που ενεργεί τον έλεγχο εξόδου. Η διαμονή εν όψει εξέτασης αιτήματος και η προθεσμία προς αναχώρηση, σύμφωνα με τις παραγράφους 3 και 4 του άρθρου 16 του παρόντος, δεν δημιουργεί δικαίωμα επανεισόδου για τον αλλοδαπό, που εξέρχεται από το ελληνικό έδαφος.

3. Αλλοδαπός, κάτοχος οποιασδήποτε άδειας παραμονής, πλην της περίπτωσης της παρ. 3 του άρθρου 13 του παρόντος, οφείλει να αναχωρήσει χωρίς άλλη ειδοποίηση μέχρι την ημερομηνία λήξης της ισχύος ή της δοθείσας παράτασης αυτής, εκτός αν δεκαπέντε (15) τουλάχιστον ημέρες προ της εκπνοής της άδειας υποβάλει αίτηση για παράταση αυτής.

4. Αίτηση παράτασης άδειας παραμονής βραχείας διάρκειας για χρόνο μεγαλύτερο από τον καθοριζόμενο στο άρθρο 12 παρ. 3 είναι απαράδεκτη.

5. Αλλοδαπός, στον οποίο δεν εγκρίθηκε παραμονή ή ανανέωση της άδειας παραμονής του, υποχρεούται να εγκαταλείψει αμέσως το ελληνικό έδαφος, χωρίς άλλες διατυπώσεις.

Άρθρο 19

Σκοπός αδειών παραμονής

Η άδεια παραμονής αλλοδαπού παρέχεται, σύμφωνα με το αίτημα του ενδιαφερομένου για την εξυπηρέτηση συγκεκριμένου σκοπού, ο οποίος αναγράφεται σε αυτή. Η επίκληση ενώπιον οποιασδήποτε αρχής κατεχόμενης άδειας παραμονής, για επίτευξη σκοπού διάφορου εκείνου, για τον οποίο χορηγήθηκε, είναι απαράδεκτη.

Άρθρο 20

Προϋποθέσεις και διαδικασία παραμονής

Με απόφαση του Υπουργού Δημόσιας Τάξης καθορίζονται η διαδικασία και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια, για τη χορήγηση, ανανέωση και ανάκληση των αδειών παραμονής, επιφυλασσομένης της διάταξης της παραγράφου 3 του άρθρου 17 του παρόντος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε'

ΑΔΕΙΕΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΑΛΛΟΔΑΠΩΝ

Άρθρο 21

Προϋποθέσεις χορήγησης άδειας εργασίας

1. Για την έγκριση έλευσης αλλοδαπού, προς κάλυψη κενής θέσης εργασίας ή την έγκριση αλλαγής εργοδότη, λαμβάνεται υπόψη η δυνατότητα κάλυψης αυτής από ανέργους και άλλων γεωγραφικών διαμερισμάτων της Χώρας, προτιμωμένων των ημεδαπών και κοινοτικών υπηκόων, των ομογενών και των αλλοδαπών, που έχουν χαρακτηριστεί από τις ελληνικές αρχές ως πρόσφυγες και διαμένουν νόμιμα στο ελληνικό έδαφος.

2. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εξωτερικών, Δημόσιας Τάξης, Εργασίας και Υγείας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων καθορίζονται οι όροι και η διαδικασία για τη χορήγηση, ανανέωση και ανάκληση των αδειών εργασίας σε αλλοδαπούς, η επιβολή χρηματικής εγγύησης που να καλύπτει τα έξοδα τυχόν επαναπατριsmού, σε βάρος των καλούντων αλλοδαπούς, καθώς και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια.

3. Οι διατάξεις των παραγράφων 1 και 2 του παρόντος δεν εφαρμόζονται όταν διεθνής σύμβαση μεταξύ Ελλάδος και της χώρας ιθαγενείας του αλλοδαπού προβλέπει διαφορετικά.

4. Η κατά τον παρόντα νόμο άδεια εργασίας δεν απαλλάσσει τον κάτοχο αυτής τυχόν άλλων υποχρεώσεων, που απορρέουν από άλλες διατάξεις.

Άρθρο 22

Προέγκριση εισόδου αλλοδαπού για εργασία

1. Αλλοδαπός, ο οποίος έρχεται στην Ελλάδα για εργασία, υποχρεούται να επιδείξει κατά τον έλεγχο της εισόδου τα έγγραφα εκείνα που αποδεικνύουν ότι έχει τυχόν τις σχετικές προέγκρισης των αρμόδιων αρχών.

2. Η προέγκριση παρέχεται από τον Υπουργό Εργασίας ή άλλη εξουσιοδοτημένη απ' αυτόν αρχή, υπό τους όρους, τις προϋποθέσεις και τη διαδικασία, που καθορίζονται σύμφωνα με την παρ. 2 του προηγούμενου άρθρου.

3. Από τη διαδικασία της προέγκρισης εξαιρούνται:

α. Το αλλοδαπό προσωπικό που ανήκει σε εταιρείες των α.ν. 89/1967 (ΦΕΚ 132/Α) και 378/1968 (ΦΕΚ 82/Α), καθώς και σε επιχειρή-

σεις του αναπτυξιακού ν.δ. 2687/1953 (ΦΕΚ 317/Α) και απασχολείται αποκλειστικά σ' αυτές.

β. Αλλοδαποί τεχνικοί απασχολούμενοι σε βιομηχανίες ή μεταλλεία, υπό τους όρους του α.ν. 448/1968 (ΦΕΚ 130 Α).

γ. Αλλοδαποί αθλητές, που προσλαμβάνονται από αθλητικά σωματεία ή συλλόγους στα πλαίσια δικαιώματος πρόκλησης ξένων αθλητών, που προβλέπει ρητά νόμος και μέχρι συμπλήρωσης του καθορισμένου σ' αυτόν αριθμού αθλητών.

δ. Οι κατά τις ισχύουσες διατάξεις χαρακτηριζόμενοι ως πρόσφυγες.

4. Δύνανται, για λόγους δημόσιας τάξης, ασφαλείας ή δημόσιας υγείας ή προστασίας του δημοσίου συμφέροντος, να ανασταλεί ή να ανακληθεί οριστικά ή τυχόν παροχθείσα κατά την παρ. 2 του παρόντος προέγκριση. Την αναστολή ή την ανάκληση αποφασίζει ο Υπουργός Δημόσιας Τάξης.

5. Ο Υπουργός Δημόσιας Τάξης δύναται σε κάθε περίπτωση, για σοβαρούς λόγους δημόσιας τάξης ή ασφαλείας, να μην επιτρέπει την είσοδο ή να ανακαλεί τυχόν χορηγηθείσα άδεια παραμονής για εργασία του αλλοδαπού.

6. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εργασίας και Δημόσιας Τάξης καθορίζονται και άλλες κατηγορίες ατόμων που εξαιρούνται από την υποχρέωση τήρησης της διαδικασίας προέγκρισης ή απαλλάσσονται από την υποχρέωση εφοδιασμού με άδεια εργασίας.

7. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εξωτερικών, Εργασίας και Δημόσιας Τάξης καθορίζεται ο ανώτατος αριθμός αδειών παροχής εξαρτημένης εργασίας που χορηγούνται κάθε έτος σε αλλοδαπούς, κατά υπηκοότητα, επάγγελμα και χρονική διάρκεια στις διάφορες περιοχές της Χώρας. Κατά το στάδιο της κατάρτισης της ανώτερης απόφασης ο Υπουργός Εργασίας ζητά τις έγγραφες προτάσεις του Ο.Α.Ε.Δ., του συνδικαλιστικού οργάνου των εργαζομένων και των εργοδωτών.

Άρθρο 23

Χορήγηση άδειας εργασίας

1. Η άσκηση οποιουδήποτε επαγγέλματος ή η ανάληψη οποιασδήποτε εργασίας από αλλοδαπό σε ελληνικό έδαφος απαγορεύεται, εκτός αν ο ενδιαφερόμενος έχει εφοδιασθεί με σχετική άδεια από τον Υπουργό Εργασίας ή άλλη εξουσιοδοτημένη απ' αυτόν αρχή. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Δημόσιας Τάξης και Εργασίας δύναται να εξουσιοδοτούνται υπηρεσίες του Υπουργείου Δημόσιας Τάξης να χορηγούν άδειες εργασίας, για ορισμένες κατηγορίες επαγγελματιών.

2. Αλλοδαπός εισερχόμενος στο ελληνικό έδαφος, σύμφωνα με τις διατάξεις του προηγούμενου άρθρου, υποχρεούται όπως εντός μηνός από την άφιξη του παρουσιασθεί στην αρμόδια αστυνομική αρχή του τόπου διαμονής του, μαζί με τον

εργοδότη του, και υποβάλει τα απαιτούμενα δικαιολογητικά για την έκδοση άδειας εργασίας.

3. Η άδεια εργασίας ισχύει για ορισμένη χρονική περίοδο και χορηγείται για συγκεκριμένο εργοδότη, είδος απασχόλησης και τόπο εργασίας. Μεταβολή ενός από τους ανωτέρω όρους, χωρίς την προηγούμενη έγκριση του Υπουργού Εργασίας ή εξουσιοδοτημένης απ' αυτόν αρχής, συνεπάγεται την ανάκληση της άδειας εργασίας. Η έγκριση χορηγείται με τις προϋποθέσεις του άρθρου 21 του παρόντος.

4. Η άδεια εργασίας δύναται να ανανεώνεται ύστερα από αίτηση του ενδιαφερομένου και του εργοδότη, εφ' όσον πληρούνται οι προϋποθέσεις της αρχικής έγκρισης.

5. Η άδεια εργασίας ή η ανανέωσή της παρέχεται, εφ' όσον προηγηθεί χορήγηση άδειας παραμονής για εργασία κατά το άρθρο 13 του παρόντος, με την οποία συμπίπτει από πλευράς χρονικής ισχύος. Η άδεια εργασίας ή η ανανέωσή της δεν επιτρέπεται να λήξει σε μεταγενέστερο χρόνο από το χρόνο λήξης της άδειας παραμονής.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΣΤ' ΠΡΟΣΦΥΓΕΣ

Άρθρο 24

Αναγνώριση και περιθλαφή προσφύγων

1. Με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται με πρόταση των Υπουργών Εξωτερικών και Δημόσιας Τάξης, καθορίζονται:

α. Η διαδικασία εξέτασης αίτησης αλλοδαπού για την αναγνώριση του ως πρόσφυγα και ανάκλησης της αναγνώρισης, σύμφωνα με την έννοια του άρθρου 1 της Σύμβασης της Γενεύης της 28.7.1951, που κυρώθηκε με το ν.δ. 3989/1959 (ΦΕΚ 209 Α'), και του Πρωτοκόλλου της Νέας Υόρκης της 31.1.1967, που κυρώθηκε με τον α.ν. 389/1968 (ΦΕΚ 125 Α').

β. Ο τρόπος συνεργασίας και ενημέρωσης της Υπατης Αρμοστίας Προσφύγων του ΟΗΕ, στα πλαίσια των υποχρεώσεων που καθορίζονται από την ανωτέρω Σύμβαση και Πρωτόκολλο.

2. Με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται με πρόταση των Υπουργών Δημόσιας Τάξης και Υγείας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, καθορίζονται:

α. Η ίδρυση, διοικητική υπαγωγή και λειτουργία κέντρων περιθλαφής προσφύγων.

β. Οι προϋποθέσεις και η διαδικασία παροχής ιατροφαρμακευτικής και νοσοκομειακής περίθαλψης ή οποιασδήποτε άλλης κοινωνικής συνδρομής σε άτομα, που έχουν αναγνωριθεί από την αρμόδια ελληνική αρχή ως πρόσφυγες ή έχουν υποβάλει αίτηση για την αναγνώριση, για την αντιμετώπιση επείγουσών και σοβαρών καταστάσεων ανάγκης.

3. Με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται με πρόταση των Υπουργών Δημόσιας Τάξης και Ερ-

γασίας, καθορίζονται οι προϋποθέσεις και η διαδικασία παροχής άδειας εργασίας ή άλλης βοήθειας για την επαγγελματική αποκατάσταση των προσφύγων.

4. Οι δαπάνες, που απαιτούνται για την εφαρμογή των διατάξεων της παρ. 2 του παρόντος άρθρου, βαρύνουν τον προϋπολογισμό του Υπουργείου Υγείας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

Άρθρο 25

Διαδικασία αναγνώρισης προσφύγων

1. Αίτηση αλλοδαπού για την αναγνώριση του ως πρόσφυγα είναι απαράδεκτη, αν:

α. Δεν υποβλήθει αμέσως κατά την άφιξή του στο μεθοριακό σημείο ελέγχου ή σε περίπτωση παράνομης εισόδου στην πλησιέστερη δημόσια αρχή, στην οποία παρουσιάζεται ή από την οποία αποκαλύπτεται.

β. Δεν προέρχεται απευθείας από χώρα όπου απειλείται η ζωή ή η ελευθερία του, κατά την έννοια του άρθρου 1 της Σύμβασης της Γενεύης.

2. Κατ' εξαίρεση, είναι δυνατή η υποβολή αίτησης αναγνώρισης της προσφυγικής ιδιότητας και σε αλλοδαπούς που διαμένουν ή οπωσδήποτε ευρίσκονται στο ελληνικό έδαφος, αν ο κίνδυνος που απειλεί τη ζωή ή την ελευθερία τους ανακύψει σε χρόνο μεταγενέστερο της εισόδου και η αίτηση υποβάλλεται αμέσως μόλις τα σχετικά γεγονότα γίνουν γνωστά στον αιτούντα, με οποιοδήποτε τρόπο.

3. Αίτηση αλλοδαπού, που υποβάλλεται κατά τρόπο έκδηλα καταχρηστικό, ιδιαίτερα προς εξυπηρέτηση σκοπών μετανάστευσης ή ματαιώσης νόμιμα διαταχθείσης απομάκρυνσης του από το ελληνικό έδαφος, απορρίπτεται με απόφαση του Υπουργού Δημόσιας Τάξης, δύναμένου να διατάξει και την άμεση απέλαση του αιτούντος. Κατά της απόφασης αυτής δεν επιτρέπεται προσφυγή.

4. Αλλοδαπός, στον οποίο δεν αναγνωρίζεται η ιδιότητα του πρόσφυγα ή του οπαίου η αναγνώριση ανακαλείται, υπάγεται, ως προς την περαιτέρω παραμονή του στο ελληνικό έδαφος, στις διατάξεις που ισχύουν για τους λοιπούς αλλοδαπούς.

5. Οι λεπτομέρειες για την εφαρμογή του παρόντος άρθρου καθορίζονται με κοινή απόφαση των Υπουργών Εξωτερικών, Δημόσιας Τάξης και του κατά περίπτωση συναρμόδιου υπουργού.

6. Ο Υπουργός Δημόσιας Τάξης δύναται, σε εξαιρετικές περιπτώσεις, να επιτρέψει, για ανθρωπιστικούς ιδιαίτερα λόγους, την παραμονή υπό ανοχή αλλοδαπού, του οποίου έχει απορριφθεί τελεσίδικα αίτημα αναγνώρισης του ως πρόσφυγα, μέχρις ότου καταστεί δυνατή η αναχώρησή του από τη χώρα.

7. Η διαμονή εν όψει εξέτασης αίτησης για την αναγνώριση αλλοδαπού ως πρόσφυγα και η τυχόν κατά την προηγούμενη παράγραφο παραμονή θε-

ωρούνται προσωρινές και ο ενδιαφερόμενος δεν αποκτά κανένα επιπλέον δικαίωμα από αυτές.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ζ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ - ΑΠΕΛΑΣΕΙΣ

Άρθρο 26 Περιορισμοί

1. Με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται με πρόταση των Υπουργών Εξωτερικών, Εθνικής Άμυνας και Δημόσιας Τάξης, δύναται να απαγορευτεί η διαμονή ή η εγκατάσταση αλλοδαπών - αλλογενών σε ορισμένες γεωγραφικές περιοχές της χώρας.

2. Ο Υπουργός Δημόσιας Τάξης δύναται να επιβάλει σε συγκεκριμένο αλλοδαπό, για λόγους δημόσιου συμφεροντος, περιορισμούς που αναφέρονται ιδίως στην εγκατάσταση, διαμονή, μετάβαση σε ορισμένους τόπους, άσκηση ορισμένου επαγγέλματος ή υποχρέωση εμφανίσεώς του στις αστυνομικές αρχές.

Άρθρο 27 Διοικητική απέλαση

1. Η διοικητική απέλαση αλλοδαπού με την επιφύλαξη των διεθνών υποχρεώσεων της Χώρας μας είναι δυνατή, αν:

α. Καταδικαστεί σε κάθειρξη ή φυλάκιση και εφ' όσον η απέλασή του δεν διατάχθηκε από το αρμόδιο δικαστήριο.

β. Παραβεί τις διατάξεις του παρόντος.

γ. Η παρουσία στο ελληνικό έδαφος κρίνεται επικίνδυνη για τη δημόσια τάξη ή ασφάλεια της Χώρας ή τη δημόσια υγεία.

δ. Εμφανίζεται ενώπιον των ελληνικών αρχών με διαφορετική κάθε φορά θγαγένεια.

2. Η διατασόμενη διοικητική απέλαση εκτελείται αμέσως μετά την έκταση της ποινής ή την υπό όρους απόλυση του καταδικασθέντος.

3. Η απέλαση διατάσσεται με απόφαση του Αρχηγού της Ελληνικής Αστυνομίας, υποχρεωμένου να δώσει προηγουμένως στον υπό απέλαση προθεσμία τουλάχιστον 24 ωρών, για να προβάλει τις αντιρρήσεις του. Με την ίδια απόφαση καθορίζεται και ο χρόνος, μετά την πάροδο του οποίου δύναται να επιτραπεί η εκ νέου είσοδος στον απελαυνόμενο, ως και αν η τυχόν άσκηση προσφυγής συνεπάγεται αναστολή εκτέλεσής αυτής.

4. Κατά της απόφασης του Αρχηγού δικαιούται ο αλλοδαπός να προσφύγει, εντός ανατρεπτικής προθεσμίας 3 ημερών από της κοινοποιήσεώς της, ενώπιον του Υπουργού Δημόσιας Τάξης, ο οποίος αποφασίζει εντός 20 ημερών από την άσκηση της προσφυγής.

5. Προκειμένου για απέλαση αλλοδαπού κατόχου άδειας παραμονής ζετούς τουλάχιστον ισχύος ή αλλοδαπού μέλους οικογένειας ημεδαπού, ο Υπουργός αποφασίζει, ύστερα από γνώμη

επιτροπής, αποτελούμενης από τον Πρόεδρο του Νομικού Συμβουλίου του Κρατους στο Υπουργείο Δημόσιας Τάξης, ως πρόεδρο και ως μέλη ένα διπλωματικό υπάλληλο του Υπουργείου Εξωτερικών και έναν ανώτερο αξιωματικό της Διεύθυνσης Κρατικής Ασφάλειας του Υπουργείου Δημόσιας Τάξης, οι οποίοι ορίζονται με τους αναπληρωτές τους από τους οικείους υπουργούς. Η συγκρότηση της ανωτέρω επιτροπής γίνεται με απόφαση του Υπουργού Δημόσιας Τάξης. Ενώπιον της επιτροπής καλείται να εκθέσει τις απόψεις του και ο ενδιαφερόμενος, αυτοπροσώπως.

6. Με απόφαση του Υπουργού Δημόσιας Τάξης δύναται, για λόγους δημόσιου συμφεροντος και εφ' όσον ο υπό απέλαση εκ των εν γένει περιπτώσεων κρίνεται ύποπτος φυγής ή επικίνδυνος για τη δημόσια τάξη, να διαταχθεί η κράτησή του μέχρις ότου καταστεί δυνατή η απομάκρυνσή του από το ελληνικό έδαφος.

7. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εξωτερικών, Δικαιοσύνης και Δημόσιας Τάξης καθορίζονται οι αναγκαίες λεπτομέρειες για την εκτέλεση των αποφάσεων απέλασης, που εκδίδονται σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος νόμου, καθώς και εκείνων που διατάσσονται με αποφάσεις ποινικών δικαστηρίων, σύμφωνα με το άρθρο 74 του Ποινικού Κώδικα.

Άρθρο 28 Απαγορεύσεις απελάσεων

Απαγορεύεται η απέλαση, εφ' όσον ο αλλοδαπός:

1. Είναι ανήλικος και η γονική του οικογένεια διαμένει στην Ελλάδα.

2. Είναι μητέρα ημεδαπού ανήλικου με τον οποίο συγκατοικεί και διατρέφει ή γονέας ημεδαπού ανήλικου, ο οποίος έχει τη γονική μέριμνα.

3. Έχει υπερβεί το 80ο έτος της ηλικίας του και δεν συντρέχει λόγος που να αφορά την εθνική ασφάλεια της χώρας.

Άρθρο 29 Δαπάνες απελάσης

1. Η δαπάνη απελάσης καλύπτεται εξ ιδίων χρημάτων του απελαυνόμενου, εφ' όσον διαθέτει το απαιτούμενο ποσό, άλλως βαρύνει το Δημόσιο εξ ολοκλήρου ή κατά το μέρος που ελλείπει.

2. Σε περίπτωση που η είσοδος ή η παραμονή του αλλοδαπού έχει επιτραπεί κατόπιν εγγυήσεως τρίτου προσώπου, τα έξοδα απελάσης, συμπεριλαμβανομένης και της δαπάνης διατροφής, βαρύνουν εις ολόκληρόν τόσο τον απελαυνόμενο, όσο και τον εγγυητή.

3. Εργοδότης, ο οποίος απασχολεί αλλοδαπό χωρίς άδεια εργασίας, βαρύνεται με τα έξοδα της απελάσεώς του.

4. Οι ανωτέρω δαπάνες καταβάλλονται αμέσως ή εισπράττονται ως δημόσιο έσοδο, σύμφωνα με

τις διατάξεις που διέπουν την εισπραξη δημοσίων εσόδων. Στην περίπτωση αυτήν οι δαπάνες επιστρέφονται στον προϋπολογισμό του φορέα από τον οποίο καταβλήθηκαν. Τίτλο για την εισπραξη αποτελεί η δήλωση εγγύησης ή η πράξη βεβαίωσης της παράβασης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Η' ΓΕΝΙΚΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ

Άρθρο 30

Υποχρεώσεις παρεχόντων διαμονή

Οι διευθυντές ξενοδοχείων, παραθεριστικών κέντρων, κλινικών και θεραπευτηρίων, οι εκμισθωτές ακινήτων, καθώς και αυτοί που παρέχουν με οποιονδήποτε τρόπο διαμονή, σε αλλοδαπό, υποχρεούνται να ενημερώσουν αμέσως την αρμόδια αστυνομική αρχή, τόσο για την άφιξη όσο και για την αναχώρησή του, υποβάλλοντας και σχετικό δελτίο, σύμφωνα με τα οριζόμενα με απόφαση του Υπουργού Δημόσιας Τάξης. Ο αλλοδαπός υποχρεούται να παρέχει στα ανωτέρω πρόσωπα κάθε πληροφορία απαραίτητη για τη συμπλήρωση του δελτίου άφιξης ή αναχώρησης.

Άρθρο 31

Υποχρεώσεις υπηρεσιών και υπαλλήλων

1. Οι διευθυντές φυλακών και κρατητηρίων υποχρεούνται να:

α. Παραλαμβάνουν και φυλάσσουν τα διαβατήρια ή λοιπά αποδεικτικά της ταυτότητας των κρατούμενων αλλοδαπών έγγραφα, τα οποία παραδίδουν σ' αυτούς κατά την απόλυσή τους.

β. Ειδοποιούν αμέσως, σε περίπτωση εισόδου αλλοδαπού που στερείται ταξιδιωτικού εγγράφου, την αρμόδια αστυνομική αρχή και παρέχουν σ' αυτήν κάθε αναγκαία συνδρομή για τον εφοδιασμό του με σχετικό ταξιδιωτικό έγγραφο.

γ. Ειδοποιούν προ πέντε (5) τουλάχιστον ημερών την αρμόδια αστυνομική αρχή για επικείμενη απόλυση ή μεταγωγή από τις φυλακές αλλοδαπού κρατούμενου.

2. Οι υπηρεσίες του δημόσιου τομέα, καθώς και τα νομικά πρόσωπα δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου, υποχρεούνται να μη δέχονται για εξέταση αίτημα αλλοδαπού που βρίσκεται στο ελληνικό έδαφος, αν δεν είναι κάτοχος άδειας παραμονής ή δεν είναι σε θέση να αποδείξει ότι παραμένει νομίμα στην Ελλάδα.

Από την ανωτέρω υποχρέωση εξαιρούνται τα θεραπευτήρια και οι κλινικές, προκειμένου περί αλλοδαπών που εισάγονται έκτακτα για νοση:

Άρθρο 32

Υποχρεώσεις αλλοδαπών

1. Ο αλλοδαπός, κατά τη διάρκεια της διαμονής του στην Ελλάδα, υποχρεούται να δηλώσει εντός μηνός στην αρμόδια αστυνομική αρχή του τόπου διαμονής του:

α. Την αλλαγή κατοικίας του
β. Κάθε μεταβολή της αστικής του κατάστασης, ιδίως δε την αλλαγή υπηκοότητας, τη σύναψη ή διάλυση γάμου ή τη γέννηση τέκνου.

γ. Την αλλαγή του διαβατηρίου του και την απόλεια αυτού ή της άδειας παραμονής του.

2. Αλλοδαποί, κάτω του 18ου έτους της ηλικίας τους, δηλώνοντας στις αρμόδιες αστυνομικές αρχές καταγραφής αλλοδαπών από αυτόν που ασκεί τη γονική μέριμνα ή τον κηδεμόνα τους και σε περίπτωση έλλειψης αυτών από εκείνον που τους παρέχει διαμονή.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Θ

ΠΟΙΝΙΚΕΣ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΕΣ ΚΥΡΩΣΕΙΣ

Άρθρο 33

1. Πλοίαρχοι ή κυβερνήτες οποιουδήποτε πλοίου, πλωτού μέσου ή αεροπλανού και γενικά οδηγεί κάθε είδους μεταφορικού μέσου, που μεταφέρουν από το εξωτερικό στην Ελλάδα αλλοδαπούς, οι οποίοι σύμφωνα με τις διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας δεν έχουν δικαίωμα εισόδου στο ελληνικό έδαφος ή στους οποίους έχει απαγορευθεί η είσοδος για οποιαδήποτε αιτία, καθώς και αυτοί που τους προώθουν στο εσωτερικό της χώρας ή διευκολύνουν τη μεταφορά ή προώθησή τους ή εξασφαλίζουν σ' αυτούς κατάλυμα για απόκρυψη, τιμωρούνται με φυλάκιση τουλάχιστον ενός (1) έτους και χρηματική ποινή εκατό (100.000) χιλιάδων έως ενός εκατομμυρίου (1.000.000) δραχμών για κάθε μεταφερόμενο αλλοδαπό. Με τις ίδιες ποινές τιμωρούνται και οι συμμετέχοντες στις ανωτέρω αξιόποινες πράξεις. Θεωρείται επιβαρυντική περίπτωση που επιβάλλεται φυλάκιση τουλάχιστο δύο (2) ετών και χρηματική ποινή πεντακοσίων χιλιάδων (500.000) έως πέντε εκατομμυρίων (5.000.000) δραχμών, αν η μεταφορά ενεργείται κατ' επάγγελμα ή με σκοπό το παρανομο κέρδος ή αν ο υπαίτιος είναι υπότροπος ή δημόσιος υπάλληλος ή ασκεί το επάγγελμα του τουριστικού ή ναυτιλιακού ή ταξιδιωτικού πράκτορα. Μεταφορικά μέσα, που χρησιμοποιήθηκαν για τη μεταφορά προσώπων, κατάσχονται και δημεύονται με απόφαση του δικαστηρίου, εκτός εάν ο ιδιοκτήτης δεν ήταν αυτογράφος ή συμμετάχος των ανωτέρω πράξεων.

2. Τα ανωτέρω πρόσωπα, καθώς και οι ιδιοκτήτες των μεταφορικών μέσων, υποχρεούνται, ανεξάρτητα από την ποινική ευθύνη, εις ολόκληρον, στα έξοδα συντήρησης και επανόδου των ανωτέρω προσώπων στο εξωτερικό. Στην περίπτωση αυτήν εφαρμόζονται, αναλόγως, οι διατάξεις των εδαφίων β' και γ' του άρθρου 10 και της παραγράφου 4 του άρθρου 29 του παρόντος. Την ίδια υποχρέωση έχουν και όσοι εγγυήθηκαν τον επαναπατρισμό αλλοδαπού, σε περίπτωση παραβίασης των όρων εισόδου ή παραμονής του στη χώρα.

3. Αυτοί που διευκολύνουν την είσοδο στο έλ-

ληνικό έδαφος αλλοδαπού, χωρίς να υποβληθεί στον έλεγχο του άρθρου 4 του παρόντος, τιμωρούνται με φυλάκιση τουλάχιστον τριών (3) μηνών και με χρηματική ποινή τουλάχιστον εκατό χιλιάδων (100.000) δραχμών.

4. Πλοίαρχοι ή κυβερνήτες οποιουδήποτε πλοίου, πλωτού μέσου ή αεροπλάνου και γενικά οδηγοί κάθε είδους μεταφορικού μέσου υποχρεούνται να μη δέχονται για μεταφορά και να να λαμβάνουν κάθε μέτρο, που να αποκλείει τη μεταφορά στο εξωτερικό προσώπων, που δεν είναι εφοδιασμένα με τα απαιτούμενα ταξιδιωτικά έγγραφα ή που δεν έχουν υποστεί τον κανονικό αστυνομικό έλεγχο. Οι παραβάτες τιμωρούνται σύμφωνα με τις διατάξεις της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου. Η ανωτέρω αξιόποινη πράξη θεωρείται τελεωμένη, προκειμένου μιν για θάλασσα και εναερία μεταφορικά μέσα, εφ' όσον το πρόσωπο που επιβιβάσθηκε λάθρα βρίσκεται μέσα σ' αυτά κατά την έναρξη του προ του απόπλου ή της απογεώσεως ελέγχου από τα αρμόδια κρατικά όργανα ή μετά την άπαραση του πλοίου ή την απογείωση του αεροπλάνου, προκειμένου δε για άλλα μεταφορικά μέσα, εφ' όσον το πρόσωπο που αναχωρεί λάθρα βρίσκεται μέσα σ' αυτά κατά τον τελευταίο έλεγχο εξόδου ή πλησίον των συνόρων. Οι διατάξεις της παραγράφου 2 του παρόντος εφαρμόζονται αναλόγως και στην προκειμένη περίπτωση.

5. Το πρόσωπο, το οποίο επιχειρεί, κατά τα ανωτέρω, να εξέλθει του ελληνικού εδαφους χωρίς τις νόμιμες διατυπώσεις, τιμωρείται σύμφωνα με την παράγραφο 3 του άρθρου 4 του παρόντος. Θεωρείται επιβαρυντική περίπτωση και επιβάλλονται οι ποινές του εδαφίου β' της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου, αν το πρόσωπο που επιχειρεί να αναχωρήσει λάθρα καταζητείται από τις δικαστικές ή αστυνομικές αρχές ή υπέχει στρατολογικές ή φορολογικές ή συναλλαγματικές ή πάσης φύσεως άλλες υποχρεώσεις προς το Δημόσιο.

6. Τα πρόσωπα του εδαφίου α' της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου ή οι αντιπρόσωποι αυτών στην Ελλάδα υποχρεούνται όπως, αμέσως με τον κατάπλου του πλωτού μέσου ή την άφιξη του αεροπλάνου ή του άλλου μεταφορικού μέσου, παραδίδουν στις υπηρεσίες του αστυνομικού ελέγχου διαβατηρίων δελτία άφιξης ή καταστάσεις των μεταφερόμενων από αυτά επιβατών εξωτερικού που προορίζονται για την Ελλάδα και αντίστροφα. Με απόφαση του Υπουργού Δημόσιας Τάξης καθορίζεται ο τρόπος σύνταξης των ανωτέρω δελτίων ή καταστάσεων, καθώς και τα στοιχεία που αναφέρονται σ' αυτά.

7. Αυτός που ασχολεί αλλοδαπό, με οποιονδήποτε τρόπο, χωρίς άδεια εργασίας τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον τριών (3) μηνών και χρηματική ποινή τουλάχιστον εκατό χιλιάδων (100.000) δραχμών.

Σε περίπτωση υποτροπής, επιβάλλεται φυλά-

κιση τουλάχιστον έξι (6) μηνών και χρηματική ποινή τουλάχιστον τριακοσίων χιλιάδων (300.000) δραχμών.

Με ποινή φυλάκισης και χρηματική ποινή τιμωρείται και ο αλλοδαπός, ο οποίος χωρίς άδεια εργασίας παρέχει εξαρτημένη εργασία ή ασκεί επάγγελμα ή οποιοδήποτε άλλο επητηδευμα

Στους εργοδότες που ασχολούν αλλοδαπούς χωρίς άδεια δύναται να επιβάλλεται και διοικητικό πρόστιμο, από τριάντα χιλιάδες (30.000) μέχρι διακόσιες χιλιάδες (200.000) δραχμές. Τα αρμόδια όργανα επιβολής, ο τρόπος εισπράξης και διαχείρισης αυτού, η αναπροσαρμογή του και κάθε αναγκαία λεπτομέρεια, καθορίζονται με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών, Εργασίας και Δημοσίας Τάξης.

Για την επιβολή του προστίμου αυτού ο εργοδότης έχει δικαίωμα να ασκήσει ανακοπή στο ειρηνοδίκαιο του τόπου της εργασίας κατά της απόφασης. Το ειρηνοδίκαιο δικάζει με τη διαδικασία του άρθρου 663 και επι του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας.

8. Σε περίπτωση καταδίκης του υπαιτίου, για παραβίαση των διατάξεων της προηγούμενης παραγράφου, ο Υπουργός Δημόσιας Τάξης δύναται, εκτιμώντας και τις εν γένει περιστάσεις, να διατάξει το κλείσιμο του καταστήματος ή επχειρήσης για χρονικό διάστημα από ένα (1) μέχρι έξι (6) μήνες.

9. Αυτός που διευκολύνει την παράνομη παραμονή αλλοδαπού ή δυσχεραίνει τις έρευνες των αστυνομικών αρχών για τον εντοπισμό, συλληψη και απέλασή του τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον τριών (3) μηνών και με χρηματική ποινή τουλάχιστον εκατό χιλιάδων (100.000) δραχμών.

10. Αλλοδαπός, που παραμένει στο ελληνικό έδαφος για χρονικό διάστημα μέχρι τριάντα (30) ημερών από τη λήξη της άδειας παραμονής ή του κατά το άρθρο 7 του παρόντος δικαιούμενου χρόνου επιτρεπόμενης διαμονής, υποχρεούται κατά την αναχώρηση σε καταβολή τέλους διπλάσιου του αντισταχούοντος για τη χορήγηση άδειας παραμονής.

Εάν ο χρόνος της παράνομης παραμονής είναι μεγαλύτερος των τριάντα (30) ημερών, επιβάλλεται πρόστιμο από πενήντα χιλιάδες (50.000) μέχρι διακόσιες χιλιάδες (200.000) δραχμές.

Ο τρόπος καταβολής και διαχείρισης του ανωτέρω τέλους ή προστίμου και κάθε αναγκαία λεπτομέρεια καθορίζονται με κοινή απόφαση των Υπουργών Εξωτερικών Οικονομικών και Δημόσιας Τάξης.

11. Οι παραβάτες των διατάξεων του παρόντος νόμου και των προεδρικών διαταγμάτων και αποφάσεων που εκδίδονται σε εκτέλεση αυτού, τιμωρούνται σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 458 του Ποινικού Κώδικα, αν δεν τιμωρούνται βαρύτερα με άλλη διάταξη.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ι
ΤΕΛΙΚΕΣ ΚΑΙ ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 34

Τέλη και ένσημα

1. Το τέλος χαρτοσήμου επί των χορηγούμενων αδειών παραμονής και εργασίας, αν για λόγους ομειβοιότητας δεν προβλέπεται διαφορετικά, ορίζεται ως ακολούθως:

α. Για τις άδειες βραχείας διάρκειας σε 5.000 δραχμές.

β. Για τις άδειες ετήσιας διάρκειας σε 10.000 δραχμές.

γ. Για τις άδειες διάρκειας 2 ετών και άνω σε 15.000 δραχμές.

Το τέλος χαρτοσήμου σε καμιά περίπτωση δεν μπορεί να είναι κατώτερο του αντιστοιχού σε δραχμές ποσού, που καταβάλλεται από τους Έλληνες υπηκόους στη χώρα του αλλοδαπού.

Στις περιπτώσεις της παραγράφου 4 του άρθρου 7 του παρόντος, το τέλος χαρτοσήμου είναι ίσο με το καταβληθέν για την αρχική χορήγηση της προξενικής θεώρησης.

2. Στις ανωτέρω άδειες επικολλάται ένσημο Ελληνικής Αστυνομίας, σύμφωνα με τις διατάξεις της παραγράφου 7 του άρθρου 38 του ν. 1884/1990 (ΦΕΚ 81 Α).

3. Τα πρόστιμα, που προβλέπονται από τον παρόντα νόμο, αναπροσαρμόζονται με κοινή απόφαση των Υπουργών Εξωτερικών, Οικονομικών και Δημόσιας Τάξης.

Άρθρο 35

Ρύθμιση λεπτομερειών

Οι λεπτομέρειες για την εφαρμογή του παρόντος νόμου, εφ' όσον δεν προβλέπεται ρύθμιση

κατ' άλλο τρόπο, ρυθμίζονται με κοινές αποφάσεις του Υπουργού Δημόσιας Τάξης και του κατά περίπτωση συναρμόδιου υπουργού.

Άρθρο 36

Καταργούμενες και διατηρούμενες διατάξεις

Από της ισχύος του παρόντος νόμου καταργείται ο ν. 4310/1929 (ΦΕΚ 287 Α') «περί εγκατάστασης και κινήσεως αλλοδαπών εν Ελλάδα, αστυνομικού ελέγχου, διαβατηρίων, απελασεων και εκτοπίσεων», όπως τροποποιήθηκε μεταγενέστερα και κάθε άλλη διάταξη, γενική ή ειδική, που αντίκειται στις διατάξεις του παρόντος ή ρυθμίζει θέματα που αποτελούν αντικείμενο αυτού. Η διάταξη του άρθρου 11 του από 8/12 Μαρτίου 1931 προεδρικού διατάγματος (ΦΕΚ 58 Α') διατηρείται σε ισχύ.

Μέχρι να εκδοθούν τα προεδρικά διατάγματα και οι υπουργικές αποφάσεις, που προβλέπονται από τις διατάξεις του παρόντος εξακολουθούν να εφαρμόζονται οι αντίστοιχες σχετικές διατάξεις που ρυθμίζουν τα συναφή θέματα, εφ' όσον δεν αντίκεινται στον παρόντα νόμο.

Άρθρο 43

Έναρξη ισχύος

Η ισχύς του παρόντος νόμου αρχίζει μετά έξι (6) μήνες από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, εκτός εάν ορίζεται διαφορετικά σε επί μέρους διατάξεις, πλην των άρθρων 37, 39 και επόμενα, των οποίων η ισχύς αρχίζει από τη δημοσίευσή τους στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

01000910205010024

1693

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ

ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΤΕΥΧΟΣ ΠΡΩΤΟ

Αρ. Φύλλου 91

2 Μαΐου 2001

ΝΟΜΟΣ ΥΠ' ΑΡΙΘ. 2910

Είσοδος και παραμονή αλλοδαπών στην Ελληνική επικράτεια. Κτήση της ελληνικής ιθαγένειας με πολιτογράφηση και άλλες διατάξεις.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Εκδίδομε τον ακόλουθο νόμο που ψήφισε η Βουλή:

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α'

ΟΡΙΣΜΟΙ - ΠΕΔΙΟ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ

Άρθρο 1

Ορισμοί

Για την εφαρμογή των διατάξεων του νόμου αυτού:

α. Αλλοδαπός είναι κάθε φυσικό πρόσωπο που δεν έχει την ελληνική ιθαγένεια ή που δεν έχει ιθαγένεια.

β. Πρόσφυγες είναι οι αλλοδαποί που πληρούν τις προϋποθέσεις της Σύμβασης της Γενεύης του 1951 περί του νομικού καθεστώτος των προσφύγων και του συναφούς Πρωτοκόλλου της Νέας Υόρκης του 1967, στους οποίους έχει αναγνωρισθεί η ιδιότητα του πρόσφυγα από τις αρμόδιες αρχές.

Άρθρο 2

Πεδίο εφαρμογής

1. Οι διατάξεις του νόμου αυτού δεν έχουν εφαρμογή στις ακόλουθες κατηγορίες προσώπων, εκτός αν ορίζεται διαφορετικά στις επί μέρους διατάξεις αυτού:

α. Στα πρόσωπα των οποίων η είσοδος και η έξοδος, καθώς και η εν γένει κίνηση, διαμονή, εγκατάσταση και απασχόληση στο ελληνικό έδαφος ρυθμίζονται από κανόνες του κοινοτικού δικαίου.

β. Στους πρόσφυγες. Οι πρόσφυγες υπάγονται στις ειδικές διατάξεις που τους αφορούν, εκτός αν ρητά ορίζεται διαφορετικά στις διατάξεις του νόμου αυτού. Πρόσφυγας συνεχίζει να υπάγεται στο καθεστώς των προσφύγων, εστω και αν εξέλιπαν οι λόγοι βάσει των οποίων αναγνωρίστηκε, εφόσον λόγω μακράς διαμονής απέκτησε ισχυρούς κοινωνικούς, οικονομικούς και οικογενειακούς δεσμούς με τη χώρα.

γ. Στα πρόσωπα που έχουν υποβάλει αίτηση για την αναγνώριση του καθεστώτος του πρόσφυγα κατά την έννοια της Σύμβασης της Γενεύης του 1951.

2. Πρόσωπα που έχουν περισσότερες ιθαγένειες, από τις

οποίες η μία είναι ελληνική, θεωρούνται ημεδαποί και έχουν τις υποχρεώσεις και τα δικαιώματα των Ελλήνων πολιτών. Πρόσωπα που έχουν περισσότερες ιθαγένειες, στις οποίες δεν συμπεριλαμβάνεται η ελληνική, είναι υποχρεωμένα να επιλέξουν με δήλωσή τους στην υπηρεσία αλλοδαπών και μετανάστευσης ιθαγένεια, εφόσον είναι εφοδιασμένοι με διαβατήριο ή άλλο ταξιδιωτικό έγγραφο του οικείου κράτους.

3. Ευνοϊκότερες ειδικές ρυθμίσεις κρατικών διμερών ή πολυμερών συμφωνιών υπερισχύουν υπό τον όρο της αμοιβαιότητας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β'

ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΟΣ ΕΛΕΓΧΟΣ ΜΕΘΟΡΙΑΚΩΝ ΔΙΑΒΑΣΕΩΝ

Άρθρο 3

Σημεία εισόδου - εξόδου

1. Κάθε άτομο επιτρέπεται να εισέρχεται στο ελληνικό έδαφος και να εξέρχεται από αυτό μόνο από τις ελεγχόμενες μεθοριακές διαβάσεις.

2. Με απόφαση των Υπουργών Δημόσιας Τάξης, Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, Εθνικής Άμυνας, Εξωτερικών, Οικονομικών και Εμπορικής Ναυτιλίας καθορίζονται οι αερολιμένες, οι λιμένες και τα σημεία στα σύνορα της χώρας, μέσω των οποίων επιτρέπεται η είσοδος προσώπων στο ελληνικό έδαφος και η έξοδος από αυτό.

3. Η είσοδος και η έξοδος εκτός των μεθοριακών διαβάσεων της προηγούμενης παραγράφου μπορεί να επιτραπεί κατά περίπτωση, για εξαιρετικούς λόγους, με απόφαση του Υπουργού Δημόσιας Τάξης, που καθορίζει και τον τρόπο διενέργειας του ελέγχου.

Άρθρο 4

Αστυνομικός έλεγχος

1. Κάθε άτομο που εισέρχεται στο ελληνικό έδαφος ή εξέρχεται από αυτό, υποβάλλεται σε αστυνομικό έλεγχο κατά την άφιξη και την αναχώρησή του.

2. Ο αστυνομικός έλεγχος των προσώπων που εισέρχονται στο ελληνικό έδαφος ή εξέρχονται από αυτό ανήκει στην αρμοδιότητα του Υπουργείου Δημόσιας Τάξης και ενεργείται από τις κατά τόπους αστυνομικές αρχές.

3. Με απόφαση των Υπουργών Δημόσιας Τάξης, Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, Εξωτερικών, Εθνικής Άμυνας, Οικονομικών, Δικαιοσύνης, και Εμπορικής Ναυτιλίας καθορίζεται το περιεχόμενο του αστυνομι-

κού ή άλλης μορφής ελέγχου, τα όργανα ελέγχου και η διαδικασία εφαρμογής των δικαστικών και διοικητικών πράξεων, που έχουν σχέση με την είσοδο και την έξοδο προσώπων από τη χώρα.

4. Με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται με πρόταση των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, Εξωτερικών και Δημόσιας Τάξης, καθορίζονται τα έγγραφα με τα οποία πρέπει να εφοδιάζονται οι αλλοδαποί που στερούνται ταξιδιωτικών εγγράφων και δεν καθίσταται δυνατός ο έγκαιρος εφοδιασμός τους από τις διπλωματικές αρχές της χώρας τους.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ

ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ ΕΙΣΟΔΟΥ ΚΑΙ ΠΑΡΑΜΟΝΗΣ ΑΛΛΟΔΑΠΩΝ

Άρθρο 5

Θεώρηση εισόδου

1. Ο αλλοδαπός που εισέρχεται στο ελληνικό έδαφος απαιτείται να έχει διαβατήριο ή άλλο ταξιδιωτικό έγγραφο που αναγνωρίζεται από διεθνείς συμβάσεις.

2. Τα έγγραφα αυτά πρέπει να φέρουν, εφόσον αυτά απαιτείται, και θεώρηση εισόδου (VISA).

3. Η θεώρηση εισόδου χορηγείται από την ελληνική προξενική αρχή του τόπου κατοικίας του αλλοδαπού, αφού ληφθούν υπόψη λόγοι που αφορούν στη δημόσια τάξη και ασφάλεια της χώρας και στη δημόσια υγεία και έχει διάρκεια τριών μηνών, αν δεν ορίζεται διαφορετικά από τις διατάξεις του παρόντος.

4. Αλλοδαποί που δεν έχουν υποχρέωση θεώρησης εισόδου επιτρέπεται να εισέρχονται ελεύθερα στο ελληνικό έδαφος και να παραμένουν μέχρι τρεις μήνες συνολικά μέσα σε διάστημα έξι μηνών από την ημερομηνία της πρώτης εισόδου.

5. Σε εξαιρετικές περιπτώσεις, θεώρηση εισόδου επιτρέπεται να χορηγηθεί από τις υπηρεσίες ελέγχου διαβατηρίων κατά την άφιξη του αλλοδαπού στο σημείο εισόδου, ύστερα από απόφαση του Υπουργού Δημόσιας Τάξης.

6. Με απόφαση των Υπουργών Εξωτερικών, Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, Δημόσιας Τάξης και Οικονομικών καθορίζεται η διαδικασία χορήγησης θεωρήσεων εισόδου, το είδος, οι προϋποθέσεις και η διαδικασία χορήγησης εισόδου για ειδικές περιπτώσεις, καθώς και το κατά περίπτωση επιβαλλόμενο τέλος χαρτοσήμου.

Άρθρο 6

Διέλευση αλλοδαπών

1. Για την εφαρμογή του παρόντος νόμου δεν συνιστά είσοδο στο ελληνικό έδαφος η παραμονή αλλοδαπού στη ζώνη διερχομένων αερολιμένος ή λιμένος της χώρας με σκοπό να συνεχίσει το ταξίδι του στην αλλοδαπή, με το ίδιο ή άλλο αεροσκάφος ή πλοίο.

2. Για την παραμονή στη ζώνη διερχομένων δεν απαιτείται θεώρηση εισόδου. Με απόφαση των Υπουργών Εξωτερικών, Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και Δημόσιας Τάξης επιτρέπεται για λόγους γενικότερου δημόσιου συμφέροντος ή δημόσιας τάξης και ασφάλειας να ορισθεί θεώρηση για διερχόμενους επιβάτες, πολίτες ορισμένων χωρών.

3. Ο αλλοδαπός που παραμένει στη ζώνη διερχομένων υποχρεούται να αναχωρήσει. Αν δεν αναχωρήσει, επιβιβάζεται σε αεροσκάφος ή πλοίο, με φροντίδα της αστυνομικής αρχής. Οι αερολιμενικές ή λιμενικές αρχές είναι υποχρεωμένες να συνδράμουν, εφόσον τους ζητηθεί.

4. Τα πρόσωπα που παραμένουν στη ζώνη διερχομένων υπόκεινται στον έλεγχο που κρίνεται αναγκαίος από τις αρμόδιες αστυνομικές, τελωνειακές, λιμενικές και υγειονομικές αρχές.

5. Οι ελληνικές αρχές ελέγχου μπορεί να υποχρεώσουν σε άμεση αναχώρηση διερχόμενο αλλοδαπό, αν διαπιστώσουν ότι δεν έχει θεώρηση εισόδου, εφόσον απαιτείται, και εισιτήριο για τη συνέχιση του ταξιδιού του, τόσο για τη χώρα προορισμού, όσο και τις ενδιάμεσες χώρες, από το έδαφος των οποίων κατ' ανάγκη θα διέλθει.

Άρθρο 7

Άρνηση εισόδου

1. Ο πρόξενος μπορεί να αρνηθεί, χωρίς αιτιολογία, τη χορήγηση θεώρησης εισόδου. Αιτιολογία απαιτείται αν ο αλλοδαπός είναι σύζυγος, ανήλικο τέκνο ή γονέας πολίτη Κράτους - Μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

2. Οι ελληνικές αρχές ελέγχου μπορούν να απαγορεύσουν την είσοδο στην Ελλάδα αλλοδαπού που έχει θεώρηση εισόδου, εφόσον διαπιστώσουν ότι στο πρόσωπο αυτού συντρέχει μία τουλάχιστον από τις παρακάτω περιπτώσεις:

α. περιλαμβάνεται στον κατάλογο των αλλοδαπών, για τους οποίους υπάρχει απαγόρευση εισόδου σύμφωνα με το άρθρο 49 του νόμου αυτού,

β. η είσοδος του μπορεί να αποτελέσει κίνδυνο για τη δημόσια ασφάλεια ή τη δημόσια υγεία, σύμφωνα με τα διεθνή δεδομένα και τον Π.Ο.Υ.,

γ. το διαβατήριο ή άλλο ταξιδιωτικό έγγραφο που κατέχει δεν εξασφαλίζει την επάνοδό του στη χώρα προέλευσης ή καταγωγής του ή σε τρίτη χώρα,

δ. έρχεται με σκοπό να παραμείνει στην Ελλάδα για λόγο για τον οποίο απαιτείται η έκδοση άδειας παραμονής και δεν έχει ακολουθήσει τη νόμιμη διαδικασία,

ε. δεν κατέχει τα απαραίτητα έγγραφα για να δικαιολογήσει το σκοπό του ταξιδιού του και τα αναγκαία για τη συντήρησή του οικονομικά μέσα. Είναι όμως δυνατόν ημεδαπός, με δήλωση υποδοχής που συντάσσεται σε ειδικό προς τούτο έντυπο και κατατίθεται ως δικαιολογητικό στις αρμόδιες για την έκδοση των θεωρήσεων ή τον διαβατηριακό έλεγχο αρχές, να αναφέρει το σκοπό του ταξιδιού του αλλοδαπού και να εγγυηθεί με την κατάθεση στο Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων ποσού, που καλύπτει τις δαπάνες τυχόν επαναπροώθησής του ή απέλασής του και ποσού (ίσου με τριμηνιαίες αποδοχές του ανειδίκευτου εργάτη για την κάλυψη μέρους ή του συνόλου των αναγκών για τη συντήρησή του εξόδων.

3. Αλλοδαπός που έχει εισέλθει στην Ελλάδα από τη ζώνη διερχομένων και δεν του επιτρέπεται η είσοδος στη χώρα προορισμού, δεν γίνεται δεκτός για επανείσοδο, εάν δεν πληροί εκ νέου τις προϋποθέσεις του παρόντος νόμου, εφόσον κατά την επιστροφή του μεσολάβησε είσοδός του σε τρίτη ενδιάμεση χώρα.

4. Δεν επιτρέπεται η απαγόρευση εισόδου στην Ελλάδα προσώπου που αποδεικνύεται ότι έχει την ελληνική ιθαγένεια, και αν ακόμη στερείται διαβατηρίου ή άλλου ταξιδιωτικού εγγράφου.

Άρθρο 8

Χορήγηση και ανανέωση άδειας παραμονής

1. Αλλοδαπός που έχει λάβει θεώρηση εισόδου στην Ελλάδα, για έναν από τους λόγους που προβλέπονται στον παρόντα νόμο, μπορεί να ζητήσει άδεια παραμονής για τον ίδιο λόγο, εφόσον πληροί τις προβλεπόμενες από το νόμο αυτόν προϋποθέσεις.

2. Η άδεια παραμονής αλλοδαπού χορηγείται για συγκεκριμένο σκοπό, ο οποίος αναγράφεται στην αίτηση.

3. Ο αλλοδαπός που επιθυμεί τη χορήγηση άδειας παραμονής στην Ελλάδα οφείλει, δύο τουλάχιστον μήνες πριν τη λήξη της θεώρησης εισόδου, να υποβάλλει στο δήμο ή την κοινότητα του τόπου κατοικίας ή διαμονής του αίτηση για τη χορήγηση της άδειας παραμονής.

4. Μαζί με την αίτηση πρέπει να καταθέτει αντίγραφο διαβατηρίου ή άλλου ταξιδιωτικού εγγράφου με τη θεώρηση εισόδου και τα λοιπά προβλεπόμενα από τον παρόντα νόμο δικαιολογητικά.

5. Ο δήμος ή η κοινότητα εξετάζει την πληρότητα των δικαιολογητικών και τα διαβιβάζει μαζί με την αίτηση του αλλοδαπού στην αρμόδια κατά περίπτωση υπηρεσία αλλοδαπών και μετανάστευσης. Η υπηρεσία αυτή εξετάζει την αίτηση μέσα σε ένα μήνα από την περιέλευσή της σε αυτήν και, αφού λάβει υπόψη τους λόγους που αφορούν στη δημόσια τάξη και ασφάλεια της χώρας, καλεί τον αλλοδαπό σε συνέντευξη σε συγκεκριμένο τόπο και χρόνο, ενώπιον της Επιτροπής Μετανάστευσης.

6. Η κλήση του αλλοδαπού σε συνέντευξη γίνεται με απόδειξη. Μη εμφάνιση του αλλοδαπού δικαιολογείται μόνο για λόγους ανωτέρας βίας. Στην περίπτωση αυτήν ο αλλοδαπός καλείται εκ νέου σε συνέντευξη κατά την ίδια πιο πάνω διαδικασία. Σε περίπτωση αδικαιολόγητης μη εμφάνισης, η αίτηση απορρίπτεται.

7. Η άδεια παραμονής χορηγείται με απόφαση του Γενικού Γραμματέα της Περιφέρειας, ύστερα από γνώμη της Επιτροπής Μετανάστευσης.

8. Με τη διαδικασία που προβλέπεται στις παραγράφους 3 - 7 αυτού του άρθρου ανανεώνεται η άδεια παραμονής, εκτός αν ορίζεται διαφορετικά στον παρόντα νόμο.

Άρθρο 9

Επιτροπή Μετανάστευσης

1. Σε κάθε περιφερειακή διεύθυνση αλλοδαπών και μετανάστευσης συστάται τριμελής Επιτροπή Μετανάστευσης, η οποία αποτελείται από δύο υπαλλήλους της υπηρεσίας αλλοδαπών και μετανάστευσης, από τους οποίους ο ένας είναι ο προϊστάμενός της, και έναν εκπρόσωπο της αστυνομικής αρχής. Με απόφαση του Γενικού Γραμματέα της Περιφέρειας ορίζονται τα μέλη της Επιτροπής, τακτικά και αναπληρωματικά, και ο γραμματέας με τον αναπληρωτή του. Με όμοια απόφαση ορίζεται ως πρόεδρος ο προϊστάμενος της υπηρεσίας αλλοδαπών και μετανάστευσης, καθώς και εισηγητής, χωρίς δικαίωμα ψήφου, με τον αναπληρωτή του, από τους υπαλλήλους της διεύθυνσης αλλοδαπών και μετανάστευσης.

2. Έργο της Επιτροπής Μετανάστευσης είναι η διατύπωση γνώμης για τη χορήγηση ή την ανανέωση άδειας παραμονής του αλλοδαπού. Η Επιτροπή για να σχηματίσει γνώμη λαμβάνει υπόψη τα προβλεπόμενα από τις επί μέρους διατάξεις του παρόντος νόμου στοιχεία και την εν γένει προσωπικότητα του αλλοδαπού.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ΄

ΕΙΣΟΔΟΣ ΚΑΙ ΠΑΡΑΜΟΝΗ ΑΛΛΟΔΑΠΩΝ ΓΙΑ ΛΟΓΟΥΣ ΣΠΟΥΔΩΝ

Άρθρο 10

Είσοδος για λόγους σπουδών

1. Η είσοδος αλλοδαπού στην Ελλάδα για σπουδές σε Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα (Α.Ε.Ι.), Τεχνολογικά Εκπαιδευτικά Ιδρύματα (Τ.Ε.Ι.), Ανώτερα Σχολή Εκπαιδευτικών

Τεχνολόγων Μηχανικών της Σχολής Εκπαιδευτικών Λειτουργών Επαγγελματικής και Τεχνικής Εκπαίδευσης (Α.Σ.Ε.ΤΕ.Μ./Σ.Ε.Α.Ε.Τ.Ε.), στην Ανώτερη Σχολή Τουριστικών Επαγγελματιών του Ε.Ο.Τ., σε Τεχνικά Επαγγελματικά Εκπαιδευτήρια (Τ.Ε.Ε.), σε σχολείο ελληνικής γλώσσας των Πανεπιστημίων Αθηνών ή Θεσσαλονίκης ή στο Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας Θεσσαλονίκης επιτρέπεται, εφόσον προηγουμένως λάβει θεώρηση εισόδου για το λόγο αυτόν. Στις σπουδές περιλαμβάνονται πτυχιακές και μεταπτυχιακές, καθώς και απόκτηση ειδικότητας στην περίπτωση ιατρικών σπουδών.

2. Με απόφαση του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, που εκδίδεται κατ' έτος, καθορίζεται ο αριθμός των θέσεων ανά σχολή, τμήμα ή εκπαιδευτήριο, που θα καταλαμβάνουν οι αλλοδαποί φοιτητές ή σπουδαστές.

3. Για τη χορήγηση στον αλλοδαπό θεώρησης εισόδου για σπουδές πρέπει να συντρέχουν οι ακόλουθες προϋποθέσεις:

α. Να έχει γίνει δεκτός σε ένα από τα εκπαιδευτικά ιδρύματα που αναφέρονται στην παράγραφο 1.

β. Να μπορεί να εξασφαλίσει τα έξοδα των σπουδών και της διαβίωσής του στην Ελλάδα.

4. Ο αλλοδαπός που επιθυμεί να έλθει για σπουδές στην Ελλάδα οφείλει να προσκομίσει στο ελληνικό προξενείο του τόπου κατοικίας του:

α. διαβατήριο ή άλλο ταξιδιωτικό έγγραφο,

β. βεβαίωση του οικείου ελληνικού εκπαιδευτικού ιδρύματος ότι τον αποδέχεται να εγγραφεί σε αυτό,

γ. δήλωση ότι έχει εξασφαλίσει τα απαραίτητα οικονομικά μέσα για την αντιμετώπιση των δαπανών σπουδών και διαβίωσής του στην Ελλάδα,

δ. πιστοποιητικό ποινικού μητρώου των αλλοδαπών αρχών.

Άρθρο 11

Χορήγηση άδειας παραμονής

1. Αλλοδαπός που έχει λάβει θεώρηση εισόδου για σπουδές στην Ελλάδα μπορεί να ζητήσει άδεια παραμονής για το σκοπό αυτόν, εφόσον συντρέχουν σωρευτικά οι εξής προϋποθέσεις:

α. έχει εγγραφεί στο οικείο εκπαιδευτικό ίδρυμα,

β. διαθέτει επαρκείς πόρους για την κάλυψη των εξόδων παραμονής και σπουδών για το χρόνο που καλύπτει η άδεια παραμονής,

γ. είναι υγιής και ασφαλισμένος για την κάλυψη των εξόδων νοσηλείας, ιατρικής και φαρμακευτικής περίθαλψης,

δ. έχει εξασφαλίσει κατάλυμα.

2. Η αίτηση του αλλοδαπού για τη χορήγηση άδειας παραμονής συνοδεύεται από:

α. βεβαίωση εγγραφής στο οικείο εκπαιδευτικό ίδρυμα,

β. στοιχεία από τα οποία προκύπτει ότι μπορεί να καλύψει τα έξοδα διαμονής και σπουδών για το χρόνο που καλύπτει η άδεια παραμονής,

γ. αποδεικτικά στοιχεία ότι είναι ασφαλισμένος για την κάλυψη εξόδων νοσηλείας, ιατρικής και φαρμακευτικής περίθαλψης ή ότι έχει υποβληθεί σχετική αίτηση,

δ. δήλωση, στην οποία αναφέρεται η διεύθυνση του καταλύματός του,

ε. πιστοποιητικό υγείας, που εκδίδεται από ημεδαπά κρατικά νοσηλευτικά ιδρύματα ή κέντρα υγείας ή θεραπευτήρια και ιατρεία του Ι.Κ.Α., ότι ο αλλοδαπός δεν πάσχει από νόσημα, το οποίο σύμφωνα με τα διεθνή δεδομένα και την Παγκόσμια Οργάνωση Υγείας (Π.Ο.Υ.) μπορεί να αποτελέσει κίνδυνο για τη δημόσια υγεία. Τα έξοδα βαρύνουν τον ενδιαφερόμενο αλλοδαπό.

Άρθρο 12

Διάρκεια της άδειας παραμονής

Η άδεια παραμονής ισχύει για ένα έτος και μπορεί να ανανεώνεται για ισόχρονο διάστημα. Ο συνολικός χρόνος παραμονής δεν μπορεί να υπερβεί την προβλεπόμενη από τις οικείες διατάξεις συνολική διάρκεια σπουδών προσαυξημένη κατά το ήμισυ. Στο χρόνο αυτόν προστίθεται ένα επιπλέον έτος για την εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας.

Άρθρο 13

Ανανέωση της άδειας παραμονής

Για την ανανέωση της άδειας παραμονής ο αλλοδαπός οφείλει, δύο τουλάχιστον μήνες πριν τη λήξη της, να υποβάλει στο δήμο ή την κοινότητα του τόπου κατοικίας του αίτηση που συνοδεύεται από βεβαίωση του οικείου εκπαιδευτικού ιδρύματος, από την οποία να προκύπτει η εγγραφή του και η συμμετοχή του στις εξετάσεις.

Άρθρο 14

Επαγγελματική κατάρτιση

1. Επαγγελματική κατάρτιση για την εφαρμογή του παρόντος είναι η φοίτηση σε Ινστιτούτο Επαγγελματικής Κατάρτισης (Ι.Ε.Κ.), σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο Ν. 2009/1992 (ΦΕΚ 18 Α'), όπως ισχύει κάθε φορά. Της εν λόγω κατάρτισης μπορεί να προηγείται ένα προπαρασκευαστικό έτος εκμάθησης της ελληνικής γλώσσας σε Σχολείο της Νέας Ελληνικής Γλώσσας Ελληνικού Πανεπιστημίου.

2. Η είσοδος αλλοδαπού στην Ελλάδα για κατάρτιση σε δημόσια ή ιδιωτικά Ι.Ε.Κ. επιτρέπεται εφόσον ο αλλοδαπός γίνει δεκτός από αυτά και χορηγηθεί σχετική έγκριση φοίτησης από τον Οργανισμό Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης.

3. Η είσοδος αλλοδαπού στην Ελλάδα για την παρακολούθηση αδιαβάθμητου εκπαιδευτικού επιπέδου προγραμμάτων σε εργαστήρια ελεύθερων σπουδών επιτρέπεται, εφόσον ο αλλοδαπός γίνει δεκτός από αυτά και η σχετική βεβαίωση του εργαστηρίου ότι γίνεται δεκτός και για τη διάρκεια των σχετικών προγραμμάτων θεωρηθεί από την αρμόδια υπηρεσία της οικείας Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης.

4. Η θεώρηση εισόδου και η άδεια παραμονής, καθώς και η ανανέωσή της χορηγούνται σύμφωνα με τις προϋποθέσεις που προβλέπονται στα άρθρα 10 έως 13 του νόμου αυτού, που εφαρμόζονται αναλόγως.

Άρθρο 15

Αλλαγή κατεύθυνσης σπουδών

Αλλοδαπός ο οποίος έχει λάβει άδεια παραμονής για σπουδές στην Ελλάδα, μπορεί να αλλάξει κατεύθυνση σπουδών ή επαγγελματικής κατάρτισης, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία και υπό την προϋπόθεση ότι ο συνολικός χρόνος παραμονής που προβλεπόταν για τις αρχικές σπουδές δεν θα ξεπεραστεί.

Άρθρο 16

Συμμετοχή σε ειδικά προγράμματα

Αλλοδαποί που μετέχουν σε προγράμματα ανταλλαγών, σε προγράμματα συνεργασίας με χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης, καθώς και υπότροφοι υποργειών, οργανισμών και του Ι.Κ.Υ., γίνονται δεκτοί για παραμονή στη χώρα, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 8 έως 13 του νόμου αυτού που εφαρμόζονται αναλόγως. Με απόφαση

των Υπουργών Εξωτερικών, Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων και Δημόσιας Τάξης μπορεί να καθορίζονται οι λεπτομέρειες για την εφαρμογή αυτού του άρθρου.

Άρθρο 17

Σπουδές σε στρατιωτικές σχολές

Αλλοδαποί που έχουν γίνει δεκτοί για φοίτηση στις Σχολές των Ενόπλων Δυνάμεων, των Σωμάτων Ασφαλείας ή Ακαδημίας του Εμπορικού Ναυτικού λαμβάνουν άδεια παραμονής για όσο χρόνο διαρκεί η φοίτησή τους σε αυτές.

Άρθρο 18

Επαγγελματική δραστηριότητα αλλοδαπών φοιτητών και σπουδαστών

Αλλοδαποί που έχουν λάβει άδεια παραμονής για λόγους σπουδών, σύμφωνα με τα άρθρα 8 έως 16 του νόμου αυτού, επιτρέπεται να ασκούν μόνο μερική απασχόληση, αφού λάβουν άδεια εργασίας για μερική απασχόληση από το νομάρχη, που χορηγείται με την επίδειξη της άδειας παραμονής τους. Στην περίπτωση αυτήν εφαρμόζονται σε αυτούς οι διατάξεις της εργατικής νομοθεσίας για τη μερική απασχόληση.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε'

ΕΙΣΟΔΟΣ ΚΑΙ ΠΑΡΑΜΟΝΗ ΑΛΛΟΔΑΠΩΝ
ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΑΡΟΧΗ ΕΞΑΡΤΗΜΕΝΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Άρθρο 19

Χορήγηση άδειας εργασίας

1. Επιτρέπεται η είσοδος αλλοδαπού στην Ελλάδα για απασχόληση με σχέση εξαρτημένης εργασίας σε συγκεκριμένο εργοδότη και για συγκεκριμένο είδος απασχόλησης, αν του χορηγηθεί άδεια εργασίας από το νομάρχη.

2. Ο Ο.Α.Ε.Δ. καταρτίζει στο τελευταίο τρίμηνο κάθε έτους έκθεση, στην οποία καταχωρούνται οι υπάρχουσες ανάγκες σε εργατικό δυναμικό στην επικράτεια και οι κενές θέσεις εργασίας κατά ειδικότητα και περιφέρεια που μπορεί να καλυφθούν από αλλοδαπούς. Κατά την κατάρτιση της έκθεσης λαμβάνονται υπόψη το συμφέρον της εθνικής οικονομίας, η προσφορά εργασίας από ημεδαπούς και αλλοδαπούς και η ζήτηση. Με βάση αυτήν την έκθεση καθορίζονται, με απόφαση των Υπουργών Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, Εσωτερικών Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και Εξωτερικών, ο ανώτατος αριθμός αδειών εργασίας που χορηγούνται κάθε έτος σε αλλοδαπούς κατά ιθαγένεια, νομό, είδος και διάρκεια απασχόλησης, καθώς και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια. Η απόφαση αυτή διαβιβάζεται στις ελληνικές προξενικές αρχές και στα Γραφεία Ευρέσεως Εργασίας που λειτουργούν στο εξωτερικό και στις υπηρεσίες εργασίας των Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων.

3. Τα Γραφεία Ευρέσεως Εργασίας εξωτερικού καλούν με ανακοινώσεις τους, που μπορεί να δημοσιεύονται στα τοπικά μέσα μαζικής ενημέρωσης, τους ενδιαφερόμενους αλλοδαπούς να υποβάλλουν αιτήσεις για εργασία στην Ελλάδα. Με βάση τις αιτήσεις αυτές καταρτίζουν ονομαστικές καταστάσεις αλλοδαπών που επιθυμούν να εργασθούν ως μισθωτοί στην Ελλάδα και τις αποστέλλουν στον Ο.Α.Ε.Δ. και στις υπηρεσίες εργασίας των Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων.

4. Ο εργοδότης για να προσλάβει προσωπικό με σύμβαση

εξαρτημένης εργασίας υποβάλλει αίτηση στην αρμόδια υπηρεσία εργασίας της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης.

5. Αν οι θέσεις που ζητούνται δεν καλύπτονται από ημεδαπούς ή αλλοδαπούς που διαμένουν νόμιμα στην Ελλάδα, ο Ο.Α.Ε.Δ. μπορεί να εγκρίνει την κάλυψη των θέσεων αυτών από αλλοδαπούς που δεν διαμένουν στην Ελλάδα. Αν ο Ο.Α.Ε.Δ. εγκρίνει την κάλυψη των θέσεων αυτών από το εξωτερικό, ο εργοδότης επιλέγει από τις ονομαστικές καταστάσεις που προβλέπονται στην παράγραφο 3 αυτού του άρθρου τους αλλοδαπούς που τον ενδιαφέρουν και υποβάλλει αίτηση στο νομάρχη για τη χορήγηση άδειας εργασίας σε αυτούς.

6. Η αίτηση πρέπει να συνοδεύεται από τα εξής έγγραφα:
α. βεβαίωση του εργοδότη ότι θα προσλάβει τους συγκεκριμένους αλλοδαπούς και ότι αναλαμβάνει τις δαπάνες διαβίωσής τους μέχρι να λάβουν άδεια παραμονής ή, αν δεν τους χορηγηθεί άδεια, μέχρι να αναχωρήσουν από τη χώρα,

β. εγγυητική επιστολή τράπεζας ποσού ίσου τουλάχιστον με τις τριμηνιαίες αποδοχές ανειδίκευτου εργάτη για την κάλυψη των δαπανών τριμηνιαίας διαβίωσης του αλλοδαπού στην Ελλάδα και ποσού που καλύπτει τις δαπάνες επαναπροώθησής του ή απέλασής του στη χώρα προέλευσής.

7. Η άδεια εργασίας χορηγείται από το νομάρχη, ύστερα από γνώμη της αστυνομικής αρχής του νομού για θέματα που αφορούν τη δημόσια τάξη και ασφάλεια της χώρας.

8. Η άδεια εργασίας χορηγείται για περίοδο μέχρι ενός έτους και μπορεί να ανανεώνεται κάθε φορά για χρονικό διάστημα μέχρι ενός έτους. Απαραίτητη προϋπόθεση για την ανανέωση είναι η ύπαρξη σύμβασης εργασίας και η εκπλήρωση των φορολογικών και ασφαλιστικών υποχρεώσεων εκ μέρους του αλλοδαπού. Ο αλλοδαπός που επιθυμεί την ανανέωση οφείλει, πριν από τη λήξη της άδειας εργασίας, να υποβάλλει αίτηση στο νομάρχη για ανανέωση με τα σχετικά δικαιολογητικά.

9. Ο νομάρχης διαβιβάζει την άδεια εργασίας στο ελληνικό προξενείο για να δοθεί θεώρηση εισόδου και την κοινοποιεί στην υπηρεσία αλλοδαπών και μετανάστευσης.

Άρθρο 20

Θεώρηση εισόδου

Για τη χορήγηση σε αλλοδαπό θεώρησης εισόδου για την απασχόλησή του με σχέση εξαρτημένης εργασίας απαιτείται να συγκεντρωθούν στην ελληνική προξενική αρχή του τόπου κατοικίας του τα εξής έγγραφα:

α. διαβατήριο ή άλλο ταξιδιωτικό έγγραφο και πιστοποιητικό ποινικού μητρώου των αλλοδαπών αρχών, που προσκομίζει ο αλλοδαπός και

β. άδεια εργασίας για το συγκεκριμένο αλλοδαπό που διαβιβάζει ο νομάρχης.

Άρθρο 21

Χορήγηση άδειας παραμονής

1. Στον αλλοδαπό που έχει λάβει θεώρηση εισόδου για την παροχή εξαρτημένης εργασίας στην Ελλάδα χορηγείται άδεια παραμονής, εφόσον συντρέχουν σωρευτικά οι εξής προϋποθέσεις:

α. έχει άδεια εργασίας,

β. έχει συνάψει σύμβαση εργασίας,

γ. είναι υγιής και ασφαλισμένος για την κάλυψη εξόδων νοσηλείας, ιατρικής και φαρμακευτικής περίθαλψης και για την κάλυψη εργατικού ατυχήματος ή ότι έχει υποβληθεί σχετική αίτηση,

δ. έχει εξασφαλίσει κατάλυμα.

2. Η αίτηση του αλλοδαπού συνοδεύεται από:

α. άδεια εργασίας,

β. σύμβαση εξαρτημένης εργασίας,

γ. αποδεικτικά στοιχεία ότι είναι ασφαλισμένος για την κάλυψη εξόδων νοσηλείας, ιατρικής και φαρμακευτικής περίθαλψης και για την κάλυψη εργατικού ατυχήματος ή ότι έχει υποβληθεί σχετική αίτηση,

δ. δήλωση, στην οποία αναφέρεται η διεύθυνση του καταλύματός του,

ε. πιστοποιητικό υγείας, που εκδίδεται από ημεδαπά κρατικά νοσηλευτικά ιδρύματα ή κέντρα υγείας ή θεραπευτήρια και ιατρεία του Ι.Κ.Α., ότι ο αλλοδαπός δεν πάσχει από νόσημα, το οποίο σύμφωνα με τα διεθνή δεδομένα και την Παγκόσμια Οργάνωση Υγείας (Π.Ο.Υ.) μπορεί να αποτελέσει κίνδυνο για τη δημόσια υγεία. Τα έξοδα βαρύνουν τον ενδιαφερόμενο αλλοδαπό.

Άρθρο 22

Διάρκεια και ανανέωση άδειας παραμονής

1. Η άδεια παραμονής για την παροχή εξαρτημένης εργασίας χορηγείται για ένα έτος και μπορεί να ανανεώνεται κάθε φορά για όσο χρόνο ισχύει η άδεια εργασίας. Για την ανανέωση ο αλλοδαπός οφείλει δύο τουλάχιστον μήνες πριν τη λήξη της άδειας παραμονής, να υποβάλλει στο δήμο ή την κοινότητα του τόπου κατοικίας του αίτηση και δικαιολογητικά από τα οποία να προκύπτει ότι:

α. έχει άδεια εργασίας,

β. έχει εκπληρώσει τις φορολογικές και ασφαλιστικές του υποχρεώσεις,

γ. εξακολουθούν να πληρούνται οι προϋποθέσεις που προβλέπονται στο άρθρο 21.

2. Μετά την πάροδο έξι ετών, η ανανέωση της άδειας παραμονής γίνεται με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και έχει διετή διάρκεια. Ύστερα από δεκαετή συνολική παραμονή στην Ελλάδα και υπό τις αυτές προϋποθέσεις μπορεί με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης να χορηγείται άδεια παραμονής αόριστης διάρκειας. Και στις δύο αυτές περιπτώσεις κατά τα λοιπά έχουν εφαρμογή οι διατάξεις των παραγράφων 3 έως 6 του άρθρου 8 αυτού του νόμου.

3. Ο αλλοδαπός επιτρέπεται να συνάπτει σύμβαση εργασίας με άλλο εργοδότη κατά τη διάρκεια ισχύος της άδειας εργασίας και της άδειας παραμονής του. Για τη μεταβολή αυτή οφείλει να ενημερώνει άμεσα τον οικείο νομάρχη.

Άρθρο 23

1. Οι διατάξεις των άρθρων 19, 20, 21 και 22 του νόμου αυτού εφαρμόζονται αναλόγως και στους αλλοδαπούς που επιθυμούν να εισέλθουν στην Ελλάδα για την παροχή ανεξάρτητων υπηρεσιών ή έργου.

2. Για την ανανέωση της άδειας εργασίας και της άδειας παραμονής των αλλοδαπών που αναφέρονται στην παράγραφο 1, αντί της σύμβασης παροχής ανεξάρτητων υπηρεσιών ή έργου μπορεί να προσκομίζεται δήλωση του εργοδότη ότι θα απασχολήσει τον αλλοδαπό σε συγκεκριμένη εργασία για συγκεκριμένο χρονικό διάστημα ή βιβλιάριο ενσήμων ασφαλιστικού οργανισμού, από το οποίο να προκύπτει ότι ο αλλοδαπός έχει πραγματοποιήσει αριθμό ημερομισθίων ίσο τουλάχιστον με το μισό των εργασιμων ημερών που αντιστοιχούν στο χρονικό διάστημα από την έκδοση της άδειας εργασίας μέχρι την υποβολή της αίτησής του για την ανανέωσή της.

Άρθρο 24

Εποχιακή εργασία αλλοδαπών

1. Εποχιακή εργασία αλλοδαπού είναι η απασχόλησή του στην Ελλάδα για χρονικό διάστημα μέχρι έξι συνολικά μήνες ανά ημερολογιακό έτος σε τομέα δραστηριότητας που συναρτάται με το ρυθμό των εποχών, με σχέση εργασίας ορισμένου χρόνου για συγκεκριμένο εργοδότη και είδος απασχόλησης και υπό την προϋπόθεση ότι ο αλλοδαπός δεν διατηρεί μόνιμη κατοικία στην Ελλάδα.

2. Ο εργοδότης που επιθυμεί να απασχολήσει αλλοδαπό για εποχιακή εργασία οφείλει να λάβει προηγούμενη έγκριση του Ο.Α.Ε.Δ. σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παρ. 5 του άρθρου 19 του παρόντος, ύστερα από αίτησή του προς την αρμόδια υπηρεσία εργασίας της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης τουλάχιστον τρεις μήνες πριν από την έναρξη των εργασιών του. Η αίτηση διαβιβάζεται στον Ο.Α.Ε.Δ. Κατά τα λοιπά η είσοδος και παραμονή αλλοδαπών για εποχιακή εργασία στην Ελλάδα ρυθμίζονται από διμερείς ή πολυμερείς διεθνείς συμφωνίες.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΣΤ'

ΕΙΣΟΔΟΣ ΓΙΑ ΑΣΚΗΣΗ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ

Άρθρο 25

Θεώρηση εισόδου

1. Είσοδος για την άσκηση ανεξάρτητης οικονομικής δραστηριότητας είναι η είσοδος στη χώρα αλλοδαπού φυσικού προσώπου με σκοπό την άσκηση οικονομικής δραστηριότητας χωρίς εξάρτηση από κάποιον εργοδότη.

2. Επιτρέπεται η είσοδος αλλοδαπού στη χώρα, προκειμένου αυτός να ασκήσει ανεξάρτητη οικονομική δραστηριότητα, εφόσον σωρευτικώς:

α. διαθέτει επαρκείς πόρους για την άσκηση της δραστηριότητας,

β. η δραστηριότητα συμβάλλει στην ανάπτυξη της εθνικής οικονομίας.

3. Η αίτηση για τη χορήγηση άδειας άσκησης ανεξάρτητης οικονομικής δραστηριότητας υποβάλλεται στην ελληνική προξενική αρχή του τόπου κατοικίας του αλλοδαπού και συνοδεύεται από τα εξής έγγραφα:

α. οικονομοτεχνική μελέτη, στην οποία περιλαμβάνονται τουλάχιστον το είδος και το ύψος της επένδυσης, καθώς και οι πηγές χρηματοδότησης,

β. πιστοποιητικό φορολογικής ενημερότητας της χώρας προέλευσης,

γ. στοιχεία που αποδεικνύουν την επιστημονική ή τεχνική ή επαγγελματική του κατάρτιση, ως προς τη δραστηριότητα που επιθυμεί να ασκήσει,

δ. πιστοποιητικό ποινικού μητρώου των αλλοδαπών αρχών.

4. Η αίτηση με τα δικαιολογητικά διαβιβάζεται στην υπηρεσία αλλοδαπών και μετανάστευσης στην περιφέρεια της οποίας βρίσκεται ο δήμος ή η κοινότητα, όπου προτίθεται να εγκατασταθεί και να ασκήσει τη δραστηριότητα που επιθυμεί.

5. Η υπηρεσία αλλοδαπών και μετανάστευσης εξετάζει την σκοπιμότητα άσκησης της συγκεκριμένης οικονομικής δραστηριότητας. Η υπηρεσία αλλοδαπών και μετανάστευσης μπορεί να απαιτεί από τον αλλοδαπό να προσκομίσει και πρόσθετα δικαιολογητικά. Αν η υπηρεσία κρίνει σκόπιμη την άσκηση της συγκεκριμένης δραστηριότητας, διαβιβάζει την αίτηση μαζί με τα σχετικά έγγραφα στο αρμόδιο κα-

τά περίπτωση όργανο ή υπηρεσία, το οποίο, αφού προβεί στον προβλεπόμενο από το νόμο έλεγχο, χορηγεί στον αλλοδαπό την προβλεπόμενη άδεια άσκησης της συγκεκριμένης ανεξάρτητης οικονομικής δραστηριότητας. Αν από το νόμο δεν προβλέπεται χορήγηση άδειας άσκησης της συγκεκριμένης ανεξάρτητης οικονομικής δραστηριότητας, η άδεια αυτή χορηγείται από την υπηρεσία αλλοδαπών και μετανάστευσης του τόπου όπου ο αλλοδαπός προτίθεται να ασκήσει τη δραστηριότητα αυτήν.

6. Η άδεια άσκησης ανεξάρτητης οικονομικής δραστηριότητας αποστέλλεται στην ελληνική προξενική αρχή, η οποία τη γνωστοποιεί στον ενδιαφερόμενο.

7. Στον αλλοδαπό που έχει λάβει άδεια άσκησης ανεξάρτητης οικονομικής δραστηριότητας χορηγείται από το ελληνικό προξενείο του τόπου κατοικίας του θεώρηση εισόδου.

Άρθρο 26

Χορήγηση άδειας παραμονής

1. Στον αλλοδαπό, που έχει λάβει θεώρηση εισόδου στην χώρα για άσκηση ανεξάρτητης οικονομικής δραστηριότητας, χορηγείται άδεια παραμονής εφόσον:

α. είναι υγιής και ασφαλισμένος για την κάλυψη των εξόδων νοσηλείας, ιατρικής και φαρμακευτικής περίθαλψης,

β. έχει εξασφαλίσει κατάλυμα.

2. Η αίτηση του αλλοδαπού συνοδεύεται και από:

α. στοιχεία από τα οποία προκύπτει ότι μπορεί να καλύψει τα έξοδα παραμονής του και της δραστηριότητας που θα ασκήσει,

β. αποδεικτικά στοιχεία ότι είναι ασφαλισμένος για την κάλυψη των εξόδων νοσηλείας, ιατρικής και φαρμακευτικής περίθαλψης ή ότι έχει υποβληθεί σχετική αίτηση,

γ. δήλωση στην οποία αναφέρεται η διεύθυνση του καταλύματός του,

δ. πιστοποιητικό υγείας, που εκδίδεται από ημεδαπά κρατικά νοσηλευτικά ιδρύματα ή κέντρα υγείας ή θεραπευτήρια και ιατρεία του Ι.Κ.Α., ότι ο αλλοδαπός δεν πάσχει από νόσημα, το οποίο, σύμφωνα με τα διεθνή δεδομένα και την Παγκόσμια Οργάνωση Υγείας (Π.Ο.Υ.), μπορεί να αποτελέσει κίνδυνο για τη δημόσια υγεία. Τα έξοδα βαρύνουν τον ενδιαφερόμενο αλλοδαπό.

Άρθρο 27

Διάρκεια και ανανέωση της άδειας παραμονής

1. Η άδεια παραμονής χορηγείται για δύο έτη και μπορεί να ανανεώνεται για ισόχρονο διάστημα.

2. Η ανανέωση χορηγείται εφόσον:

α. η συγκεκριμένη δραστηριότητα πράγματι εξακολουθεί να ασκείται,

β. πρόκειται για την ίδια δραστηριότητα ή συνέχεια ή εξέλιξη της αρχικής δραστηριότητας,

γ. έχει εκπληρώσει τις φορολογικές και ασφαλιστικές του υποχρεώσεις.

3. Η αίτηση για την ανανέωση υποβάλλεται δύο τουλάχιστον μήνες πριν τη λήξη της, στο δήμο ή την κοινότητα του τόπου κατοικίας του και συνοδεύεται από:

α. τα δικαιολογητικά από τα οποία προκύπτει ότι πληροί τις προϋποθέσεις της προηγούμενης παραγράφου,

β. τα δικαιολογητικά της παρ. 2 του άρθρου 26.

4. Μετά την πάροδο έξι ετών, η ανανέωση της άδειας παραμονής γίνεται με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και έχει διετή διάρκεια. Ύστερα από δεκαετή συνολική παραμονή στην Ελλάδα και υπό τις αυτές προϋποθέσεις μπορεί, με απόφαση του

Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, να χορηγείται άδεια παραμονής αόριστης διάρκειας. Και στις δύο αυτές περιπτώσεις κατά τα λοιπά έχουν εφαρμογή οι διατάξεις των παραγράφων 3 έως 6 του άρθρου 8.

5. Αν η άδεια παραμονής ανακληθεί ή δεν ανανεωθεί, επιτρέπεται να χορηγηθεί στον αλλοδαπό προθεσμία μέχρι έξι μηνών για την αναχώρησή του από την Ελλάδα, εφόσον τούτο κρίνεται αναγκαίο για την εκκαθάριση της επιχείρησής του.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ζ'

ΕΙΣΟΔΟΣ ΚΑΙ ΠΑΡΑΜΟΝΗ ΑΛΛΟΔΑΠΩΝ ΓΙΑ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗ ΣΥΝΕΝΩΣΗ

Άρθρο 28

Θεώρηση εισόδου

1. Ο αλλοδαπός που κατοικεί νόμιμα στην Ελλάδα επί δύο τουλάχιστον έτη μπορεί να ζητήσει την είσοδο και την εγκατάσταση στη χώρα μελών της οικογένειάς του εφόσον:

α. τα μέλη της οικογένειας του πρόκειται να κατοικήσουν μαζί του,

β. ο αιτών αλλοδαπός αποδεικνύει ότι διαθέτει προσωπικό εισόδημα σταθερό και επαρκές για τις ανάγκες της οικογένειάς του, που δεν μπορεί να είναι μικρότερο από το ημερομίσθιο του ανειδίκευτου εργάτη, καθώς και κατάλληλο κατάλυμα και ασφάλιση υγειονομικής περίθαλψης, που μπορεί να καλύψει και τα μέλη της οικογένειάς του που θα συντηρούνται από αυτόν.

2. Ως μέλη οικογένειας του αλλοδαπού που εισέρχονται στη χώρα στο πλαίσιο της οικογενειακής συνένωσης νοούνται:

α. ο σύζυγος,

β. τα κάτω των 18 ετών άγαμα τέκνα του,

γ. τα κάτω των 18 ετών άγαμα τέκνα του συζύγου του, εφόσον του έχει ανατεθεί η άσκηση της γονικής μέριμνας.

3. Ο αλλοδαπός υποβάλλει στο δήμο ή την κοινότητα του τόπου κατοικίας του αίτηση για τη χορήγηση άδειας εισόδου για οικογενειακή συνένωση. Η αίτηση αυτή συνοδεύεται από:

α. αντίγραφο της άδειας παραμονής,

β. αντίγραφο εκκαθαριστικού σημειώματος ή δήλωσης φορολογίας εισοδήματος του τελευταίου οικονομικού έτους πριν την υποβολή της αίτησης,

γ. πρόσφατο πιστοποιητικό οικογενειακής κατάστασής του, από το οποίο προκύπτει ο συγγενικός δεσμός,

δ. δήλωσή του, ότι τα μέλη της οικογένειας θα κατοικήσουν μαζί με τον αλλοδαπό.

4. Ο δήμος ή η κοινότητα εξετάζει την πληρότητα των δικαιολογητικών και τα διαβιβάζει μαζί με την αίτηση του αλλοδαπού στην υπηρεσία αλλοδαπών και μετανάστευσης.

5. Ο Γενικός Γραμματέας της Περιφέρειας αποφαινεται, ύστερα από γνώμη της αστυνομικής αρχής, για θέματα που αφορούν στη δημόσια τάξη και ασφάλεια της χώρας για τη χορήγηση θεώρησης εισόδου. Αν αποφανθεί θετικά, η οικεία ελληνική προξενική αρχή χορηγεί στα μέλη της οικογένειας του αλλοδαπού τη θεώρηση εισόδου για οικογενειακή συνένωση, με την επιφύλαξη των διατάξεων του άρθρου 7 αυτού του νόμου.

Άρθρο 29

Χορήγηση άδειας παραμονής

1. Η αίτηση μέλους της οικογένειας αλλοδαπού για τη χορήγηση άδειας παραμονής για οικογενειακή συνένωση

πρέπει να συνοδεύεται από πιστοποιητικό υγείας, που εκδίδεται από ημεδαπά κρατικά νοσηλευτικά ιδρύματα ή κέντρα υγείας ή θεραπευτήρια και ιατρεία του Ι.Κ.Α., ότι το μέλος της οικογένειας δεν πάσχει από νόσημα, το οποίο μπορεί να αποτελέσει κίνδυνο για τη δημόσια υγεία, σύμφωνα με τα διεθνή δεδομένα και την Παγκόσμια Οργάνωση Υγείας. Για τα ανήλικα τέκνα η αίτηση υποβάλλεται από εκείνον που ασκεί τη γονική μέριμνα. Τα έξοδα βαρύνουν τον ενδιαφερόμενο αλλοδαπό.

2. Στους ανήλικους αλλοδαπούς που έχουν συμπληρώσει το 14ο έτος της ηλικίας τους χορηγείται ατομική άδεια παραμονής, η οποία λήγει με τη λήξη της άδειας παραμονής εκείνου που ασκεί τη γονική μέριμνα. Για όσους δεν έχουν συμπληρώσει το παραπάνω έτος της ηλικίας τους, καθώς και για τέκνα αλλοδαπών που γεννιούνται στην Ελλάδα, η παραμονή τους καλύπτεται από την άδεια παραμονής εκείνου που ασκεί τη γονική μέριμνα.

Άρθρο 30

Διάρκεια και ανανέωση της άδειας παραμονής

1. Η άδεια παραμονής χορηγείται για χρονικό διάστημα μέχρι ενός έτους, μπορεί να ανανεώνεται για χρονικό διάστημα μέχρι ενός έτους και ακολουθεί την τύχη της άδειας παραμονής του αλλοδαπού.

2. Αλλοδαπός που επιθυμεί την ανανέωση της άδειας παραμονής για λόγους οικογενειακής συνένωσης υποχρεούται, δύο τουλάχιστον μήνες πριν τη λήξη της, να υποβάλει στο δήμο ή την κοινότητα του τόπου κατοικίας του σχετική αίτηση. Κατά τα λοιπά εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις του άρθρου 8 του νόμου αυτού.

Άρθρο 31

Άσκηση επαγγελματικής δραστηριότητας από μέλη οικογένειας αλλοδαπού

Τα πρόσωπα που γίνονται δεκτά για λόγους οικογενειακής συνένωσης επιτρέπεται να εργάζονται με σχέση εξαρτημένης εργασίας ή να παρέχουν ανεξάρτητες υπηρεσίες ή έργο ή να ασκούν ανεξάρτητη οικονομική δραστηριότητα. Προς το σκοπό αυτόν απαιτείται να λαμβάνουν άδεια εργασίας ή άδεια άσκησης ανεξάρτητης οικονομικής δραστηριότητας, προσκομίζοντας την άδεια παραμονής λόγω οικογενειακής συνένωσης, εφαρμοζομένων αναλόγως των διατάξεων των παραγράφων 6.ι., 7.ι. και 8.ι. του άρθρου 86 του παρόντος ως προς τη διαδικασία και τα λοιπά απαιτούμενα δικαιολογητικά.

Άρθρο 32

Αυτοτελής άδεια παραμονής μελών οικογένειας αλλοδαπού

1. Πρόσωπα που έχουν γίνει δεκτά για λόγους οικογενειακής συνένωσης μπορούν να αποκτήσουν αυτοτελές δικαίωμα παραμονής στην Ελλάδα όταν:

α. ενηλικιωθούν,

β. αποβιώσει ο αλλοδαπός,

γ. ο αλλοδαπός ασκεί βία στα πρόσωπα αυτά,

δ. εκδοθεί απόφαση διαζυγίου του αλλοδαπού.

2. Η αίτηση για τη χορήγηση αυτοτελούς άδειας παραμονής συνοδεύεται ιδίως από ληξιαρχική πράξη γέννησης ή θανάτου ή δικαστική απόφαση διαζυγίου.

3. Η διάρκεια της αυτοτελούς άδειας παραμονής δεν μπορεί να υπερβαίνει το ένα έτος και μπορεί να ανανεωθεί για ένα ακόμη έτος. Περαιτέρω ανανέωσή της επιτρέπεται μόνο για λόγο που προβλέπεται από τον παρόντα νόμο.

Άρθρο 33

Άδεια παραμονής αλλοδαπού, συζύγου Έλληνα ή πολίτη της Ευρωπαϊκής Ένωσης

1. Στον αλλοδαπό, σύζυγο ημεδαπού ή πολίτη χώρας της Ευρωπαϊκής Ένωσης χορηγείται άδεια παραμονής διάρκειας μέχρι πέντε ετών. Η άδεια αυτή ανανεώνεται κάθε φορά με τη λήξη της για χρονικό διάστημα μέχρι πέντε έτη και επέχει θέση άδειας εργασίας.

2. Η άδεια αυτή δεν χορηγείται ή, αν έχει ήδη χορηγηθεί, ανακαλείται, εφόσον διαπιστωθεί ότι ο γάμος τελέστηκε με κύριο σκοπό την καταστρατήγηση των διατάξεων του παρόντος νόμου, προκειμένου ο αλλοδαπός να αποκτήσει άδεια παραμονής ή την ελληνική ιθαγένεια. Ο γάμος θεωρείται ότι έχει τελεσθεί για το σκοπό αυτόν ιδίως όταν δεν υπάρχει συμβίωση των δύο συζύγων ή δυνατότητα επικοινωνίας ή όταν ο ένας σύζυγος αγνοεί στοιχεία της ταυτότητας του άλλου συζύγου. Στις περιπτώσεις αυτές η υπηρεσία αλλοδαπών και μετανάστευσης προβαίνει στους αναγκαίους ελέγχους για να διαπιστώσει τα στοιχεία ή άλλα περιστατικά από τα οποία αποδεικνύεται ή τεκμαίρεται ο παραπάνω σκοπός τέλεσης του γάμου. Τα στοιχεία αυτά γνωστοποιούνται και στη Διεύθυνση Αστικής και Δημοτικής Κατάστασης του Υπουργείου Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Η΄

ΕΙΣΟΔΟΣ ΚΑΙ ΠΑΡΑΜΟΝΗ ΑΛΛΟΔΑΠΩΝ
ΓΙΑ ΑΛΛΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ

Άρθρο 34

Είσοδος και παραμονή αλλοδαπών αθλητών και προπονητών

1. Η είσοδος στη χώρα αλλοδαπών αθλητών και προπονητών αθλήματος, που έχει αναγνωρισθεί από τις ελληνικές αθλητικές αρχές, για την εγγραφή, μεταγραφή ή πρόσληψή τους σε αναγνωρισμένο αθλητικό σωματείο σε Αθλητική Ανώνυμη Εταιρία (Α.Α.Ε.) ή σε Τμήμα Αμειβομένων Αθλητών (Τ.Α.Α.), επιτρέπεται ύστερα από έγκριση της ελληνικής αθλητικής ομοσπονδίας του οικείου αθλήματος και χορήγηση θεώρησης εισόδου.

2. Ο αλλοδαπός αθλητής ή προπονητής που επιθυμεί να έλθει στην Ελλάδα εν όψει εγγραφής, μεταγραφής ή πρόσληψης, οφείλει να προσκομίσει στο ελληνικό προξενείο του τόπου κατοικίας του:

- α. διαβατήριο ή άλλο ταξιδιωτικό έγγραφο,
- β. έγκριση της ελληνικής ομοσπονδίας του οικείου αθλήματος για την είσοδό του στην Ελλάδα για εγγραφή, μεταγραφή ή πρόσληψη,
- γ. πιστοποιητικό ποινικού μητρώου των αλλοδαπών αρχών.

3. Αλλοδαπός αθλητής ή προπονητής, που έχει λάβει θεώρηση εισόδου για την εγγραφή, μεταγραφή ή πρόσληψη, μπορεί να ζητήσει άδεια παραμονής, εφόσον σωρευτικώς:

- α. έχει εγγραφεί, μεταγραφεί ή προσληφθεί σε ελληνικό αθλητικό σωματείο, Α.Α.Ε. ή Τ.Α.Α.,
- β. είναι υγιής και ασφαλισμένος για την κάλυψη των εξόδων νοσηλείας, ιατρικής και φαρμακευτικής περίθαλψης,
- γ. έχει εξασφαλίσει κατάλυμα.

4. Η αίτηση για τη χορήγηση άδειας παραμονής συνοδεύεται από:

- α. αντίγραφο της εγγραφής συμφωνίας συνεργασίας, αν πρόκειται για εγγραφή ή μεταγραφή αθλητή σε ερασιτεχνικό σωματείο ή της σύμβασης εργασίας, αν πρόκειται για εγ-

γραφή ή μεταγραφή επαγγελματία ή αμειβόμενου αθλητή ή για πρόσληψη προπονητή με το συγκεκριμένο αθλητικό σωματείο Α.Α.Ε. ή Τ.Α.Α. στην ελληνική γλώσσα,

- β. πιστοποιητικό υγείας που εκδίδεται από ημεδαπά κρατικά νοσηλευτικά ιδρύματα ή κέντρα υγείας ή θεραπευτήρια και ιατρεία του Ι.Κ.Α. ότι ο αλλοδαπός δεν πάσχει από νόσημα, το οποίο σύμφωνα με τα διεθνή δεδομένα και την Παγκόσμια Οργάνωση Υγείας (Π.Ο.Υ.) μπορεί να αποτελέσει κίνδυνο για τη δημόσια υγεία. Τα έξοδα βαρύνουν τον ενδιαφερόμενο αλλοδαπό,

- γ. δήλωση στην οποία αναγράφεται η διεύθυνση του καταλύματός του,

- δ. αποδεικτικά στοιχεία ότι είναι ασφαλισμένος στην Ελλάδα για κάλυψη των εξόδων νοσηλείας, ιατρικής και φαρμακευτικής περίθαλψης ή ότι έχει υποβληθεί σχετική αίτηση.

- ε. βεβαίωση της Γενικής Γραμματείας Αθλητισμού, με την οποία πιστοποιείται ότι ο αθλητής έχει δικαίωμα να ενταχθεί στη δύναμη αθλητικού σωματείου, Α.Α.Ε. ή Τ.Α.Α. του οικείου αθλήματος ή ότι ο προπονητής έχει τα νόμιμα προσόντα για την άσκηση του επαγγέλματός του.

5. Η άδεια παραμονής χορηγείται για όσο χρονικό διάστημα διατηρείται σε ισχύ η έγγραφη συμφωνία συνεργασίας ή η σύμβαση εργασίας του αλλοδαπού. Αν η συμφωνία αυτή παραταθεί, ανανεώνεται ισόχρονα και η άδεια παραμονής.

Άρθρο 35

Είσοδος και παραμονή μελών διοικητικού συμβουλίου, διαχειριστών και προσωπικού εταιριών

1. Επιτρέπεται να εισέλθουν στη χώρα, αφού προηγουμένως λάβουν ειδική θεώρηση εισόδου:

- α. Αλλοδαποί, μέλη διοικητικών συμβουλίων, διαχειριστές και ανώτατα διευθυντικά στελέχη (γενικοί διευθυντές και διευθυντές) θυγατρικών εταιριών και υποκαταστημάτων αλλοδαπών εταιριών που ασκούν νομίμως εμπορική δραστηριότητα στην Ελλάδα.

- β. Το αλλοδαπό υπαλληλικό προσωπικό που απασχολείται αποκλειστικώς σε εταιρίες που έχουν υπαχθεί σε διατάξεις του Α.Ν. 89/1967 (ΦΕΚ 132 Α'), Α.Ν. 378/1968 (ΦΕΚ 82 Α') και του άρθρου 25 του Ν. 27/1975 (ΦΕΚ 77 Α'), όπως αντικαταστάθηκε από το άρθρο 4 του Ν. 2234/1994 (ΦΕΚ 142 Α'), καθώς και σε επιχειρήσεις του Ν.Δ. 2687/1953 (ΦΕΚ 317 Α').

- γ. Αλλοδαποί τεχνικοί που απασχολούνται σε βιομηχανίες ή μεταλλεία υπό τους όρους που προβλέπονται στον Α.Ν. 448/1968 (ΦΕΚ 130 Α').

- δ. Αλλοδαποί, προερχόμενοι από τρίτες χώρες, οι οποίοι εργάζονται σε επιχειρήσεις εγκατεστημένες σε άλλο κράτος - μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης και αποσπώνται στην Ελλάδα σε θυγατρικές εταιρίες ή υποκαταστήματα αυτών των επιχειρήσεων.

- ε. Άλλες κατηγορίες αλλοδαπών που μπορεί να καθορίζονται με απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων και του κατά περίπτωση αρμόδιου Υπουργού.

2. Οι αλλοδαποί που επιθυμούν να εισέλθουν στην Ελλάδα για τον σκοπό που αναφέρεται στην παράγραφο 1 προσκομίζουν στο ελληνικό προξενείο του τόπου κατοικίας τους:

- α. διαβατήριο ή άλλο ταξιδιωτικό έγγραφο,
- β. βεβαίωση της εταιρίας ότι θα απασχοληθούν σε αυτή στην Ελλάδα. Κατ' εξαίρεση κατά την αρχική εγκατάσταση των εταιριών της περίπτωσης β' της παραγράφου 1 και για

τη θεώρηση εισόδου του νόμιμου εκπροσώπου αυτών, αντί της βεβαίωσης της εταιρίας, πρέπει να προσκομίζεται βεβαίωση του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας ή του Υπουργείου Εμπορικής Ναυτιλίας, κατά περίπτωση, από την οποία προκύπτει ο διορισμός του νόμιμου εκπροσώπου,

γ. πιστοποιητικό ποινικού μητρώου των αλλοδαπών αρχών.

3. Στους αλλοδαπούς της παραγράφου 1 χορηγείται άδεια παραμονής, εφόσον:

α. Έχουν σύμβαση εργασίας με την εταιρία ή, εφόσον πρόκειται για μέλη διοικητικού συμβουλίου ή διαχειριστές, προσκομίσουν απόφαση του αρμόδιου οργάνου της εταιρίας για την ιδιότητά τους.

β. Είναι ασφαλισμένοι για την κάλυψη εξόδων νοσηλείας, ιατρικής και φαρμακευτικής περίθαλψης. Η ισχύς της παρ. 11 του άρθρου 8 του Ν. 2166/1993 δεν θίγεται.

γ. Προσκομίσουν πιστοποιητικό υγείας που εκδίδεται από ημεδαπά κρατικά νοσηλευτικά ιδρύματα ή κέντρα υγείας ή θεραπευτήρια και ιατρεία του Ι.Κ.Α. ότι ο αλλοδαπός δεν πάσχει από νόσημα, το οποίο σύμφωνα με τα διεθνή δεδομένα και την Παγκόσμια Οργάνωση Υγείας (Π.Ο.Υ.) μπορεί να αποτελέσει κίνδυνο για τη δημόσια υγεία. Τα έξοδα βαρύνουν τον ενδιαφερόμενο αλλοδαπό.

δ. Δήλωση στην οποία αναγράφεται η διεύθυνση του καταλύματός του.

4. Η άδεια παραμονής χορηγείται για χρονικό διάστημα ενός έτους και μπορεί να ανανεώνεται για ίσο χρονικό διάστημα.

5. Οι παραπάνω αλλοδαποί μπορούν να συνοδεύονται και από τα κατά το άρθρο 28 παράγραφος 2 μέλη της οικογένειάς τους, στα οποία χορηγείται ατομική άδεια παραμονής που λήγει με τη λήξη της άδειας παραμονής των αλλοδαπών, εφόσον προσκομίσουν το υπό στοιχείο γ' της παραγράφου 3 αυτού του άρθρου πιστοποιητικό.

Άρθρο 36

Είσοδος και παραμονή αλλοδαπών πνευματικών δημιουργών και μελών καλλιτεχνικών συγκροτημάτων και τσίρκων

1. Αλλοδαποί πνευματικοί δημιουργοί, όπως συγγραφείς, λογοτέχνες, σκηνοθέτες, ζωγράφοι, γλύπτες, ηθοποιοί, χορογράφοι, σκηνογράφοι, καθώς και μέλη καλλιτεχνικών συγκροτημάτων και τσίρκων και οι εργαζόμενοι σε αυτά επιτρέπεται να εισέλθουν στη χώρα, εφόσον αποδεικνύουν τη συγκεκριμένη δραστηριότητά τους και αφού λάβουν θεώρηση εισόδου στην Ελλάδα.

2. Στους αλλοδαπούς της παραγράφου 1 χορηγείται άδεια παραμονής, εφόσον συντρέχουν σωρευτικά οι εξής προϋποθέσεις:

α. είναι υγιείς και ασφαλισμένοι για την κάλυψη εξόδων νοσηλείας, ιατρικής και φαρμακευτικής περίθαλψης,

β. έχουν εξασφαλίσει κατάλυμα και διαθέτουν τα οικονομικά μέσα για τη διαβίωσή τους.

3. Η αίτηση του αλλοδαπού για τη χορήγηση άδειας παραμονής συνοδεύεται από:

α. αντίγραφο σύμβασης εξαρτημένης εργασίας ή έργου,

β. πιστοποιητικό υγείας που εκδίδεται από ημεδαπά κρατικά νοσηλευτικά ιδρύματα ή κέντρα υγείας ή θεραπευτήρια και ιατρεία του Ι.Κ.Α. ότι ο αλλοδαπός δεν πάσχει από νόσημα, το οποίο σύμφωνα με τα διεθνή δεδομένα και την Παγκόσμια Οργάνωση Υγείας (Π.Ο.Υ.) μπορεί να αποτελέσει κίνδυνο για τη δημόσια υγεία. Τα έξοδα βαρύνουν τον ενδιαφερόμενο αλλοδαπό,

γ. δήλωση στην οποία αναγράφεται η διεύθυνση του καταλύματός του,

δ. αποδεικτικά στοιχεία ότι είναι ασφαλισμένος στην Ελλάδα για την κάλυψη εξόδων νοσηλείας, ιατρικής και φαρμακευτικής περίθαλψης ή ότι έχει υποβληθεί σχετική αίτηση και

ε. αποδεικτικά στοιχεία ότι διαθέτει τα απαραίτητα οικονομικά μέσα για τη διαβίωσή του.

4. Η άδεια παραμονής χορηγείται για χρονικό διάστημα μέχρι ενός έτους και μπορεί να ανανεώνεται κάθε φορά για χρονικό διάστημα μέχρι ένα έτος.

5. Τα μέλη καλλιτεχνικών συγκροτημάτων, που έρχονται στην Ελλάδα στα πλαίσια πολιτιστικών ή μορφωτικών ανταλλαγών υπό την αιγίδα του Υπουργείου Πολιτισμού ή των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης, επιτρέπεται να εισέρχονται στη χώρα, αφού λάβουν θεώρηση εισόδου που χορηγείται για όσο χρονικό διάστημα πρόκειται να διαρκέσουν οι εκδηλώσεις.

Άρθρο 37

Άλλες περιπτώσεις χορήγησης άδειας παραμονής

1. Επιτρέπεται να χορηγείται άδεια παραμονής σε αλλοδαπό για ένα έτος, που μπορεί να ανανεώνεται για ίσο χρονικό διάστημα, εφόσον:

α. αποδεικνύει ότι διαθέτει πόρους για την κάλυψη των δαπανών διαβίωσής του χωρίς να παρέχει εξαρτημένη εργασία ή να ασκεί ανεξάρτητη δραστηριότητα και ότι η προέλευση των πόρων αυτών είναι νόμιμη,

β. έχει εξασφαλίσει κατάλυμα,

γ. είναι υγιής και είναι ασφαλισμένος για κάλυψη εξόδων νοσηλείας, ιατρικής και φαρμακευτικής περίθαλψης.

2. Η αίτηση του αλλοδαπού για τη χορήγηση άδειας παραμονής συνοδεύεται από:

α. αποδεικτικά στοιχεία ότι διαθέτει τα απαραίτητα οικονομικά μέσα για τη διαβίωσή του,

β. δήλωση, στην οποία αναφέρεται η διεύθυνση του καταλύματός του,

γ. αποδεικτικά στοιχεία ότι είναι ασφαλισμένος για την κάλυψη εξόδων νοσηλείας, ιατρικής και φαρμακευτικής περίθαλψης ή ότι έχει υποβληθεί σχετική αίτηση,

δ. πιστοποιητικό υγείας, που εκδίδεται από ημεδαπά κρατικά νοσηλευτικά ιδρύματα ή κέντρα υγείας ή θεραπευτήρια και ιατρεία του Ι.Κ.Α., ότι ο αλλοδαπός δεν πάσχει από νόσημα, το οποίο σύμφωνα με τα διεθνή δεδομένα και την Παγκόσμια Οργάνωση Υγείας (Π.Ο.Υ.) μπορεί να αποτελέσει κίνδυνο για τη δημόσια υγεία. Τα έξοδα βαρύνουν τον ενδιαφερόμενο αλλοδαπό.

3. Ύστερα από δεκαετή συνολική παραμονή στην Ελλάδα και υπό τις αυτές προϋποθέσεις μπορεί, με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, να χορηγείται άδεια παραμονής αόριστης διάρκειας. Κατά τα λοιπά έχουν εφαρμογή οι διατάξεις των παραγράφων 3 έως 6 του άρθρου 8 του νόμου αυτού.

4. Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης επιτρέπεται να χορηγείται άδεια παραμονής μέχρι ενός έτους, η οποία μπορεί να ανανεώνεται κάθε φορά μέχρι ένα έτος:

α. πρόσωπα που δεν πληρούν τις προϋποθέσεις νόμιμης παραμονής και για λόγους ανθρωπιστικής ιδίως φύσεως καθίσταται αδύνατη η αναχώρηση ή η απομάκρυνσή τους από την ελληνική επικράτεια.

β. Σε αλλοδαπούς οι οποίοι εξαναγκάζονται για λόγους ανωτέρας βίας να μετακινηθούν από τη χώρα ιθαγένειάς τους. Η άδεια είναι προσωρινή και διαρκεί μέχρις ότου εξελιφθούν οι λόγοι για τους οποίους χορηγήθηκε.

γ. Σε αλλοδαπούς επιστήμονες, οι οποίοι έχουν ιδιαίτε-

ριως διακριθεί για την προσφορά τους στην έρευνα και την επιστήμη.

δ. Σε αλλοδαπούς επιστήμονες των νέων τεχνολογιών και ιδίως της πληροφορικής.

Άρθρο 38

Είσοδος αλλοδαπών για ολιγοήμερη παραμονή

Αλλοδαπός που εισέρχεται στη χώρα για τουρισμό, συνέδρια, πολιτιστικές και αθλητικές εκδηλώσεις και γενικά για ολιγοήμερη παραμονή, μπορεί να παραμείνει προσωρινά χωρίς άδεια παραμονής, για όσο χρόνο ισχύει η προξενική θεώρηση ή για χρονικό διάστημα τριών μηνών, εάν πρόκειται για αλλοδαπό στον οποίο επιτρέπεται η είσοδος χωρίς προξενική θεώρηση. Παράταση του χρόνου παραμονής μέχρι έξι ακόμη μήνες μπορεί να χορηγηθεί στον αλλοδαπό, εφόσον διαθέτει επαρκείς πόρους διαβίωσης. Η αίτηση υποβάλλεται πριν από τη λήξη της θεώρησης ή του ελεύθερου χρόνου διαμονής στην αστυνομική αρχή του τόπου διαμονής του.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Θ'

ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΚΑΙ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΑΛΛΟΔΑΠΩΝ

Άρθρο 39

1. Οι αλλοδαποί που διαμένουν νόμιμα στην Ελλάδα ασφαλίζονται στους οικείους ασφαλιστικούς οργανισμούς και απολαμβάνουν των ιδίων ασφαλιστικών δικαιωμάτων με τους ημεδαπούς.

2. Οι διατάξεις του Ν.Δ. 57/1973, όπως κάθε φορά ισχύει, για την κοινωνική προστασία, εφαρμόζονται και στους αλλοδαπούς που διαμένουν νόμιμα στην Ελλάδα.

3. Οι αλλοδαποί κρατούμενοι ενημερώνονται αμέσως μετά την εισαγωγή τους σε κάποιο ίδρυμα, σε γλώσσα την οποία κατανοούν, για τα κύρια στοιχεία της διαβίωσής τους στο ίδρυμα, τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις τους. Διευκολύνεται η επικοινωνία τους με διπλωματικούς ή προξενικούς υπαλλήλους του Κράτους από το οποίο προέρχονται.

4. Οι πράξεις που περιγράφονται στα άρθρα 1 έως 3 του Ν. 927/1979 (ΦΕΚ 139 Α') διώκονται αυτεπαγγέλτως.

5. Αλλοδαπός που διαμένει νόμιμα στην Ελλάδα και εξέρχεται προσωρινά από το ελληνικό έδαφος δικαιούται επανεισόδου, εφόσον η άδεια παραμονής του εξακολουθεί να ισχύει κατά το χρόνο της επανεισόδου του.

Άρθρο 40

Πρόσβαση των ανήλικων αλλοδαπών στην εκπαίδευση

1. Ανήλικοι αλλοδαποί, που διαμένουν στην ελληνική επικράτεια, υπάγονται στην υποχρέωση της ελάχιστης σχολικής φοίτησης, όπως και οι ημεδαποί.

2. Οι ανήλικοι αλλοδαποί που φοιτούν σε όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης έχουν χωρίς περιορισμούς πρόσβαση στις δραστηριότητες της σχολικής ή εκπαιδευτικής κοινότητας.

3. Για την εγγραφή αλλοδαπών ανηλικών στα δημόσια σχολεία απαιτούνται τα αντίστοιχα με τα προβλεπόμενα για τους ημεδαπούς δικαιολογητικά. Κατ' εξαίρεση, με ελλιπή δικαιολογητικά μπορεί να εγγραφούν στα δημόσια σχολεία τέκνα:

α. όσων προστατεύονται από το ελληνικό κράτος ως πρόσφυγες και όσων τελούν υπό την προστασία της Ύπατης Αρμοστείας των Ηνωμένων Εθνών,

β. όσων προέρχονται από περιοχές στις οποίες επικρατεί έκρυθμη κατάσταση,

γ. όσων έχουν υποβάλει αίτηση για τη χορήγηση ασύλου.

δ. αλλοδαπών που διαμένουν στην Ελλάδα, ακόμη και αν δεν έχει ρυθμιστεί η νόμιμη παραμονή τους σε αυτήν.

4. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων μπορεί να καθορίζονται οι όροι και οι προϋποθέσεις αναγνώρισης τίτλων σπουδών πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης που έγιναν στη χώρα προέλευσης και οι προϋποθέσεις κατάταξης σε βαθμίδες του ελληνικού εκπαιδευτικού συστήματος, εγγραφής αλλοδαπών μαθητών χωρίς δικαιολογητικά στα δημόσια σχολεία. Με όμοια απόφαση μπορεί να ρυθμίζονται θέματα προαιρετικής διδασκαλίας της μητρικής γλώσσας και πολιτισμού εκεί όπου υπάρχει ικανός αριθμός μαθητών, που ενδιαφέρονται στο πλαίσιο των ενισχυτικών δράσεων του Υπουργείου Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, και να καθορίζονται η εργασιακή σχέση και τα προσόντα των εκπαιδευτικών, που θα διδάσκουν τη μητρική γλώσσα και τα στοιχεία πολιτισμού της χώρας προέλευσης.

5. Αλλοδαποί που έχουν αποφοιτήσει από τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση στην Ελλάδα έχουν πρόσβαση στην πανεπιστημιακή εκπαίδευση, υπό τους αυτούς όρους και προϋποθέσεις όπως και οι ημεδαποί.

Άρθρο 41

Υποχρεώσεις αλλοδαπών

1. Ο αλλοδαπός, κατά τη διάρκεια της παραμονής του στην Ελλάδα, υποχρεούται να δηλώσει στην υπηρεσία αλλοδαπών και μετανάστευσης:

α. κάθε μεταβολή της κατοικίας του,

β. κάθε μεταβολή της προσωπικής του κατάστασης, ιδίως δε την αλλαγή ιθαγένειας, τη σύναψη, λύση ή ακύρωση γάμου ή τη γέννηση τέκνου,

γ. την απώλεια ή ανανέωση ή μεταβολή του διαβατηρίου του ή άλλου ταξιδιωτικού εγγράφου,

δ. την απώλεια της άδειας παραμονής του και

ε. κάθε μεταβολή στην απασχόλησή του, όπως μεταβολή εργοδότη, καταγγελία της σύμβασης εργασίας.

Οι παραπάνω δηλώσεις γίνονται μέσα σε ένα μήνα από τις παραπάνω μεταβολές.

Η υπηρεσία αλλοδαπών και μετανάστευσης, καθώς και οι δήμοι και κοινότητες υποχρεούνται να τηρούν μητρώο αλλοδαπών.

2. Ο ασκών τη γονική μέριμνα δηλώνει στην υπηρεσία αλλοδαπών και μετανάστευσης τα αλλοδαπά τέκνα του που δεν έχουν συμπληρώσει το 18ο έτος της ηλικίας τους. Σε περίπτωση που αυτός δεν διαμένει στην Ελλάδα, η δήλωση γίνεται από εκείνον με τον οποίο κατοικούν.

3. Αλλοδαπός, κάτοχος άδειας παραμονής, οφείλει να αναχωρήσει χωρίς άλλη ειδοποίηση μέχρι την τελευταία ημέρα της λήξης της ισχύος της, εκτός αν πριν από τη λήξη της έχει υποβάλει αίτηση για την ανανέωσή της.

4. Αλλοδαπός, στον οποίο δεν εγκρίθηκε παραμονή ή ανανέωση της άδειας διαμονής του, υποχρεούται να εγκαταλείψει αμέσως το ελληνικό έδαφος χωρίς άλλες διατυπώσεις.

5. Αλλοδαπός, που παραμένει στη χώρα για χρονικό διάστημα μέχρι τριάντα ημερών από τη λήξη της άδειας παραμονής του ή παραβιάζει, για το ίδιο χρονικό διάστημα, τη διάρκεια του αναγραφόμενου στην κατεχόμενη θεώρηση εισόδου ή του δικαιούμενου ελεύθερου χρόνου παραμονής του, καθώς και την προβλεπόμενη στην ομοιόμορφη θεώρηση SCHENGEN διάρκεια παραμονής ή το δικαιούμενο ελεύθερο χρόνο παραμονής του στον ενιαίο χώρο, υποχρεούται κατά την αναχώρηση να καταβάλει το τετραπλάσιο

του προβλεπόμενου παραβόλου για άδεια παραμονής επί-
σης διάρκειας. Εάν ο χρόνος της παράνομης παραμονής
είναι μεγαλύτερος των τριάντα ημερών, υποχρεούται να κα-
ταβάλει το οκταπλάσιο του προβλεπόμενου παραβόλου για
ετήσια άδεια παραμονής. Με απόφαση των Υπουργών Ε-
σωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, Εξω-
τερικών, Οικονομικών και Δημόσιας Τάξης καθορίζονται ο
τρόπος καταβολής του παραπάνω προστίμου και κάθε άλ-
λη λεπτομέρεια που είναι αναγκαία για την εφαρμογή της
παρούσας παραγράφου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ

ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ - ΑΝΑΚΛΗΣΗ ΑΔΕΙΑΣ ΠΑΡΑΜΟΝΗΣ ΑΠΕΛΑΣΕΙΣ

Άρθρο 42

Περιορισμοί στην κίνηση και εγκατάσταση αλλοδαπών

1. Οι εγκατεστημένοι στη χώρα αλλοδαποί έχουν ελευθε-
ρία κίνησης και εγκατάστασης στο σύνολο της επικράτειας.
Με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται με πρόταση των Υ-
πουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέ-
ντρωσης, Εξωτερικών, Εθνικής Άμυνας και Δημόσιας Τά-
ξης, μπορεί να απαγορεύεται η παραμονή ή η εγκατάσταση
αλλοδαπών σε ορισμένες γεωγραφικές περιοχές της χώ-
ρας.

2. Με απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Δι-
οίκησης και Αποκέντρωσης και του κατά περίπτωση αρμό-
διου Υπουργού μπορεί να επιβάλλονται σε συγκεκριμένο
αλλοδαπό, για λόγους εθνικής ασφάλειας, δημόσιας τάξης
ή δημόσιας υγείας, περιορισμοί που αναφέρονται ιδίως
στην εγκατάσταση, παραμονή, μετάβαση σε ορισμένους
τόπους, την άσκηση ορισμένου επαγγέλματος ή υποχρέω-
ση εμφανισιώς του στις αστυνομικές αρχές.

Άρθρο 43

Ανάκληση της άδειας παραμονής

1. Με απόφαση του Γενικού Γραμματέα Περιφέρειας, ύ-
στερα από εισήγηση των αρμόδιων υπηρεσιών του Υπουρ-
γείου Δημόσιας Τάξης ή Υγείας και Πρόνοιας αντιστοιχώς,
ανακαλείται η άδεια παραμονής πέραν των γενικών λόγων
ανάκλησης σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία και για τους
εξής λόγους:

α. εθνικής ασφάλειας και δημόσιας τάξης,
β. προστασίας της δημόσιας υγείας, εφόσον ο αλλοδα-
πός πάσχει από νόσημα που μπορεί να αποτελέσει κίνδυνο
γι' αυτή σύμφωνα με τα διεθνή δεδομένα και την Π.Ο.Υ. και
αρνείται να συμμορφωθεί προς τα μέτρα που καθορίζονται
από τις ιατρικές αρχές για την προστασία της, αν και του έ-
χει παρασχεθεί η απαραίτητη πληροφόρηση,

γ. σε περίπτωση παραβίασης από τον αλλοδαπό των υπο-
χρεώσεων που προκύπτουν γι' αυτόν από τον παρόντα νό-
μο ή υποβολής πλαστών δικαιολογητικών.

2. Η ανάκληση της άδειας παραμονής συνεπάγεται την υ-
ποχρεωτική ανάκληση της άδειας εργασίας ή άδειας άσκη-
σης ανεξάρτητης οικονομικής δραστηριότητας.

Άρθρο 44

Διοικητική απέλαση

1. Η διοικητική απέλαση αλλοδαπού επιτρέπεται αν:

α. Έχει καταδικασθεί τελεσίδικα σε ποινή στερητική της ε-
λευθερίας τουλάχιστον ενός έτους ή, ανεξαρτήτως ποινής,
για εγκλήματα προσβολών του πολιτεύματος, προδοσίας

της χώρας, εγκλήματα σχετικά με την εμπορία και διακίνη-
ση ναρκωτικών, νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες
δραστηριότητες, διεθνή οικονομικά εγκλήματα, εγκλήματα
με χρήση μέσων υψηλής τεχνολογίας, εγκλήματα περί το
νόμισμα, εγκλήματα αντίστασης, αρπαγής ανηλίκου, κατά
της γενετήσιας ελευθερίας και οικονομικής εκμετάλλευσης
της γενετήσιας ζωής, κλοπής, απάτης, υπεξαίρεσης, εκβία-
σης, τοκογλυφίας, του νόμου περί μεσαζόντων, πλαστο-
γραφίας, ψευδούς βεβαίωσης, συκοφαντικής δυσφήμισης,
λαθρεμπορίας, για εγκλήματα που αφορούν τα όπλα, αρ-
χαιότητες, την προώθηση λαθρομεταναστών στο εσωτερι-
κό της χώρας ή τη διευκόλυνση της μεταφοράς ή προώθη-
σής τους ή της εξασφάλισης καταλύματος σε αυτούς για α-
πόκρυψη και εφόσον η απέλασή του δεν διατάχθηκε από το
αρμόδιο δικαστήριο.

β. Έχει παραβιάσει τις διατάξεις του παρόντος νόμου.

γ. Η παρουσία του στο ελληνικό έδαφος είναι επικίνδυνη
για τη δημόσια τάξη ή ασφάλεια της χώρας ή για τη δημό-
σια υγεία, εφόσον πάσχει από νόσημα που μπορεί να απο-
τελέσει κίνδυνο γι' αυτή σύμφωνα με τα διεθνή δεδομένα
και την Π.Ο.Υ. και αρνείται να συμμορφωθεί προς τα μέτρα
που καθορίζονται από τις ιατρικές αρχές για την προστασία
της, αν και του έχει παρασχεθεί η απαραίτητη πληροφόρη-
ση.

2. Η απέλαση διατάσσεται με απόφαση του οικείου Αστυ-
νομικού Διευθυντή και προκειμένου περί Γενικών Αστυνομι-
κών Διευθύνσεων Αττικής και Θεσσαλονίκης, από τον αρ-
μόδιο για θέματα αλλοδαπών Αστυνομικό Διευθυντή ή ανώ-
τερο Αξιωματικό, που ορίζεται από τον οικείο Γενικό
Αστυνομικό Διευθυντή, αφού προηγουμένως δοθεί στον
αλλοδαπό προθεσμία τουλάχιστον σαράντα οκτώ (48) ω-
ρών για να υποβάλει τις αντιρρήσεις του.

3. Εφόσον ο αλλοδαπός, εκ των εν γένει περιστάσεων,
κρίνεται ύποπτος φυγής ή επικίνδυνος για τη δημόσια τάξη,
με την ως άνω απόφαση διατάσσεται η κράτησή του που
δεν μπορεί να υπερβαίνει τους τρεις μήνες. Ο αλλοδαπός
πρέπει να πληροφωρείται στη γλώσσα που κατανοεί τους
λόγους της κράτησής του. Ο αλλοδαπός που κρατείται έχει
το δικαίωμα να προβάλει αντιρρήσεις κατά της απόφασης
κράτησής του ενώπιον του προέδρου του διοικητικού πρω-
τοδικείου στην περιφέρεια του οποίου κρατείται, ο οποίος
κρίνει για τη νομιμότητά της, με ανάλογη εφαρμογή της δια-
δικασίας που προβλέπεται στο άρθρο 243 του Ν. 2717/1999
(ΦΕΚ 97 Α').

4. Σε περίπτωση που ο προς απέλαση αλλοδαπός δεν κρί-
νεται ύποπτος φυγής ή επικίνδυνος για τη δημόσια τάξη ή ο
πρόεδρος του διοικητικού πρωτοδικείου διαφωνεί ως προς
την κράτησή του, με την ίδια απόφαση τάσσεται σε αυτόν
προθεσμία προς αναχώρηση, η οποία δεν δύναται να υπερ-
βαίνει τις τριάντα ημέρες.

5. Κατά της απόφασης απέλασης δικαιούται ο αλλοδαπός
να προσφύγει εντός προθεσμίας πέντε ημερών από την κοι-
νοποίησή της στον Γενικό Γραμματέα της αρμόδιας κατά
τόπο περιφέρειας, ο οποίος αποφασίζει εντός τριών ημε-
ρών από την άσκηση της προσφυγής. Η τυχόν άσκηση προ-
σφυγής συνεπάγεται την αναστολή εκτέλεσης της απόφα-
σης. Εφόσον με την απόφαση απέλασης έχει διαταχθεί και
η κράτηση, η αναστολή αφορά μόνο την απέλαση.

6. Ο Γενικός Γραμματέας Περιφέρειας, ύστερα από γνώ-
μη της Επιτροπής Μετανάστευσης, μπορεί και αυτεπαγ-
γέλτως να αναστείλει προσωρινά την απέλαση, όταν αυτό ε-
πιβάλλεται από λόγους ανθρωπιστικούς, ανωτέρας βίας ή
δημόσιου συμφέροντος, όπως όταν συντρέχουν εξαιρετι-
κοί λόγοι που αφορούν τη ζωή ή την υγεία του αλλοδαπού ή
της οικογένειάς του.

7. Η απέλαση αλλοδαπών που βρίσκονται παράνομα στη χώρα και καταγγέλλουν πράξεις προαγωγής σε πορνεία μπορεί με διάταξη του εισαγγελέα πλημμελειοδικών και έγκριση του εισαγγελέα εφετών να αναστέλλεται μέχρι να εκδοθεί αμετάκλητη απόφαση για τις πράξεις που καταγγέθηκαν. Αν η καταμήνυση αποδειχθεί ψευδής, η απέλαση εκτελείται. Για όσο χρόνο διαρκεί η αναστολή της απέλασης χορηγείται, με απόφαση του Γενικού Γραμματέα Περιφέρειας, άδεια παραμονής στους αλλοδαπούς κατά παρέκκλιση των διατάξεων του παρόντος.

8. Με απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, Εξωτερικών, Δικαιοσύνης και Δημόσιας Τάξης καθορίζεται η ειδικότερη διαδικασία για την εκτέλεση των αποφάσεων απέλασης, που εκδίδονται σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος νόμου, καθώς και εκείνων που διατάσσονται με αποφάσεις ποινικών δικαστηρίων, σύμφωνα με τα άρθρα 74 και 99 του Ποινικού Κώδικα.

Άρθρο 45

Κωλύματα απελάσεων

Αν δεν είναι εφικτή η άμεση απέλαση του αλλοδαπού από τη χώρα, ο Γενικός Γραμματέας Περιφέρειας, ύστερα από εισήγηση του οργάνου που είναι αρμόδιο να διατάξει την απέλαση και γνώμη της Επιτροπής Μετανάστευσης, μπορεί με απόφασή του, να επιτρέψει την προσωρινή παραμονή αλλοδαπού στη χώρα. Με όμοια απόφαση επιβάλλονται στον αλλοδαπό περιοριστικοί όροι.

Άρθρο 46

Απαγορεύσεις απελάσεων

1. Απαγορεύεται η απέλαση, εφόσον ο αλλοδαπός:
 - α. είναι ανήλικος και οι γονείς του διαμένουν νόμιμα στην Ελλάδα,
 - β. είναι γονέας ημεδαπού ανηλίκου και ασκεί τη γονική μέριμνα ή έχει υποχρέωση διατροφής, την οποία εκπληρώνει,
 - γ. έχει υπερβεί το 80ό έτος της ηλικίας του.
2. Δεν απαγορεύεται η απέλαση στις περιπτώσεις β' και γ' της προηγούμενης παραγράφου, όταν ο αλλοδαπός είναι επικίνδυνος για τη δημόσια τάξη ή την εθνική ασφάλεια ή τη δημόσια υγεία, εφόσον πάσχει από νόσημα που μπορεί να αποτελέσει κίνδυνο γι' αυτή, σύμφωνα με τα διεθνή δεδομένα και την Π.Ο.Υ. και αρνείται να συμμορφωθεί προς τα μέτρα που καθορίζονται από τις ιατρικές αρχές για την προστασία της, αν και του έχει παρασχεθεί η απαραίτητη πληροφόρηση.

Άρθρο 47

Δαπάνες απέλασης

1. Η δαπάνη απέλασης και τα έξοδα διατροφής βαρύνουν τον αλλοδαπό. Αν ο αλλοδαπός δεν διαθέτει το αναγκαίο χρηματικό ποσό, τούτο καταβάλλεται από το Δημόσιο κατά το μέρος που δεν καλύπτεται από τον υπόχρεο. Το καταβαλλόμενο από το Δημόσιο ποσό βεβαιώνεται ως δημόσιο έσοδο και εισπράττεται κατά τις διατάξεις του Κ.Ε.Δ.Ε. Με απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και Δημόσιας Τάξης ρυθμίζονται η διαδικασία και οι αναγκαίες λεπτομέρειες για την εφαρμογή αυτής της παραγράφου.

2. Αν η είσοδος ή η παραμονή του αλλοδαπού έχει επιτραπεί με κατάθεση εγγυητικής επιστολής από τρίτο πρόσωπο, τα έξοδα απέλασης, συμπεριλαμβανομένης και της δαπάνης διατροφής, βαρύνουν εις ολόκληρον τον αλλοδα-

πό και το πρόσωπο που έχει καταθέσει την εγγυητική επιστολή. Αν αυτοί αρνούνται την καταβολή τους, τότε η εγγυητική επιστολή καταπίπτει, ύστερα από έγγραφη παραγγελία της αρμόδιας για την απέλαση αρχής.

3. Εργοδότης, ο οποίος απασχολεί αλλοδαπό χωρίς άδεια εργασίας, βαρύνεται με τη δαπάνη απέλασης και τα έξοδα διατροφής του.

4. Αν ο αλλοδαπός αρνείται να επιβιβασθεί στο μεταφορικό μέσο, προκειμένου να απομακρυνθεί από τη χώρα, η απομάκρυνσή του δύναται να πραγματοποιηθεί με συνοδεία αστυνομικής δύναμης μέχρι τη χώρα προορισμού του, κατόπιν αποφάσεως του Γενικού Γραμματέα του Υπουργείου Δημόσιας Τάξης και εφόσον εξασφαλίζονται όλα τα εχέγγυα ασφαλούς μετάβασης, παραμονής και επιστροφής των συνοδών αστυνομικών.

Άρθρο 48

Χώροι κράτησης αλλοδαπών

1. Ο αλλοδαπός, στο πρόσωπο του οποίου συντρέχουν οι προϋποθέσεις της παρ. 3 του άρθρου 44, κρατείται στην οικεία αστυνομική αρχή. Μέχρις ότου ολοκληρωθούν οι διαδικασίες απέλασής του μπορεί να παραμένει σε ειδικούς χώρους, οι οποίοι ιδρύονται με απόφαση του Γενικού Γραμματέα Περιφέρειας και λειτουργούν με μέριμνα της Περιφέρειας. Με την ίδια απόφαση καθορίζονται οι προδιαγραφές και οι όροι λειτουργίας αυτών των χώρων.

2. Την ευθύνη της φύλαξης των ειδικών χώρων έχει η Ελληνική Αστυνομία.

Άρθρο 49

Ανεπιθύμητοι αλλοδαποί

1. Το Υπουργείο Δημόσιας Τάξης τηρεί κατάλογο ανεπιθύμητων αλλοδαπών. Τα κριτήρια και η διαδικασία εγγραφής και διαγραφής αλλοδαπών από τον κατάλογο αυτόν καθορίζονται με απόφαση των Υπουργών Δημόσιας Τάξης, Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, Εξωτερικών και Δικαιοσύνης.

2. Αλλοδαπός που βρίσκεται στο ελληνικό έδαφος είναι υποχρεωμένος να εγκαταλείψει τη χώρα, αφότου εγγραφεί στον κατάλογο ανεπιθύμητων, μέσα σε προθεσμία που ορίζεται κάθε φορά από τον Υπουργό Δημόσιας Τάξης. Αν δεν συμμορφωθεί, απελαύνεται.

3. Αλλοδαπός, στον οποίο δεν επιτρέπεται η είσοδος στη χώρα, επειδή είναι εγγεγραμμένος στον κατάλογο ανεπιθύμητων αλλοδαπών, οφείλει να αναχωρήσει αμελλητί, άλλως επαναπροωθείται αμέσως στη χώρα προέλευσης ή σε τρίτη χώρα, όπου μπορεί να επιτραπεί η είσοδος με ευθύνη και δαπάνες του ίδιου ή εκείνου που τον μετέφερε, οι οποίοι υποχρεούνται και στην καταβολή κάθε άλλης αναγκαίας δαπάνης που απαιτείται μέχρι την αναχώρησή του. Στους ανωτέρω μεταφορείς, όταν αρνούνται την εκπλήρωση αυτών των υποχρεώσεών τους, επιβάλλεται, με απόφαση του Γενικού Γραμματέα Περιφέρειας, πρόστιμο ενός εκατομμυρίου έως πέντε εκατομμυρίων δραχμών, για κάθε μεταφερόμενο άτομο. Με την ίδια απόφαση τα χρησιμοποιηθέντα μεταφορικά μέσα φυλάσσονται και αποδίδονται σε αυτούς μετά την εκπλήρωση των ανωτέρω υποχρεώσεων και την καταβολή του επιβληθέντος προστίμου ή την προσκόμιση εγγυητικής επιστολής αναγνωρισμένης τράπεζας, που καλύπτει το ποσό των ανωτέρω υποχρεώσεών τους και του επιβληθέντος προστίμου.

4. Με ποινή φυλάκισης τουλάχιστον τριών μηνών και χρηματική ποινή ενός εκατομμυρίου δραχμών τιμωρείται κάθε αλλοδαπός ο οποίος επανέρχεται παράνομα στη χώρα και

είναι καταχωρημένος στον κατάλογο των ανεπιθύμητων αλλοδαπών. Η άσκηση ενδίκων μέσων δεν έχει ανασταλτικό αποτέλεσμα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΑ'

ΓΕΝΙΚΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ - ΚΥΡΩΣΕΙΣ

Άρθρο 50

Παράνομη είσοδος και έξοδος από τη χώρα

1. Όποιος εξέρχεται ή επιχειρεί να εξέλθει από το ελληνικό έδαφος ή εισέρχεται ή επιχειρεί να εισέλθει σε αυτό χωρίς τις νόμιμες διατυπώσεις, τιμωρείται με ποινή φυλάκισης τουλάχιστον τριών μηνών και χρηματική ποινή τουλάχιστον πεντακοσίων χιλιάδων δραχμών. Θεωρείται επιβαρυντική περίπτωση και επιβάλλεται φυλάκιση τουλάχιστον έξι μηνών και χρηματική ποινή τουλάχιστον ενός εκατομμυρίου δραχμών, αν αυτός που επιχειρεί να αναχωρήσει λάθρα καταζητείται από τις δικαστικές ή αστυνομικές αρχές ή υπέχει φορολογικές ή συναλλαγματικές ή πάσης φύσεως άλλες υποχρεώσεις προς το Δημόσιο ή είναι υπότροπος.

2. Αν αλλοδαπός εισέλθει στο ελληνικό έδαφος ή εξέλθει από αυτό χωρίς τις νόμιμες διατυπώσεις, ο εισαγγελέας πλημμελειοδικών, ύστερα από έγκριση του εισαγγελέα εφετών, στον οποίο αναφέρει σχετικές χωρίς καθυστέρηση, μπορεί να απόσχει από την ποινική δίωξη για την πράξη αυτήν, οπότε γνωστοποιεί αμέσως την απόφασή του αυτή στο διοικητή της αστυνομικής υπηρεσίας ή λιμενικής αρχής που διαπίστωσε την παράνομη είσοδο ή έξοδο, προκειμένου αυτός με απόφασή του να επαναπροωθήσει τον αλλοδαπό αμέσως στη χώρα προέλευσής ή καταγωγής του. Η έγκριση του εισαγγελέα εφετών μπορεί να δοθεί και με τηλεφωνικό σήμα. Αν δεν καταστεί δυνατή η άμεση επαναπροώθηση του αλλοδαπού, ο διοικητής της αστυνομικής ή λιμενικής αρχής, αφού συντάξει σχετική έκθεση, παραπέμπει τον αλλοδαπό αυτόν στην αρμόδια διοικητική αρχή για απέλαση, σύμφωνα με το άρθρο 44 του νόμου αυτού. Η αρχή αυτή, αν η απέλαση δεν πραγματοποιηθεί εντός τριών μηνών, γνωστοποιεί τούτο στον αρμόδιο εισαγγελέα πλημμελειοδικών. Στην περίπτωση αυτήν ο εισαγγελέας πλημμελειοδικών μπορεί να ανακαλέσει την απόφασή του για αποχή από την ποινική δίωξη, ύστερα από έγκριση του εισαγγελέα εφετών, εφόσον δεν έχει παρέλθει ένα έτος από την ημέρα της παράνομης εισόδου του αλλοδαπού στη χώρα.

Άρθρο 51

Υποχρεώσεις υπηρεσιών και υπαλλήλων - κυρώσεις

1. Οι δημόσιες υπηρεσίες, τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, οι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης, οι οργανισμοί και επιχειρήσεις κοινής ωφέλειας και οι οργανισμοί κοινωνικής ασφάλισης υποχρεούνται να μην παρέχουν τις υπηρεσίες τους σε αλλοδαπούς, οι οποίοι δεν έχουν διαβατήριο ή άλλο ταξιδιωτικό έγγραφο ή θεώρηση εισόδου ή άδεια παραμονής ή γενικά δεν αποδεικνύουν ότι παραμένουν νόμιμα στην Ελλάδα, εκτός αν ορίζεται διαφορετικά στον παρόντα νόμο. Εξαιρούνται τα νοσοκομεία, θεραπευτήρια και κλινικές, όταν πρόκειται για αλλοδαπούς που εισάγονται εκτάκτως για νοσηλεία και για ανήλικα παιδιά.

2. Οι διευθυντές φυλακών και κρατητηρίων υποχρεούνται να παραλαμβάνουν και να φυλάσσουν διαβατήρια ή άλλα έγγραφα που αποδεικνύουν την ταυτότητα των κρατούμενων αλλοδαπών, καθώς και τις άδειες παραμονής και εργασίας τους. Τα έγγραφα αυτά επιστρέφονται κατά την απόλυση του αλλοδαπού. Αν ο αλλοδαπός δεν έχει τα έγγραφα αυτά ή δεν έχει άδεια παραμονής ή εργασίας, οι ως άνω υ-

πάλληλοι οφείλουν να το γνωστοποιήσουν αμέσως στην πλησιέστερη αστυνομική αρχή ή στην πλησιέστερη υπηρεσία αλλοδαπών και μετανάστευσης.

3. Οι υπάλληλοι των παραπάνω υπηρεσιών και φορέων που παραβαίνουν τις διατάξεις των παραγράφων 1 και 2 διώκονται πειθαρχικά και τιμωρούνται σύμφωνα με τις διατάξεις του Ποινικού Κώδικα για παράβαση καθήκοντος.

Άρθρο 52

Υποχρεώσεις συμβολαιογράφων - κυρώσεις

1. Κατά την κατάρτιση συμβολαιογραφικών πράξεων στις οποίες συμβαλλόμενοι ή συμμετέχοντες καθ' οιονδήποτε τρόπο είναι αλλοδαποί, οι οποίοι παρίστανται αυτοπροσώπως ή δηλώνουν κατοικία ή διαμονή στην ημεδαπή, οι συμβολαιογράφοι υποχρεούνται να διαπιστώνουν ότι αυτοί έχουν θεώρηση εισόδου ή άδεια παραμονής και να κάνουν σχετική μνεία στην πράξη τους. Εξαιρούνται οι περιπτώσεις της σύνταξης πληρεξουσίων σε δικηγόρους προκειμένου να εκπροσωπήσουν αλλοδαπούς ενώπιον δικαστηρίων ή και άλλων αρχών.

2. Οι συμβολαιογράφοι που παραβαίνουν τις διατάξεις της προηγούμενης παραγράφου διώκονται πειθαρχικά και τιμωρούνται σύμφωνα με τις διατάξεις του Ποινικού Κώδικα για παράβαση καθήκοντος.

Άρθρο 53

Υποχρεώσεις εργοδοτών αλλοδαπών εργαζομένων - κυρώσεις

1. Δεν επιτρέπεται η πρόσληψη και η απασχόληση αλλοδαπών, εφόσον δεν έχουν άδεια παραμονής. Αν η κατάρτιση της σύμβασης εργασίας ή έργου ή ανεξάρτητων υπηρεσιών αποτελεί προϋπόθεση για τη χορήγηση της άδειας παραμονής, η ισχύς αυτής της σύμβασης τελεί υπό την αναβλητική αίρεση της χορήγησης αυτής της άδειας.

2. Οι εργοδότες που απασχολούν αλλοδαπούς εργαζόμενους οφείλουν να ενημερώνουν αμέσως την υπηρεσία αλλοδαπών και μετανάστευσης, τα Γραφεία Ευρέσεως Εργασίας της έδρας τους και την αρμόδια υπηρεσία του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων για κάθε πρόσληψη αλλοδαπού και για κάθε μεταβολή στο καθεστώς εργασίας του, όπως παράταση της σύμβασης, καταγγελία της σύμβασης, αποχώρηση.

3. Στους εργοδότες που παραβιάζουν τις διατάξεις των δύο παραγράφων 1 και 2, πέραν άλλων κυρώσεων που προβλέπονται από τη νομοθεσία, επιβάλλεται, με απόφαση του Γενικού Γραμματέα Περιφέρειας, χρηματικό πρόστιμο που μπορεί να κυμαίνεται από ένα εκατομμύριο έως πέντε εκατομμύρια δραχμές για κάθε παράνομο αλλοδαπό.

4. Όποιος απασχολεί αλλοδαπό που στερείται άδειας παραμονής τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον τριών μηνών. Σε περίπτωση υποτροπής επιβάλλεται φυλάκιση τουλάχιστον έξι μηνών. Αν εργοδότης είναι νομικό πρόσωπο, οι ως άνω ποινές επιβάλλονται στον διευθύνοντα σύμβουλο ή στον διαχειριστή ή στον ασκούντα γενικά τη διοίκηση του νομικού προσώπου. Ο Γενικός Γραμματέας Περιφέρειας μπορεί επιπλέον, συνεκτιμώντας και τις εν γένει περιστάσεις, να διατάξει το κλείσιμο του καταστήματος ή της επιχείρησης για χρονικό διάστημα από έναν μέχρι έξι μήνες και για τρεις έως δώδεκα μήνες σε περίπτωση δεύτερης κατάδικης και εφόσον πρόκειται για κέντρα διασκέδασης από δύο μέχρι δώδεκα μήνες και από έξι μέχρι είκοσι τέσσερις μήνες αντίστοιχα. Αν υπάρξει τρίτη καταδίκη, το κατάστημα ή η επιχείρηση κλείεται οριστικά και δεν χορηγείται στο ίδιο πρόσωπο τέτοια άδεια για χρονικό διάστημα πέντε ετών.

5. Όταν η παραβίαση των διατάξεων του παρόντος νόμου γίνεται με σκοπό την προαγωγή αλλοδαπών σε πορνεία τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον δύο ετών και χρηματική ποινή τουλάχιστον δύο εκατομμυρίων δραχμών. Σε περίπτωση που το θύμα είναι ανήλικος ή ανήλικη, τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον τριών ετών και χρηματική ποινή τουλάχιστον πέντε εκατομμυρίων δραχμών. Το παραπάνω αδίκημα θεωρείται σε κάθε περίπτωση αυτόφωρο και εκδικάζεται με τη σχετική διαδικασία. Η έκδοση τελεσίδικης καταδικαστικής απόφασης γνωστοποιείται με μέριμνα της αρμόδιας εισαγγελίας στον Γενικό Γραμματέα της Περιφέρειας μέσα σε ένα μήνα από την έκδοσή της. Ο τελευταίος υποχρεούται μέσα σε ένα μήνα από τη γνωστοποίηση της απόφασης να αφαιρέσει την άδεια λειτουργίας του καταστήματος ή της επιχείρησης όπου τελέστηκε το αδίκημα, για χρονικό διάστημα τουλάχιστον δώδεκα μηνών, μπορεί δε, συνεκτιμώντας και τις εν γένει περιστάσεις, να προβεί στην οριστική αφαίρεση της άδειας λειτουργίας. Οι προβλεπόμενες στην παρούσα παράγραφο ποινές δεν αποκλείουν τη σωρευτική επιβολή άλλων ποινών σε περίπτωση συνδρομής άλλων διατάξεων της ποινικής νομοθεσίας.

6. Με ποινή φυλάκισης τιμωρείται και ο αλλοδαπός, ο οποίος παρέχει εξαρτημένη εργασία ή ανεξάρτητες υπηρεσίες ή έργο ή ασκεί επάγγελμα ή άλλη ανεξάρτητη οικονομική δραστηριότητα χωρίς άδεια παραμονής.

7. Για την απασχόληση αλλοδαπών από φυσικά ή νομικά πρόσωπα που συμβάλλονται με το Υπουργείο Εθνικής Άμυνας, για την κατασκευή έργων ειδικής φύσεως - υποδομής και εκείνων που προβλέπονται από το άρθρο 12 του Π.Δ. 378/1987 (ΦΕΚ 168 Α), απαιτείται έγκριση της στρατιωτικής αρχής που προϊστάται του έργου.

Άρθρο 54

Υποχρεώσεις υπαλλήλων και λοιπών ιδιωτών - κυρώσεις

1. Απαγορεύεται η εκμίσθωση ακινήτων σε αλλοδαπούς που δεν έχουν διαβατήριο ή άλλο ταξιδιωτικό έγγραφο ή θεώρηση εισόδου ή άδεια παραμονής.

2. Οι διευθυντές ξενοδοχείων, παραθεριστικών κέντρων, κλινικών και θεραπευτηρίων οφείλουν να ενημερώνουν την αστυνομική υπηρεσία ή την υπηρεσία αλλοδαπών και μετανάστευσης για την άφιξη και την αναχώρηση αλλοδαπών που φιλοξενούν.

3. Στα πρόσωπα που παραβιάζουν τις διατάξεις των παραγράφων 1 και 2, πέραν άλλων κυρώσεων που προβλέπονται από τη νομοθεσία, επιβάλλεται, με απόφαση του Γενικού Γραμματέα Περιφέρειας, χρηματικό πρόστιμο από πεντακάσιες χιλιάδες έως ένα εκατομμύριο δραχμές.

4. Τα πρόστιμα της προηγούμενης παραγράφου επιβάλλονται επίσης στα πρόσωπα που υποβάλλουν ανακριβή δήλωση ή βεβαίωση ή δεν εκπληρώνουν τις υποχρεώσεις που έχουν αναλάβει με τη βεβαίωση ή τη δήλωση που προβλέπεται στα άρθρα 10 παρ. 3 περ. γ', 11 παρ. 2 περ. δ', 19 παρ. 6 περ. α', 21 παρ. 2 περ. δ', 26 παρ. 2 περ. γ', 28 παρ. 3 περ. δ', 34 παρ. 4 περ. γ', 35 παρ. 2 περ. β', 36 παρ. 3 περ. γ' και 37 παρ. 2 περ. β'. Τα ίδια πρόστιμα επιβάλλονται και στους αλλοδαπούς, οι οποίοι δεν εκπληρώνουν τις υποχρεώσεις που προβλέπονται στις παραγράφους 3 και 4 του άρθρου 41.

5. Όποιος διευκολύνει την είσοδο στο ελληνικό έδαφος αλλοδαπού, χωρίς να υποβληθεί στον έλεγχο που προβλέπεται στο άρθρο 4, τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον τριών μηνών και με χρηματική ποινή τουλάχιστον πεντακάσιων χιλιάδων δραχμών.

6. Όποιος διευκολύνει την παράνομη παραμονή αλλοδαπού ή δυσχεραίνει τις έρευνες των αστυνομικών αρχών για τον εντοπισμό, σύλληψη και απέλασή του, τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον τριών μηνών και με χρηματική ποινή τουλάχιστον πεντακάσιων χιλιάδων δραχμών.

7. Όποιος παράνομα κατέχει ή χρησιμοποιεί γνήσιο διαβατήριο ή άλλο ταξιδιωτικό έγγραφο άλλου προσώπου, τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον τριών μηνών και με χρηματική ποινή τουλάχιστον πεντακάσιων χιλιάδων δραχμών. Με την ίδια ποινή τιμωρείται και όποιος παρακρατεί διαβατήριο ή άλλο ταξιδιωτικό έγγραφο άλλου προσώπου ή αρνείται να παραδώσει τούτο στην αρμόδια υπηρεσία. Με την ίδια ποινή τιμωρείται όποιος κατέχει ή χρησιμοποιεί πλαστό διαβατήριο ή άλλο ταξιδιωτικό έγγραφο.

8. Ο υπεύθυνος γραφείου ταξιδιών ή μετανάστευσης ή οποιοσδήποτε άλλος υποβάλλει για λογαριασμό τρίτου στην αρμόδια αρχή δικαιολογητικά έκδοσης ταξιδιωτικού εγγράφου, με στοιχεία που δεν ανταποκρίνονται στην ταυτότητα του προσώπου αυτού, τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον τριών μηνών και με χρηματική ποινή τουλάχιστον ενός εκατομμυρίου δραχμών. Με την ίδια ποινή τιμωρείται και εκείνος, για λογαριασμό του οποίου υποβάλλονται τα δικαιολογητικά. Με απόφαση του νομάρχη επιβάλλεται και η οριστική αφαίρεση της άδειας λειτουργίας του γραφείου.

Άρθρο 55

Υποχρεώσεις μεταφορέων - κυρώσεις

1. Πλοίαρχοι ή κυβερνήτες πλοίου, πλωτού μέσου ή αεροπλάνου και οδηγοί κάθε είδους μεταφορικού μέσου που μεταφέρουν από το εξωτερικό στην Ελλάδα αλλοδαπούς, που δεν έχουν δικαίωμα εισόδου στο ελληνικό έδαφος, ή στους οποίους έχει απαγορευθεί η είσοδος για οποιαδήποτε αιτία, καθώς και αυτοί που τους προωθούν στο εσωτερικό της χώρας, ή διευκολύνουν τη μεταφορά ή προώθησή τους, ή εξασφαλίζουν σε αυτούς κατάλυμα για απόκρυψη τιμωρούνται με φυλάκιση τουλάχιστον ενός έτους και χρηματική ποινή ενός εκατομμυρίου έως πέντε εκατομμυρίων δραχμών για κάθε μεταφερόμενο αλλοδαπό. Ειδικά πλοίαρχοι ή κυβερνήτες πλοίων και πλωτών μέσων που μεταφέρουν τους προαναφερόμενους αλλοδαπούς υπό συνθήκες που θέτουν σε κίνδυνο τη ζωή και την ασφάλειά τους τιμωρούνται με ποινή φυλάκισης τουλάχιστον δύο ετών ανά μεταφερόμενο πρόσωπο. Με τις ίδιες ποινές τιμωρούνται και οι συμμετέχοντες στις ανωτέρω αξιόποινες πράξεις. Συνιστά επιβαρυντική περίπτωση και επιβάλλεται φυλάκιση τουλάχιστο δύο ετών και χρηματική ποινή πέντε εκατομμυρίων έως οκτώ εκατομμυρίων δραχμών για κάθε μεταφερόμενο άτομο, αν η μεταφορά ενεργείται κατ' επάγγελμα ή με σκοπό το παράνομο κέρδος, ή αν ο υπαίτιος είναι δημόσιος υπάλληλος ή τουριστικός ή ναυτιλιακός ή ταξιδιωτικός πράκτορας, ή είναι υπότροπος. Μεταφορικά μέσα που χρησιμοποιήθηκαν για τη μεταφορά προσώπων κατάσχονται και δημεύονται με απόφαση του δικαστηρίου, εκτός αν ο ιδιοκτήτης αποδείξει ότι δεν γνώριζε το σκοπό για τον οποίο χρησιμοποιήθηκαν αυτά. Η άσκηση ενδίκου μέσου κατά των παραπάνω δικαστικών αποφάσεων δεν έχει ανασταλτικό αποτέλεσμα.

2. Πλοίαρχοι ή κυβερνήτες πλοίου, πλωτού μέσου ή αεροπλάνου και οδηγοί κάθε είδους μεταφορικού μέσου υποχρεούνται να μη δέχονται για μεταφορά από και στο εξωτερικό πρόσωπα τα οποία δεν είναι εφοδιασμένα με τα απαιτούμενα ταξιδιωτικά έγγραφα ή δεν έχουν υποστεί τον κανονικό αστυνομικό έλεγχο. Οι παραβάτες τιμωρούνται σύμφωνα με τις διατάξεις της παραγράφου 1. Η ανωτέρω α-

ξίοπινη πράξη θεωρείται τετελεσμένη, προκειμένου μεν για θαλάσσια και εναέρια μεταφορικά μέσα, εφόσον το πρόσωπο που επιβιβάσθηκε λάθρα βρίσκεται μέσα σε αυτά κατά την έναρξη του προ του απόπλου ή της απογειώσεως ελέγχου από τα αρμόδια κρατικά όργανα ή μετά την άπαρση του πλοίου ή την απογείωση του αεροπλάνου, προκειμένου δε για άλλα μεταφορικά μέσα, εφόσον το πρόσωπο που αναχωρεί λάθρα βρίσκεται μέσα σε αυτά κατά τον τελευταίο έλεγχο εξόδου ή πλησίον των συνόρων. Οι διατάξεις της παραγράφου 3 εφαρμόζονται και στα πρόσωπα που αναφέρονται στην παρούσα παράγραφο.

3. Αεροπορικές ή ναυτιλιακές εταιρείες ή ταξιδιωτικά γραφεία υποχρεούνται να μη δέχονται για μεταφορά και να λαμβάνουν κάθε μέτρο που να αποκλείει τη μεταφορά από το εξωτερικό στην Ελλάδα αλλοδαπών που δεν είναι εφοδιασμένοι με τα απαιτούμενα διαβατήρια ή άλλα ταξιδιωτικά έγγραφα. Στις αεροπορικές εταιρείες που παραβιάζουν τις παραπάνω υποχρεώσεις επιβάλλεται με απόφαση του αερολιμενάρχη χρηματικό πρόστιμο από πέντε εκατομμύρια έως δέκα εκατομμύρια δραχμές για κάθε μεταφερόμενο πρόσωπο. Στις ναυτιλιακές εταιρείες ή ταξιδιωτικά γραφεία, το ίδιο πρόστιμο επιβάλλεται με απόφαση του Γενικού Γραμματέα Περιφέρειας.

4. Τα πρόσωπα που αναφέρονται στις παραγράφους 1, 2 και 3, καθώς και ταξιδιωτικά γραφεία και οι ιδιοκτήτες των μεταφορικών μέσων ευθύνονται εις ολόκληρο για τις δαπάνες διαβίωσης και τα έξοδα επαναπροώθησης των ανωτέρω προσώπων στο εξωτερικό. Την ίδια ευθύνη έχουν και όσοι εγγυήθηκαν τον επαναπατρισμό αλλοδαπού, αν παραβιάσθηκαν όροι εισόδου ή παραμονής του στη χώρα. Τα αρμόδια για τον καταλογισμό όργανα, ο τρόπος είσπραξης και διαχείρισης αυτών και κάθε άλλη λεπτομέρεια καθορίζονται με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, Οικονομικών και Δημόσιας Τάξης.

5. Τα πρόσωπα που αναφέρονται στο πρώτο εδάφιο της παραγράφου 1 ή οι ιδιοκτήτες των μεταφορικών μέσων ή οι αντιπρόσωποι αυτών στην Ελλάδα υποχρεούνται αμέσως μετά την άφιξη του μεταφορικού μέσου να παραδίδουν στις υπηρεσίες του αστυνομικού ελέγχου διαβατηρίων δελτία άφιξης ή καταστάσεις των αλλοδαπών επιβατών που μεταφέρουν και προορίζονται για την Ελλάδα και αντίστροφα. Την ίδια υποχρέωση έχουν κατά την άφιξη αεροπλάνων μη τακτικών πτήσεων από τρίτες χώρες. Με απόφαση του Υπουργού Δημόσιας Τάξης καθορίζονται τα στοιχεία των ανωτέρω δελτίων ή καταστάσεων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΒ'

ΣΥΣΤΑΣΗ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΚΑΙ ΕΛΕΓΧΟΣ

Άρθρο 56

Σύσταση υπηρεσιών και έλεγχος

1. Στο Υπουργείο Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης συνιστάται Διεύθυνση Αλλοδαπών και Μετανάστευσης. Με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται ύστερα από πρόταση των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και Οικονομικών, καθορίζεται η διάρθρωση των οργανικών μονάδων της και η κατανομή των αρμοδιοτήτων μεταξύ τους, τα προσόντα του προσωπικού της, καθώς και οι κλάδοι από τους οποίους επιλέγονται οι προϊστάμενοι των μονάδων της και ρυθμίζεται κάθε συναφές θέμα.

2. Με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται με πρόταση των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέ-

ντρωσης και Οικονομικών και γνώμη του Γενικού Γραμματέα Περιφέρειας, μπορεί να συνιστώνται διευθύνσεις ή τμήματα αλλοδαπών και μετανάστευσης σε κάθε νομό της Περιφέρειας ως μονάδες της. Ειδικά στην Περιφέρεια Αττικής μπορεί να συνιστώνται μέχρι τέσσερις διευθύνσεις, των οποίων η κατά τόπο αρμοδιότητα καθορίζεται με το ίδιο προεδρικό διάταγμα. Με όμοιο διάταγμα καθορίζεται η έδρα τους, η διάρθρωση των οργανικών μονάδων τους και η κατανομή των αρμοδιοτήτων μεταξύ τους, τα προσόντα του προσωπικού τους, καθώς και οι κλάδοι από τους οποίους επιλέγονται οι προϊστάμενοι των οργανικών μονάδων και ρυθμίζεται κάθε συναφές θέμα.

Με όμοιο προεδρικό διάταγμα μπορεί να συνιστώνται μονάδες που ασκούν αρμοδιότητες της περιφέρειας για θέματα ιθαγένειας και ομογενών οι οποίοι υπάγονται στην αρμοδιότητα του Υπουργείου Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης.

3. Με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται με πρόταση των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, Εξωτερικών, Οικονομικών, Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, μπορεί να συνιστώνται, σε έδρες πρεσβειών και έμμισθων ελληνικών προξενικών αρχών, στα πλαίσια διμερών συμφωνιών και με την επιφύλαξη των διεθνών υποχρεώσεων της Χώρας, Γραφεία Ευρέσεως Εργασίας, να καθορίζονται οι αρμοδιότητές τους, να συνιστώνται οι οργανικές θέσεις προσωπικού και να καθορίζονται οι κατηγορίες, οι κλάδοι και τα προσόντα του εν λόγω προσωπικού, καθώς και οι κλάδοι από τους οποίους επιλέγονται οι προϊστάμενοι αυτών και να ρυθμίζεται κάθε συναφές θέμα. Οι υπάλληλοι των εν λόγω γραφείων ανακοινώνονται προς τις αλλοδαπές αρχές ως υπάλληλοι της πρεσβευτικής ή προξενικής αρχής και υπάγονται στην εποπτεία και τον πειθαρχικό έλεγχο του προϊσταμένου της. Για τα πειθαρχικά παραπτώματα των ανωτέρω υπαλλήλων αρμόδιο είναι το υπηρεσιακό συμβούλιο του Υπουργείου Εξωτερικών. Οι τοποθετούμενοι ή αποσπώμενοι υπάλληλοι στα γραφεία ευρέσεως εργασίας λαμβάνουν τις αποδοχές στις θέσεις τους και επίδομα αλλοδαπής, η δαπάνη των οποίων βαρύνει τον προϋπολογισμό των φορέων από τους οποίους προέρχονται. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εξωτερικών, Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και Οικονομικών ρυθμίζονται οι λεπτομέρειες της καταβολής του εν λόγω επιδόματος.

4. Οι υπηρεσίες αλλοδαπών και μετανάστευσης του Υπουργείου Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και των Περιφερειών, οι αστυνομικές, λιμενικές ή αερολιμενικές αρχές και οι υπηρεσίες ελέγχου του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων είναι αρμόδιες να παρακολουθούν την εφαρμογή του παρόντος νόμου, να διενεργούν ελέγχους και να βεβαιώνουν τις παραβάσεις. Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης μπορούν να ρυθμίζονται οι λεπτομέρειες εφαρμογής της παρούσας διάταξης.

5. Όπου στον παρόντα νόμο αναφέρεται "υπηρεσία αλλοδαπών και μετανάστευσης" νοείται η διεύθυνση ή το τμήμα αλλοδαπών και μετανάστευσης της παραγράφου 2 που βρίσκεται στο νομό, στον οποίο έχει την κατοικία του ή τη διαμονή του ο αλλοδαπός ή προτίθεται να εγκατασταθεί, εκτός αν ορίζεται διαφορετικά.

6. Μέχρι την έκδοση των προεδρικών διαταγμάτων των παραγράφων 1 και 2 αρμόδιες υπηρεσίες για την εφαρμογή του παρόντος νόμου είναι η Διεύθυνση Αστικής και Δημοτικής Κατάστασης στο Υπουργείο Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και οι Διευθύνσεις Αυτοδιοίκησης και Αποκέντρωσης ή Διοίκησης και Τοπικής

Αυτοδιοίκησης και Διοίκησης στις Περιφέρειες. Η Επιτροπή Μετανάστευσης συγκροτείται, σε ό,τι αφορά τους υπαλλήλους - μέλη της, από υπαλλήλους αυτών των υπηρεσιών.

7. Με απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, Δημόσιας Τάξης και Εργασίας καθορίζονται ο εξοπλισμός, τα αρχεία και τα λοιπά στοιχεία που παραδίδονται από τις υπηρεσίες των Υπουργείων Δημόσιας Τάξης, Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων και του Ο.Α.Ε.Δ. στις υπηρεσίες αλλοδαπών και μετανάστευσης και ρυθμίζονται τα σχετικά με τη παράδοση θέματα.

Άρθρο 57

Εξουσιοδοτικές διατάξεις

1. Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης καθορίζεται ο τύπος και το περιεχόμενο των αιτήσεων που αναφέρονται στα άρθρα 8, 11, 13, 19, 21 έως 27, 29, 30, 32 και 34 έως 37 και ο τύπος και το περιεχόμενο της άδειας παραμονής, καθώς και ο τύπος και το περιεχόμενο του μητρώου αλλοδαπών.

2. Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και του κατά περίπτωση συναρμόδιου Υπουργού μπορεί να καθορίζονται οι λεπτομέρειες για την εφαρμογή των άρθρων 5 έως 38.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΓ'

ΚΤΗΣΗ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΙΘΑΓΕΝΕΙΑΣ ΜΕ ΠΟΛΙΤΟΓΡΑΦΗΣΗ

Άρθρο 58

Προϋποθέσεις πολιτογράφησης

1. Αλλοδαπός που επιθυμεί να αποκτήσει την ελληνική ιθαγένεια με πολιτογράφηση απαιτείται να:

α. είναι ενήλικος κατά το χρόνο υποβολής της δήλωσης πολιτογράφησης,

β. μην εκκρεμεί σε βάρος του απόφαση απέλασης,

γ. μην έχει καταδικασθεί τελεσίδικα σε ποινή στερητική της ελευθερίας τουλάχιστον ενός έτους ή, ανεξαρτήτως ποινής, για εγκλήματα προσβολών του πολιτεύματος, προδοσίας της χώρας, εγκλήματα σχετικά με την εμπορία και διακίνηση ναρκωτικών, τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες, διεθνή οικονομικά εγκλήματα, εγκλήματα με χρήση μέσων υψηλής τεχνολογίας, εγκλήματα περί το νόμισμα, εγκλήματα αντίστασης, αρπαγής ανήλικων, κατά της γενετήσιας ελευθερίας και οικονομικής εκμετάλλευσης της γενετήσιας ζωής, κλοπής, απάτης, υπεξαίρεσης, εκβίασης, τοκογλυφίας, του νόμου περί μεσαζόντων, πλαστογραφίας, ψευδούς βεβαίωσης, συκοφαντικής δυσφήμισης, λαθρεμπορίας, εγκλήματα που αφορούν τα όπλα, αρχαιότητες, την προώθηση λαθρομεταναστών στο εσωτερικό της χώρας ή τη διευκόλυνση της μεταφοράς ή προώθησής τους ή της εξασφάλισης καταλύματος σε αυτούς για απόκρυψη ή για παραβάσεις της νομοθεσίας για την εγκατάσταση και κίνηση αλλοδαπών στην Ελλάδα.

2. Αν ο αλλοδαπός είναι αλλογενής απαιτείται επιπλέον να:

α. Διαμένει νόμιμα στην Ελλάδα δέκα συνολικά έτη την τελευταία δωδεκαετία πριν από την υποβολή της αίτησης πολιτογράφησης. Για τον ανιθαγενή αλλοδαπό ή για τον αλλοδαπό που έχει αναγνωρισθεί ως πρόσφυγας, αρκεί διαμονή στην Ελλάδα πέντε έτη μέσα στην τελευταία δωδεκαετία πριν από την υποβολή της αίτησης. Στον ανωτέρω κατά περίπτωση απαιτούμενο χρόνο δεν προσμετράται ο χρόνος που διήνυσε ο αλλοδαπός στην Ελλάδα, ως διπλωματικός ή διοικητικός υπάλληλος ξένης χώρας. Η χρο-

νική αυτή προϋπόθεση δεν απαιτείται για αυτόν που έχει γεννηθεί και κατοικεί συνεχώς στην Ελλάδα, καθώς και για αυτούς που είναι σύζυγοι Ελλήνων ή Ελληνίδων που διαμένουν στην Ελλάδα και έχουν αποκτήσει τέκνα. Για τους συζύγους Ελλήνων διπλωματικών υπαλλήλων που υπηρετούν στο εξωτερικό, προσμετράται για τη συμπλήρωση του παραπάνω χρόνου και ο χρόνος παραμονής τους στο εξωτερικό, λόγω της υπηρεσίας των Ελλήνων συζύγων τους, ύστερα από πρόταση του Έλληνα πρεσβευτή για τη διαμόρφωση από αυτούς ελληνικής εθνικής συνείδησης.

β. Έχει επαρκή γνώση της ελληνικής γλώσσας, της ελληνικής ιστορίας και γενικά του ελληνικού πολιτισμού.

3. Οι διατάξεις των άρθρων 58 έως 64 εφαρμόζονται και στα πρόσωπα που αναφέρονται στο άρθρο 2 του νόμου αυτού.

Άρθρο 59

Δικαιολογητικά

1. Ο αλλοδαπός που επιθυμεί να πολιτογραφηθεί ως Έλληνας υποβάλλει στο δήμο ή την κοινότητα του τόπου κατοικίας του αίτηση για πολιτογράφηση, που απευθύνεται προς τον Υπουργό Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και συνοδεύεται από:

α. δήλωση πολιτογράφησης. Η δήλωση αυτή γίνεται ενώπιον του δημάρχου ή προέδρου της κοινότητας παρουσία δύο Ελλήνων πολιτών ως μαρτύρων.

β. παράβολο ύψους πεντακοσίων χιλιάδων δραχμών, το οποίο μπορεί να αναπροσαρμόζεται με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και Οικονομικών σε ποσοστό που δεν υπερβαίνει το τριάντα τοις εκατό κάθε φορά.

γ. αντίγραφο διαβατηρίου ή άλλου ταξιδιωτικού εγγράφου και, εφόσον δεν είναι γραμμένο με λατινικούς χαρακτήρες, μεταφρασμένο στην ελληνική γλώσσα.

δ. άδεια παραμονής ή άλλο αποδεικτικό έγγραφο νόμιμης παραμονής του στη χώρα,

ε. πιστοποιητικό γέννησης ή βάπτισης. Αν ο αλλοδαπός είναι πρόσφυγας και αδυνατεί να προσκομίσει πιστοποιητικό γέννησης, αρκεί η προσκόμιση της απόφασης χορήγησης σε αυτόν πολιτικού ασύλου. Η διάταξη αυτή ισχύει και για πρόσφυγες, των οποίων η αίτηση πολιτογράφησης εκκρεμεί κατά την έναρξη ισχύος του παρόντος,

στ. εκκαθαριστικό σημείωμα ή αντίγραφο δήλωσης φορολογίας εισοδήματος του τελευταίου οικονομικού έτους και

η. σημείωμα δακτυλοσκόπησης από το αστυνομικό τμήμα του τόπου κατοικίας του.

Άρθρο 60

Διαδικασία πολιτογράφησης

1. Ο δήμος ή η κοινότητα εξετάζει την πληρότητα των δικαιολογητικών και διαβιβάζει την αίτηση μαζί με τα δικαιολογητικά στην αρμόδια για θέματα ιθαγένειας υπηρεσία της περιφέρειας. Οι διευθύνσεις αυτές εξετάζουν εάν πληρούνται οι προϋποθέσεις των παραγράφων 1 περ. α' και 2 περ. α' του άρθρου 58 για την περαιτέρω εξέταση της αίτησης από τον Υπουργό Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης. Αν δεν πληρούνται αυτές οι προϋποθέσεις, ο Γενικός Γραμματέας Περιφέρειας απορρίπτει την αίτηση.

2. Αν πληρούνται οι προϋποθέσεις αυτές, η αρμόδια διεύθυνση της Περιφέρειας ζητάει πιστοποιητικό ποινικού μητρώου τύπου Α', πιστοποιητικό μη απέλασης και επιπλέον όσα στοιχεία κρίνει απαραίτητα για το σχηματισμό άποψης για τη γνώση της γλώσσας, για το ήθος και την προσωπική-

τητα του αλλοδαπού. Στη συνέχεια ο φάκελος της υπόθεσης διαβιβάζεται στο Υπουργείο Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, μαζί με τα απαραίτητα δικαιολογητικά και τη γνώμη της αστυνομικής αρχής του νομού για τα θέματα που αφορούν στη δημόσια τάξη και ασφάλεια της χώρας.

3. Μετά από εξέταση του φακέλου η αρμόδια υπηρεσία του Υπουργείου Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης καλεί τον αλλοδαπό σε συνέντευξη σε συγκεκριμένο τόπο και χρόνο ενώπιον της Επιτροπής Πολιτογράφησης, προκειμένου η Επιτροπή να διατυπώσει γνώμη για την αποδοχή ή μη της αίτησης από τον Υπουργό Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης. Η κλήση του αλλοδαπού σε συνέντευξη γίνεται με απόδειξη. Μη εμφάνιση του αλλοδαπού δικαιολογείται μόνο για λόγους ανωτέρας βίας. Σε περίπτωση αδικαιολόγητης μη εμφάνισης η αίτηση απορρίπτεται.

Άρθρο 61

Απόφαση πολιτογράφησης

1. Η πολιτογράφηση γίνεται με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

2. Η απόφαση που απορρίπτει αίτημα πολιτογράφησης δεν αιτιολογείται. Υποβολή νέας αίτησης για πολιτογράφηση επιτρέπεται μετά την παρέλευση έτους από την απόρριψη της προηγούμενης.

Άρθρο 62

Ορκωμοσία

1. Η ιδιότητα του Έλληνα πολίτη αποκτάται με την ορκωμοσία του αλλοδαπού, που πρέπει να γίνει μέσα σε ένα έτος από τη δημοσίευση της απόφασης πολιτογράφησης στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

2. Ο όρκος που δίδεται έχει ως εξής: "Ορκίζομαι να φυλάττω πίστη στην Πατρίδα, υπακοή στο Σύνταγμα και τους νόμους του κράτους και να εκπληρώνω ευσυνειδήτητα τα καθήκοντά μου ως Έλληνας πολίτης." Η απόφαση πολιτογράφησης ανακαλείται αν ο όρκος δεν δοθεί μέσα στην ετήσια προθεσμία.

3. Ο όρκος δίνεται ενώπιον του Γενικού Γραμματέα Περιφέρειας. Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης μπορεί να ορίζεται ότι ο όρκος δίδεται ενώπιον άλλου οργάνου.

Άρθρο 63

Πολιτογράφηση ομογενών που διαμένουν στο εξωτερικό

1. Η αίτηση πολιτογράφησης ομογενών που διαμένουν στο εξωτερικό υποβάλλεται στον Έλληνα Πρόξενο του τόπου κατοικίας τους, ο οποίος τη διαβιβάζει στο Υπουργείο Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης με έκθεσή του. Μαζί με την αίτηση υποβάλλονται και τα εξής:

α. δήλωση πολιτογράφησης, η οποία γίνεται ενώπιον του προξένου, παρουσία δύο Ελλήνων πολιτών, ως μαρτύρων,

β. αντίγραφο διαβατηρίου ή άλλου ταξιδιωτικού εγγράφου και εφόσον δεν είναι γραμμένο με λατινικούς χαρακτήρες, μεταφρασμένο στην ελληνική,

γ. πιστοποιητικό γέννησης ή βάπτισης,

δ. πιστοποιητικό ποινικού μητρώου των αλλοδαπών αρχών.

2. Η αρμόδια υπηρεσία του Υπουργείου Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, ύστερα από εξέταση

των στοιχείων του φακέλου του ομογενούς και τη γνώμη του Υπουργείου Δημόσιας Τάξης για θέματα που αφορούν τη δημόσια τάξη και ασφάλεια, εισηγείται στον Υπουργό Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης την αποδοχή ή μη του αιτήματος για πολιτογράφηση.

3. Οι διατάξεις των άρθρων 61 και 62 του νόμου αυτού εφαρμόζονται και για την πολιτογράφηση του άρθρου αυτού.

Άρθρο 64

Επιτροπή Πολιτογράφησης

1. Στο Υπουργείο Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης συνιστάται πενταμελής Επιτροπή Πολιτογράφησης, η οποία αποτελείται από:

α. τον προϊστάμενο της Γενικής Διεύθυνσης Διοικητικής Υποστήριξης του Υπουργείου Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης ως Πρόεδρο,

β. τον προϊστάμενο της Διεύθυνσης Αστικής και Δημοτικής Κατάστασης του Υπουργείου Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης,

γ. τον προϊστάμενο του Β' Τμήματος Ιθαγένειας του Υπουργείου Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης,

δ. ένα μέλος Δ.Ε.Π. στο γνωστικό αντικείμενο της Κοινωνιολογίας Ανώτατου Εκπαιδευτικού Ιδρύματος, που προτείνεται από τον Πρόεδρο του οικείου Τμήματος με τον αναπληρωτή του και

ε. ένα μέλος Δ.Ε.Π. στο γνωστικό αντικείμενο της Ψυχολογίας Ανώτατου Εκπαιδευτικού Ιδρύματος, που προτείνεται από τον Πρόεδρο του οικείου Τμήματος με τον αναπληρωτή του.

2. Η Επιτροπή ορίζεται με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης. Με όμοια απόφαση ορίζονται και οι αναπληρωτές του Προέδρου και των μελών της Επιτροπής. Χρήη γραμματέα της Επιτροπής Πολιτογράφησης ασκεί υπάλληλος του κλάδου ΠΕ Διοικητικού που υπηρετεί στη Διεύθυνση Αστικής και Δημοτικής Κατάστασης του Υπουργείου Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, που ορίζεται μαζί με τον αναπληρωτή του με την ίδια ως άνω απόφαση. Στην Επιτροπή Πολιτογράφησης συμμετέχει ως εισηγητής, χωρίς δικαίωμα ψήφου, ο υπάλληλος που χειρίζεται την υπόθεση.

3. Η θητεία των μελών της Επιτροπής Πολιτογράφησης είναι διετής.

4. Με απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και Οικονομικών καθορίζεται η αμοιβή των μελών της Επιτροπής, του γραμματέα και του εισηγητή.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΔ'

ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 65

Εκκρεμείς αιτήσεις για θεώρηση εισόδου και για άδεια παραμονής

Άδεια παραμονής και πράσινη κάρτα που δεν έχουν λήξει

1. Αιτήσεις για τη χορήγηση θεώρησης εισόδου στην Ελλάδα, οι οποίες κατά την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου είναι εκκρεμείς σε ελληνικά προξενεία, εξετάζονται σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος νόμου.

2. Εκκρεμείς κατά την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου αιτήσεις για τη χορήγηση κάρτας παραμονής περιορισμέ-

νης χρονικής διάρκειας (πράσινης κάρτας), σύμφωνα τις διατάξεις του Π.Δ. 359/1997, όπως ισχύει σήμερα, καθώς και προσφυγές κατά αποφάσεων των αρμόδιων οργάνων του Ο.Α.Ε.Δ. ενώπιον της ειδικής επιτροπής του άρθρου 5 του ίδιου προεδρικού διατάγματος εξετάζονται σύμφωνα με τις διατάξεις αυτού του διατάγματος. Μετά την ολοκλήρωση αυτής της εξέτασης τα Π.Δ/τα 358/1997 και 359/1997 καταργούνται, με εξαίρεση την παρ. 3 του άρθρου 2 του Π.Δ. 359/1997, η οποία καταργείται από την έναρξη ισχύος του παρόντος. Κάρτες που έχουν ανακληθεί με βάση την παραπάνω καταργούμενη διάταξη επαναχορηγούνται εφόσον δεν συντρέχει λόγος δημόσιας τάξης και ασφάλειας.

3. Αιτήσεις για τη χορήγηση ή την ανανέωση άδειας παραμονής, πλην κάρτας παραμονής περιορισμένης χρονικής διάρκειας (πράσινης κάρτας), οι οποίες κατά την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου είναι εκκρεμείς, διαβιβάζονται στις αρμόδιες σύμφωνα με τον παρόντα νόμο υπηρεσίες. Ομοίως αιτήσεις για τη χορήγηση άδειας εργασίας ή άδειας άσκησης ανεξάρτητης οικονομικής δραστηριότητας ή άδειας παραμονής αλλοδαπών που είναι κάτοχοι άδειας εισόδου υποβάλλονται στις αρμόδιες σύμφωνα με τον παρόντα νόμο υπηρεσίες. Οι αιτήσεις αυτές συνοδεύονται από τα δικαιολογητικά που προβλέπονται από τις διατάξεις που ίσχυαν μέχρι την έναρξη ισχύος του παρόντος. Αν δεν προβλέπονταν τέτοια δικαιολογητικά, συνοδεύονται από τα δικαιολογητικά που προβλέπονται από τις διατάξεις του παρόντος. Κατά τα λοιπά για τη χορήγηση της άδειας παραμονής και για την ανανέωσή της, καθώς και για τη χορήγηση άδειας εργασίας ή άδειας άσκησης ανεξάρτητης οικονομικής δραστηριότητας εφαρμόζονται οι διατάξεις του παρόντος νόμου.

4. Κάρτες παραμονής περιορισμένης χρονικής διάρκειας (πράσινες κάρτες) που ισχύουν κατά την έναρξη ισχύος του παρόντος και πράσινες κάρτες που θα εκδοθούν σύμφωνα με την παράγραφο 2 αυτού του άρθρου θεωρούνται άδειες εργασίας και παραμονής στις οποίες εφαρμόζονται οι διατάξεις του παρόντος νόμου. Οι άδειες αυτές, εφόσον λήγουν το αργότερο μέχρι την 31.12.2001, παρατείνονται αυτοδικαίως για ένα ακόμη εξάμηνο από την ημερομηνία λήξης τους. Όσες λήγουν μετά την παραπάνω ημερομηνία, ανανεώνονται σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος νόμου. Ομοίως πράσινες κάρτες, για τις οποίες εκκρεμούν κατά την έναρξη ισχύος του παρόντος αιτήσεις ανανέωσής τους, παρατείνονται αυτοδικαίως από την έναρξη ισχύος του παρόντος μέχρι την 30.6.2002 και στη συνέχεια ανανεώνονται σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος.

5. Λοιπές άδειες παραμονής, που ισχύουν κατά την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου και λήγουν το αργότερο μέχρι την 31.12.2001, παρατείνονται αυτοδικαίως για ένα ακόμη εξάμηνο από την ημερομηνία λήξης τους. Όσες λήγουν μετά την παραπάνω ημερομηνία, ανανεώνονται σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος νόμου.

6. Οι διατάξεις των παραγράφων 2 και 3 του άρθρου 19 αυτού του νόμου δεν εφαρμόζονται κατά τον πρώτο χρόνο ισχύος του παρόντος νόμου.

Άρθρο 66

Παράνομοι αλλοδαποί

1. Επιτρέπεται η χορήγηση άδειας παραμονής σε αλλοδαπούς που κατά την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου διαμένουν παράνομα στην Ελλάδα, εφόσον:

α. Είναι κάτοχοι κάρτας παραμονής περιορισμένης χρονικής διάρκειας (πράσινης κάρτας) που έχει λήξει χωρίς να έχει υποβληθεί αίτηση για ανανέωσή της ή η αίτηση για ανα-

νέωση έχει απορριφθεί ή κάρτας προσωρινής άδειας παραμονής (λευκής κάρτας) ή άδειας παραμονής που έχει λήξει χωρίς να έχει υποβληθεί αίτηση για ανανέωσή της και διαμένουν μετά τη λήξη τους αποδεδειγμένα στη χώρα ή

β. Έχουν ασκήσει προσφυγή κατά αποφάσεων των αρμόδιων οργάνων του Ο.Α.Ε.Δ. ενώπιον της ειδικής επιτροπής του άρθρου 5 του Π.Δ. 359/1997 και επιθυμούν να παραπληθούν από την προσφυγή προκειμένου να υπαχθούν στη διαδικασία του παρόντος άρθρου ή

γ. Έχουν υποβάλει αίτηση για τη χορήγηση κάρτας παραμονής περιορισμένης χρονικής διάρκειας (πράσινης κάρτας) για σοβαρούς ανθρωπιστικούς λόγους στην ειδική επιτροπή του άρθρου 5 του Π.Δ. 359/1997, επειδή δεν πληρούσαν ορισμένες από τις νόμιμες προϋποθέσεις για τη χορήγηση της πράσινης κάρτας ή

δ. Αποδείξουν ότι διαμένουν στη χώρα, νόμιμα ή παράνομα, συνεχώς επί ένα έτος μέχρι την έναρξη ισχύος του παρόντος.

2. i. Οι αλλοδαποί των περιπτώσεων α' και δ' της παρ. 1 του άρθρου αυτού οφείλουν μέσα σε αποκλειστική προθεσμία δύο μηνών από την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου να υποβάλουν στο δήμο ή την κοινότητα του τόπου κατοικίας τους αίτηση με δύο φωτογραφίες που συνοδεύεται από:

α. Επικυρωμένο αντίγραφο διαβατηρίου ή άλλου ταξιδιωτικού εγγράφου ή πιστοποιητικού γέννησης ή οικογενειακής κατάστασης ή δελτίου ταυτότητας.

β. Προκειμένου για αλλοδαπούς της περ. α' της παρ. 1:

αα. το πρωτότυπο της πράσινης κάρτας, λευκής κάρτας ή άδειας παραμονής που έχει λήξει και

ββ. Αν από το διαβατήριο ή το ταξιδιωτικό έγγραφο δεν συνάγεται ο χρόνος παραμονής του αλλοδαπού στην Ελλάδα, έγγραφα βέβαιης χρονολογίας ή λογαριασμούς Δ.Ε.Η., Ο.Τ.Ε., Ε.Υ.Δ.Α.Π. και κινητής τηλεφωνίας, καθώς και ασφαλιστήρια συμβόλαια, από τα οποία αποδεικνύεται ότι διέμεναν στην χώρα τουλάχιστον ένα έτος πριν από την έναρξη ισχύος του παρόντος. Για τη διαπίστωση του χρόνου παραμονής του αλλοδαπού, τα προσκομιζόμενα έγγραφα δεν είναι απαραίτητα να καλύπτουν συνεχόμενα όλο το διάστημα του έτους. Εύλογα ενδιάμεσα διαστήματα μπορεί να τεκμαίρονται.

γ. Προκειμένου για αλλοδαπούς της περ. δ' της παρ. 1, αν από το διαβατήριο ή από το ταξιδιωτικό έγγραφο δεν συνάγεται ο χρόνος παραμονής του αλλοδαπού στην Ελλάδα, επιπλέον λογαριασμούς Δ.Ε.Η., Ο.Τ.Ε., Ε.Υ.Δ.Α.Π. και κινητής τηλεφωνίας, καθώς και ασφαλιστήρια συμβόλαια, από τα οποία αποδεικνύεται η τουλάχιστον ετήσια παραμονή τους στην Ελλάδα ή απόφαση δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου δήμων ή κοινοτήτων, των οποίων ο πληθυσμός δεν υπερβαίνει τους 20.000 κατοίκους, με την οποία βεβαιώνεται ο χρόνος παραμονής του αλλοδαπού στην περιφέρειά του. Για τη διαπίστωση του χρόνου παραμονής του αλλοδαπού, τα προσκομιζόμενα έγγραφα δεν είναι απαραίτητα να καλύπτουν συνεχόμενα όλο το διάστημα του έτους. Εύλογα ενδιάμεσα διαστήματα μπορεί να τεκμαίρονται.

ii. Οι αλλοδαποί της παραγράφου 1 μπορούν να αναγνωρίσουν ασφαλιστική προϋπηρεσία για μικτή ασφάλιση, για το απαιτούμενο χρονικό διάστημα του ενός έτους με ελάχιστο αριθμό ημερών ασφάλισης διακοσίων πενήντα, χωρίς προσαύξηση για το διάστημα αυτό.

iii. Ο δήμος ή η κοινότητα εξετάζει την πληρότητα των δικαιολογητικών και τα διαβιβάζει μαζί με την αίτηση του αλλοδαπού στην υπηρεσία που ασκεί τις αρμοδιότητες της υπηρεσίας αλλοδαπών και μετανάστευσης για τη χορήγηση άδειας παραμονής.

3. Οι αλλοδαποί της περ. β' της παρ. 1 αυτού του άρθρου

υποβάλλουν στον Ο.Α.Ε.Δ. μέσα σε αποκλειστική προθεσμία δύο μηνών από την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου παραίτηση από την προσφυγή και αίτηση με δύο φωτογραφίες για τη χορήγηση της προβλεπόμενης από την παρ. 5 αυτού του άρθρου άδειας παραμονής, που συνοδεύεται από επικυρωμένο αντίγραφο διαβατηρίου ή άλλου ταξιδιωτικού εγγράφου ή πιστοποιητικού γέννησης ή οικογενειακής κατάστασης ή δελτίου ταυτότητας. Ο Ο.Α.Ε.Δ. υποχρεούται μέσα σε εύλογο χρόνο να διαβιβάσει στην υπηρεσία που ασκεί τις αρμοδιότητες της υπηρεσίας αλλοδαπών και μετανάστευσης την υποβληθείσα αίτηση του αλλοδαπού μαζί με την παραίτηση από την προσφυγή και τα λοιπά δικαιολογητικά, αφού εξετάσει την πληρότητά τους.

4. Από την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου οι αιτήσεις αλλοδαπών της παρ. γ' της παρ. 1 αυτού του άρθρου θεωρούνται ως απορριφθείσες και νέες τέτοιες αιτήσεις δεν επιτρέπεται να υποβάλλονται. Οι αλλοδαποί αυτής της περίπτωσης δικαιούνται να υποβάλλουν στον Ο.Α.Ε.Δ. μέσα σε αποκλειστική προθεσμία δύο μηνών από την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου αίτηση με δύο φωτογραφίες για τη χορήγηση της προβλεπόμενης από την παράγραφο 5 αυτού του άρθρου άδειας παραμονής. Η αίτηση συνοδεύεται από επικυρωμένο αντίγραφο διαβατηρίου ή άλλου ταξιδιωτικού εγγράφου ή πιστοποιητικού γέννησης ή οικογενειακής κατάστασης ή δελτίου ταυτότητας. Ο Ο.Α.Ε.Δ. υποχρεούται μέσα σε εύλογο χρόνο να διαβιβάσει στην υπηρεσία που ασκεί τις αρμοδιότητες της υπηρεσίας αλλοδαπών και μετανάστευσης την υποβληθείσα αίτηση του αλλοδαπού μαζί με τα λοιπά δικαιολογητικά, αφού εξετάσει την πληρότητά τους.

5. Η υπηρεσία που ασκεί τις αρμοδιότητες της υπηρεσίας αλλοδαπών και μετανάστευσης εξετάζει τις αιτήσεις των προηγούμενων παραγράφων σύμφωνα με τις διατάξεις των παραγράφων 5, 6 και 7 του άρθρου 8 του παρόντος νόμου. Η άδεια παραμονής χορηγείται ανεξαρτήτως του λόγου για τον οποίο επιθυμεί να παραμείνει ο αλλοδαπός στην Ελλάδα και έχει διάρκεια έξι μηνών.

6. i. Αλλοδαπός στον οποίο έχει χορηγηθεί η εξαμηνιαία άδεια παραμονής που προβλέπεται στην προηγούμενη παράγραφο, επιτρέπεται να λάβει άδεια εξαρτημένης εργασίας σύμφωνα με τις διατάξεις του νόμου αυτού, εφόσον μέχρι τη λήξη του εξαμήνου προσκομίσει στην αρμόδια υπηρεσία εργασίας της νομαρχιακής αυτοδιοίκησης αίτηση για τη χορήγηση άδειας εργασίας και για την ανανέωση της εξαμηνιαίας άδειας παραμονής. Η αίτηση συνοδεύεται από:

α. Την εξαμηνιαία άδεια παραμονής.

β. Πιστοποιητικό ποινικού μητρώου τύπου Α'.

γ. Πιστοποιητικό υγείας που εκδίδεται από ημεδαπά κρατικά νοσηλευτικά ιδρύματα ή κέντρα υγείας ή θεραπευτήρια και ιατρεία του Ι.Κ.Α., ότι ο αλλοδαπός δεν πάσχει από νόσημα το οποίο σύμφωνα με τα διεθνή δεδομένα και τον Π.Ο.Υ. δύναται να αποτελέσει κίνδυνο για τη δημόσια υγεία.

δ. Δήλωση στην οποία αναφέρεται η διεύθυνση του καταλύματός του.

ε. Αποδεικτικά στοιχεία ότι είναι ασφαλισμένος και ότι έχει εκπληρώσει τις ασφαλιστικές του υποχρεώσεις για την κάλυψη των εξόδων νοσηλείας, ιατρικής και φαρμακευτικής περίθαλψης και για την κάλυψη εργατικού ατυχήματός.

στ. Σύμβαση εξαρτημένης εργασίας ή αναγγελία προς τον Ο.Α.Ε.Δ. για την πρόσληψη ή δήλωση του εργοδότη ότι θα τον απασχολήσει για συγκεκριμένο χρονικό διάστημα και ότι σε περίπτωση διακοπής της σχέσης εργασίας θα ενημερώσει σχετικά την υπηρεσία αλλοδαπών και μετανάστευσης και το νομάρχη.

ii. Η άδεια εργασίας μαζί με το σχετικό φάκελο διαβιβάζεται από το νομάρχη υπηρεσιακά στην υπηρεσία που ασκεί

τις αρμοδιότητες της υπηρεσίας αλλοδαπών και μετανάστευσης, η οποία ανανεώνει την άδεια παραμονής σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος.

7. i. Αλλοδαπός στον οποίο έχει χορηγηθεί η εξαμηνιαία άδεια παραμονής που προβλέπεται στην παράγραφο 5, επιτρέπεται να λάβει άδεια εργασίας για την παροχή ανεξάρτητων υπηρεσιών ή έργου, εφόσον μέχρι τη λήξη του εξαμήνου προσκομίσει στην αρμόδια υπηρεσία εργασίας της νομαρχιακής αυτοδιοίκησης αίτηση για τη χορήγηση άδειας εργασίας και για την ανανέωση της εξαμηνιαίας άδειας παραμονής. Η αίτηση συνοδεύεται από:

α. Τα υπό στοιχεία α', β', γ', δ' και ε' της παρ. 6. i. δικαιολογητικά.

β. Σύμβαση ανεξάρτητων υπηρεσιών ή σύμβαση έργου ή αναγγελία προς τον Ο.Α.Ε.Δ. για την πρόσληψη ή δήλωση του εργοδότη ότι θα τον απασχολήσει για συγκεκριμένο χρονικό διάστημα και ότι σε περίπτωση διακοπής της απασχόλησης θα ενημερώσει σχετικά την Υπηρεσία Αλλοδαπών και Μετανάστευσης και το νομάρχη ή τέλος βιβλιάριο ενσήμων ασφαλιστικού οργανισμού από το οποίο να προκύπτει ότι ο αλλοδαπός έχει πραγματοποιήσει αριθμό ημερομισθίων ίσο τουλάχιστον με το μισό των εργασιμων ημερών που αντιστοιχούν στο χρονικό διάστημα από την ημερομηνία χορήγησης της προσωρινής εξαμηνιαίας άδειας παραμονής μέχρι την ημερομηνία υποβολής της αίτησής του για την έκδοση της άδειας εργασίας.

ii. Η άδεια εργασίας μαζί με το σχετικό φάκελο διαβιβάζεται από το νομάρχη υπηρεσιακά στην υπηρεσία που ασκεί τις αρμοδιότητες της υπηρεσίας αλλοδαπών και μετανάστευσης, η οποία ανανεώνει την άδεια παραμονής σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος.

8. i. Αλλοδαπός, στον οποίο έχει χορηγηθεί η εξαμηνιαία άδεια παραμονής που προβλέπεται στην παράγραφο 5, επιτρέπεται να λάβει άδεια άσκησης ανεξάρτητης οικονομικής δραστηριότητας, εφόσον μέχρι τη λήξη του εξαμήνου προσκομίσει στο δήμο ή την κοινότητα αίτηση για τη χορήγηση άδειας άσκησης ανεξάρτητης οικονομικής δραστηριότητας και για την ανανέωση της εξαμηνιαίας άδειας παραμονής. Η αίτηση συνοδεύεται από:

α. Τα υπό στοιχεία α', β', γ' και δ' της παρ. 6. i. δικαιολογητικά.

β. Αποδεικτικά στοιχεία ότι είναι ασφαλισμένος και ότι έχει εκπληρώσει τις ασφαλιστικές του υποχρεώσεις για την κάλυψη των εξόδων νοσηλείας, ιατρικής και φαρμακευτικής περίθαλψης.

γ. Οικονομοτεχνική μελέτη στην οποία περιλαμβάνονται τουλάχιστον το είδος και το ύψος της επένδυσης, καθώς και οι πηγές χρηματοδότησης και στοιχεία που να αποδεικνύουν την επιστημονική, τεχνική ή επαγγελματική του κατάρτιση ως προς τη δραστηριότητα που επιθυμεί να ασκήσει.

δ. Επίσημα αποδεικτικά στοιχεία επαρκών οικονομικών πόρων για την κάλυψη των εξόδων παραμονής και της δραστηριότητας που θα ασκήσει.

ii. Ο δήμος ή η κοινότητα εξετάζει την πληρότητα των δικαιολογητικών και τα διαβιβάζει μαζί με την αίτηση στην υπηρεσία που ασκεί τις αρμοδιότητες της υπηρεσίας αλλοδαπών και μετανάστευσης. Η υπηρεσία αυτή χορηγεί την άδεια άσκησης ανεξάρτητης οικονομικής δραστηριότητας, σύμφωνα με την παρ. 5 του άρθρου 25 και ανανεώνει την άδεια παραμονής σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος.

Άρθρο 67

Οικογενειακή συνένωση

1. Ο αλλοδαπός που έχει άδεια παραμονής ή κάρτα πε-

ριορισμένης χρονικής διάρκειας (πράσινη κάρτα) κατά την έναρξη ισχύος του παρόντος και διαμένει στην Ελλάδα δύο τουλάχιστον έτη μέχρι την έναρξη ισχύος του παρόντος οφείλει να υποβάλει αίτηση για τη χορήγηση άδειας παραμονής για τα μέλη της οικογένειάς του για οικογενειακή συνένωση, εφόσον τα μέλη αυτά συγκατοικούσαν μαζί του μέχρι την παραπάνω ημερομηνία και στερούνται θεώρησης εισόδου ή άδειας παραμονής. Η αίτηση συνοδεύεται από τα δικαιολογητικά της παραγράφου 3 του άρθρου 28 και από υπεύθυνη δήλωση του Ν. 1599/1986 του αλλοδαπού ότι τα μέλη της οικογένειάς του συγκατοικούσαν με αυτόν μέχρι την παραπάνω ημερομηνία.

2. Η παραμονή στην Ελλάδα των μελών της οικογένειας αλλοδαπού, ο οποίος έλαβε την εξάμηνη άδεια παραμονής σύμφωνα με την παράγραφο 5 του προηγούμενου άρθρου, καλύπτεται από αυτήν την άδεια, εφόσον μέχρι την έναρξη ισχύος του παρόντος συγκατοικούσαν με αυτόν. Ο αλλοδαπός οφείλει μέχρι τη λήξη του εξαμήνου να υποβάλει αίτηση για τη χορήγηση άδειας παραμονής στα παραπάνω μέλη της οικογένειάς του για οικογενειακή συνένωση. Η αίτηση συνοδεύεται από την εξάμηνη άδεια παραμονής, από τα υπό στοιχεία γ' και δ' της παραγράφου 3 άρθρου 28 και της παρ. 1 του άρθρου 29 δικαιολογητικά και από υπεύθυνη δήλωση του Ν. 1599/1986 του αλλοδαπού ότι τα μέλη της οικογένειάς του συγκατοικούσαν με αυτόν μέχρι την παραπάνω ημερομηνία. Η άδεια παραμονής για οικογενειακή συνένωση χορηγείται ταυτόχρονα με την ανανέωση της άδειας παραμονής του αλλοδαπού, σύμφωνα με το προηγούμενο άρθρο.

3. Κατά τα λοιπά εφαρμόζονται οι διατάξεις των άρθρων 28 παρ. 2, 29 παρ. 2, 30, 31 και 32 του παρόντος.

Άρθρο 68

Απαγόρευση απέλασης

Οι αλλοδαποί που υποβάλλουν τις αιτήσεις που προβλέπονται στα άρθρα 65 έως 67 του παρόντος νόμου, καθώς και τα μέλη της οικογένειάς τους δεν επιτρέπεται να απελαθούν λόγω έλλειψης άδειας παραμονής μέχρι την έκδοση της απόφασης για τη χορήγηση ή μη άδειας παραμονής.

Άρθρο 69

Εκκρεμείς αιτήσεις και δηλώσεις πολιτογράφησης

Ειδικές περιπτώσεις διαπίστωσης ιθαγένειας

1. Εκκρεμείς δηλώσεις για πολιτογράφηση που έχουν υποβληθεί μέχρι τις 15.11.2000 εξετάζονται σύμφωνα με τις διατάξεις που ίσχυαν πριν από την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου. Εκκρεμείς δηλώσεις για πολιτογράφηση που έχουν υποβληθεί μετά την ως άνω ημερομηνία εξετάζονται σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος. Εκκρεμείς αιτήσεις πολιτογράφησης που δεν συνοδεύονται από αντίστοιχες δηλώσεις πολιτογράφησης και που έχουν υποβληθεί πριν από την παραπάνω ημερομηνία δεν λαμβάνονται υπόψη.

2. Νέες αιτήσεις για πολιτογράφηση που θα υποβληθούν, ύστερα από την απόρριψη προηγούμενης αίτησης πολιτογράφησης σύμφωνα με το προϊσχύον άρθρο 4 παρ. 2 του Ν. 2130/1993 (ΦΕΚ 62 Α'), εξετάζονται σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος νόμου.

3. Με απόφαση του Γενικού Γραμματέα Περιφέρειας διαπιστώνεται η κτήση ή μη της ελληνικής ιθαγένειας προσώπων που ζητούν να καθορισθεί η ιθαγένειά τους σύμφωνα με τις διατάξεις του Κώδικα Ελληνικής Ιθαγένειας (Ν.Δ.

3370/1955 - ΦΕΚ 258 Α'), όπως αυτός ισχύει, καθώς και με τις προϊσχύουσες αυτού σχετικές διατάξεις, και τις διεθνείς συμβάσεις και συνθήκες. Όπου στις διατάξεις του Κώδικα Ελληνικής Ιθαγένειας, όπως αυτός ισχύει, αναγράφεται η λέξη "νομάρχης", εφεξής νοείται ο Γενικός Γραμματέας Περιφέρειας.

4. Ελληνίδα που απέβαλε την ελληνική ιθαγένεια λόγω του γάμου της με αλλοδαπό την ανακτά, αν δηλώσει τη σχετική βούλησή της στον Γενικό Γραμματέα της Περιφέρειας ή στην ελληνική προξενική αρχή του τόπου της κατοικίας της ή της διαμονής της.

5. Αλλοδαπή που απέκτησε την ελληνική ιθαγένεια λόγω του γάμου της με Έλληνα και διατηρεί την ιθαγένεια που είχε πριν από την τέλεση του γάμου, αποβάλλει την ελληνική ιθαγένεια, αν δηλώσει τη σχετική βούλησή της στον Γενικό Γραμματέα της Περιφέρειας ή στην ελληνική προξενική αρχή του τόπου της κατοικίας της ή της διαμονής της.

6. Τέκνο που γεννήθηκε πριν από την 8.5.1984 από μητέρα Ελληνίδα κατά το χρόνο του τοκετού ή της τέλεσης του γάμου από τον οποίο γεννήθηκε το τέκνο, γίνεται Έλληνας, αν δηλώσει τη σχετική βούλησή του στον Γενικό Γραμματέα της Περιφέρειας ή στην ελληνική προξενική αρχή του τόπου της κατοικίας του ή της διαμονής του.

7. Τέκνο που γεννήθηκε από Έλληνα πατέρα και αλλοδαπή μητέρα πριν από την ισχύ του Ν. 1250/1982, εφόσον θεωρείται γνήσιο σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 7 παραγράφου 3 του παραπάνω νόμου, γίνεται Έλληνας, αν δηλώσει τη σχετική βούλησή του στον Γενικό Γραμματέα της Περιφέρειας ή στην ελληνική προξενική αρχή του τόπου της κατοικίας του ή της διαμονής του.

8. Εάν το τέκνο είναι ανήλικο, η δήλωση της παραγράφου 6 υποβάλλεται από τη μητέρα και η δήλωση της παραγράφου 7 από τον πατέρα.

9. Επιτρέπεται η αποποίηση της ελληνικής ιθαγένειας εφόσον ο ενδιαφερόμενος είναι ενήλικας, δηλώνει ότι έχει πάψει να υφίσταται πλέον γνήσιος δεσμός του με τη χώρα και διαμένει στην αλλοδαπή. Για την αποποίηση υποβάλλονται δήλωση ενώπιον του Έλληνα προξένου του τόπου διαμονής του ενδιαφερομένου και αίτηση προς τον Υπουργό Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης. Η αποδοχή της αίτησης γίνεται ύστερα από σύμφωνη γνώμη του Συμβουλίου Ιθαγένειας, με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Ο χρόνος απώλειας της ιθαγένειας ανατρέχει στο χρόνο αποδοχής της αίτησης.

Άρθρο 70

Δηλώσεις - Κυρώσεις

1. Οι δηλώσεις που προβλέπονται από τις διατάξεις των άρθρων 65 έως 67 του παρόντος πρέπει να φέρουν θεώρηση για το γνήσιο της υπογραφής τους.

2. Τα πρόστιμα της παραγράφου 3 του άρθρου 54 αυτού του νόμου επιβάλλονται και στα πρόσωπα που υποβάλλουν ανακριβή δήλωση ή βεβαίωση ή δεν εκπληρώνουν τις υποχρεώσεις που έχουν αναλάβει με τη δήλωση ή βεβαίωση που προβλέπεται στο άρθρο 66 παρ. 2. i. γ, παρ. 6. i. ε και στ, παρ. 7. i. α και β, παρ. 8. i. α και στο άρθρο 67 παρ. 1 και 2 του παρόντος.

3. Για την εφαρμογή των άρθρων 65 έως 67 τα δικαιολογητικά που απαιτούνται από ελληνικές δημόσιες υπηρεσίες εκδίδονται κατά παρέκκλιση των διατάξεων του παρόντος νόμου και της λοιπής κείμενης νομοθεσίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΕ΄
ΤΕΛΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 71

Παράβολα - Αναπροσαρμογή προστίμων
Επικυρώσεις

1. Η αίτηση για τη χορήγηση και την ανανέωση των αδειών παραμονής και εργασίας συνοδεύεται από παράβολο, το οποίο, αν για λόγους αμοιβαιότητας δεν ορίζεται διαφορετικά, ορίζεται ως ακολούθως:

α. Για τις άδειες διάρκειας μέχρι ενός έτους σε πενήντα χιλιάδες δραχμές.

β. Για τις άδειες διάρκειας από ένα έτος μέχρι δύο ετών σε εκατό χιλιάδες δραχμές.

γ. Για τις άδειες διάρκειας από δύο έως έξι ετών σε εκατόν πενήντα χιλιάδες δραχμές.

δ. Για τις άδειες διάρκειας άνω των έξι ετών, σε τριακόσιες χιλιάδες δραχμές.

2. Τα πρόστιμα και τα παράβολα που προβλέπονται από τον παρόντα νόμο εισπράττονται υπέρ του Δημόσιου και αναπροσαρμόζονται με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, Οικονομικών και Δημόσιας Τάξης.

3. Τα αλλοδαπά δημόσια έγγραφα που απαιτούνται από τις διατάξεις του παρόντος πρέπει να είναι επικυρωμένα με την επισήμειωση της Σύμβασης της Χάγης, όπου αυτή απαιτείται. Στις περιπτώσεις που δεν απαιτείται επισήμειωση, τα έγγραφα αυτά πρέπει να φέρουν επικύρωση, από την ελληνική προξενική αρχή ή το ελληνικό Υπουργείο Εξωτερικών, του γνησίου της υπογραφής του αλλοδαπού οργάνου.

4. Οι προβλεπόμενες από τον παρόντα νόμο θεωρήσεις εισόδου που χορηγούνται σε πολίτες τρίτων χωρών για σκοπούς μη τουριστικούς είναι εθνικές θεωρήσεις.

Άρθρο 72

Καταργούμενες διατάξεις

Από την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου καταργούνται:

α. τα άρθρα 1-4, 6-8, 10-16, 18-23, 26-33, 34 παρ. 1-3 και 35 του Ν. 1975/1991 (ΦΕΚ 184 Α΄), όπως έχει τροποποιηθεί και συμπληρωθεί από το Ν. 2452/1996 (ΦΕΚ 283 Α΄) και το Ν. 2713/1999 (ΦΕΚ 89 Α΄),

β. τα άρθρα 5, 6, 7 και 9 του Ν.Δ. 3370/1955 (Κώδικας Ελληνικής Ιθαγένειας), όπως τροποποιήθηκαν από τον Α.Ν. 481/1968, το Ν. 1438/1984 (ΦΕΚ 60 Α΄) και το Ν. 2130/1993 (ΦΕΚ 62 Α΄), και οι παράγραφοι 1 και 2 του άρθρου 7, το άρθρο 8 και οι παράγραφοι 1 και 2 του άρθρου 9 του Ν. 1438/1984 (ΦΕΚ 60 Α΄),

γ. η παράγραφος 3 του άρθρου 4 και οι παράγραφοι 3 και 4 του άρθρου 8 του Ν. 2130/1993 (ΦΕΚ 62 Α΄), οι παράγραφοι 1 και 2 του άρθρου 9 του Ν. 2307/1995, καθώς και η παράγραφος 8 του άρθρου 1 του Ν. 2790/2000,

δ. το άρθρο 2 του β.δ. 339/1965 (ΦΕΚ 82 Α΄),

ε. το άρθρο 4 του Ν. 927/1979 (ΦΕΚ 139 Α΄),

στ. κάθε γενική ή ειδική διάταξη, που αντίκειται στις διατάξεις του παρόντος ή ρυθμίζει διαφορετικά τα θέματα που αποτελούν αντικείμενο αυτού.

Άρθρο 73

1. Συνιστάται νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου με την επωνυμία "Κέντρο Μελέτης της Μετανάστευσης", που έχει ως έργο την έρευνα και την εκπόνηση μελετών για το σχε-

διασμό και την εφαρμογή μεταναστευτικής πολιτικής και εποπτεύεται από τον Υπουργό Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης.

2. Με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται ύστερα από πρόταση των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και Οικονομικών, καθορίζονται οι ειδικότερες αρμοδιότητες του Κέντρου Μελέτης της Μετανάστευσης, τα όργανα διοίκησής του, ο τρόπος διορισμού τους, η διάρθρωση των υπηρεσιών του και οι αρμοδιότητές τους, συνιστώνται οι απαιτούμενες θέσεις προσωπικού, καθορίζονται οι πόροι του και ρυθμίζεται κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια.

3. Με απόφαση των ανωτέρω Υπουργών καθορίζονται η αμοιβή των οργάνων διοίκησης του Κέντρου και οι αποδοχές του προσωπικού αυτού.

Άρθρο 74

Οι διατάξεις της Π.Υ.Σ. 19/8.2.1990 (ΦΕΚ 16 Α΄), που κυρώθηκε με το άρθρο 6 του Ν. 1878/1990 (ΦΕΚ 33 Α΄) και των άρθρων 2 και 3 του Ν. 1895/1990 (ΦΕΚ 116 Α΄), όπως τροποποιήθηκαν με το άρθρο 39 του Ν. 1968/1991 (ΦΕΚ 150 Α΄) και συμπληρώθηκαν με τις διατάξεις του άρθρου 20 παρ. 6 του Ν. 2386/1996 (ΦΕΚ 43 Α΄) και του άρθρου 32 του Ν. 2190/1994 (ΦΕΚ 28 Α΄) για απόσπαση υπαλλήλων από τον ευρύτερο δημόσιο τομέα στη Γενική Γραμματεία Δημόσιας Διοίκησης του Υπουργείου Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και τη διάθεσή τους στα γραφεία των βουλευτών και Ελλήνων βουλευτών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, για τη γραμματειακή υποστήριξη του έργου τους, εφαρμόζονται και για την απόσπαση υπαλλήλων στα γραφεία των κομμάτων που εκπροσωπούνται στη Βουλή ή στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Ο αριθμός των υπαλλήλων που μπορεί να αποσπώνται για τον ως άνω σκοπό στα πολιτικά γραφεία των κομμάτων υπολογίζεται ως εξής:

α) Στα κόμματα που εκπροσωπούνται στη Βουλή και έλαβαν κατά τις τελευταίες βουλευτικές εκλογές ποσοστό ψήφων μικρότερο από 10%, ο αριθμός των δυνάμενων να αποσπασθούν υπαλλήλων ισούται με τον αριθμό είκοσι (20), προσαυξανόμενο με τον αριθμό του ποσοστού των ψήφων.

β) Στα λοιπά κόμματα που εκπροσωπούνται στη Βουλή, ο αριθμός των υπαλλήλων ισούται με το διπλάσιο του αριθμού του ποσοστού των ψήφων που έλαβαν, προσαυξανόμενο κατά δέκα (10).

γ) Στα κόμματα που εκπροσωπούνται μόνο στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, ο αριθμός των υπαλλήλων ισούται με τον αριθμό δέκα (10), προσαυξανόμενος με τον αριθμό του ποσοστού των ψήφων που έλαβαν κατά τις τελευταίες βουλευτικές εκλογές.

Για τον ανωτέρω υπολογισμό, ο αριθμός του ποσοστού των ψήφων στρογγυλοποιείται στην πλησιέστερη ακέραιη μονάδα.

Η διάταξη της παρ. 3 του άρθρου 58 του Ν. 1943/1991 (ΦΕΚ 50 Α΄), όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 20 του Ν.2026/1992 (ΦΕΚ 43 Α΄), εφαρμόζεται και για τους υπαλλήλους της περιπτώσεως γ΄.

Οι διατάξεις του παρόντος άρθρου ισχύουν από 9.4.2000.

Άρθρο 75

1. Στο άρθρο 54 του Π.Δ. 410/1995 (ΦΕΚ 231 Α΄) "Δημοτικός και Κοινοτικός Κώδικας" προστίθεται νέα παράγραφος 3 και αναριθμείται η υφιστάμενη παράγραφος 3 σε 4, που έχει ως εξής:

"3. Ο αριθμός των υποψήφιων συμβούλων από κάθε φύλο πρέπει να ανέρχεται σε ποσοστό ίσο τουλάχιστον με το 1/3 του συνολικού αριθμού των υποψηφίων κάθε συνδυασμού.

Τυχόν δεκαδικός αριθμός στρογγυλοποιείται στην επόμενη ακέραιη μονάδα, εφόσον το κλάσμα είναι ίσο με μισό της μονάδας και άνω."

2. Στο τελευταίο εδάφιο της παρ. 6 του άρθρου 55 του Π.Δ. 410/1995 προστίθενται οι λέξεις "ή διαφορετικό ποσοστό από το προβλεπόμενο στην παρ. 3 του ίδιου άρθρου".

3. Στο άρθρο 23 του Π.Δ. 30/1996 (ΦΕΚ 21 Α) "Κώδικας Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης" προστίθεται παράγραφος 3 και αναριθμούνται οι υφιστάμενες παράγραφοι 3, 4, 5 και 6 σε 4, 5, 6 και 7, που έχει ως εξής:

"3. Ο αριθμός των υποψηφίων συμβούλων από κάθε φύλο πρέπει να ανέρχεται σε ποσοστό ίσο τουλάχιστον με το 1/3 του συνολικού αριθμού των υποψηφίων κάθε συνδυασμού. Τυχόν δεκαδικός αριθμός στρογγυλοποιείται στην επόμενη ακέραιη μονάδα, εφόσον το κλάσμα είναι ίσο με μισό της μονάδας και άνω."

4. Στις παραγράφους 4 και 6 του άρθρου 23 του Π.Δ. 30/1996, όπως αναριθμήθηκαν σε παραγράφους 5 και 7 με την προηγούμενη παράγραφο, στην παρ. 1 του άρθρου 25 και στην παρ. 2 του άρθρου 37 του ίδιου προεδρικού διατάγματος, οι λέξεις: "παράγραφος 3", "παράγραφος 1 έως 3", "παράγραφος 3", "παρ. 3 του άρθρου 23" και "παρ. 4 του άρθρου 23" αντικαθίστανται με τις λέξεις: "παράγραφος 4", "παράγραφοι 1 έως 4", "παράγραφος 4", "παρ. 4 του άρθρου 23" και "παρ. 5 του άρθρου 23".

Άρθρο 76

1. Η παρ. 2 του άρθρου 1 του Ν. 2790/2000 αντικαθίσταται ως εξής:

"2. Την ελληνική ιθαγένεια αποκτά ο ομογενής με απόφαση του γενικού γραμματέα της περιφέρειας, η οποία δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως έπειτα από γνώμη της οικείας προξενικής αρχής ως προς την ιδιότητά του ως ομογενούς. Την ιδιότητά του ως ομογενούς διερευνά τριμελής επιτροπή, η οποία αποτελείται από τον Έλληνα Πρόξενο και δύο μέλη. Με απόφαση των Υπουργών Εξωτερικών και Οικονομικών ορίζονται τα μέλη κάθε επιτροπής και η αμοιβή τους. Οι οριζόμενοι ως μέλη της επιτροπής πρέπει απαραίτητα να είναι Έλληνες πολίτες."

2. Η απόφαση του Γενικού Γραμματέα Περιφέρειας που προβλέπεται στην προηγούμενη παράγραφο εκδίδεται μόνο εφόσον δεν συντρέχει η προϋπόθεση της περ. γ' της παρ. 1 του άρθρου 58 του παρόντος.

3. Η παρ. 3 του άρθρου 1 του Ν. 2790/2000 αντικαθίσταται ως εξής:

"3. Η ιδιότητα του ενδιαφερομένου ως ομογενούς διαπιστώνεται ύστερα από συνέντευξή του ενώπιον της επιτροπής της προηγούμενης παραγράφου. Για τη διαπίστωση της ιδιότητας του ομογενούς η επιτροπή μπορεί να συνεκτιμά οποιαδήποτε στοιχεία προσκομίσει ο ενδιαφερόμενος, από τα οποία τεκμαίρεται η ιδιότητά του αυτή."

4. Στο δεύτερο στίχο της παρ. 4 του άρθρου 1 του Ν. 2790/2000 οι λέξεις "για την ελληνική καταγωγή του αιτούντος ομογενούς" αντικαθίστανται από τις λέξεις "για την ιδιότητα ως ομογενούς του αιτούντος". Στον πρώτο στίχο του πέμπτου εδαφίου της παρ. 4 του άρθρου 1 του Ν. 2790/2000 οι λέξεις "για την ελληνική καταγωγή" αντικαθίστανται από τις λέξεις "για την ιδιότητα ως ομογενών".

5. Στον τρίτο στίχο του ίδιου ως άνω εδαφίου και στον όγδοο στίχο της παρ. 11 του άρθρου 1 του Ν. 2790/2000 οι λέξεις "δικαιολογητικά" και "δικαιολογητικών" αντικαθίστανται από τις λέξεις "στοιχεία" και "στοιχείων". Στο δεύτερο εδάφιο της παρ. 4 του άρθρου 1 του Ν. 2790/2000 μετά τη λέξη "Εξωτερικών" προστίθεται η λέξη "Οικονομικών". Στο έκτο εδάφιο της παρ. 4 του άρθρου 1 μετά τις λέξεις "η

σύνθεσή τους" προστίθενται οι λέξεις "η αμοιβή των μελών τους και του γραμματέα τους".

6. Οι ομογενείς που έχουν έλθει στην Ελλάδα μέχρι τη δημοσίευση του παρόντος νόμου με θεώρηση εισόδου και διαμένουν στη χώρα ανεξαρτήτως από το χρόνο λήξης του διαβατηρίου ή της θεώρησης εισόδου, μπορούν να αποκτήσουν την ελληνική ιθαγένεια ή το ειδικό δελτίο ταυτότητας της παραγράφου 11 κατά τα οριζόμενα στις ανωτέρω παραγράφους, υποβάλλοντας τη σχετική αίτηση στο Γενικό Γραμματέα Περιφέρειας, τηρουμένης της διαδικασίας της παραγράφου 4 του άρθρου 1 εκτός από τη γνώμη της προξενικής αρχής. Με την ίδια διαδικασία αποκτούν ελληνική ιθαγένεια ή ειδικό δελτίο ταυτότητας γονείς ή τέκνα ομογενών που έχουν ήδη αποκτήσει ελληνική ιθαγένεια ή ειδικό δελτίο ταυτότητας, οι οποίοι έρχονται στη χώρα. Με την υποβολή της αίτησης για κτήση ελληνικής ιθαγένειας ή για χορήγηση του ειδικού δελτίου ταυτότητας κατά τα ανωτέρω, η οποία συνοδεύεται από σημείωμα δακτυλοσκόπησης, χορηγείται στον αιτούντα βεβαίωση εξάμηνης διάρκειας που μπορεί να ανανεώνεται για ίσο χρόνο μέχρι την έκδοση της σχετικής απόφασης και η οποία επέχει θέση άδειας παραμονής και εργασίας.

Στους αλλογενείς συζύγους των παραπάνω χορηγείται προσωρινή άδεια παραμονής ισόχρονης διάρκειας.

7. Στο τέλος της παραγράφου 5 του άρθρου 1 προστίθεται εδάφιο που έχει ως εξής:

"Μετά τη δόση του όρκου ο αποκτών την ελληνική ιθαγένεια, καθώς και τα ανήλικα τέκνα αυτού εγγράφονται στα Μητρώα Αρρένων και τα δημοτολόγια δήμου ή κοινότητας του κράτους που επιθυμεί με βάση τα στοιχεία που περιλαμβάνονται στην απόφαση του γενικού γραμματέα της περιφέρειας. Όσα από αυτά δεν καλύπτονται από την παραπάνω απόφαση συμπληρώνονται με την προσκόμιση οποιουδήποτε πρόσφορου αποδεικτικού στοιχείου."

8. Στην παράγραφο 7 του άρθρου 1 του Ν. 2790/2000 (ΦΕΚ 24 Α) προστίθενται εδάφια τρία, ως εξής:

"Επιτρέπεται ο εξελληνισμός του ονόματος και του επωνύμου ομογενών των οποίων διαπιστώνεται ή έχει διαπιστωθεί η ελληνική ιθαγένεια και έχουν εγγραφεί στα μητρώα αρρένων και στα δημοτολόγια, αν τα στοιχεία αυτά είχαν μεταβληθεί ή αλλοιωθεί στη χώρα από την οποία προέρχονται.

Ο εξελληνισμός γίνεται, κατά περίπτωση, με απόφαση του γενικού γραμματέα περιφέρειας ή του νομάρχη, μετά από αίτηση του ενδιαφερομένου. Με την ίδια απόφαση διατάσσεται και η διόρθωση των στοιχείων στο μητρώο αρρένων και στο δημοτολόγιο."

9. Οι διατάξεις του Ν.Δ. 57/1973, όπως κάθε φορά ισχύει, για την κοινωνική προστασία εφαρμόζονται και στους ομογενείς που έχουν λάβει ειδικό δελτίο ταυτότητας ομογενούς σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία.

10. Εκκρεμείς κατά την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου αιτήσεις ομογενών για την απόκτηση της ελληνικής ιθαγένειας εξετάζονται με βάση τις διατάξεις του Ν. 2790/2000, όπως αυτές τροποποιούνται με το παρόν άρθρο.

11. Για τα παραχωρηθέντα ή παραχωρούμενα, κατά τις διατάξεις του από 24.4.1985 προεδρικού διατάγματος (ΦΕΚ 239 Α) και του άρθρου 5 παρ. 2 του Ν. 2790/2000 (ΦΕΚ 24 Α), οικόπεδα στους παλινοστούντες ομογενείς από την τέως Σοβιετική Ένωση δεν οφείλεται τίμημα, οι δε βεβαιωθείσες οφειλές από την αιτία αυτή προς την Αγροτική Τράπεζα της Ελλάδος διαγράφονται. Τυχόν καταβληθείσες δόσεις του τιμήματος δεν επιστρέφονται.

Η μεταγραφή των κατά τις ανωτέρω διατάξεις εκδιδόμε-

ων τίτλων κυριότητας απαλλάσσεται από κάθε φόρο, χαρτόσημο, εισφορά ή δικαίωμα υπέρ του Δημοσίου ή τρίτου.

12. Επί των παραχωρηθέντων ή παραχωρούμενων, κατά τις διατάξεις του από 24.4.1985 προεδρικού διατάγματος και του Ν. 2790/2000, οικοπέδων επιτρέπεται η εγγραφή υποθήκης εκ του νόμου ή δικαστικής αποφάσεως ή η εγγραφή προσημείωσης υποθήκης, καθώς και η παραχώρηση συμβατικής υποθήκης εκ μέρους του δικαιούχου μόνο υπέρ πιστωτικών ιδρυμάτων, αναγνωριζομένων από την Τράπεζα της Ελλάδος και μόνο για την ασφάλεια των χορηγούμενων από αυτά δανείων ή άλλων εγγυήσεων, που προορίζονται αποκλειστικά για την ανέγερση κτισμάτων επί των οικοπέδων ή για την επέκταση ή επισκευή των επί αυτών κτισμάτων.

13. α. Στο Υπουργείο Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης συνιστώνται δέκα (10) θέσεις του κλάδου ΠΕ Διοικητικού, πέντε (5) θέσεις του κλάδου ΠΕ Κοινωνιολόγων και πέντε (5) θέσεις του κλάδου ΤΕ Διοικητικού - Λογιστικού.

β. Στην Περιφέρεια Αττικής συνιστώνται είκοσι (20) θέσεις του κλάδου ΠΕ Διοικητικού - Οικονομικού, έξι (6) θέσεις του κλάδου ΠΕ Κοινωνιολόγων και δέκα (10) θέσεις του κλάδου ΤΕ Διοικητικού - Λογιστικού.

γ. Σε καθεμία από τις λοιπές Περιφέρειες συνιστώνται δέκα (10) θέσεις του κλάδου ΠΕ Διοικητικού - Οικονομικού, τέσσερις (4) θέσεις του κλάδου ΠΕ Κοινωνιολόγων και οκτώ (8) θέσεις του κλάδου ΤΕ Διοικητικού - Λογιστικού."

14. Η παρ. 10 του άρθρου 1 του Ν. 2790/2000 (ΦΕΚ 24 Α') καταργείται.

Άρθρο 77

1. Οι υφιστάμενες, δυνάμει των διατάξεων της παρ. 5 του άρθρου 39 του Ν. 2218/1994 (ΦΕΚ 90 Α'), όπως τροποποιήθηκε με την περ. γ' της παρ. 1 του άρθρου 12 του Ν. 2307/1995 (ΦΕΚ 113 Α') και της παρ. 18 του άρθρου δευτέρου του Ν. 2683/1999 (ΦΕΚ 19 Α'), προσωποπαγείς θέσεις, με την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου καταργούνται.

Οι υπάλληλοι που κατέχουν τις θέσεις αυτές μετατάσσονται αυτοδικαίως με τη δημοσίευση του παρόντος νόμου στην υπηρεσία της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης που θεωρήθηκαν αρχικώς αποσπασμένοι, σύμφωνα με την παρ. 4 του άρθρου 39 του Ν. 2218/1994, σε κενή οργανική θέση και στον αντίστοιχο κλάδο και αν δεν υπάρχει κενή οργανική θέση ή αντίστοιχος κλάδος, σε προσωποπαγή θέση ή και σε προσωρινό κλάδο, που συνιστάται αυτοδικαίως, με την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου.

Διοικητικές πράξεις άρσεως της αποσπάσεως των ανωτέρω ή της διαπίστωσης της αποσπάσεως δεν λαμβάνονται υπόψη και οι υπάλληλοι μετατάσσονται στη Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση στην οποία θεωρήθηκαν αρχικώς αποσπασμένοι.

Αποσπάσεις των υπαλλήλων, σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 21 του άρθρου 15 του Ν. 2503/1997 (ΦΕΚ 107 Α'), ή για λόγους συνυπηρέτησης συζύγων ή για λόγους υγείας, διατηρούνται σε ισχύ, χωρίς να θίγεται η κατά τα ανωτέρω μετὰ ταξή τους.

Για την αυτοδικαίως μετὰ ταξή των ανωτέρω εκδίδεται διαπιστωτική πράξη του Νομάρχη, που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Κατά τα λοιπά εφαρμόζονται οι διατάξεις των παραγράφων 6, 7 και 9 του άρθρου 39 του Ν. 2218/1994, η παρ. 6 του άρθρου 83 του Κώδικα Πολιτικών και Στρατιωτικών συντάξεων, όπως προστέθηκε με την παρ. 4 του άρθρου 2 του Ν. 2512/1997 (ΦΕΚ 38 Α') και συμπληρώθηκε με την παρ. 3 του άρθρου 29 του Ν. 2768/1999 (ΦΕΚ 273 Α') και οι παράγραφοι 3 και 5 του άρθρου 22 του Ν. 2738/1999 (ΦΕΚ 180 Α').

Από τις διατάξεις της παρούσας παραγράφου εξαιρούνται όσοι εκ των ανωτέρω έχουν κριθεί και κατέχουν, κατά τη δημοσίευση του παρόντος νόμου, θέση προϊστάμενου τμήματος ή αυτοτελούς γραφείου ή αντίστοιχου επιπέδου οργανικής μονάδας, οι οποίοι διατηρούν την προσωποπαγή θέση που κατέχουν στο Υπουργείο που υπηρετούν.

2. Στο άρθρο 104 του Π.Δ. 30/1996 (ΦΕΚ 21 Α') προστίθεται παράγραφος 6, που έχει ως εξής:

"6. Σε κάθε Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση συνιστάται αυτοδίκαια, στην περίπτωση που δεν έχει συσταθεί με τον Οργανισμό της παραγράφου 1 καμία θέση Γενικού Διευθυντή, μία θέση με το βαθμό αυτόν. Για την προαγωγή στη θέση αυτή κρίνονται όλοι οι υπάλληλοι των κλάδων ΠΕ της οικείας Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης τηρουμένων και των λοιπών διατάξεων, για προαγωγή στο βαθμό του Γενικού Διευθυντή, του Υπαλληλικού Κώδικα. Με τον Οργανισμό της παραγράφου 1 είναι δυνατόν να περιορίζονται οι κλάδοι του προηγούμενου εδαφίου, εφόσον συστήνονται και άλλες θέσεις Γενικών Διευθυντών."

Άρθρο 78

1. Οι παράγραφοι 1 και 2 του άρθρου 1 του Ν. 2622/1998 (ΦΕΚ 134 Α'), όπως η παράγραφος 2 τροποποιήθηκε με το άρθρο 2 του Ν. 2838/2000 (ΦΕΚ 179 Α'), αντικαθίστανται ως εξής:

"1. Στο Υπουργείο Δημόσιας Τάξης συνιστώνται, σύμφωνα με τις διατάξεις της παραγράφου 2 του παρόντος άρθρου, κεντρική και περιφερειακές Αστυνομικές Υπηρεσίες Συνοριακής Φύλαξης και Δίωξης Λαθρομετανάστευσης, με αποστολή την αποτροπή παράνομης εισόδου αλλοδαπών στη χώρα, τον εντοπισμό και τη σύλληψη των παρανόμως εργαζομένων ανά την επικράτεια και την παραπομπή τους στη δικαιοσύνη ή την επαναπροώθησή τους αλλοδαπών, καθώς και τον εντοπισμό και τη σύλληψη προσώπων που διευκολύνουν την παράνομη είσοδο και εργασία αλλοδαπών και την παραπομπή τους στη δικαιοσύνη, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις.

2. Υπηρεσίες Συνοριακής Φύλαξης και Δίωξης Λαθρομετανάστευσης μπορεί να ιδρύονται κυρίως σε παραμεθόριους και όμορους αυτών νομούς ή σε νησιά που βρίσκονται εγγύς των θαλάσσιων συνόρων της χώρας, καθώς και σε οποιονδήποτε άλλο νομό παρατηρείται αυξημένη παράνομη εγκατάσταση και απασχόληση αλλοδαπών. Η ίδρυση, η οργάνωση, η λειτουργία και οι αρμοδιότητες των Υπηρεσιών Συνοριακής Φύλαξης και Δίωξης Λαθρομετανάστευσης καθορίζονται με προεδρικό διάταγμα, που προτείνεται από τους Υπουργούς Οικονομικών και Δημόσιας Τάξης."

2. Η παράγραφος 4 του άρθρου 4 του Ν. 2622/1998 (ΦΕΚ 138 Α') αντικαθίσταται ως εξής:

"4. Για το χρόνο εργασίας και τις άδειες των Συνοριακών Φυλάκων εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις που ισχύουν για το αστυνομικό προσωπικό."

3. Το εδάφιο στ' της παρ. 8 του άρθρου 4 του Ν. 2622/1998 αντικαθίσταται ως εξής:

"στ. Στις περιπτώσεις που για το αστυνομικό προσωπικό προβλέπεται απόλυση για λόγους υγείας ή θέση του σε υπηρεσία γραφείου. Η κρίση της σωματικής ικανότητας γίνεται από τα όργανα και με τη διαδικασία που προβλέπονται για το αστυνομικό προσωπικό."

4. Μετάθεση ή απόσπαση Συνοριακού Φυλάκα ή Ειδικού Φρουρού μπορεί να διαταχθεί για λόγους συνυπηρέτησης με αστυνομικό ή πυροσβεστικό ή στρατιωτικό υπάλληλο ή δικαστικό λειτουργό. Η διαδικασία, τα αρμόδια όργανα και οι προϋποθέσεις της μετάθεσης ή απόσπασης αυτών, κα-

θώς και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια καθορίζονται με απόφαση του Υπουργού Δημόσιας Τάξης.

5. Η διάταξη της παρ. 4 του άρθρου 28 του Ν. 2800/2000 (ΦΕΚ 41 Α') αντικαθίσταται ως εξής:

"4. Για το πολιτικό προσωπικό της Ελληνικής Αστυνομίας και του Πυροσβεστικού Σώματος συγκροτούνται αντίστοιχα υπηρεσιακά συμβούλια, με απόφαση του Αρχηγού του οικείου Σώματος, σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. 2683/1999 (ΦΕΚ 19 Α'). Οι γραμματειακές υπηρεσίες στα παραπάνω συμβούλια παρέχονται με μέριμνα των αρμόδιων για θέματα πολιτικού προσωπικού Υπηρεσιών των οικείων Αρχηγείων."

Άρθρο 79

Η διάταξη της παρ. 30 του άρθρου 9 του Ν. 2266/1994 (ΦΕΚ 218 Α') καταργείται. Μετατάξεις που έχουν ολοκληρωθεί μέχρι την έναρξη ισχύος του παρόντος θεωρούνται νόμιμες.

Άρθρο 80

1. Στην περ. 41.1. της παρ. 41 του άρθρου 1 του Ν. 2539/1997 (ΦΕΚ 244 Α') οι λέξεις "και τις κοινότητες: 1. Αξού, 2. Ζωνιανών, οι οποίες καταργούνται" διαγράφονται.

2. Στην περ. 41.4. της παρ. 41 του άρθρου 1 του Ν. 2539/1997 (ΦΕΚ 244 Α') μετά τις λέξεις "15. Χώνου" προστίθενται οι λέξεις "16. Αξού, 17. Ζωνιανών".

3. Μέχρι τη διενέργεια των επόμενων γενικών Δημοτικών και Κοινοτικών Εκλογών, οι δήμοι των περ. 41.1. και 41.4. της παρ. 41 του άρθρου 1 του Ν. 2539/1997 (ΦΕΚ 244 Α'), όπως ανασυγκροτούνται με τις προηγούμενες παραγράφους, διοικούνται από τα υφιστάμενα αντίστοιχα όργανα διοίκησης.

Άρθρο 81

Έναρξη ισχύος

Η ισχύς του παρόντος νόμου, αν δεν ορίζεται διαφορετικά στις επί μέρους διατάξεις του, αρχίζει ένα μήνα από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, με εξαίρεση τις διατάξεις των άρθρων 56 έως 64, 72 περιπτώσεις β', γ' δ' και ε' και 75 έως 80, των οποίων η ισχύς αρχίζει

από τη δημοσίευση του παρόντος στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Παραγγέλλομε τη δημοσίευση του παρόντος στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως και την εκτέλεσή του ως Νόμου του Κράτους.

Αθήνα, 26 Απριλίου 2001

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΣΤΕΦΑΝΟΠΟΥΛΟΣ

ΟΙ ΥΠΟΥΡΓΟΙ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ, ΔΗΜΟΣΙΑΣ
ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΣΗΣ
Β. ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ
Γ. ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ

ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
Ν. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΑΚΗΣ

ΓΕΩΡΓΙΑΣ
Γ. ΑΝΩΜΕΡΙΤΗΣ

ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΝΟΙΑΣ
Α. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
Ε. ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ

ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΤΑΞΗΣ
Μ. ΧΡΥΣΟΧΟΪΔΗΣ

ΕΘΝΙΚΗΣ ΑΜΥΝΑΣ
Α. ΤΣΟΧΑΤΖΟΠΟΥΛΟΣ

ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
Γ. ΠΑΠΑΝΤΩΝΙΟΥ

ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
Π. ΕΥΘΥΜΙΟΥ

ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ
Α. ΓΙΑΝΝΙΤΣΗΣ

ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ
Μ. ΣΤΑΘΟΠΟΥΛΟΣ

ΕΜΠΟΡΙΚΗΣ ΝΑΥΤΙΑΣ
Χ. ΠΑΠΟΥΤΣΗΣ
ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ
Χ. ΒΕΡΕΛΗΣ

Θεωρήθηκε και τέθηκε η Μεγάλη Σφραγίδα του Κράτους

Αθήνα, 27 Απριλίου 2001

Ο ΕΠΙ ΤΗΣ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ ΥΠΟΥΡΓΟΣ

Μ. ΣΤΑΘΟΠΟΥΛΟΣ

ΘΕΜΑ: Δυνατότητες ανάπτυξης της επιχειρηματικότητας των μεταναστών στο Ν.Μεσσηνίας

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Στο πλαίσιο αυτής της εργασίας εξετάζεται, η ένταξη των μεταναστών ως ιδιαίτερη ευπαθή κοινωνική ομάδα στον χώρο της εργασίας στο Νομό Μεσσηνίας. Επιπλέον κατά πόσο το νομικό πλαίσιο βοηθάει σε αυτό, και τι δυνατότητες προσφέρονται σ' αυτή την ειδική κατηγορία πληθυσμού στον ορίζοντα του τομέα της Κοινωνικής Οικονομίας. Οι πηγές που με βοήθησαν για την συγγραφή της παρούσας εργασίας είναι πρωτογενείς και δευτερογενείς.

Όλα τα παραπάνω θα προσπαθήσω να περιγράψω μέσα σε τέσσερα κεφάλαια. Στο πρώτο κεφάλαιο γίνεται μια αναφορά στην έννοια της Κοινωνικής Οικονομίας και της Κοινωνικής Επιχειρηματικότητας όπως και στα προβλήματα που αντιμετωπίζει ο τρίτος τομέας στην Ελλάδα. Επιπλέον παρουσιάζονται τα επιχειρησιακά προγράμματα EQUAL για την καταπολέμηση των διακρίσεων στην Ελλάδα.

Στο δεύτερο κεφάλαιο γίνεται αναφορά στο φαινόμενο της μετανάστευσης και συγκεκριμένα στο χώρο της εργασίας τους. Παρουσιάζεται το νομικό πλαίσιο της μετανάστευσης μέσω των τελευταίων νομοθετικών ρυθμίσεων (Ν. 2910/2001) και γίνεται μια αξιολόγηση ως προς το πόσο βοηθούν τους οικονομικούς μετανάστες στην ένταξη τους στην Ελλάδα.

Στο τρίτο κεφάλαιο φαίνονται τα γενικά χαρακτηριστικά του Ν. Μεσσηνίας και γίνεται μια διάκριση στους τομείς ανάπτυξης της οικονομίας με βάση της απασχολησιμότητα.

Και τέλος στο τέταρτο κεφάλαιο αναφέρονται τα αίτια που οδήγησαν τους μετανάστες στην εγκατάσταση τους στο Ν.Μεσσηνίας. Γίνεται κατανοητό ποια είναι η θέση του μετανάστη στα διάφορα επαγγέλματα και σε ποιους κλάδους οικονομικής δραστηριότητας απασχολείται. Και κλείνοντας γίνεται μια αξιολόγηση για την σχέση των μεταναστών με την περιοχή και την τοπική κοινωνία.

Μέσω της εξέτασης όλων των παραπάνω καταλήγουμε σε κάποια συμπεράσματα. Κάποια από αυτά είναι τα εξής :α)Το υπάρχον θεσμικό πλαίσιο στη χώρα μας δεν είναι επαρκεί για την ανάπτυξη των μη κυβερνητικών παρεμβάσεων, όπως είναι οι κοινωνικές επιχειρήσεις. β)Ένας νόμος τόσος γραφειοκρατικός δεν μπορεί να είναι ένας λειτουργικός νόμος. γ) Τα προγράμματα (equal) για την διάδοση νέων τρόπων καταπολέμησης των διακρίσεων και της ανισότητας στον τομέα της απασχόλησης ωφελούν έναν μεγάλο αριθμό μεταναστών. δ)Οι περισσότεροι μετανάστες δουλεύουν ως μισθωτοί. Όσον αφορά τις ομάδες ατομικών επαγγελματιών τους οι πλειοψηφία είναι ανειδίκευτοι εργάτες και μικροεπαγγελματίες . ε)Η πολυπληθέστερη εθνικότητα στο νομό μας είναι η Αλβανική, και ακολουθεί η Βουλγαρική και η Ρουμανική.